

ACTA CONCILIORVM OECVMENICORVM

IVSSV ATQVE MANDATO

SOCIETATIS SCIENTIARVM
ARGENTORATENSIS

EDIDIT

EDVARDVS SCHWARTZ

TOMVS PRIMVS
VOLVMEN PRIMVM
PARS QVARTA

MDCCCCXXVIII

WALTER DE GRUYTER & CO.

VORMALS G. J. GÖSCHEN'SCHE VERLAGSHANDLUNG / J. GUTTENTAG, VERLAGS-
BUCHHANDLUNG / GEORG REIMER / KARL J. TRÜBNER / VEIT & COMP.

BEROLINI ET LIPSIAE

CONCILIVM VNIVERSALE EPHESENVN

EDIDIT

EDVARDVS SCHWARTZ

VOLVMEN PRIMVM

ACTA GRAECA

PARS QVARTA

COLLECTIO VATICANA 120—139

MDCCCCXXVIII

WALTER DE GRUYTER & CO.

VORMALS G. J. GÖSCHEN'SCHE VERLAGSHANDLUNG / J. GUTTENTAG, VERLAGS-
BUCHHANDLUNG / GEORG REIMER / KARL J. TRÜBNER / VEIT & COMP.

BEROLINI ET LIPSIAE

PRAEFATIO

Postquam quinque Collectionis Vaticanae partes editae sunt, tempus est de collectionum quae acta Ephesena continent, origine et historia breuiter praefari neque ineptum uideatur hanc praefationem ei Collectionis Vaticanae parti praemittere, qua olim illam terminatam esse uel obiter ultimos eius numeros perlustranti apparet. quod uero sexta et septima pars huius uoluminis publico usui nondum praesto sunt, non obstat; nam ut mox eas in lucem prodituras esse praeteream, et ultima Collectionis Vaticanae pars [165—172] et Collectionis Atheniensis additamenta tam singularem locum tenent, ut sua quaeque praefatione indigeant.

Actorum concilii Epheseni et eorum quae iis addita sunt, collectiones sunt tres, Vaticana [V], cuius breuiorem recensionem praebent MP, Seguierana [S], a qua Dur-lacensis [D] fere non distat, Atheniensis [A]. Vaticanae capitulatio ex codicibus edita est uol. I I p. 3sq.; Seguieranam et Atheniensem ante hos octo annos descripsi numerisque distinxi in dissertatione *Neue Aktenstücke zum ephesinischen Konzil von 431* [*Abhandl. d. Bayer. Akad. d. Wiss.* xxx 8], qua descriptione utantur rogo lectores, dum huius uoluminis pars septima edita erit. iam ut recte procedat inquisitio, ante omnia statuendum est collectiones S et A non singula esse corpora eiusdem originis atque finis, sed alteras partes inde a S 93 et A 137 esse appendices corporibus primariis extrinsecus adiectas. quod ita se habere uel inde elucet quod in codice A inter 136 et 137 spatium haud paruum relictum est; grauioris momenti est temporum ut ita dicam regressus, quoniam a S 92 [= V 133], quae est epistula Cyrilli ad Iohannem Antiochenum synodumque Antiochenam aliquot annis post pacem quae inter illos facta est, scripta, et ab A 135 136 [= V 171. 172], id est Cyrilli epistulis ad Successum, quae item longiore temporis interuallo a pace illa distant, saltus fit ad Procli sermonem [S 93 = V 19] uel ad Cyrilli epistulam ad apocrisiarios Constantinopoli constitutos [A 137 = V 22]. unde autem hae appendices desumptae sint, ex ipsa serie cum collectione V comparata primo obtutu elucebit; quae in A uel S non ad appendices pertinent, asteriscis signaui:

S 93	= A 19*	= V 19
S 9*	= A 137	= V 22
S 94	= A 138	= V 23
S 95	= A 139	= V 26
S 96	= A 140	= V 27
S 97	deest in A	= V 28
S 98	= A 141	= V 29
S 99—103		= V 54 ad finem. 55—59 ¹⁾
S 104	= A 142	= V 69

¹ Pertinent ad ea quae d. 22. m. Iul. a. 431 gesta [A 74—78] et a collectore V eis inculcata sunt, quae de Nestorii damnatione d. 22. m. Iun. eiusdem anni gesta sunt; cf. quae ad 1 2 p. 45, 3 adnotaui.

S 105	= A 143	= V 70
S 106	deest in A	= V 71
S 107	= A 144	= V 72
deest in S	A 145	= V 73
S 108	= A 146	= V 74
S 109	deest in A	= V 79
S 110 [= 51]	deest in A	= V 86
S 111	= A 61 *	= V 96 [I 3 p. 38,10—39,26]
S 112	= A 147	= V 97
S 113	= A 148	= V 99
S 114	= A 59 *	= V 108
S 115	= A 149	= V 109
S 116	= A 150	= V 110
S 117	= A 151	= V 111
S 118	= A 152	= V 112
S 119 [cf. 61]	= A 153 [cf. 91]	= V 113 [cf. 91]
S 120	= A 154	= V 116
S 121 [cf. 109]	deest in A	= V 117 [cf. 79]
S 122	= A 104 *	= V 121
S 123	= A 111 *	= V 124
S 124	= A 112 *	= V 125
S 125	= A 113 *	= V 126
S 126	= A 129 *	= V 129
S 127	= A 122 *	= V 130
S 128	= A 125 *	= V 131
S 129	= A 155	= V 134
S 130	= A 156	= V 137
S 131	= A 157	= V 138
S 132	= A 158	= V 139
S 5 *	= A 159	= V 150
S 38	= A 160	= V 143
S 39	= A 161	= V 144
S 40	= A 162	= V 145
S 42	= A 163	= V 146
S 133	= A 164	= V 151
S 134	= A 165	= V 152
S 135	= A 166	= V 153
S 136	= A 167	= V 154
S 137	= A 168	= V 155
S 138	= A 169	= V 156
S 139	= A 170	= V 157
deest in S	A 171	= V 158
S 140	= A 172	= V 159
S 141	= A 173	= V 160
S 142	= A 174	= V 161
S 143	= A 175	= V 162
S 144	= A 176	= V 163
S 145	= A 177	= V 164

Licet pauca restent enucleanda, dubium non est quin collectiones S et A ex collectione V suppletæ sint et ita quidem, ut collectores secundum suum uterque usum eandem appendicem expilauerint. neque latet quando istud supplementum compositum sit. post S 145 enim et A 177 in codicum SDA terminis perscripta est epistula synodica quam Nicephorus patriarcha Constantinopolitanus ad Leonem papam III destinauit iussu imperatoris Michaelis Rangai, cum ille simul atque die 2. m. Octobr. a. 811 imperatoriam dignitatem adeptus est, misit legationem ad Carolum Magnum [cf. Theophan. p. 494, 22. Vitae Nicephori ab Ignatio diacono scriptae p. 161, 1. Annal. Einh. 812]. eiusmodi enim documenta non multo postquam in lucem prodire, in fine aliorum operum adscribi solent neque praetermittendum Nicephori epistolam ab Ignatio quidem diacono Nicephori fere aequali orthodoxiae columnam dici, sed postea raro commemorari¹).

Iam restat ut quaestiones illae soluantur, quae ex numerorum serie hic uel illic interrupta uel turbata oriuntur ac primum quidem notandum est Collectionem A antiqua laborare lacuna. ibi gesta concilii [A 32 = S 25 — 34 = V 33—62] atque damnationis iudicium ad ipsum Nestorium et oeconomos ecclesiae Constantinopolitanae destinatum [A 33. 34 = S 35. 36 = V 63. 65] secuntur primo epistolae Cyrilli ad Acacium Beroeensem et illius ad Cyrillum [A 35. 36 = S 21. 22 = V 16. 17] falso ex illis quae ipsis gestis praemitti solent, huc delatae, tum quae a concilio dd. 16. et 17. m. Iul. a. 431 contra Iohannem Antiochenum gesta sunt [A 37. 38 = S 54—59 = V 87—90]. quoniam in hac parte A proxime ad S accedit, seriem numerorum ex S propono, ut appareat quanta lacuna ante 37 hiet in A:

S 45	deest in A = V 98
S 46. 47	deest in A = V 66. 67
S 48	deest in A = V 68
S 49	deest in A = V 81
S 50	deest in A = V 85
S 51 [= 110]	deest in A = V 86
S 52	deest in A = V 83
S 53	deest in A = V 84

S 54—76 redeunt in A eodem fere ordine, licet hic illic noua et quae in ceteris collectionibus desiderantur, inserta sint; S 77 [= V 148] est Cyrilli solutio XII capitulorum, quam A cum apologia contra Theodoretum coniunctam ex collectione codicis Vaticani 1431 deprompsit. sed post hunc numerum iterum aliquid hiat; addo numeros uersionis Latinae [CT], ut ordinem S non recens inuentum, sed antiquitus traditum probem:

S 78	deest in A = V 76 = CT 51
S 79	deest in A = V 78 = CT 52
S 80	deest in A = V 75 = CT 53

¹ Epistolam integram ex D edidit Commelinus in Actis concilii Ephesini; in S propter ultimi folii defectum desinit in uerbis *μικαὴλ δὲ τῷ δσιωτάτῳ μῤῥοπολίτῃ τῆς συναδέων φιλοχρί* — [L VII 1232 = M XIII 56], in A incipit, item propter foliorum defectum, a uerbis *καὶ ἀκατάβλητον τῆς ψυχῆς διαφυλαχθῆναι τὸ σύντονον* [L VII 1212 = M XIII 37] et desinit in uerbis *ἀπὸ σίμωνος τοῦ μάγου καὶ μέχρι τοῦ δεῦρο τῆς εὐσεβείας παντάπασιν ἀποπέπτωκότας* [L VII 1228 = M XIII 52]. excerptum extat in codice Coislin. 211 f. 320^r—325^u, cf. Benešević in libro rossico de synagoga L titulorum p. 130. uersionis Latinae apographum ex codice quodam Virdunensi quem ut inuenirem, mihi hucusque non contigit, Fronto Ducaeus ad Baronium misit.

S 81 deest in A = V 77 = CT 54
 S 82 deest in A = V 80 [= 136] deest in CT

Nulla ex his lacunis in appendice Collectionum S et A communi suppleta est; non sunt igitur propriae eius collectionis A qualis erat quando supplementum illud componebatur, sed postmodum et casu quodam ortae. mirum uero quod non una est series lacunarum, sed duo interuallo quodam distinctae. altera series pertinet ad sermonum quandam collectionem, quae in V [70—80] statim sequitur Nestorii damnationem et eas epistulas quae primis diebus post illam scriptae sunt, in parte primaria collectionis S [78—82] et in uersione Latina [50—58] collocatae sunt post Iohannis Antiocheni depositionem Iohannisque comitis sacrarum largitionum ad synodum legationem. iam si quaeritur qualem ista collectio in Collectione A primaria locum habuerit, et ponitur hunc eundem fuisse atque in V, id est post V 68 = S 48, euanescit illud interuallum quo lacunae Collectionis A cum S comparatae distinguere videbantur, simulque apparet hunc ipsum locum fuisse collectionis sermonum in ea collectione ad quam supplementum collectionum S et A commune pertinuit. similiter atque 78—82 collectionis S primariae, etiam 109 appendicis S [= V 79] olim in collectione A non sicut nunc defuisse, sed post S 81 extitisse coniecerim; hunc enim locum tenet in CT [55]. quod S 106 [= V 71, deest in CT] in appendice A non extat, casui tribuendum esse uidetur non aliter quam quod V 73 [= A 145] in appendice S desideratur.

Quae in V 26—29 exhibetur collectiuncula quattuor epistularum Cyrilli ad Alexandrinos, integra redit in appendice S [95—98], praeter unam [V 28] in appendice A [139—141]. haec quae una in A desideratur, una extat in uersione Latina [CT 29]; quoniam in ea describitur quanto gaudio plebs Ephesena Nestorii damnationem ipsius illius diei uespera acceperit, collocata est statim post uersiones epistularum quae cum Nestorii depositione inseparabiliter cohaerent [CT 26—28 cf. V 63—65. S 35. 36], ipso illo loco quo magna illa lacuna in A incipit. licet igitur conicere ibi in A quoque olim epistulam V 28 extitisse neque sicut in S omissam et in appendice suppletam esse.

Aliis turbis interrupta est numerorum series in ultima appendicis parte: qui A 159 respondet numerus 150 in V, eum secuntur in comparatione cum A instituta numeri minores 143—146, et quae in A 159—163 appendicis sunt, ea in primaria parte collectionis S inueniuntur. artus et clarus consensus inter appendicem SA et collectionem V redit demum in gestis relationibus epistulis Orientalium quae extant inde a S 133 = A 164 = V 151 usque ad finem collectionum S et A; quod enim in S omissum est A 171 = V 158, casui uel neglegentiae deberi luce clarius est. atqui V 151—164 = S 133—145 = A 164—177 extant a Rustico ex Irenaei libro desumpta [cf. uol. IIII p. X sq.] in collectione Casinensi [C 87—94. 97—102. 109] eodem prorsus ordine praeter pauca quae illic addita sunt. ex eodem libro deriuandum est adque eandem seriem pertinet Nestorii et qui cum eo episcoporum relatio de eis quae d. 22. m. Iun. a. 431 a parte Cyrilliana gesta sunt [V 146 = S 42 A 163 = C 83] neque aliter iudicari potest de sacra per Candidianum comitem ad concilium perlata (V 147 [= 31] = S 44 A 31), quam Rusticus antiquae concilii Epheseni uersioni inseruit [C 23]. haec tamen ut clare eluceant, necesse est de illis quae in S ad partem primariam, in A ad appendicem ex V depromptam pertinent, accuratius disputetur. propono tabulam, ut quam artus sit inter S et VA conexus, facile perspicatur:

S 37	= V 140—142 ¹⁾
S 38 = A 160	= V 143
S 39 = A 161	= V 144
S 40 = A 162	= V 145
S 41 = A 20	= V 14
S 42 = A 163	= V 146
S 43 = A 2 ²⁾	= V 149
S 44 = A 31	= V 147 [= 31]
S 45	deest in A = V 98

Sacrae per Candidianum perlatae duplicem esse traditionem probatur uaria lectione, alteram in V 31 [= MP], alteram in V 147 SDA, quam ab Irenaco deriuandam esse testatur consensus cum uersione Rustici [C 23]. aptissime V 147 post Nestorii relationem [V 146] collocatur quippe quae de sacrae parum a Cyrillianis habita ratione queratur; sed insertionem quae in S 43 fit Cyrilli orationis ad augustas [V 149], quamuis non aptam, tamen ad antiquum quendam ordinem referendam esse inde apparet quod in V quoque per 148—150 conexus quem inter V 146. 147 et 151 intercedere supra probaui, moleste interruptitur. quod in A huius perturbationis non extat uestigium, sed A 163 [= V 146] bene cum A 164 [= V 151] coniungitur, noli nimis premere; nam V 148 in A [25] sicut in codice Vaticano 1431 cum Cyrilli apologia contra Theodoretum coniunctum est, V 149 item in A [2] ex eadem collectione depromptum est, sed V 150 in A [159] post V 139 [= A 158] collocatum est, loco sane non inepto, eo tamen qui non procul ab illo distat, quo in V cum 148. 149 positum est. quamuis ad hanc seriem non pertineat S 45, tamen uel hic quae necessaria sunt, dicere liceat. est epistula ab episcopis illo tempore Constantinopoli consistentibus ad concilium scripta d. 13. m. Aug. a. 431, non modo satis longo tempore post Iohannis Antiocheni depositionem quae facta est d. 17. m. Iulii [cf. S 54—61 = V 87—90. 92. 91], sed etiam, sicut ipsae litterae docent, post Iohannis comitis legationem Cyrillique et Memnonis in custodia coercitionem [cf. S 66—74 = V 93. 94. 100—102. 105. 103. 82. 104]. falso igitur loco eam positam esse apparet, sed hic quoque error antiquior esse uidetur. quod enim inde a S 45 in A incipit illa lacuna qua S 45—54 in A interceptae sunt [cf. p. VII], inde haud improbabiler concludere mihi uideor olim in collectione A S 45 eodem fere loco extitisse quo nunc habetur in S. aliter res se habet in epistula Iohannis Antiocheni ad Nestorium [S 41 = A 20 = V 14]: haec pertinet ad collectionem epistularum quae antiquitus gestis praemitti solebat, et per similem negligentiam atque A 35. 36 [cf. supra p. VII] in locum qui est post gesta, delata esse uidetur. denique, ut ad ipsam illam seriem redeam, si quaeritur utrum melius collocata sint V 140—147 uel A 160—163 an S 37—40. 42. 44, dubitari nequit quin ordo qui est in V, praefendus sit. hic enim supplementi gratia sicut V 151—164, quae V 146. 147 continuant, in fine collectionis posita sunt atque si hic eis locus primarius fuit longe ab ea parte distans, ad quem si res quas continent, spectas, pertinent, facile fieri potuit ut sacra per Candidianum destinata [V 147 = 31] ex alia memoria repeteretur; praeterea tenendum est seriem totam in uersione Latina antiqua [T] deesse. at in S series conexum qui est optimus inter S 36 [= V 65] et 46 [= V 66], moleste interruptit neque iam apparet S 42. 44 [= V 146. 147] ad eandem redire auctoritatem atque S 133—145. casu igitur quodam uel consilio imprudenti series ab eo loco quo est in V uel potius

¹ A 27 = V 142 huc non pertinet, quoniam A hic sequitur collectionem Vaticani 1431.

² A proxime ad codicem Vaticanum 1431 accedere testantur lectiones.

ab eo quo erant V 140—147 in appendice primario, delatus esse uidetur. de V 148—150 [= S 77. 43. 5] aptius infra disputabitur.

Restat ut pauca dicam de collectione W, quam ex actorum collectionibus excerptam esse elucet ex descriptione quam exhibui I p. III sq. et uaria lectione et ordine probatur inde a 24 [= S 24 = V 25 A 30], id est a gestorum ipsorum initio eam quam proxime accedere ad collectionem S neque ad priorem tantum huius collectionis partem, sed ad appendicem quoque. nam post 57 [= S 92 = V 133], quo clauditur prior pars collectionis S, exhibet appendicis initium [58 = S 93 = V 19] et pergit illius ordinem sequi hic illic more suo pauca omitendo, sed explendo lacunam quae in S est inter 107 et 108 [69 = A 145 = V 73, cf. tabulam p. VI]. duae tantum discrepantiae inueniuntur, altera in parte priore:

W 44 = S 79 = V 78

W 45 = S 80 = V 75

W 46 = S 81 = V 77

W 47 = S 78 = V 76

quam casui deberi inde probatur quod in omnibus his quattuor sermonibus uaria lectio W proxime accedit ad SD; altera in eo est quod sermo Regini [W 74 = S 105 = V 70] non ante 67 [= S 106 = V 71], sed, ni fallor, quoniam antea casu omissus erat, in fine collocata est; finem enim quendam significari pagina uacua post 74 relicta eo confirmatur quod sequitur ea Cyrilli apologetici contra Theodoretum recensio quae extat tantummodo in AR, a ceteris uero collectionibus aliena est. ex serie S 37—43 W habet S 43. 37 [= V 149. 140—142] initio totius collectionis, inserit autem proprio, ut coniecerim, consilio S 39 [= V 144] et 40 [= V 145] locis minime ineptis [7 et 12] inter epistulas gestis praemissas.

Apparuit igitur ex Collectione V non multo post a. 811 supplementum quoddam esse compositum collectionis quae ea fere continebat, quae partibus prioribus collectionum S [1—92] et A [1—136] communia sunt. quo ex supplemento in archetypis harum collectionum appendices istae depromptae sunt, de quibus modo disputaui. neque minus clarum est, quoniam in istis appendicibus ultimae partis collectionis V [165—172] ratio habetur nulla, hanc partem post a. 811 esse compositam et speciali indigere disputatione.

His enucleatis transitio patet ad inquisitionem de Collectionibus V 1—164 S 1—92 A 1—136 instituendam, ita tamen ut additamenta Collectionis A procul habeantur. apte tota moles actorum diuidetur in tres partes, in ea quae ipsis gestis praemittuntur, deinde gesta et quae cum illis coniuncta sunt, usque ad Maximiani ordinationem, denique ea quae ad pacem pertinent quae facta est inter Cyrillum Iohannemque Antiochenum. primae partis in tribus collectionibus Graecis et in uersione Latina hic est ordo:

V 1	= S 1	= CT 1	deest in A
V 2	= S 2 [= 7] ¹⁾	= CT 2	= A 10
V 3	= S 3	= CT 3	= A 11
V 4	= S 11	= CT 6	= A 12
V 5	= S 12	= CT 7	= A 13
V 6	= S 13	= CT 8	= A 23
V 7	= S 4	deest in CT	= A 1
V 8	= S 6	= CT 20	= A 5

¹ Numerus in S deletus est.

V 9	= S 15	= CT 12	= A 6
V 10	= S 16	= CT 10	= A 7
V 11	= S 17	= CT 11	= A 8
V 12	= S 18	= CT 13	= A 9
V 13	= S 19	= CT 16	= A 16
V 14	= S 41	= CT 19	= A 20
V 15	= S 23	= CT 17	= A 18
V 16	= S 21	= CT 14	= A 35
V 17	= S 22	= CT 15	= A 36
V 18	= S 10	= CT 5 ²⁾	= A 21
V 19 [S 93]		deest in CT	= A 19
V 20	= S 8	= CT 18	= A 15
V 21	= S 7	= CT 4	= A 14
V 22 [A 137]	= S 9	deest in CT	
V 23 [S 94 A 138]		deest in CT	
V 24	= S 14	= CT 9	= A 22
V 25	= S 24	= CT 22	= A 30
V 26 [S 95 A 139]		deest in CT	
V 27 [S 96 A 140]		deest in CT	
V 28 [S 97]		deest in CT	deest in A
V 29 [S 98 A 141]		deest in CT	
V 30	= S 20	= CT 21	= A 17
V 31 [= 147]	= S 44	= C 23	= A 31

Primo eliminanda sunt quae in A ex collectione codicis Vaticani 1431 [R] de-
prompta esse nuper [*Abhandlg. d. Bayer. Akad. d. Wiss.* XXXII 6 p. 89] demonstraui:

A 2 [= V 149 = S 43]	= R 8
A 3	= R 9
A 4 [= V 135, deest in S]	= R 5
A 24	= R 6
A 25	= R 7
A 26—29	= R 1—4

addendus est Procli sermo [19 = V 19], quem non ex actorum quadam collectione, sed ex Collectione R [46] desumptum esse probatur lectionibus. hanc memoriam ea quae in V et appendice S extat, multo meliorem esse et ipsis lectionibus probatur et testatur Timotheus Aelurus [cf. I 2 p. VI]. quod pauca ex V in A irrepserunt, non mirum, immo sine exemplo collectionis V sermo in A omnino non intrasset.

Collectionis S [= D] initium turbatum esse inde apparet quod S 2 in S 7 repetitur, ita tamen ut textus differat neque pateat ulla excusatio erroris nisi collectionis compilatorem postquam codicem quo primo usus est, abiecerit et ad alterum transierit, oblitum esse epistolae 2 quam ex priore transcripserit, atque eam iterum scripsisse. ultra coniectando progredi periculosum; coniciat quis in codice priore post S 2 excidisse e. g. V 4. 5. 6, in altero epistolam Cyrilli quae in VS et CT prima est. eandem ob causam iudicium incertum est quem locum in collectionum quae nunc sunt, archetypis habuerint Cyrilli orationes ad Theodosium [V 7], ad augustas [V 149], ad dominas [V 150]. a quibus separari nequit sacra [V 8] qua Cyrillus uituperatur

2 Quod I 1 p. 101, 1 legitur CT 4, corrigendum est.

quod alia ad imperatorem et Eudociam uxorem, alia ad Pulcheriam augustam scripserit; quin de V 7 et V 149 sermo sit, dubitari nequit, licet V 7 ad solos imperatores, i. e. Theodosium et Valentinianum, V 149 ad Pulcheriam et Eudociam destinata sint. propter hanc quae in V 8 fit orationum V 7 et V 149 mentionem et quoniam oratio ad dominas [V 150] simul cum V 149 composita est, haec omnia in collectionibus aliter aliis, sed nusquam apte composita sunt:

V 8 = S 6 = CT 20 = A 5
 V 7 = S 4 deest in CT = A 1
 V 149 = S 43 deest in CT = [A 2, ex R desumptum]
 V 150 = S 5 deest in CT = A 159

melius rem egit is qui collectionem W redegit, cuius initio inueniuntur [cf. I 1 p. III]

W a = V 149 S 43
 b = V 140 S 37
 c = V 141 S 37
 d = V 142 S 37

negari enim nequit, si ad rem spectas, aptum tribus orationibus fuisse locum initio illius supplementi quod in Collectione V nunc inde a 140 incipit, sed uereor ne hic ordo a collectore W inuentus sit simili consilio atque S 39 [= V 144] et 40 [= V 145] inter epistulas gestis praemissas posuit. coniciam potius illud collectionis V supplementum ex duabus partibus coaluisse, priore quae ad ea quae gestis praecedunt, pertinet [V 143—147], altera quae gesta sequitur [V 151—164]; priori parti praemissa esse quae ab actis paene aliena sunt [V 140—142]. inter has duas uero partes collocatae sunt V 148—150 non aliter quam sermonum collectione [V 70—80] ipsa gesta ab eis quae ea secuntur, separari infra apparebit.

His impedimentis amotis iam quaeramus de primaria illius forma epistularum collectionis quae inde ab antiquissimis temporibus ipsis gestis praemitti solebat. atque initium quidem faciendum est ab illis quae a ceteris collectionibus aliena in V demum accesserunt. clare res se habet in collectiuncula quattuor epistularum quas Cyrillus primo a statione Rhodi facta, deinde ab ipsa Ephesi urbe ad Alexandrinos scripsit [V 26—29]. nulla ex his epistulis inuenitur in collectionis S parte priore; unam [V 28] quae in uersione Latina propter argumentum post gesta posita sit [CT 29], eodem fere loco olim in A quoque extitisse supra [p. VIII] demonstraui. apparet collectorem V in tetradem integram, unde illa una antiquitus desumpta erat, incidisse eamque, quoniam duo priores epistulae [V 26. 27] ante synodum scriptae sunt, in prima actorum parte collocasse post sacram qua Cyrillus sicut ceteri episcopi ad synodum uocabatur. praeterea in V accesserunt sermo [19] quem Proclus tum nomine episcopus Cyzicenus, sed Constantinopoli consistens [cf. Socr. 7, 28] d. 25. m. Mart. a. 429 Nestorio in cathedra sedente contra illum ipsum [cf. uol. V p. 38, 10] habuit, desumptus ex codice grauissime interpolato, et sacra [V 23] quam Theodosius postquam d. 19. m. Nou. a. 430 synodum conuocauit, deuotionis causa destinauit ad Acacium episcopum Beroensem aetatis plus quam centennis grauitate impeditum quominus synodo adesset, et ad Symeonem styliten Antiochenum, cui quamuis summa sanctitatis florenti auctoritate tamen episcopali dignitate carenti concilio interesse non licebat. initio mentio fit sacrae ad metropolitas missae [p. 115, 27], qua synodus conuocabatur; supponitur Acacium et Symeonem ab Iohanne Antiocheno illorum metropolita de eadem sacra certiores esse factos, in qua imperatores de concilii propter quaestiones obortas necessitate et per longius temporis spatium dilatione anple scripserant [p. 115, 14 sq.];

quae in fine epistulae [p. 112, 30. 31] habetur allusio de episcopis uituperatione non immunibus, qua tecte tangitur Cyrillus [cf. V 8 p. 73, 5 sq.], extat in sacra quoque [p. 115, 13. 14]. concedendum est epistulae locum deberi non ante, sed post sacram uniuersalem; multo uero grauius peccauere recentes inde ab editione Romana collectores conciliorum, dum contra testimonium Collectionis V, praeter quod in hac epistula nullum est, epistulam inter V 121 et 130 eis inserunt quae ad pacem inter Cyrillum et Iohannem factam pertinent.

In S extat breuis quaedam Cyrilli epistularum collectio ab illa [V 26—29] de qua supra [p. XII] disputauimus, diuersa:

S 7 = CT 4 = A 14 = V 21

S 8 = CT 18 = A 15 = V 20

S 9 [= A 137] deest in CT = V 22.

S 7 inscripta est κυρίλλου ἐπισκόπου ἀλεξανδρείας ᾱ β̄ καὶ γ̄; quamuis autem hoc modo coniunctae, argumento et intentione tres illae epistulae quam maxime distant. priores enim duo [S 7. 8] in eo concordant quod ad homines scriptae sunt quibus Cyrilli rixa cum Nestorio displicebat, tertia ipsius apocrisiarii qui Constanti-nopoli erant, monentur ne uerbis pacificis Anastasii presbyteri, quem Nestorius Anti-ochia secum illuc duxerat [Socr. 7, 32], fiduciam tribuant, atque ex chartis recens Alexandriam portatis Nestorius haereticus esse probatur; in fine cautum tectumque consilium exponitur quo utendum sit ut ille a Cyrillo non priuatae inimicitiae, sed fidei causa peti uideatur. quam haec arcana consilia uulgo patefieri Cyrillus noluerit, inde apparet quod Marius Mercator epistulae accepit exemplar ad transferendum ab ipsis, ut uidetur, apocrisiariis immutatum [cf. uol. V 1 p. XII]. neque praeter-mittendum Nestorium in Heraclida [p. 154] imprimis huius epistulae ultima parte uti ut Cyrillum perfidiae accuset¹). iam apparet cur S 9 = V 22 non extet neque in parte priore collectionis A neque in uersione Latina: nocere uidebatur memoriae Cyrilli. neque tamen eam primariae collectioni epistularum gestis praemissarum infuisse et postea eiectam esse, sed primo utpote collectionis fini intentionique con-trariam reiectam postmodum receptam esse, cum collectores a controuersiae Nestoria-nae odiis et ardoribus longe distantes quaecumque illis memoria digna esse uide-bantur, arripent, elucebit, cum collectionis primariae consilium patefactum erit.

Trium collectionum Graecarum uersionisque Latinae antiquae communia sunt haec:

¹ Non inutile est ea enumerare quae Nestorii libro atque actorum collectionibus communia sunt; non commemoro nisi ea quae expressis uerbis a Nestorio adferuntur:

V 22 p. 154

V 2 p. 157, sequitur lacuna

C 82 p. 162

V 31 p. 165

C 84 p. 170

V 83 p. 176

V 84 p. 178 sq.

Gesta contra eum p. 193 sq.

inter ea quae in synodo lecta sunt

V 4 et V 5 p. 209 sq. 246

V 151 p. 368

V 81 p. 369

V 152 p. 371

V 128 p. 404 sq.

CT 1	= S 1	= V 1	deest in A
CT 2	= S 2 (7)	= V 2	= A 10
CT 3	= S 3	= V 3	= A 11
CT 4	= S 7	= V 21	= A 14
CT 5	= S 10	= V 18	= A 21
CT 6	= S 11	= V 4	= A 12
CT 7	= S 12	= V 5	= A 13
CT 8	= S 13	= V 6	= A 23
CT 9	= S 14	= V 24	= A 22
CT 10	= S 16	= V 10	= A 7
CT 11	= S 17	= V 11	= A 8
CT 12	= S 15	= V 9	= A 6
CT 13	= S 18	= V 12	= A 9
CT 14	= S 21	= V 16	= A 35
CT 15	= S 22	= V 17	= A 36
CT 16	= S 19	= V 13	= A 16
CT 17	= S 23	= V 15	= A 18
CT 18	= S 8	= V 20	= A 15
CT 19	= S 41	= V 14	= A 20
CT 20	= S 6	= V 8	= A 5
CT 21	= S 20	= V 30	= A 17
CT 22	= S 24	= V 25	= A 30

Quae selecta compositaque esse in fauorem partis Cyrillianorum primo elucet obtutu. accedit quod in uersione Latina extant non longiores tantum epistularum inscriptiones, sed hic illic narratio quoque qua illae introducebantur uel inter se coniungebantur; haec omnia non a translatore addita, sed ex Graeco collectionis exemplari uersa esse testantur et inscriptiones nonnullae [cf. p. 109, 4. 5 cum CT 4, p. 101, 2—4 cum CT 5, p. 113, 2—6 cum CT 9] et unum narrationis fragmentum in V ad locum non aptum [24^a p. 114, 18—23 cf. CT 11] delatum. quae, dum uersio Latina nondum edita est, inuenies in dissertatione mea de Collectione A [*Abhdlg. d. Bayer. Akad. d. Wiss.* xxx 8 p. 108 sq.]: iis iterum iterumque commendatur causa Cyrilli, increpatur pro haeretico Nestorius.

Composita est igitur tempore satis antiquo, probabiliter Alexandriae, collectio epistularum quae gestis ipsis concilii uel ut accuratius loquar, concilii Cyrillianorum praeponeretur, eo fine ut Cyrilli pugnam contra Nestorium iustam fuisse probaretur. recepta est sacra quoque Cyrillo infestissima [V 8], sed praemissa narratione [cf. CT 19] qua eam a Nestorio per subreptionem impetratam esse contenditur. deerat uero sacra illa quae ante ipsum concilii initium per Candidianum perlata et a Cyrillianis in gesta non recepta est [cf. I 2 p. 9, 2 sq. 5 p. 119, 14 sq. III p. 32, 11 sq.]; postea addita est in supplemento illo quod collectioni Vaticanae post 139 adnexum esse supra [p. XII] exposui [V 147 = S 44]. quod in A 31 extat, eo nihil probatur, quoniam A ubique multa exhibet a primariis collectionibus aliena; V 31 uero ex alia memoria postea additum esse apparet ex nota 30^a praemissa, qua haec sacra confunditur cum altera quae concilium conuocauit et re uera gestis praefulget. uersioni uero Latinae antiquae Rusticus demum eam [C 23] addidit, cf. III p. 8, 34. denique notatu dignissimum a collectione primaria afuisse Cyrilli epistulas ad Caelestinum per Posidonium diaconum destinatas [V 144 = S 39 = A 161] et quam cum V 6 misit ad monachos

Constantinopolitanos [V 145 = S 40 = A 162]. omissionis consilium scrutari periculosum sane, sed non otiosum est; certo ex utraque epistula elucet Cyrillum omnia molitum ut Nestorius damnaretur, postremo Caelestinum instigasse ut iudicium ferret. aliter rem egit in epistula synodica [V 6] et in eis quas simul cum illa et Caelestini litteris ad Iuuenalem Iohannemque Antiochenum misit [V 15. 13]; ibi fingit Caelestinum litteris et sermonibus a Nestorio acceptis commotum illum damnassee; uno tantum loco et cautissimis uerbis Posidonii diaconi mentionem facit. idem consilium uidetur sequi narrator ille de qua supra disputauit [V 24^a].

Quamquam ex certi cuiusdam epistularum numeri in certum quendam finem facta selectione antiquam collectionem extitisse necessario sequitur, quae non casu et fortuito coaluerit, sed ab homine consilii et studii sui conscio, tamen hanc ipsam collectionem integram etiam nunc extare quominus credamus, impedimur cum eo quod in collectionibus Graecis et V et S et A haud pauca accreuerunt quae a pristina collectionis forma et intentione aliena esse demonstrata sunt, tum ordinis quae per omnes quae nunc extant collectiones obtinet uariatione. proxime tamen ad speciem primariam accessisse uidetur exemplar Graecum uersionis Latinae antiquae [T] quippe quae nihil alieni, si quid uideo, receperit et si non semper, tamen ceteris saepius eum sequatur ordinem quem conexus ille per inscriptiones magisque etiam per narrationes, ut ita dicam, introductorias inter epistulas constitutus postulat, ordinem dico quamuis non totum, tamen inprimis ex epistularum tempore deriuatum. hanc ob rationem inter primas epistulas collocat Cyrilli epistulam excusatoriam V 21 [= CT 4 = S 7 = A 14] et contestationem Constantinopoli propositam V 18 [= CT 5 = S 10 = A 21]. quod illam non ante [cf. quae supra p. XIII ex Nestorii Heraclida enotauit], sed post Cyrilli epistulam ad Nestorium primam V 2 [= CT 2 = S 2 = A 10] posuit, non admodum uituperandum propter artum qui inter illam et Cyrilli epistulam ad monachos V 1 [= CT 1 = S 1] intercedit conexum; grauius in eo peccauit quod epistulam alteram Cyrilli excusatoriam V 20 [= CT 18 = S 8 = A 15] in locum posteriorem ante Iohannis Antiocheni ad Nestorium epistulam V 14 [= CT 19 = S 41 = A 20] detulit; ordinis antiquioris testes sunt S et A. etiam in eis quae secuntur usque ad CT 13 [= V 12], CT et S concordant, inprimis in eo quod Cyrilli epistulam [V 24 = CT 9 = S 14 = A 22] quam simul cum synodica [V 6] ad clerum et populum Constantinopolitanum destinauit, quattuor Caelestini epistulis praeponunt neque inepte neque contra temporum ordinem, si Caelestini epistulas primo ad Cyrillum et ab eo demum ad eos quibus scriptae erant, missas esse consideras. hanc epistulam in pristina collectionis forma secutas esse Caelestini litteras ad Nestorium V 10 [= CT 10 = S 16 = A 7] testis est narratio quae et in V [24^a] et in CT illam Cyrilli epistulam sequitur. at eum qui solus huic conexui aptus est ordinem ipsarum Caelestini epistularum una seruauit collectio CT; ceterae consentiunt cum collectione Veronensi omissis tamen Nestorii epistulis, quae illic post V 10 insertae sunt. temporis ratio non habita est in epistulis Cyrilli et Acacii reciprocis V 16. 17 [= CT 14. 15 = S 21. 22 = A 35. 36]; sine dubio enim scriptae sunt antequam Cyrillus Caelestino persuasit ut pugnae contra Nestorium societatem secum faceret, et primis adnumerandae erant collectionis epistulis; nulla enim fit mentio Caelestini ad Nestorium litterarum, sed occasionem Acacio scribendi Cyrillo dedit uox illa Dorothei Marcianopolitani quae eo fere tempore edita esse uidetur quo Cyrilli litterarum ad monachos Aegyptios exemplaria Constantinopoli propagabantur [cf. V 21 p. 109, 11]. etiam minus aptum illis epistulis locum V et S inuenerunt, quin etiam post gesta detulit eas collector A. melius CT 16 [= S 19 = V 13 = A 16]

et 17 [= S 23 = V 15 = A 18] quas Cyrillus ad Iohannem Antiochenum et Iuuenalem simul cum Caelestini litteris misit, coniunctae remanserunt quam in ceteris collectionibus aliis insertis separatae sunt; quae in CT finem faciunt 19—22 [= S 41. 6. 20. 24 = V 14. 8. 30. 25 = A 20. 5. 17. 30], temporum rationi apte procedunt.

Collectionem S praeter ea quae accesserunt [4. 5. 9], haud ita multum a CT distare ipsa docet tabula quam supra proposui. in paucis anticum ordinem melius esse seruatum modo apparuit; eis quae non apte mutata esse exposui, addo sacram quae ad Cyrillum destinata est V 8 [= S 6 = A 5 = CT 20] in S similiter, sed non prorsus eadem ratione atque in ceteris Graecis collectionibus cum Cyrilli in aulam imperatoris missis orationibus coniunctam et ad initia collectionis delatam, epistulam quam Iohannes Antiochenus ex itinere ad Cyrillum scripsit V 30 [= S 20 = CT 21 = A 17], adnexam Cyrilli ad illum litteris V 13 [= S 19 = CT 16 = A 16], quod etiam in A factum est. cauendum igitur ne quis lectionum multitudine prauarum quibus SD laborant, commoueatur ut archetypum anticum esse neget.

Magnas uero mutationes subiit pristinus ordo in eis collectionibus quibus haud pauca aliunde addita sunt, in V et A. illic id actum esse uidetur ut epistulae similis argumenti uel ad eosdem scriptae coniungerentur, uelut epistulae Cyrilli ad Nestorium Nestoriique ad Cyrillum in unum coaceruatae sunt [V 2—6], Iohannis Antiocheni epistula ad Nestorium [V 14] adnexa Cyrilli ad Iohannem [V 13], post epistulas quae certorum hominum nomina prae se ferunt, ea collocata quorum aut scriptor aut acceptor nomine carent [V 18. 20—22], inserto loco sane, si argumentum spectas, non inepto Procli sermone [V 19]. tum quae restabant et antiqua et noua, excussa sunt potius quam ordinata; erroris qui in sacra per Candidianum perlata [V 31] commissus est, supra [p. XIII] mentionem feci.

In A tot additamenta inprimis ex collectione codicis Vaticani 1431 desumpta accesserunt, ut commodum uideatur eorum quae ad antiquam actorum collectionem pertinent, tabulam proponere:

A 1	=	V 7	=	S 4
A 5	=	V 8	=	S 6 = CT 20
A 6	=	V 9	=	S 15 = CT 12
A 7	=	V 10	=	S 16 = CT 10
A 8	=	V 11	=	S 17 = CT 11
A 9	=	V 12	=	S 18 = CT 13
A 10	=	V 2	=	S 2 = CT 2
A 11	=	V 3	=	S 3 = CT 3
A 12	=	V 4	=	S 11 = CT 6
A 13	=	V 5	=	S 12 = CT 7
A 14	=	V 21	=	S 7 = CT 4
A 15	=	V 20	=	S 8 = CT 18
A 16	=	V 13	=	S 19 = CT 16
A 17	=	V 30	=	S 20 = CT 21
A 18	=	V 15	=	S 23 = CT 17
A 20	=	V 14	=	S 41 = CT 19
A 21	=	V 18	=	S 10 = CT 5
A 22	=	V 24	=	S 14 = CT 9
A 23	=	V 6	=	S 13 = CT 8
A 30	=	V 25	=	S 24 = CT 22

A 31 = V 31 [= 147 = S 44 = C 23]	
A 35 = V 16	= S 21 = CT 14
A 36 = V 17	= S 22 = CT 15

Quod sollemne collectionum initium, Cyrilli epistula ad monachos Aegyptios [V 1], deest, non consilio attribuiam, sed casui quo accidit ut in archetypo codicis A prima folia exciderent. sed consulto factum esse uidetur ut ea quae ex Collectione R desumpta sunt, duobus locis, post A 1 et ante 30 conglomerarentur; ne apologetici XII capitulorum [A 24. 25] ab his ipsis separarentur, epistula Cyrilli synodica V 6 in paenultimum locum antiquae collectionis [A 23] ante sacram qua synodus conuocatur, delata est. ceterae uero Cyrilli Nestoriiue litterae sicut in V [2—5] inter se coniunctae sunt [A 10—13], similiter Caelestini epistolae [V 9—12 = A 6—9] adnexae Cyrilli orationi ad imperatorem sacraeque ad illum missae [V 7. 8 = A 1. 5]; quod uero hae duae moles locum inter se mutarunt, hoc ei consilio deberi coniecerim, ut res imperatoris litteraeque papae Romani initio positae locum praeberent maiori epistularum scriptionumque multitudini quae a Graecis episcopis scriptae sunt. sicut in lectionibus Collectio A modo cum SD modo cum V stare solet, ita postquam ordinem V praeter unam illam mutationem secuta est, magis ad S accedit [A 14—18 = S 7. 8. 19. 20. 23 = V 21. 20. 13. 30. 15], tum quae restabant, composuit [A 20—22 = V 14. 18. 24 = S 41. 10. 14], praemisso Procli sermone qui non ex V, sed ex R desumptus est. A 31 ad pristinam epistularum collectionis formam non pertinere, A 35. 36 de suo loco mota esse supra [p. XIII. VII] exposui. ceterum quod et V et A ab illa pristina forma longius recesserunt, inde etiam lectiones spernendas esse credere noli. cui opinioni primo obstat studium uariandi, ne dicam interpolandi, cuius uestigia plurima in SD occurrunt; tum dubitari nequit quin docti homines quibus istae collectiones debentur, noua siue collectionum siue epistularum scriptionumque singularium exemplaria adhibuerint non sine fructu. neque mirandum si inprimis in eis quae iterum iterumque describebantur, sicut e. g. in Cyrilli epistulis V 4 et 6, ingens obtinet lectionum uariatio et ea qua ne antiquissimi quidem testes immunes sint. conferantur textus XII capitulorum qualis in V 6 extat, cum Cyrilli apologeticis uel obiectionibus Andreae et Theodoreti uel in altera parte eclogae ex Nestorii sermonibus excerptae quae in synodo lectae sunt uel a Maria Mercatore translatae, cum eis quae a Cyrillo in libris contra Nestorium impugnantur: uaria capitulorum exemplaria inde ab initio diuulgata esse eclogasque Nestorianas ex diuersis exemplaribus desumptas et plus semel collatas correctasque esse apparebit.

Cum ad alteram partem primoque ad ipsa concilii monumenta [ὑπομνήματα] siue gesta [πραχθέντα] siue gestorum monumenta transeo, nihil magis ab eo qui illis usus est, cauendum esse moneo quam ne omnia quaecumque in concilio acta et fidei monumentorum commissa sunt, plena atque integra in eis quae per codices traditae sunt actorum collectionibus extare credat. multa quae lecta discussa decreta sunt, omissa esse uel ex ipsarum collectionum inter se comparatione discitur. sola Collectione A, unde pendet Collectio Winteriana, seruatae sunt concilii actiones de Messalianis [A 80], de rebus Cypriis [A 81], de Europae prouinciae oppidis inter paucos episcopos distributis [A 82], de Eustathio olim Pamphyliae metropolita [A 83], quae omnia a ceteris collectionibus praetermissa sunt quippe quae a pristino et principali actorum concilii Epheseni fine et consilio aliena essent, partim tamen notae fuerunt iis qui sub finem s. VI canones conciliorum in nouam formam redegerunt. sunt uero quaedam quae omnino interierint; per relationem ad Caelestinum papam desti-

et 17 [= S 23 = V 15 = A 18] quas Cyrillus ad Iohannem Antiochenum et Iuuenalem simul cum Caelestini litteris misit, coniunctae remanserunt quam in ceteris collectionibus aliis insertis separatae sunt; quae in CT finem faciunt 19—22 [= S 41. 6. 20. 24 = V 14. 8. 30. 25 = A 20. 5. 17. 30], temporum rationi apte procedunt.

Collectionem S praeter ea quae accesserunt [4. 5. 9], haud ita multum a CT distare ipsa docet tabula quam supra proposui. in paucis anticum ordinem melius esse seruatum modo apparuit; eis quae non apte mutata esse exposui, addo sacram quae ad Cyrillum destinata est V 8 [= S 6 = A 5 = CT 20] in S similiter, sed non prorsus eadem ratione atque in ceteris Graecis collectionibus cum Cyrilli in aulam imperatoris missis orationibus coniunctam et ad initia collectionis delatam, epistolam quam Iohannes Antiochenus ex itinere ad Cyrillum scripsit V 30 [= S 20 = CT 21 = A 17], adnexam Cyrilli ad illum litteris V 13 [= S 19 = CT 16 = A 16], quod etiam in A factum est. cauendum igitur ne quis lectionum multitudine prauarum quibus SD laborant, commoueatur ut archetypum anticum esse neget.

Magnas uero mutationes subiit pristinus ordo in eis collectionibus quibus haud pauca aliunde addita sunt, in V et A. illic id actum esse uidetur ut epistolae similis argumenti uel ad eosdem scriptae coniungerentur, uelut epistolae Cyrilli ad Nestorium Nestoriiue ad Cyrillum in unum coaceruatae sunt [V 2—6], Iohannis Antiocheni epistula ad Nestorium [V 14] adnexa Cyrilli ad Iohannem [V 13], post epistulas quae certorum hominum nomina prae se ferunt, ea collocata quorum aut scriptor aut acceptor nomine carent [V 18. 20—22], inserto loco sane, si argumentum spectas, non inepto Procli sermone [V 19]. tum quae restabant et antiqua et noua, excussa sunt potius quam ordinata; erroris qui in sacra per Candidianum perlata [V 31] commissus est, supra [p. XIII] mentionem feci.

In A tot additamenta inprimis ex collectione codicis Vaticani 1431 desumpta accesserunt, ut commodum uideatur eorum quae ad antiquam actorum collectionem pertinent, tabulam proponere:

A 1	=	V 7	=	S 4
A 5	=	V 8	=	S 6 = CT 20
A 6	=	V 9	=	S 15 = CT 12
A 7	=	V 10	=	S 16 = CT 10
A 8	=	V 11	=	S 17 = CT 11
A 9	=	V 12	=	S 18 = CT 13
A 10	=	V 2	=	S 2 = CT 2
A 11	=	V 3	=	S 3 = CT 3
A 12	=	V 4	=	S 11 = CT 6
A 13	=	V 5	=	S 12 = CT 7
A 14	=	V 21	=	S 7 = CT 4
A 15	=	V 20	=	S 8 = CT 18
A 16	=	V 13	=	S 19 = CT 16
A 17	=	V 30	=	S 20 = CT 21
A 18	=	V 15	=	S 23 = CT 17
A 20	=	V 14	=	S 41 = CT 19
A 21	=	V 18	=	S 10 = CT 5
A 22	=	V 24	=	S 14 = CT 9
A 23	=	V 6	=	S 13 = CT 8
A 30	=	V 25	=	S 24 = CT 22

A 31 = V 31 [= 147 = S 44 = C 23]
 A 35 = V 16 = S 21 = CT 14
 A 36 = V 17 = S 22 = CT 15

Quod sollemne collectionum initium, Cyrilli epistula ad monachos Aegyptios [V 1], deest, non consilio attribuam, sed casui quo accidit ut in archetypo codicis A prima folia exciderent. sed consulto factum esse uidetur ut ea quae ex Collectione R desumpta sunt, duobus locis, post A 1 et ante 30 conglomerarentur; ne apologetici XII capitulorum [A 24. 25] ab his ipsis separarentur, epistula Cyrilli synodica V 6 in paenultimum locum antiquae collectionis [A 23] ante sacram qua synodus conuocatur, delata est. ceterae uero Cyrilli Nestoriiue litterae sicut in V [2—5] inter se coniunctae sunt [A 10—13], similiter Caelestini epistulae [V 9—12 = A 6—9] adnexae Cyrilli orationi ad imperatorem sacraeque ad illum missae [V 7. 8 = A 1. 5]; quod uero hae duae moles locum inter se mutarunt, hoc ei consilio deberi coniecerim, ut res imperatoris litteraeque papae Romani initio positae locum praeberent maiori epistularum scriptionumque multitudini quae a Graecis episcopis scriptae sunt. sicut in lectionibus Collectio A modo cum SD modo cum V stare solet, ita postquam ordinem V praeter unam illam mutationem secuta est, magis ad S accedit [A 14—18 = S 7. 8. 19. 20. 23 = V 21. 20. 13. 30. 15], tum quae restabant, composuit [A 20—22 = V 14. 18. 24 = S 41. 10. 14], praemisso Procli sermone qui non ex V, sed ex R desumptus est. A 31 ad pristinam epistularum collectionis formam non pertinere, A 35. 36 de suo loco mota esse supra [p. XIII. VII] exposui. ceterum quod et V et A ab illa pristina forma longius recesserunt, inde etiam lectiones spernendas esse credere noli. cui opinioni primo obstat studium uariandi, ne dicam interpolandi, cuius uestigia plurima in SD occurrunt; tum dubitari nequit quin docti homines quibus istae collectiones debentur, noua siue collectionum siue epistularum scriptionumque singularium exemplaria adhibuerint non sine fructu. neque mirandum si inprimis in eis quae iterum iterumque describebantur, sicut e. g. in Cyrilli epistulis V 4 et 6, ingens obtinet lectionum uariatio et ea qua ne antiquissimi quidem testes immunes sint. conferantur textus XII capitulorum qualis in V 6 extat, cum Cyrilli apologeticis uel obiectionibus Andreae et Theodreti uel in altera parte eclogae ex Nestorii sermonibus excerptae quae in synodo lectae sunt uel a Maria Mercatore translatae, cum eis quae a Cyrillo in libris contra Nestorium impugnantur: uaria capitulorum exemplaria inde ab initio diuulgata esse eclogasque Nestorianas ex diuersis exemplaribus desumptas et plus semel collatas correctasque esse apparebit.

Cum ad alteram partem primoque ad ipsa concilii monumenta [ὑπομνήματα] siue gesta [πραχθέντα] siue gestorum monumenta transeo, nihil magis ab eo qui illis usus est, cauendum esse moneo quam ne omnia quaecumque in concilio acta et fidei monumentorum commissa sunt, plena atque integra in eis quae per codices traditae sunt actorum collectionibus extare credat. multa quae lecta discussa decreta sunt, omissa esse uel ex ipsarum collectionum inter se comparatione discitur. sola Collectione A, unde pendet Collectio Winteriana, seruatae sunt concilii actiones de Messalianis [A 80], de rebus Cyprii [A 81], de Europae prouinciae oppidis inter paucos episcopos distributis [A 82], de Eustathio olim Pamphylicae metropolita [A 83], quae omnia a ceteris collectionibus praetermissa sunt quippe quae a pristino et principali actorum concilii Epheseni fine et consilio aliena essent, partim tamen notae fuerunt iis qui sub finem s. VI canones conciliorum in nouam formam redegerunt. sunt uero quaedam quae omnino interierint; per relationem ad Caelestinum papam desti-

natam [V 82, I 3 p. 9, 14 sq.] et concilii epistulam generalem [V 91, I 3 p. 27, 16. 25. 28, 9] in synodo de Caelestianis Pelagianisque qui Constantinopoli degebant [cf. Nestorii epistulas in Coll. Veron. 3. 4 [II p. 12. 22 sq. 15, 5 sq.], actum esse nouimus, ipsa tamen gestorum monumenta iam non extant. unde sequitur non ipsa gesta plena atque integra transscripta et diuulgata fuisse, sed eas tantum partes quae certo cuidam fini partisque cuiusdam studio utilia uidebantur; cf. quae de his rebus alio loco [*Zeitschr. f. neutestamentl. Wiss.* 25 p. 43 sq.] exposui.

Peculiari egent tractatione quae in concilio gesta esse feruntur d. 22. m. Iul. a. 431. quorum monumenta integra diu non nota erant nisi per uersiones Latinas quae extant et in Collectionibus Palatina atque compluribus aliis de quibus egi uol. V 2 p. VIII sq., et in Collectione CT 46 [= uol. III] et in gestorum Chalcedonensium uersione antiqua a Rustica correcta, quae edetur in t. II 3. Graecum exemplar plenum apparuit in A 73—79, quod descripsi in dissertatione de hac collectione [*Abhandlg. d. Bayer. Akad. d. Wiss.* xxx 8 p. 28 sq.], edam in parte VII huius uoluminis. incipit a solemnii notatione temporis et loci et catalogo episcoporum qui adfuerunt, secuntur symbolum Nicaenum et eadem ex patribus excerptae eclogae quae lectae erant in primo concilii synedrio quo Nestorius depositus erat [I 2 p. 39, 6 sq.], quattuor tamen ex Attico Constantinopolitano et Amphilochio eclogis additis [cf. quae ad I 2 p. 45, 3 adnotauit]. adnectitur introductione noua praeposita actio concilii de Charisii presbyteri Philadelphiensis libello [A 76], quae ab editoribus Romanis dicta est actio VI, quamquam in codicibus nulla actionum numeratio extat; hic mos actiones siue collationes conciliorum numerandi non ante Chalcedonense concilium inualuit. tum habentur concilii decretum [A 77] et quae in decreto subter annexae esse dicuntur eclogae ex Nestorii sermonibus excerptae, quae sine discrimine eadem sunt atque eae quae in synedrio de Nestorii depositione lectae erant [A 78]; finem faciunt subscriptiones episcoporum [A 79]. quae omnia quominus ita ut scripta sunt, credantur esse gesta, obstat primo mira illa et insolita altera quae gestorum continuationem interrumpit introductio, quae caret temporis locique notatione, sed eius loco breuiter ea quae ante acta sunt, complectitur [συνοδευούσης ὁρίζουσης τε κρατεῖν καὶ βεβαίαν εἶναι τὴν πίστιν τὴν ἐκτεθείσαν . . . παρὰ τῶν ἁγίων πατέρων τῶν κατὰ καιροῦς ἐν τῇ Νικαίᾳ πόλει συνελεγμένων . . . τυπούσης τε τὰ περὶ τούτων καθ' ὃν ἔδει τρόπον], deinde grauem mouet suspicionem quod catalogus episcoporum qui adfuerunt, plerumque erroribus scripturaeque lapsibus conseruatis, raro correcturis adhibitis ex eo transcriptus est, qui quae in primo synedrio gesta sunt, introducit [cf. *Miscellanea Fr. Ehrle* 2 p. 59 sq.]. ne quis tamen falsarii consilio posterioris opera hic aliquid turbatum esse putet, Cyrillus gestorum testimonio utitur talium qualia et Graece et Latine tradita sunt. in epistula enim quam aliquanto post pacem cum Iohanne Antiocheno factam controuersia denuo exardescente ad monachos Antiochenos Iohanni infestos de recta symboli Nicaeni interpretatione scripsit [V 135], postquam claris uerbis decretum synodi Ephesensae de Nestorii damnatione et eorum qui siue post siue ante eum eadem senserunt dixerunt scripserunt, id est id quod extat A 77, laudauit [I 4 p. 50, 34 sq.], post pauca pergit [p. 51, 9]: ὑπὲρ δὲ τοῦ μὴ ἀγνοεῖσθαι παρὰ τισὶ τοῦ συμβόλου τὴν δύναμιν . . . πατέρων ἁγίων δόξας ἢ γοῦν ἐκθέσεις ἐνέταξα τοῖς αὐτόθι πεπραγμένοις ὑπομνήμασιν, ἵν' εἰδείεν οἱ ἐντυγχάνοντες αὐταῖς τίνα προσήκει νοεῖσθαι τρόπον τῶν ἁγίων πατέρων τὴν ἐκθεσιν ἥτοι τὸ ἀκραιφνὲς τῆς ὀρθῆς πίστεως σύμβολον, quae ad uerbum fere deprompta sunt ex gestis A 74. similiter antea in epistula V 128 [I 4 p. 24, 1 sq.] ad Acacium Melitinensem attulit decretum synodale A 77 neque dubito quin ea quae in concilio gesta contra Nestorium et eos

qui cum eo sentiebant, misit per Eulogium apocrisiarium ad praepositum cubiculi [V 132; I 4 p. 37, 7], ni fallor Chrysaphium, ea ipsa sint de quibus hic agitur. quae omnia bene consideranti fieri non potest quin oboriatur suspicio ista gesta in eam formam quam in collectionibus A et Latinis exhibent, redacta esse ab ipso Cyrillo et ita quidem ut ueris et genuinis gestis de Charisii libello et symbolo quod, nomine auctoris non addito, dicitur transformatum [A 76. 77], praemiserit introductionem sollemnem, cui ex gestis de Charisio loci et diei notationem inseruit, tum catalogum episcoporum ex eis quae d. 22. m. Iun. gesta sunt, transscriptum, denique symboli Nicaeni lectionem patrumque eclogas item ex illis prius gestis derumptas¹.) intentio erat ut actioni singulari et a causa principali remotae auctoritas generalis similiter atque Nestorii depositioni uindicaretur atque iudicii quod de symbolo illo a Nestorii asseclis ad ecclesiam haereticis redeuntibus proposito latum a synodo erat, uis sensusque in totam doctrinam Nestorianam extenderetur, id quod commodum uidebatur, quoniam in primo synedrio Nestorius unus et solus damnatus erat. num ipsi et genuino decreto infuerint uerba ἡ γοῦν τὰ μὲν καὶ διεστραμμένα Νεστορίου δόγματα, ἃ καὶ ὑποτέτακται eclogaeque Nestorii ex primo synedrio depromptae an haec quoque a Cyrillo addita sint, certis argumentis discerni nequit, crediderim uero etiam haec hominis astuti et uafri machinationibus deberi.

Quoniam eclogae patrum et Nestorii et in eis quae d. 22. m. Iun., et in eis extabant quae d. 22. m. Iul. gesta fuisse ferebantur, collectores V [55 et 59] et A [32], ne eadem bis scriberentur, eam sibi sumpersunt licentiam ut patrum eclogis quattuor ultimas adderent [cf. quae ad I 2 p. 45, 3 adnotau], tum totam de Charisio actionem synodique decretum exhiberent, denique Nestorii eclogis perscriptis ad ea quae d. 22. m. Iun. gesta sunt, redirent. prius gestorum formam puram seruauerunt S (D) 31. 32, eis quae in V accreuerunt [54 (ultimae quattuor eclogae). 55—59], in appendice suppletis [S 99—103]. simile quid etiam in collectionibus Latinis CT et Veronensi obseruari licet. illic post 26 [= V 63] inseruntur A 74, 1—3. 77 et in gestis alteris [46] Nestorii eclogae praeter primam omittuntur; in Collectione Veronensi [11] pro uero die primi synedrii positus est dies alterorum gestorum [uol. II p. 27, 11], patrum eclogis ultimae quattuor adiectae sunt [p. 58, 1 sq.], post iudicium synodi [V 62] exhibetur actio de Charisio synodique decretum [A 76. 77] sine Nestorii eclogis. adnotandum denique in utraque collectione primas quindecim subscriptiones ex gestis prioribus esse transscriptas, ceteras in Collectione Veronensi esse gestorum posteriorum.

Cum eis quae d. 22. m. Iun. a. 431 de Nestorii depositione gesta sunt, arte cohaerent temporum ratione et ipso argumento quae in V et S et CT eodem fere ordine secuntur, in A propter magnam illam lacunam interiere [cf. supra p. VII]:

V 63 (+ 64)	= S 35 = CT 26 = A 33
V 65	= S 36 = CT 28 = A 34
V 66	= S 46 = CT 33
V 67	= S 47 = CT 31
V 68	= S 48 = CT 32
V 69	[S 104 A 142]

Accessit in V [69] nescio unde arrepta epistula qua Cyrillus damnationem Nestorii adnuntiat clero et populo ciuitatis quae non nominatur; noli tamen de Constanti-

¹ Quoniam interlocutio Petri presbyteri, quae eclogas relegendas proponit [A 75], ex gestis prioribus [I 2 p. 39, 1] et conexu diuerso sine mutatione transcripta est, factum est ut cum synodi depositione quae symbolum sequitur [A 74], non bene concordet.

nopoli uel Alexandria cogitare. ceterorum idem est ordo in V et S; nam S 37—45 aliunde intercalata esse supra [p. VIII] probaui. CT 27 huc non pertinere modo [p. XVIII] exposui; consilio debetur quod Cyrilli epistula V 67 ex commonitorio episcoporum Constantinopoli consistentium [I 2 p. 65, 12—66, 9. 68, 12—69, 6] euolsa et ab illa separata est insertis aliis Cyrilli litteris [V 68 = CT 32] argumenti sane simillimi, sed paucis diebus post illam alteram et Iohannis Antiocheni aduentum [cf. p. 69, 18] scriptis. alterum addidit peccatum iste collector quod propter mentionem quae relationis a concilio ad imperatorem destinatae in epistula V 67 [= CT 31] fit [p. 68, 7], his litteris illam [CT 30 = V 81 = S 49] praemisit. at epistula Cyrilli ad Alexandrinos V 28 (S 97) = CT 29 post V 65 [= CT 28] collocata pristinum ordinem in CT olimque etiam in A conseruatum esse supra [p. VIII] exposui.

Quamuis autem ordo in CT hic illic immutatus, epistula quam Cyrillus statim post primum concilii synedrium ad Alexandrinos scripsit [CT 29 = V 28 (S 97)], in V propter rationem quae supra [cf. p. VIII] apparuit, delata sit inter epistulas gestis praemissas, clare elucet hic quoque collectio antiqua unde et V et S et A et CT sua desumpserunt. neque magis casu accidit ut in omnibus appareant collectionibus uestigia cuiusdam sermonum collectionis; quae tamen quia in V non modo aucta, sed etiam de loco pristino delata esse uidetur, commodius infra tractabitur.

Theodosius minor et dum concilium uniuersale Ephesum conuocat, diuersis et inter se contrariis consiliis cessit neque Constantini et aui sui Theodosii exempla secutus episcopos congressos talem seruare coegit unitatem¹⁾ qualis conuentum decebat qui spiritu sancto inspirari credebatur. quo factum est ut ab ipso initio synodus in duas partes distaret, quarum utraque auctoritatem uniuersalem sibi uindicabat. duplicia igitur acta quoque fiebant, quae utraque in unum ut redigerentur opus erat, si ii qui acta publicarunt, id egissent ut concilii plenam et ueram imaginem proponerent. sed a tali intentione longe aberant illi quibus pristina illa collectio debetur, unde eae quae nunc extant collectiones quasi ex communi fonte hauserunt; qui uictores manserunt Cyrillus eiusque asseclae ea selegerunt et composuerunt quae studio ac uoluntati eorum seruire uidebantur, ut imperatorem, cum eis non obsequeretur, male instructum fuisse, concilium Orientalium omni iure atque auctoritate caruisse probarent. ut temporum rationes facile dispiciantur, commodum erit tabulam proponere earum rerum quarum aut ipse dies notus est aut quomodo se secutae sint:

- d. 22. m. Iun. a. 431 Nestorius a concilio Cyrillianorum tunc primum consedente damnatus est.
- d. 26. m. Iun. [uol. III p. 33, 35] Cyrillus et Memnon a concilio Orientalium damnati sunt.
- d. 29. m. Iun. [I 3 p. 10, 22] sacra per Palladium ad concilium missa est [V 83 = S 52 = CT 34].
- d. 1. m. Iul. [I 3 p. 10, 25] relatio concilii Cyrillianorum per Palladium redeuntem ad imperatorem destinata est [V 84 = S 53 = CT 38].
- dd. 10. 11. m. Iul. [I 3 p. 53, 8. 59, 10] Arcadius Proiectus Philippus legati Caelestini papae litteris quas ille synodo scripserat, relectis damnationi Nestorii per depositiones atque subscriptiones in concilio Cyrillianorum adstipulantur [V 106 = S 62—64 = CT 35 = A 41. 42].

¹ Cf. quae in Rufinianis prope Chalcedonem ad Theodoretum ab eo ut utramque partem pariter coerceret, petentem dixit: ἐγὼ προστάσσειν ἐπισκόποις οὐ δύναμαι [A 69].

- dd. 16. 17. m. Iul. [I 3 p. 15, 13. 21, 7] libellis a Cyrillo et Memnone oblati Iohannes Antiochenus ter frustra uocatus a concilio Cyrillianorum damnatus est [V 87—90 = S 54—59 = CT 39 = A 37. 38].
- d. 22. m. Iul. in concilio Cyrillianorum de Charisii presbyteri libellis actum est, sacra per Iohannem comitem sacrarum largitionum ad concilium perlata damnatio Nestorii Cyrilli Memnonis confirmata est illique custodiae traditi sunt [V 93 = S 66 = CT 40 = A 44; A 45].
- d. 13. m. Aug. [I 3 p. 42, 33] episcopi Cyrilliani Constantinopoli consistentes epistulam ad concilium Cyrillianorum miserunt [V 98 = S 45 = CT 47].
- octoni legati ab utraque parte imperatoris iussu ad comitatum missi sunt [V 95 = S 75 = CT 60 = A 58; V 96 = S 76 = CT 62 = A 61].
- d. 11. m. Sept. primo legati Orientalium ad imperatoris audientiam admissi sunt [A 65].
- d. 25. m. Oct. [Socr. 7, 37¹⁹] Maximianus Constantinopoli Nestorii loco ordinatus est adsistentibus Cyrillianorum legatis [V 109 = CT 64^a].
- d. 31. m. Oct. [I 3 p. 67, 9 adn.] Cyrillus postquam ex custodia effugit, Alexandriam ingressus est.

Vt primo secernam quae a pristina collectione aliena esse constat, in V sicut uni Cyrilli epistulae ad Alexandrinos tres aliae [cf. supra p. XII], ita in hac parte [V 99] litteris episcoporum Constantinopoli consistentium ad concilium [V 98 = S 45 = CT 47] accessit concilii responsum. deinde collectionis V propria est epistula quam Alypius presbyter ecclesiae apostolorum Constantinopolitanae dedit ad Cyrillum, postquam custodiae traditus est [V 116]. mirum uero quid accidit in epistula qua V 117 Cyrillus presbytero respondisse dicitur. neque enim aliud quidquam est ista epistula quam sermo quem Cyrillus Ephesi habuit priusquam in custodiam abductus est [V 79 = CT 55]: quin uera sit inscriptio V 79, spuria V 117, per argumentum et elocutionem non licet dubitare. uidetur in aliqua collectiuncula, qualibus V uti solere plus semel apparuit et apparebit, sermo litteris Alypii adnexus fuisse, quoniam et is ad Cyrilli custodiam spectabat; inscriptione per casum uel negligentiam deficiente pro responso quod Cyrillus Alypio scripsisset, uolgabatur. denique una Collectio V [97] seruauit litteras quas octo Orientalium legati Rufo episcopo Thessalonicensi scripserunt, a collectione pristina sine dubio alienas; quoniam legati una cum litteris et tomum quem imperatori obtulerunt [V 96 (I 3 p. 38, 9—39, 26) = A 61], et mandatum suum [V 96 (p. 36, 37—38, 8) = S 76 = CT 62 = A 60] ad Rufum destinarunt, V in horum exemplar quoddam cum epistula ad Rufum coniunctum incidisse uidetur.

Neque ea quae V cum A communia sunt, a S et CT uero absunt, collectioni primariae adiudicari posse uidetur. aliunde utique accessit epistula Cyrilli ad Valerianum. deest in S et CT, in V [119] posita est quasi appendix huius partis ante eam quae ad pacem inter Cyrillum Iohannemque factam pertinet, quamquam ut haec pax excusaretur, scripta est; in D, qui hoc uno a S recedit quod eam recepit, ultimum etiam post appendicem locum obtinet; aptius in A et W, epistulis aliquibus quae post illam pacem scriptae sunt, aggregatur, primo loco in W [76], cuius uaria lectio proxime ad collectionem codicis Vaticani 1431 accedit, haud multo ante magnum illud interuallum quo appendix distinguitur [cf. p. v] collocata in A. duae aliae epistulae, V 98 et 113, quod et in V et in A neque tamen in ceteris collectionibus extant, si ut par est, appendicum S et A ratio non habetur, hoc magis casui quam originis communitati debetur. tomum Orientalium [V 98 = A 61] in V ex litterarum ad Ru-

fum exemplari desumptum esse modo exposui, cui et tomus et mandatum adnexa fuerint; in A istae litterae desunt. epistulae generalis quam Cyrillianorum legati episcopique Constantinopoli consistentes post Maximiani ordinationem ad uniuersos prouinciarum metropolitas miserunt, formam A 91 exhibet uere uniuersalem, cui nomen metropolitae singulare nondum inscriptum erat, V 113 uero illam quae ad Epirum ueterem peruenit.

His exceptis quae relinquuntur, eorum tabulam propono, omittendo tamen S 46—48 = V 66—68 = CT 33. 31. 32 quippe de quibus actum sit [cf. p. XVIII]; adduntur numeri Collectionis W [cf. I 1 p. III sq.], ut eluceat illius cum S affinitas:

S 45	= CT 47	deest in A = V 98
S 49	= W 31 = CT 30	deest in A = V 81
S 50	= W 32 = CT 36	deest in A = V 85
S 51 [= 110]	= W 33 = CT 37	deest in A = V 86
S 52	= W 34 = CT 34	deest in A = V 83
S 53	= W 35 = CT 38	deest in A = V 84
S 54—59	= CT 39 = A 37. 38	= V 87—90
S 60	= W 36 = CT 39 = A 39	= V 92
S 61	= W 37 = A 40	= V 91
S 62—64	= CT 35 = A 41. 42	= V 106
S 65	= W 38 = CT 63 = A 43	= V 107
S 66	= W 39 = CT 40 = A 44	= V 93
S 67	= W 40 = CT 41 = A 47	= V 94
S 68	= W 41 = CT 42 = A 51	= V 100
S 69	= CT 43 = A 52	= V 101
S 70	= CT 44 = A 49	= V 102
S 71	= CT 45 = A 50	= V 105
S 72	= CT 48 = A 53	= V 103
S 73	= CT 59 = A 54	= V 82
S 74	= W 42 = CT 49 = A 46	= V 104
CT 50—58 sermonum collectio		
S 75	= W 43 = CT 60 = A 58	= V 95
	CT 61 = A 59	= V 108 [S 114]
S 76	= CT 62 = A 60	= V 96
S 78—82 sermonum collectio		
	CT 64	
	W 49 = CT 64a	= V 109 [S 115 A 149]
	W 50 = CT 67	= V 110 [S 116 A 150]
	W 50 = CT 68	= V 111 [S 117 A 151]
	CT 68	= V 112 [S 118 A 152]
S 83	= W 51 = CT 65 = A 88	= V 114
S 83	= W 51 = CT 65 = A 88	= V 114
S 84	= W 52 = A 89	= V 115
	CT 66 = A 90	
S 85	= W 53 = A 96	= V 118

Desunt in uersione Latina V 91 [= S 61 = A 40], V 115 [= S 84 = A 89], V 118 [= S 85 = A 96]; quoniam uero epistulam concilii encyclicam [V 91] a collectione primaria afuisse non potest putari, ne Cyrilli quidem litteras ad Maximianum [V 115] neque apologeticum [V 118] quem post fugam ad imperatorem direxit, ab illa procul habere ausus sum; num epistula a Cyrillo ad legatos de Maximiani ordinatione scripta, cuius dudum per solam uersionem Latinam [CT 66] notae exemplar Graecum in A [90] apparuit, illi infuerit, dubitari posse concedo. at relationem quam concilium Cyrillianorum per legatos imperatori obtulit [V 108 = CT 61 = A 59], ad antiquam referendam esse collationem mihi constat, etsi in S desideratur; neque enim negligenda est nota marginalis quae in S 75 [= CT 60 = A 58 = V 95] adscripta est: Ζῆτει καὶ τὰ ἐπὶ ταύτῃ παρακολουθήσαντα ἐν τῷ δευτέρῳ βιβλίῳ ὁμοίως. denique summopere est cauendum ne CT 64. V 109—112 [= CT 64^a. 67. 68] a pristina collectione abiudicentur, quippe quae in S desint. non opus est iterum ad illam notam prouocetur; sufficit testimonium codicis W quo illa olim in S quoque extitisse probetur. CT 64, quod in collectionibus Graecis omissum est, excerptum est ex commonitorio quo Cyrilliani episcopum quendam Constantinopoli consistentem rogarunt ut ab imperatore concilii dimissionem impetraret; scriptum est illo tempore quo legati utriusque partis ad comitatum morabantur. eiusmodi frustulum aptum est narrationi, atque sequitur narratio [V 109 = CT 64^a] qua episcopos uniuersos post Maximiani ordinationem domum redire iussos esse refertur. neque cum frustulo tantum quod in CT praecedit, ista narratio cohaeret, sed etiam cum eis quae secuntur. dicitur imperator Nestorium in exilium relegasse antequam legatos concilii, i. e. Cyrillianorum Constantinopolim intrare episcopumque ordinare iuberet; auctoritatis causa adduntur sanctio imperialis de Nestorii relegatione [V 110 = CT 67], constitutio de Nestorianis [V 111 = CT 68], edictum praefectorum [V 112 = CT 68]. habemus eundem narratorem quem supra in epistulis quae gestis praemissa sunt, deteximus [cf. p. XIII] atque etiam grauius quam illic partis Cyrillianae studio contrarum ueritatem peccantem: minime enim Nestorium a. 431 relegatum esse ex eo sequitur quod ipsa illa quae narrationem sequitur de illius relegatione sanctio ad Isidorum consulem a. 436 directa est. falsitas correcta est ex libro Irenaei in A 55. 56 [= Coll. C 112. 113, uol. III p. 64]; inde factum est ut haec omnia in A omitterentur, neque dubito quin eidem consilio debeatur quod in S quoque desunt. adnotandum denique ordinem in V melius esse seruatum quam in CT, ubi inter narrationem eiusque testimonia inculcantur epistulae quae ad Maximiani ordinationem pertinent.

Ceterorum ordo in S et CT atque etiam in A, si magnam de qua supra locutus sum [p. VII] lacunam non curas, et idem fere est et temporis rationem sequitur praeter pauca, de quibus iam disputandum est. V 98 falso loco in S [45] olimque etiam in A collocatam esse supra [p. VIII] exposui neque melius in V mandatis quibus utraque pars legatos suos instruxit, postponitur; ubi pristina collectio epistulam habuerit, incertum. uarius quoque locus adsignatur eis quae post aduentum legatorum Romanorum gesta sunt [V 106. 107 = S 62—65 = CT 35. 63 = A 41—43], quamuis ipsius diei notationem exhibeant. in S et A ea gestis de Iohanne Antiocheno et eis quae cum illis arte cohaerent, quasi appendix adnectuntur; in V simili modo adiunguntur eis quae secuntur Cyrilli Memnonisque in custodiam traditionem. res etiam intricatior fieri uidetur, quod in CT ipsa gesta [CT 35], in quibus post Caestini epistulam omnia fere omissa sunt, diuolsa sunt a relatione quam synodus de illis ad imperatorem misit [CT 63]. huius collocationis quamuis mira et absona uideatur, ratio in eo est quod in fine relationis [I 3 p. 64, 17 sq.] synodus ab imperatore

petit ut quoniam Nestorio damnato concilium munere suo perfunctum sit, dimittatur; qui pro petitionis commendatione proferuntur questus, simillimi sunt illis qui in frustulo illo, de quo modo locutus sum, CT 64 exhibentur. atqui in V quoque gesta et relatio quam proxime a narratione illa [V 109 = CT 64^a] stant, quam a CT 64 seiungi non posse probavi; qua enim illic dirimuntur epistula [V 108], eam de proprio loco delatam esse clarum est infraque etiam magis apparebit, quando de turbis in ordine Collectionis V agam. hic latere uidetur pristinae ordo collectionis, quo propter illam dimissionis petitionem etiam contra temporis rationem et gesta et relatio in fine omnium eorum quae Maximiani ordinationi praecedebant, collocata sunt. qui ordo correctus est in S et A, quippe quae totam illam narrationem omitterent; in CT propter diei notationem gesta a relatione diuolsa et in locum superiorem translata sunt post sacram per Palladium destinata [CT 34 = V 83 = S 52] et ante epistolam concilii de Nestorii damnatione ad clerum populumque Constantinopolitanum missum [CT 36 = V 85 = S 50].

Gesta de Charisio posteriore tempore in V [55—59] et A [32] eis quae antea de Nestorii damnatione acta sunt, inserta esse supra [p. XVIII] exposui; in antiqua collectione S desunt. neque tamen credibile illum Cyrilli fetum qui summa neque apud Cyrilli tantum asseclas auctoritate fruebatur, a pristina collectione afuisse, etsi quem locum ibi tenuerit, eruere iam non licet. in A 73—79 initio stant ceterorum gestorum quae in A [80—83] praeter ceteras collectiones additae sunt; praecedit magna illa moles additamentorum [62—72], quae ex Irenaei libro deprompta secuntur tomum quo episcopi Orientales legatos suos instruxerunt [A 61 = V 96]. ordo exemplaris quo utebatur uersio Latina, hoc loco turbatus est; gesta enim illa [CT 46] mediis inserta sunt epistulis quae ad Cyrilli Memnonisque custodiam pertinent.

Iam restat ut examinetur sermonum collectio, cuius certe partem ex antiqua collectione actorum Ephesenorum deriuandam esse supra [p. XX] dixi. hic quoque commodum erit tabulam proponere:

	CT 50
S 78	= CT 51 = V 76
S 79	= CT 52 = V 78
S 80	= CT 53 = V 75
S 81	= CT 54 = V 77
	CT 55 = V 79 [S 109]
S 82	= V 80 [= 136]
	CT 56 = V 73 [A 145]
	CT 57 = V 72 [S 107 A 144]
	V 71 [S 106]
	V 74 [S 108 A 146]
	CT 58 = V 70 [S 105 A 143]

In CT et V praeter Cyrilli aliorum quoque sermones exhibentur; hos tamen postea accessisse concluditur cum ex eo quod desunt in S, tum ex inscriptione quae in CT exhibetur: *sermones diuersi sanctissimi archiepiscopi Cyrilli dicti apud Ephesum collectis celebratis damnato haeretico Nestorio et excommunicatis factis Orientalibus a sancto concilio.* primus sermo totus fere interiit, ni fallor, propter detrimentum quod chartae initia subierunt; frustulum quod remansit, uni ei librario qui exemplar uersionis Latinae scripsit, dignum uisum est quod transcriberetur. olim tamen illum sermonem in collectione primaria extitisse eo proditur quod loci notatio quae

in CT 50 frustulo illi inscripta est *in maiore ecclesia quae uocatur Maria*, apte conuenit ei quae in capite V 76 per codices SDW tradita est ἐν τῷ ἁγίῳ Ἰωάννῃ τῷ εὐαγγελιστῇ, quod non bene uertit Λ¹ *in Iohannis euangelistae sermonibus*, recte intellexit Rusticus pro *sermonibus* reponendo *basilica*, pessime uero V mutauit in ἐν ἡμέρα τῷ τοῦ εὐαγγελιστοῦ; illo enim die [26. m. Sept.] Cyrillus in custodia erat. quod sermo quem Cyrillus habuisse dicitur antequam custodiae traditus sit [V 79 = CT 55], in S (et W) deest, nescio an ex eo possit explicari quod in epistulam Cyrilli ad Alypium conscriptam transmutatus est [cf. p. XXI]; sermonem uero V 80 [= 136] = S 82, quia in fine chartae stabat collectionis primariae, in Graeco exemplari uersionis Latinae excidisse crediderim. ceterum eum re uera paulo post d. 25. m. Oct. a. 431 habitum esse ab episcopo quodam, qui Ephesi remanserat cum concilio — I 2 p. 104, 18—20, iam refero¹) ad litteras quibus Nestorius ad synodum uocabatur [I 2 p. 10, 6 sq. 11, 14 sq.] —, cum legati Cyrillianorum post Maximiani ordinationem Ephesum rediissent, ex ipsis uerbis clare elucet [cf. inprimis p. 103, 7 sq.], sed non minus certum est eum nomen Cyrilli non recte prae se ferre. quoniam enim Cyrillus d. 31. m. Oct. a. 431 Alexandriam ingressus est, non ante legatorum tantum reditum, sed uel ante diem quo Constantinopoli Maximianus ab illis ordinatus est, Epheso ex custodia effugisse putandus est. alterum sermonis exemplar inerat collectiunculae V 136—139, de qua infra agendum erit.

Et memoriae communitas et inscriptiones partim certe ex ipsa rerum notitia petita hos sermones satis antiquo tempore Alexandriae in unum congestos esse testantur neque quidquam obstat quin antiquitus putentur pertinuisse ad istam antiquam actorum Ephesenorum collectionem cuius uestigia nunc rimamur. quod si uerum est, forma atque intentio illius perclare illustratur: seruiebat, ut dixi, studio partis Cyrillianae. atque eodem studio factum est ut haec collectionis pars non minus ceteris augeretur sermonibusque Cyrilli etiam alii adderentur uel propter auctores uel propter tempus notabiles, quo sunt habiti. accreuerunt enim duo sermones Theodoti Ancyрани, qui quam Cyrilli sectatoribus placuerint, testatur frequentia locorum quos Timotheus Aelurus inde excerpsit; aliter se sentire Rusticus feruidus concilii Chalcodonensis duarumque naturarum propugnator non a se impetrauit quin profiteretur [cf. notam eius I 2 p. 84, 12]. habiti sunt in Christi natiuitatem, id est dd. 25 m. Dec. [V 72, cf. I 2 p. 77, 10] et 6. m. Ian. [V 73, cf. p. 83, 26], quo tempore a. 431/2 concilium dudum dimissum erat; ut tamen lectores conexum inter eos conciliumque extitisse sciant, inscriptum est eos in concilio coram Cyrillo praeside relectos fuisse. cuius lectionis quoniam in eis quae extant gestis, ne minimum quidem inuenitur uestigium, aliquid suspicionis de inscriptionum fide quae in uno Collectionis V, unde ceterae Graecae pendent, testimonio nititur, mihi obortum esse fateor, malui tamen rem in incerto relinquere. praeterea sermo quem Reginus episcopus Cypri insulae inter alios episcopos post ipsam Nestorii damnationem pronuntiauit Cyrilli, ut uidetur, iussu [cf. I 2 p. 70, 22], accessit et in V [70] et in CT [58], ex diuersis tamen exemplaribus, unde apparet quantum operae his sermonibus a collectoribus datum sit. non mirum igitur quod in Collectione V etiam alii duo additi sunt, alter Theodoti Ancyрани, alter Acacii Melitinensis [V 74], uterque Ephesi prolatus.

Propter Regini sermonem collector V ordinem antiquae collectionis mutauit: initio illum quippe qui ceteris antiquior esset, collocauit, deinde sequi iussit eos qui

¹ Deleatur rogo notula indicis I 2 p. 109 de breui epistula ab auctore sermonis V 80 ad Nestorium scripta.

antiquae Cyrilli sermonum collectioni additi erant, ipsos Cyrilli sermones in finem distulit paulo aliter dispositos. neque in his mutationibus acquieuit, sed quoniam Regini sermo quem intio posuerat, Nestorii damnationem sequebatur, totam sermonum collectionem post epistulas quae cum gestis de illa damnatione cohaerent [V 63—69] inseruit; similiter eam in A quoque olim collocatam fuisse supra [p. VIII] exposui. neque melius in duobus aliis locis ordo pristinus in V mutatus est. relationi quam synodus Cyrillianorum de Nestorii damnatione ad imperatorem misit [V 81 = S 49 = CT 30], adiuncta est eiusdem synodi relatio ad Caelestinum papam [V 82 = S 73 = CT 59 = A 54] quamvis multo posterior, atque mandatum quo illa synodus legatos suos instruxit [V 95 = S 75 = CT 60 = A 58], una cum Orientalium mandato [V 96 = S 76 = CT 62 = A 60] litterisque ad Rufum Thessalonicensem [V 97] sequitur relationem [V 94 = S 67 = CT 41 = A 47] qua synodus Cyrillianorum respondit sacrae per Iohannem comitem perlatae, quia in eiusdem synodi mandato legati iubentur pro Cyrillo et Memnone ab illo in custodiam abductis agere [I 3 p. 34,8 sq.].

Haud multo postquam Maximianus ordinatus Nestorioque permissum est ut Epheso in monasterium prope Antiochiam abiret [A 55. 56], imperator ita concilium dissoluit [A 97 = C 122], ut Cyrillus et Memnon sedibus restituerentur, de Orientalibus autem nullum iudicium ferretur, quoniam Cyrilliani legati illorum opiniones refellere noluissent. remanserunt igitur illi separati [I 3 p. 67, 9], dum Theodosius, ni fallor, a sorore Pulcheria incitatus, ecclesiae unitatem reddere coepit Aristolao tribuno et notario mense Augusto uel Septembri a. 432 [cf. uol. III p. 91, 12 et p. XV] ad Iohannem Antiochenum Cyrillumque misso, ut eos pacem facere iuberet. post longas tractationes inprimis Pauli Emeseni, quem Iohannes Alexandriam direxit, opera euenit ut pacis formula redigeretur et ab utroque acciperetur. quae ab actis Ephesensis eo minus abesse poterat, quoniam non in Chalcedonense tantum symbolum, sed in Zenonis imperatoris quoque edictum, quod uulgo henoticon dicitur, recepta est. ultima igitur pars actis adicienda erat, quae et imperatoris sacram quae pacem fieri iussit, et huius ipsius formulam contineret; notandum uero pristinam collectionem his fere non plura exhibuisse. in S et CT enim haec tantum insunt:

S 86 = W 54 = CT 69 = V 120 = A 102

S 87 = W 55 = CT 70 = V 122 = A 104

S 88 = W 56 = CT 71 = V 123 = A 110 = E [cod. Vat. 504] ζ^1) = HX [cod. Mus. Brit. Arundelianus 529 et Paris. 1115] 1

S 89 = CT 72 = V 127 = A 114 = E $\bar{\beta}$ = HX 6 = W 84

CT 73 = E $\bar{\alpha}$ [A. Mai Scriptt. uett. VIII 149 =
Noua bibl. patr. II 113]

addidi numeros collectionum E et HX, quas in ultima huius voluminis parte edam, quoniam aut totae aut maxima ex parte ad pacem pertinent; hic adnoto et in exemplari Graeco uersionis Latinae et in E coniunctam fuisse epistulam Cyrilli ad Iohannem Antiochenum cum sermone illius, post quem et suam ipsius et Iohannis in ecclesia relegendas curauit. W 54—56, ut plurima alia, ex collectione Seguieranae similima depromptae sunt; W 84 quae singularem obtinet locum [cf. I 1 p. III], exemplari debetur quod proxime accessit ad illud quo is utebatur qui collectionem HX composuit.

Plurima omissa esse et id consulto uidebis, si magnam epistularum copiam perlustraueris, quae in A congesta est, neque multa addidit V, nihil autem quod non aliunde notum sit:

1 Numeri sunt codicis.

$$\begin{aligned}
V 121 [S 122] &= A 104 \\
V 124 [S 123 W 71] &= A 111 = E \bar{\eta} = HX 3 \\
V 125 [S 124 W 72] &= A 112 = E \bar{\theta} = HX 4 \\
V 126 [S 125 W 73] &= A 113 = E \bar{\iota} = HX 5
\end{aligned}$$

Ab suis ipsius sectatoribus propter pacem Cyrillus rogatus et uituperatus haud paucis epistulis consilia sua exposuit, simul uero controuersiam quae statim post pacem de Nestorii magistris et praecessoribus, inprimis de Theodoro Mopsuesteno exarsit [cf. *Concilstud.* 2,18 sq. *Abhdlg. d. Bayer. Akad. d. Wiss.* xxxii 6 p. 91 sq.], et tecte et aperte per litteras fouit. unde accidit ut actorum Ephesenorum collectionibus aliqua adnecterentur, paucissima quidem in collectione primaria:

$$\begin{aligned}
&= CT 74 = A 125 = V 131 [S 128] \\
S 90 &= CT 76 = A 127 = V 128 &= W 78 \\
S 91 &= CT 75 = A 131 = V 132 &= W 77 = E \bar{\iota} r \\
S 92 &= W 56 = A 132 = V 133,
\end{aligned}$$

paulo plura in V, ubi praeter ea quae modo enumeraui, exhibentur

$$\begin{aligned}
V 129 [S 126] &= A 129 \\
V 130 [S 127] &= A 122 \\
V 134 [S 129 A 155] & \\
V 135 &
\end{aligned}$$

extat symboli interpretatio [V 135] quam Cyrillus monachis Antiochenis cum Iohanne episcopo rixantibus destinauit, etiam in A [4], sed ex collectione codicis Vaticani 1431 deprompta. ceterum notatu dignissimum quod Cyrilli epistula ad Dynatum [V 129] extabat in illo codice Dioscorianorum quem Rusticus inuenit in bibliotheca Acoemitarum Constantinopoli [uol. IIII p. 225, 12].

Eiusdem generis breuis collectio in W sequitur appendicem illam quam ex collectione S deriuandam esse supra [p. x] exposui:

$$\begin{aligned}
W 76 &= V 119 = A 134 \\
W 77 &= V 132 = A 131 = S 91 = CT 75 \\
W 78 &= V 128 = A 127 = S 90 = CT 76 \\
W 79 &= V 171 \\
W 80 &= A 133
\end{aligned}$$

Quorum nihil ex actis Ephesenis desumptum est: 76—78 ad simile exemplar redeunt atque id quod in collectione codicis Vaticani 1431 adhibitum est neque minus litteras Cyrilli ad Successum [79] et Procli tomum [80] posteris tantum temporibus actorum collectionibus adhaesisse constat.

Denique in collectionem primariam V recepta est collectiuncula quaedam quales plus semel in V extant [26—29. 95—97 cf. supra pp. XII. XXI], cui inerant

V 136 [= 80¹]

Cyrilli epistula ad Iohannem Antiochenum et synodum illic congregatam [= 133], cuius tamen inscriptio tantum perscripta est

V 137 constitutio de profugis in ecclesia, quae proposita est d. 12. m. Pharmuthi ind. XIII [= d. 7. m. Apr. a. 431]

V 138 constitutio contra Porphyrium Nestorianos Irenaeum episcopum Tyri

V 139 edictum praefectorum praetorio, quod una cum constitutione 'quae prae-fulget', lectum est in ecclesia eorum qui in τοῖς ἐρημικοῖς uitam agebant

monasticam, d. 23. m. Pharmuthi ind. I anni Diocletiani 164 [d. 18. m. Apr. a. 448].

Egi de hac collectiuncula in appendice libri quem u. d. F. de Woess de asyilis in Aegypto sub regibus Ptolemaeis conscripsit [*Münchener Beiträge z. Papyrusforschung* 5 p. 254 sq.]; quae ibi longius exposui, hic breuiter comprehendere liceat. monachus aliquis uel, si mauis, duo ex iis qui habitabant in loco deserto quinque m. p. ab urbe Alexandria, qui postea Πέπρον appellabatur, conscripserunt in charta post sermonem qui Cyrilli ferebatur contra Nestorium [V 80], et Cyrilli epistulam contra Theodorum [V 133] duas constitutiones quae in ecclesia eorum publicatae erant; alterius eis intererat quoniam asylum illius ecclesiae prope ad urbem sitae frequenter adibatur, alterius propter zelum quo monachi illi Nestorianos, id est Chalcedonenses oderant uenerabanturque Dioscorum fidei suae propugnatorem confessoremque. collectori V conexum aliquem fuisse cum Alexandrinorum ecclesia et ea quidem quae Dioscorum Timotheumque Aelurum pro ueris Cyrilli successoribus colebat, non inde solum constat, quod hanc chartam in monasterio prope Alexandriam sito perscriptam accepit; praesto illi erant e. g. etiam epistolae quas Cyrillus in itinere et ex urbe Ephesi ad ecclesiam suam destinauit [cf. supra p. XII]. quin etiam ipsam antiquam collectionem cui opus suum superstruxit, primum Alexandriae compositam esse si quis contenderit, difficile erit ei fidem negare uel ualida opponere argumenta; tantus in seligendo et omittendo spirat fauor zelusque partis Cyrillianae.

Longe ab illo diuersus erat qui haud paulo, opinor, post primariam Collectionis V redactionem addidit id supplementum quod continet 140—164. cuius partem alteram [140—147] additam esse epistularum quae gestis praemissae erant collectioni, alteram gestis et quae ea sequebantur usque ad Maximiani ordinationem, interpositas esse Cyrilli ad augustaset ad dominas orationes supra [p. XII] exposui. quae sicut in S et A aut aliorum delatae aut omnino aliunde desumptae sunt, ita eiusdem Cyrilli solutiones uel interpretationes XII capitulorum, quas V [128] illis orationibus praeposuit, S [77] ante collectionem antiquam sermonum collocauit. item supra [p. VIII] exposui Nestorii relationem [V 146] et eam quae hic proponitur recensioem sacrae per Candidianum ad synodum perlatae [V 147 = 31], deinde omnia Orientalium gesta relationes epistulas quae exhibentur V 151—164, petitas esse ex libro Irenaei, quod fieri non potuit nisi tempore adeo ab ipsorum illorum studiorum acerbitate remoto, ut curiositati cuidam historicae locus dari posset, id est non ante saeculum VII. initium supplementi facit Cyrilli sermo brevis, qui receptus est propter concilii Epheseni quae in fine fit [15 p. 4, 21] mentionem. cui nescio quomodo adhaesit brevis expositio per interrogationem et responsionem quae qua occasione a Cyrillo conscripta sit, latet. ceterum cur hae scriptiones Cyrillo indignae iudicentur, non uideo: eius sunt et doctrina et elocutio. confessio quae appellatur uulgo Confessio Antiochena [cf. Lietzmann, Apollinaris p. 158], extat praeter V [S 37 W d, cf. I 1 p. III] in collectione codicis Vaticani 1431, unde migravit in A [27] et W, ubi iterum exhibetur loco singulari in farragine aetatis recentioris [cf. I 1 p. v]; fetum esse Apollinaristarum dudum constat.

De codice Laurentiano VI 12 in parte sexta huius uoluminis, de Parisino 1115 in parte septima agendum erit.

Monachii mense Decembri a. h. s. XXVII

E. Schwartz

COLLECTIO VATICANA

120—139

Acta conciliorum oecumenicorum. 1 1, 4.

V = Collectio Vaticana
 Codex Vaticanus 830 s. XV
P = Collectionis Vaticanae recensio decurtata
 h = Codex Parisinus 416 s. XVI
 k = Codex Monacensis 43 + 45 s. XVI
S = Collectio Segueriana
 Codex Parisinus Coislinianus 32 s. XI
D = Collectionis Seguerianae recensio altera
 m = Codex Monacensis 115 s. XVI
 n = Codex Monacensis [Fuggeranus] 116 s. XVI
A = Collectio Atheniensis
 Codex Atheniensis societatis archaeologicae Christianae 9 s. XII
W = Codex Vindobonensis theol. gr. 40 s. XII
R = Codex Vaticanus 1431 s. XI
B = Codex Neapolitanus II B 15 s. XIII
E = Codex Vaticanus 504 s. XII
U = Codex Vallicellianus C 4 s. XIII
J = Codex Vallicellianus F 22 s. XV
H = Codex musei Britannici Arundelianus 529 s. XII
X = Codex Parisinus 1115 s. XII
X₁ = Codicis Parisini 1115 additamenta recentia
T = Codex Venetus 504 s. XV

Acta Chalcedonensia

Δ^w = Codex Vindobonensis hist. gr. 27 s. XII
Δ^m = Codex Venetus 555 s. XII
Δ^p = Codex Parisinus 415 s. XII, unde descriptus est codex Venetus 165 s. XV
Δ^s = Codex Sinaiticus 1690 s. XIII

Excerpta ex Actis Chalcedonensibus

Θ^p = Codex Parisinus 415
Θ^r = Codex Vaticanus 712
Fl^{cyr} = Florilegium Cyrillianum cod. Parisini 415 [Ven. 165] et Sinaitici 1690

Ἴσον θείου γράμματος ἀποσταλέντος διὰ Ἀριστολάου τριβούνου καὶ νοταρίου Ἰωάννη ἐπισκόπῳ Ἀντιοχείας περὶ τῆς εἰρήνης καὶ ἐνώσεως τῶν ἐκκλησιῶν L III 1082
M V 277

- 1 Αὐτοκράτορες Καίσαρες νικηταὶ τροπαιοῦχοι μέγιστοι καὶ ἀεισέβαστοι Θεοδόσιος καὶ 5
Οὐαλεντινιανὸς Ἰωάννη ἐπισκόπῳ Ἀντιοχείας. Σκοπὸς ἡμῖν τῆς εἰρήνης τὸ κατόρθωμα,
ἦν δὴ τῷ ἐπιτηδεύματι τῷ ἑαυτῶν ἐπόμενοι διηλεκτῶς πληροῦν ἐπαγγέλλεσθε, καὶ τοὺς
ἄλλους δὲ πάντας ἀνθρώπους, ὡς δι' ἀγάπην ἱερεῖς προβαλλόμενοι, διδάσκειν οὐ παύεσθε.
καιρὸς οὖν, ἐπειδὴ ταύτην ὀκλάζειν ὅθεν οὐκ ἔχρην, συμβέβηκεν, εἰς τοῦτο προτρέπειν, εἰς
ὅπερ τοὺς ἄλλους ἐνάγοντες νομίζομεν ὡς προθύμως ἐλεύσεσθε. πρᾶγμα γὰρ φευκτὸν 10
καὶ ἀπροσδόκητον ἐπὶ τῶν ἡμετέρων καιρῶν συνέβη, ἱερέων τῆς ἀληθοῦς θρησκείας διχό-
νοια, ἥτις καὶ πᾶσαν διηγήσεως δύναμιν ὑπερβέβηκεν. ὅτε γὰρ ἡλίπισθη παντοία καὶ
μέχρις ὑποψίας περιαιρεθῆσεσθαι φιλονεικία καὶ τὸ τῆς τελειοτάτης ἐνώσεως παρακολουθή-
σειν συμπέρασμα, τότε διαστάσεως καὶ θορύβου μεγίστου προφάσεις ἐξήφθησαν. ἀδη-
μονία τοιγαροῦν ἐν τῷ πράγματι καὶ πολλῆς ἀθυμίας ἀφορμὴ τὸ τοὺς διδασκάλους τῆς 15
ἐκκλησιαστικῆς εἰρήνης καὶ τὴν πηγὴν τῆς ὁμονοίας εἰς τοσοῦτον διχονοίας τραπήναι, ὡς
2 δεῖσθαι τῶν αὐτοὺς προτρεπόντων ὥστε μεμνησθαι τούτων ἃ πρεσβεύειν ἐτάχθησαν. τὴν
τοσοῦτου τοίνυν κακοῦ λύσιν, ὅθεν καὶ τὴν ἀρχὴν εἴληφεν, εὐρασθαι προσδοκῆσαντες καὶ
ἐπιμελῶς ὅπως ἂν τοῦτο κατορθωθῇ, φροντίσαντες, ἵνα μὴ ἔρπον ἐπινεμηθῇ πλέον τὸ
τῆς φιλονεικίας ἐλάττωμα, τοῦτ' ἐσκοπήσαμεν, πάντων ἡμῖν συνδραμόντων, τοῦ τε ἀγιω- 20
τάτου τῆς ἐνδόξου ταύτης πόλεως καὶ πάντων τῶν εὐρεθέντων ἐνταῦθα θεοφιλεστάτων
ἐπισκόπων καὶ τοῦ παντὸς αὐτῶν κλήρου, εἰς τὸ τὰ καλῶς πρῶην ἡνωμένα δυστήνου τε
πάθους παρεισπεσόντος διασπασθέντα τῆς ὀρθοδόξου πίστεως μέλη συναρμόσαι, ὥστε
ὑμᾶς, σέ τε φαμέν καὶ τὸν εὐλαβέστατον ἐπίσκοπον τῆς Ἀλεξανδρέων Κύριλλον, συμβάντας L III 1083

V, P [= hk], S, D [= mn], AJWΛιΛεΛυ

superscr. Ἀρχὴ τῶν κεκινημένων ἐπὶ τῇ ἐνώσει τῶν ἐκκλησιῶν AJ ῥκ V ρια P πγ' D
3/4 om. Λιc 3 Ἴσον — γράμματος VPSDΛυ γράμμα βασιλικόν AJ ἀποσταλέν PAJ 4 τῷ
ἐπισκόπῳ SDW τῆς om. W εἰρήνης καὶ om. AJ τῶν ἁγίων SDW 5—6 Ἀντιοχείας
om. SDWΛυ 6 *Antiocheno similiter et Cyrillo episcopo Alexandrino* Λε σκοπὸς μὲν SDW
7 ἐπαγγέλλεσθε W 7/8 καὶ τοὺς — δέ] τοὺς τε ἄλλους VP 8 δι' ἀγάπην PSDWΛε διὰ ταύτην AJ
διὰ ταύτης V *propter veritatem* Λιc 9 ταύτην ἡμῖν V 10 ἄλλους ἅπαντας SD ἀνάγοντες
SDWΛυ νομίζομεν PSDWΛιc ἐνομίζομεν VAJΛυ ἐλεύσεσθε AJWΛυ ἐλεύσεσθαι VSDΛιc ἐλέσθαι P
φευκτὸν SDWAJΛιc φρικτὸν VPΛυ 11 ὑμετέρων S 12 καὶ² om. AJ 13 ὑπονοίας SDW
τελειοτάτης AJ 13/14 παρακολουθῆσαι PSD 14 συμπεραίωμα P μεγίστου θορύβου V
θορύβου μεστοῦ W ἐξήχθησαν S 14/15 ἀδημονίας Λυ 17 προτρεπόντων P ὥστε VPΛιc
πρὸς τὸ SDAJ εἰς τὸ W 18 τοῦ τοσοῦτου AJ τοσοῦτην S εἴληφεν om. SDW εὐρέσθαι V
καὶ om. SW 19 ἔρπων S ἐπινεμηθῇ πλέον PS ἐπὶ πλέον νεμηθῇ V 20/21 ἀγιωτάτου SDAJΛιc
ἀγιωτάτου ἐπισκόπου VPWΛυ 22 αὐτοῦ P 22/23 τε πάθους VPΛιc δὲ πάθους SDAJ πάθους
δὲ W 23 προσπεσόντος DAJW προπεσόντος S τὰ διασπασθέντα VP μέρη P συνορμᾶ-
σθαι SDW 24 εὐλαβέστατον SDAJΛιc ἀγιώτατον VPΛυ τῆς om. W ἀλεξανδρείας VW
συμβάντα S

- ἀλλήλοις ἀποθέσθαι τὴν μεταξύ ὑμῶν δυσχέρειαν τε καὶ ἀμφισβήτησιν, ἐπαγγεилаμένων ὡν
 προείπομεν εὐλαβεστάτων ἀνδρῶν ὡς εἰ ὑπογράφοις τῇ καθαιρέσει Νεστορίου καὶ τὴν
 τούτου ἀναθεματίζοις διδασκαλίαν, οὐδὲ μία περιλειφθήσεται ἀμφιβολίας ἀφορμή, ἀλλ' εὐθὺς
 καὶ ὁ ἀγιώτατος ἐπίσκοπος Κύριλλος καὶ αὐτοὶ οἱ μετ' αὐτοῦ, καὶ ὁ ὀσιώτατος δὲ τῆς
 ἐνδόξου Ῥώμης ἐπίσκοπος Κελεστίνος καὶ πάντες οἱ πανταχοῦ τῆς ὀρθοδόξου πίστεως 5
 ἱερεῖς τῇ σῇ θεοσεβείᾳ κοινωνήσουσι, τῶν ἄλλων, εἴ γέ τινα εἴη τὰ ὀφείλοντα διορθω-
 θῆναι, τὴν πρέπουσαν εὐχερῶς δεχομένων λύσιν, ἣν αὐτοὶ ἀναγκαίως ἀναλαβόντες καὶ
 8 συμπίσαντες ἑαυτοὺς ἰδία τε καὶ κοινῇ πάντας ἐπάξετε. γινούς τοίνυν ταύτην ἡμῶν
 εἶναι τὴν σπουδὴν καὶ τοῦτο τὸ βούλευμα, μηδενὸς ἄλλου θελήσεως φροντίδα ποιήσασθαι ἢ
 τοῦ πάσης ἐκποδῶν ἔριδος καὶ ζηλοτυπίας γενομένης τὴν εἰρήνην ἐπιμελῶς καὶ βεβαίως 10
 ταῖς ἀγιωτάταις ἐκκλησίαις ταῖς πανταχοῦ τῆς ὀρθοδόξου πίστεως καὶ διὰ τοῦτο πᾶσι τοῖς
 ὑφ' ἡμᾶς τῇ τοῦ κρείττονος βοηθείᾳ πῆξασθαι καὶ ἐλθεῖν μετὰ πλείστης ταχυτήτος ἐν τῇ
 Νικομηδέων πόλει, μηδένα τὸ σύνολον ἐπισκόπων μετὰ σαυτοῦ ἐπαγόμενος πλὴν ὀλίγων
 τῶν ὑπηρετουμένων τῇ σῇ ἀγιότητι κληρικῶν. καὶ δίχα πάσης ὑπερθέσεως σπούδασον,
 M V 281 εἰδῶς ὡς καὶ Κύριλλον τὸν ἀγιώτατον ἐπίσκοπον ὁμοίως ἐκείσε ἐπειχθῆναι καὶ συνδρα- 15
 μεῖν τῇ αὐτῇ προθυμίᾳ θείοις ἡμῶν γράμμασι προσετάξαμεν, τούτῳ παρεγγυήσαντες μὴ
 ἄλλως αὐτὸν πρὸς ἡμᾶς ἐλεύσεσθαι πρὶν ἂν συντυχόντες ἑαυτοῖς καὶ τὰ τῆς πρὸς ἀλλή-
 λους ἔχθρας ἀποθέμενοι εἰς τὸ τὴν εἰρήνην βεβαιωθῆναι δι' οἰκείας ὁμονοίας τῷ σκοπῷ
 τῶν πάντων συνέλθῃτε. ὅπερ ἔσεσθαι καὶ ἐπὶ τῇ σῇ εὐλαβείᾳ σημαίνομεν· ἄνδρες γὰρ
 ὄντες τοσοῦτοι οὕς ἐκδέχεται καὶ τὰ τῆς εἰρήνης ἀγαθὰ καὶ τὰ τῆς διχονοίας κακὰ λαθεῖν 20
 οὐκ ἀνέχεται, οὐ πρότερον παρ' ἡμῶν ὀφθήσεσθε, ἄχρις ἂν διορθωθῇ ταῦθ' ἅπερ ἡμᾶς οὐ
 μικρῶς ἀθυμήσαι πεποίηκεν. ἐν τοσούτῳ δὲ ἐν ὅσῳ ἢ σπουδαζομένη τῆς εἰρήνης καὶ
 ὁμονοίας τῆς ὑμετέρας καὶ τῆς πρὸς ἀλλήλους φιλίας καὶ ἐκ ταύτης τῆς πρὸς ἡμᾶς προ-
 οδοποιηθείσης συντυχίας βεβαιοῦται συγκρότησις, μηδεμία ἐξ ἐπισκοπικῶν καταστάσεων ἢ
 καθαιρέσεων ἢ καὶ οἰασθηποτῶν χειροτονίας καινοτομία προσγένηται, ἀλλ' εἴ τι καὶ ἐν τῷ 25
 μεταξύ γενέσθαι συμβέβηκε, τοῦτο ἐν ἡσυχίᾳ μένον ἀτάραχον τὴν τῆς καθολικῆς ἐκκλησίας
 φυλαττέτω κατάστασιν, ἐπαρκούντων τῶν ὄντων εὐλαβεστάτων κληρικῶν, ἄχρις ἂν τελεία
 ἔνωσις παρακολουθήσῃ, πρὸς τὸ τὰς θείας ὑπηρεσίας ἐκτελεῖν.
- 4 Ἐχεις παρ' ἡμῶν ταῦτα, καὶ οὐκ ἀμφιβάλλομεν ὡς παντὶ σθένει καὶ πάσῃ δυνάμει,
 εἰλικρινῇ καὶ ἀμετάτρεπτον ἑωρακῶς τὴν ἡμετέραν πρόθεσιν καὶ ἀξίαν Χριστιανικῆς ἐν- 30

V, P [= bk], S, D [= mn], AJWΛ¹Λ^cΛ^u

1 ἡμῶν SD τε om. VP 2 προείπαμεν AJ ὑπογράφοις AJW ὑπογράφεις SD ὑπο-
 γράφεισ V ὑπογράψαι P 3 ἀναθεματίζοις SAJW ἀναθεματίσεις D ἀναθεματίσεις V ἀναθεματίσῃ P
 ἀμφιβολίας SDAJWΛ^c ἀντιλογίας VPL^u 4 καὶ AJΛ^c om. VPSDW ἐπίσκοπος om. V καὶ
 — αὐτοῦ om. PL^u οἱ om. SAJW καὶ δ] καὶ ἡ σὴ θεοσεβεία καὶ οἱ μετ' αὐτῆς καὶ ὁ VPL^u
 δὲ om. VP 6 γέ om. S εἶεν W 8 αὐτοῦ VP τε om. VP πάντες AJ ὑμῶν S
 9 εἶναι om. VP βούλευμα SDAJWΛ^c βούλημα VPL^u 10 τοῦ] τὸ SDAJW γινομένης P γενα-
 μένης S γιναμένης W τῆς W εἰρήνην SDAΛ^c εἰρήνης W εἰρήνην ταύτην VPL^u καὶ βεβαίως om. P
 11 ταῖς τε SD ἀγιωτάταις om. VP ἀπανταχοῦ VP τοῦτο SDWΛ^c τούτων VPAJΛ^u τοῖς
 om. V 12 ἐφ' SDW ἡμᾶς PAJWΛ^c ὑμᾶς VSDΛ^u τῇ] ἀναλαβεῖν καὶ τῇ PL^u πῆξασθαι
 VPAJW ἐπείξασθαι D ἐπείξασθαι P et hoc et illud uertunt Λ^c καὶ om. PSDW πλείστης SDAJWΛ^c
 πάσης VPL^u 13 νικομηδεία J νικαῶν PL^u ἐπίσκοπον AJ 14 καὶ om. AJ 15 ἐκείσε
 VAJΛ^c ὡς καὶ σὲ P καὶ σὲ Λ^u om. SDW 16 τούτῳ SDAJ τούτο JσπΛ^c αὐτῷ τε VP παρεγ-
 γυησάμενοι SDW παρεγγυήσασθαι PL^u μὴ ἂν W 17 ἢ ἂν VP ἑαυτοῖς SDAJWΛ^c ἀλλήλοις VPL^u
 καὶ τὰ] κατὰ S 17/18 ἀλλήλους SDAJWΛ^c ἑαυτοῦς VP 18 βεβαιῶσαι D 20 τοσοῦτοι ὄντες VP
 21 ἀνέχεται SDAJWΛ^u ἀνέξονται VPL^c ἡμᾶς ἅπερ S 22 ἐν ὅσῳ ἢ om. P ἢ τε SDW
 σπουδαζομένης PSWΛ^c 23 ἡμετέρας V 24 μὴ δὲ μῖας SDW ἢ VΛ^c τε ἢ SDAJ τῆς P
 25 καθαιρέσεως V καθαιρέσεως ὡν P καὶ om. SD χειροτονία L καινοτομία προσγέν-
 νοιτο P προσγένετο καινοτομία V προσγένηται D ἐν τῷ om. VP 26 μένον V μέν P μέιναν
 SDAJW 28 παρακολουθήσοι V 29 ἔχειν Λ^u 30 ἀξίαν τῆς W

στάσεως, συμπράξεις καὶ αὐτὸς καὶ οὐδένα κάματον ἢ σκυλμόν, οὐχ ὕβρεως καταφρόνησιν, οὐκ ἀμνηστίαν ὀργῆς ἀναδέξασθαι παραιτήσῃ ὑπὲρ τοῦ τὰ παρὰ τῆς ἡμετέρας εὐσεβείας ἔνεκεν τῆς ὀρθοδόξου πίστεως καὶ τῆς τῶν ἀγιωτάτων ἐκκλησιῶν ἐνώσεως προσταχθέντα πέρατι παραδοθῆναι. εἰ δέ, ὅπερ οὐ πιστεύομεν, ἐναντίον τι ταύτης ἡμῶν τῆς γνώμης καὶ L III 1086 τοῦ οὕτως ὀρθοῦ βουλεύματος φρονῆσαι ἰδίῳ τινὶ σκοπῷ καὶ ἐνστάσει ἀνθρωπίνου πά- 5 θους ἐπιχειρήσεως τῶν τε ἄλλων παρ' ἡμῶν κελευσθέντων ἀμελήσειας, σαυτῷ λογιῇ, ὡς τῆς προθυμίας τῆς περὶ τὴν συγκρότησιν τῶν τοῦ θεοῦ ἐκκλησιῶν ἢ σὴ ὁσιότης καταφρο- νήσασα ἀξίας ἀμοιβὰς ἀπενέγκηται.

121 = S 122 A 104. Latina uersio extat in Collectione C 141

Γράμμα βασιλικὸν ἀποσταλὲν τῷ μακαρίῳ Συμεῶνι τῷ στυλίτῃ

10

“Ὅλον τὸν τῆς σῆς εὐλαβείας βίον ἐπεστράφθαι πρὸς τὸν θεὸν καὶ οὕτως Ζῆν ὥστε δύνασθαι τῇ παρρησίᾳ καὶ τὴν περὶ ἡμᾶς προκαλεῖσθαι εὐμένειαν, ἀκριβῶς ἐπιστάμενοι, ἀναγκαίως νῦν ἐπὶ τὰδε τὰ γράμματα ἐλθεῖν προετράπημεν, ἵνα ἀληθῶς πρᾶγμα τῆς τοῦ θεοῦ προνοίας ἐχόμενον ἐν τούτῳ μάλιστα τῷ χρόνῳ κατορθῶσαι σπουδᾷσῃς, φαμέν δὴ τὴν καλῶς ῥιζωθεῖσαν εἰρήνην βεβαιωθῆναι, τὴν δὲ διαβόλου τινὸς κακομηχανία ἐμβληθεῖσαν 15 μάχην ἐκποδῶν γενέσθαι παρασκευάσῃς. ἔσται δὲ τοῦτο, εὖ ἴσμεν πεποιθότες ταῖς τε εὐχαῖς τῆς σῆς ὁσιότητος καὶ τῇ πρὸς τοὺς δυναμένους ταύτην θεμελιῶσαι καὶ διεσπα- σμένην ἀνανεώσασθαι ἐνστάσει τε καὶ προτροπῇ. ὁ γὰρ εὐλαβέστατος Ἰωάννης ὁ τῆς M V 284 Ἀντιοχείων ἐπίσκοπος ἐὰν τῇ καθαιρέσει τοῦ ἐμβαλόντος τὰ τῆς φιλονεικίας σπέρματα ὑπογράψῃ βουληθῇ καὶ πείσῃ ὥς οὐ συναινεί τῷ κατὰ καινοτομίαν καὶ ἀφροσύνην ἐπι- 20 χειρηθέντι δόγματι, πάλιν ἢ τῶν ἀποσπασθέντων μελῶν ἐνωσις ἐπακολουθήσῃ, εἰς τοῦτο πάντων ὁμοῦ συντρεχόντων. εἰ γὰρ τοῦτο ποιήσῃ καὶ τῷ εὐλαβεστάτῳ ἐπισκόπῳ τῆς Ἀλεξανδρέων Κυρίλλῳ ὁμονοήσῃ, ὥπερ οἱ τε ἐν τῇ Δύσει καὶ οἱ ἐνταῦθα καὶ οἱ πανταχοῦ συντρέχουσιν, τὰ πάλοι τῇ τοῦ θεοῦ φιланθρωπία συγκροτηθέντα καὶ νῦν ἀρ- μοσθήσεται. τὴν γὰρ ἀηδὴν καὶ τὸν θόρυβον ἢ περιττὴ καὶ ἀνόνητος, μᾶλλον δὲ καὶ 25 ἐπιβλαβὴς διδασκαλία ἐνεγέννησεν, ἥτις ἐξωσθεῖσα καὶ πόρρω που τῶν ψυχῶν ἡμῶν ἐλα- θεῖσα ταῖς ὑμετέραις εὐχαῖς ἡμᾶς ἀναπαῦσαι, καθὼς εἰς τὴν τοῦ θεοῦ προστασίαν ἐλπίζομεν, καὶ ἀνακτήσασθαι δυνήσεται. οὕτω γὰρ ἡμᾶς ἢ νῦν διχόνοια καὶ φιλονεικία ταράττει, ὥστε καὶ πρώτην ταύτην αἰτίαν εἶναι τῶν συμβαινόντων δυσχερῶν λογίζεσθαι,

V, P [= hk], S, D [= mn], AJWΛ^cΛ^u

1 καὶ² om. VPL^u 2 ἀμνηστίας ὀργὴν D καταδέξασθαι SDW παραιτήσῃ] τισὶν P
2 τὰ om. W 3 ἔνεκα VP τῆς om. SDW ἀγίων SDW 4 ἐναντίον τί AJL^c ἐναντία D
τὰ ἐναντία W ἐναντι S om. VPL^u 5 οὕτως ἡμῶν SDW φρονῆσαι SDAJWΛ^c καταφρονῆσαι
VΛ^u καταφρονήσεως P τινὶ om. W καὶ SDAJWΛ^c ἢ VPL^u 6 ἐπιχειρήσας SDW
τε om. SDW ἄλλων VPL^u om. SDAJW ἀλογήσεως S σαυτῷ V καὶ σαυτῷ P ἐαυτῷ SDAJW
λογιῇ SW 6/7 ὡς τῆς VP *quoniam* Λ^c *quia* Λ^u εἰ τῆς AJ τῆς γὰρ SDW 7 τῆς om. SDW
V, P [= hk], S, D [= mn], AL

ῥκα V ριβ P ριε' D 10 γράμμα βασιλικὸν DA θεῖον γράμμα VPS ἀποσταλὲν διὰ τοῦ αὐτοῦ
[cf. A 104] A τῷ μακαρίῳ — στυλίτῃ DAL πρὸς ἀκάκιον ἐπίσκοπον βεροίας [βερροίας VP] VPS
11 σῆς DAL om. VPS εὐλαβείας DAL εὐσεβείας VPS τὸν om. P Ζῆς S 12 τὴν παρρησίαν AL
πρὸς A 13 πρᾶγματα V 14 σπεύσῃς V φαμέν δὴ om. D 15 τῆς [καὶ τῆς η] — ῥιζωθεῖ-
σης εἰρήνησ D βεβαιωθῆναι om. SD δέ om. SD 16 τε A om. VPSD 17 τοῦς] τὰς S
18 ἀνανεώσασθαι AL ἀνακαλέσασθαι VPSD γὰρ AL μὲν γὰρ VPSD εὐσεβέστατος A
τῆς A om. VPSD 19 ἐμβαλόντος SD 20 βουληθεῖν VPSD πείσῃ AL πείσαι VPSD
23 τῆς ἀλεξανδρέων A τῆς ἀλεξανδρείας VP om. SD ὁμονοήσῃ κυρίλλῳ P ὁμονοήσει nA
ὁμονοῆσαι Sm ὥπερ VAA ὡσπερ PSD τε AL om. VPSD 25 ἀνόνητος DAL ἀνόητος
VPS καὶ VΛ om. PSDA 26 ἐνεγέννησεν AL ἐγέννησεν VPSD 27 ἀναπαῦσαι VAA
ἀναπαύσει PSD καθὰ P 28 καὶ om. V καὶ ἡμᾶς V ἢ νῦν P ἢ A om. VSD
29 ταύτην αἰτίαν VP αὐτὴν αἰτίαν A αἰτίαν ταύτην SD

θαρρεῖν δὲ ὡς πάντα τὰ τῆς ἡμετέρας βασιλείας κατὰ γνώμην τῆς τοῦ θεοῦ φιλανθρωπίας προβήσεται, τῶν τῆς ἐκκλησίας καὶ τῆς ὀρθοδόξου πίστεως μελῶν συναπτομένων τε καὶ ἐνουμένων. ἐπὶ τούτῳ τῷ κατορθώματι καὶ ἀγωνίῳ ἀγῶνα τὸν κάλλιστον, ὥστε περιγενέσθαι τῶν τοῦ δαίμονος ἐπιχειρημάτων. λογισθήσεται γάρ σοι καὶ τοῦτο εἰς ἄθλον μέγιστον καὶ νίκην ἰσχυροτάτην, ἧς τευζόμενος σαυτῷ ἀκολουθήσεις, ταῦτα πράττων ἅπερ 5 ἐπαγγέλλῃ· οἷς δὴ καὶ πιστούμενος παρακέκλησο πρεσβείαις ταῖς συνήθεσιν ἀδιαλείπτως ἡμᾶς τε καὶ τὴν ἡμετέραν βασιλείαν πάντας τε τοὺς ὑφ' ἡμῶν ἀρχομένους τῷ θεῷ παρατίθεσθαι πρὸς τὸ ἡμῖν ἑξαιρέτως τοῖς ποιουμένοις τὴν ἀρμόζουσαν περὶ τὴν εἰρήνην τῆς αὐτοῦ θρησκείας φροντίδα τὰ ἀγαθὰ παρὰ τῆς αὐτοῦ δυνάμεως ἄφθονα χορηγεῖσθαι.

122 = S 87 A 109. Latina uersio extat in Collectione CT 70; Syriaca in appendice 10 [p. 563—565] libri 'Nestorius, le livre d'Héraclide par Bedjan', edita ex cod. Mus. Britt. 14557

L III 1090 Λίβελλος ἐπιδοθεὶς τῷ ἀρχιεπισκόπῳ Κυρίλλῳ παρὰ Παύλου ἐπισκόπου Ἐμέσης τοῦ ἀποσταλέντος παρὰ Ἰωάννου Ἀντιοχείας
M V 288

Τῷ δεσπότῃ μου τῷ πάντων ἔνεκα ἀγιωτάτῳ καὶ ὀσιωτάτῳ ἐπισκόπῳ Κυρίλλῳ 15 Παῦλος ἐν κυρίῳ χαίρειν. Οἱ εὐσεβέστατοι καὶ καλλίνικοι ἡμῶν βασιλεῖς ἦν ἄνωθεν ἔχειν ἀξιούσι σπουδὴν καὶ ἐπιμέλειαν περὶ τὸ ὑπήκοον καὶ μάλιστα περὶ τὰς ἀγίας τοῦ θεοῦ ἐκκλησίας καὶ τὴν εὐσεβῆ καὶ εἰλικρινῆ καὶ ὀρθὴν πίστιν ἣν ἐκ πατέρων διεδέξαντο, ep. 120 ἐνδεικνύμενοι γράμμα ἐξέπεμψαν διὰ τοῦ περιβλέπτου τριβούνου καὶ νοταρίου Ἀριστολάου πρὸς τε τὴν σὴν ὁσιότητα καὶ πρὸς τὸν ὀσιώτατον καὶ ἀγιώτατον ἐπίσκοπον Ἰωάννην 20 ep. A 103 πρὸς τε τὸν ὀσιώτατον καὶ ἀγιώτατον πατέρα ἡμῶν Ἀκάκιον τὸν ἐπίσκοπον τῆς Βεροιαίων τὸ κελεύον ὥστε συνελθόντας ἢ κατὰ πρόσωπον ἢ γνώμην γοῦν λύσιν δοῦναι ταῖς ἀνακυψάσαις διαφοραῖς μεταξὺ τῶν θεοφιλεστάτων ἐπισκόπων τῶν εἰς τὴν Ἐφεσον συνεληλυθότων καὶ ἡμῶν αὐτῶν καὶ ταῖς ἀγίαις τοῦ θεοῦ ἐκκλησίαις τὴν τῷ θεῷ φίλην εἰρήνην πρυτανεύσαι παῦσαι τε τὰς ὁσημέραι ἐγγινομένας ταραχὰς ταῖς ἀγίαις τοῦ θεοῦ ἐκκλησίαις 25 συνθέσθαι τε τῇ Νεστορίου καθαιρέσει καὶ ἀναθεματίσαι τὴν φαύλην αὐτοῦ διδασκαλίαν. δεξάμενοι οὖν τὸ εὐσεβὲς τοῦτο καὶ φιλόχριστον γράμμα ὃ τε προειρημένος ἀγιώτατος ἐπίσκοπος Ἰωάννης καὶ ὁ ἀγιώτατος ἐπίσκοπος Ἀκάκιος καὶ λογισόμενοι ὡς ἔστι πολλὰ δεόμενα τῆς κατὰ πρόσωπον ὑμῶν συντυχίας εἰς τὸ μὴ μακρὸν χρόνον ἐντριβῆναι τῇ

V, P [= hk], S, D [= mn], AL
1—9 θαρρεῖν — χορηγεῖσθαι om. PSD 4 εἰς om. V 5 νίκη ἰσχυροτάτη V
V, P [= hk], S, D [= mn], AWRΛΙΛcΣ
ρκβ V ριγ P πδ' D 13 λίβελλος ἐπιδοθεὶς VPRΛΣ λίβελλος ἡγουν ὁμολογία ἐπιδοθεῖσα A
λίβελλοι ἐπιδοθέντες [δοθέντες S] SDW τῷ — κυρίλλῳ VPLΣ τῷ ἀγιωτάτῳ ἀρχιεπισκόπῳ [ἐπισκόπῳ W] κυρίλλῳ SDW τῷ ἀγιωτάτῳ κυρίλλῳ A τῷ μακαρίῳ κυρίλλῳ ἐπισκόπῳ R ἐμίσησ VDA
13/14 τοῦ — Ἀντιοχείας om. A 13 τοῦ om. SDW 13/14 ἀποσταλέντες SD 14 Ἰωάννου
ἀντιοχείας SDWR *Iohanne Antioceno* Λ Ἰωάννου Σ ιω ἀντιοχείας [τοῦ ἀντιοχείας I'] ἐπισκόπου VP
15 τῷ²] τῷ πανεντίῳ καὶ P 16 παῦλος VPRAΛΣ παῦλος ἐπίσκοπος SDW 17 τὰς] τῆς R
cf. Λ 18 περὶ τὴν R 19 γράμματα AΣ 20/21 τὴν σὴν — πρὸς τε om. A 20 πρὸς²
om. P 21 πρὸς τε] καὶ πρὸς VP ἀγιώτατον καὶ ὀσιώτατον AL ὀσιώτατον IC βερροιαίων
VPD βερροιαίων πρὸς τε τὴν σὴν ὁσιότητα A 22 τὰ κελεύοντα AΣ ὥστε om. P γνώμη I'W
κατὰ γνώμην V γοῦν om. V λυσιτέλῃ R 22/23 ἀνακύψαι IC 24 ὑμῶν PΛ'
αὐτῶν om. A ut uidetur 25 ἐμπρυτανεύσαι S ἐγγινομένας ταῖς — ἐκκλησίαις ταραχὰς R ταρα-
χὰς ἐγγινομένας A ἀγίας om. A 26 συντεθεῖσθαι SDWΛc τε] δὲ καὶ AΣ 27 τοῦτο
τὸ εὐσεβὲς SDW ἀγιώτατος] ἀγιος V 28 ἐπίσκοπος I' ἀρχιεπίσκοπος A om. VP ἔτι
πολλὰ εἰσι καιροῦ W 29 ὑμῶν συντυχίας VA ἡμῶν συντυχίας P συντυχίας ὑμῶν DWR συντυχίας
ἡμῶν S μὴ μακρὸν] μικρὸν A χρόνον om. V συντριβῆναι I'

ὑποθέσει, ἀπέστειλάν με πρὸς τὴν σὴν ὁσιότητα ὥστε συσκοπήσαί σου τῇ ἀγιότητι τίνα δέι τρόπον τὰ τῆς εἰρήνης ἀσφαλῶς διατεθῆναι καὶ τῇ ἀρίστηι ταύτῃ πράξει τέλος τὸ δέον καὶ λυσιτελὲς ἐπιθεῖναι. ἐλθὼν οὖν καὶ συντυχὼν καὶ διαλεχθεὶς εὗρον τὴν σὴν ὁσιότητα παρεσκευασμένην ἡμέρως καὶ εἰρηνικῶς καὶ ὡς ἀρχιερεῦσι πρέπει, διαθεῖναι τὰ ἐν χερσὶν καὶ δὴ γράμμα ἡμῖν ἐνεχείρισεν ἡ σὴ ἀγιότης κηρύττον ἦν ἐκ πατέρων διεδεξάμεθα ὀρθὴν καὶ ἀκηλίδωτον πίστιν, ὃ πρῶτον ἦν καὶ ἄξιον πόνου καὶ σπουδῆς. ἐπειδὴ δὲ ἔδει καὶ τὰ κατὰ Νεστόριον τύπον λαβεῖν τὸν ἀνωθεν ἡμῖν δόξαντα, πεποιήμαι παρὼν πρὸς παρούσάν σου τὴν ὁσιότητα τόδε τὸ γράμμα, δι' οὗ ὁμολογῶ καταδεδέχθαι ἡμᾶς τὴν κα- L III 1091 τάστασιν τοῦ ὁσιωτάτου καὶ ἀγιωτάτου ἐπισκόπου Μαξιμιανοῦ, ἔχειν δὲ Νεστόριον τὸν πρὸ τούτου γεγονότα τῆς μεγίστης Κωνσταντινουπόλεως καθιρημένον. καὶ ἀναθεματίζομεν 10 τὰ ἐν διδασκαλίᾳ μέρει ἀσεβῶς αὐτῷ εἰρημένα καὶ ἀσπαζόμεθα τὴν καθαρὰν καὶ εἰλικρινῆ πρὸς ὑμᾶς κινωνίαν κατὰ τὴν ἐπιδοθείσαν τῇ σὴι θεοσεβείᾳ παρ' ἡμῶν διὰ βραχέων περὶ τῆς τοῦ θεοῦ λόγου ἐνανθρωπήσεως ἔκθεσιν, ἣν καὶ ἐπήνεσας καὶ ὡς ἰδίαν ἐδέξω πίστιν' ἥς καὶ τὸ ἴσον ἐντέτακται τῷδε τῷ γράμματι. καὶ ταύτῃ τῇ καθαρᾷ κοι- ep. 123. 127 νωνίᾳ λύσιν διδόμεν ἅπασιν τοῖς ἐν μέσῳ παρ' ἐκατέρων τῶν μερῶν ὡς ἐν ταραχαῖς 15 γεγεννημένοις καὶ ἐπανερχόμεθα εἰς τὴν προτέραν τῶν ἐκκλησιῶν τῇ τοῦ θεοῦ χάριτι γαλήνῃ.

123 = S 88 A 110. Latina uersio extat in Collectione CT 71 et ex Collectione T desumpta atque correcta in Collectione Veronensi 28; Syriaca ex cod. Mus. Britann. 14 557 edita habetur in libro laudato p. 565—568

Τῷ ἀγιωτάτῳ καὶ θεοφιλεστάτῳ ἐπισκόπῳ Κυρίλλῳ Ἰωάννης ἐν κυρίῳ χαίρειν. 20 M V 289 Πρῶτῃν ἐκ θεσπίσματος τῶν εὐσεβεστάτων ἡμῶν βασιλέων ἐκελεύσθη σύνοδος θεοφιλεστά- PG 77, 169 των ἐπισκόπων κατὰ τὴν Ἐφεσίῳν μητρόπολιν συναθροισθῆναι ἐκκλησιαστικῶν ἕνεκα πραγμάτων καὶ τῆς ὀρθῆς πίστεως. καταλαβόντων δὲ καὶ ἡμῶν τὴν μνημονευθεῖσαν

V, P [= bk], S, D [= mn], AWRΛ'Λ'Σ

1 ἀπέστειλάν με VPAWΣ ἀπέστειλαν μὲν Λ ἀπεστείλαμεν SDR συσκοπήσαι D σκοπήσαι S σου om. S τῇ ὁσιότητι D τὴν ἀγιότητα SAA 2 δεῖ PΣ δὴ VSDAR χρή W ἀσφαλῶς τὰ τῆς εἰρήνης R εἰρήνης ὀφείλει SDΛ'c πράξει om. R τὸ om. D 3 συντυχὼν δια- λεχθεὶς S εὗρον καὶ VP 4 παρασκευασμένην VR εἰλικρινῶς W διατιθέναι W 5 καὶ δὴ καὶ A ἀγιότης SDWRΣ ὁσιότης VPA κηρύττον ἦν VPARΛΣ περιέχον ἦντινα κηρυ- τομένην SDW 6 ἀμύμητον S εἰλικρινῆ καὶ ἀκηλίδωτον A 8 — σπουδῆς om. W spat. rel. καὶ ἄξιον PSDRAΣ ἄξιον VA τόνου R ἐπεὶ WR δὲ om. VS, corr. V 7 ἔδει καὶ τὰ κατὰ νεστόριον [τοῦ νεστορίου P] τύπον VPAR τὰ [om. SW] κατὰ νεστόριον [νεστορίου W] τύπον ἔδει SDW ὑμῖν V δοθέντα SDW 8 καὶ ὁμολογῶ R καταδέχεσθαι VPW 9 ὁσιωτάτου καὶ ἀγιωτάτου ΑΣ ἀγιωτάτου καὶ ὁσιωτάτου VPAR ἀγιωτάτου SDW ἀρχιεπισκόπου A om. V δὲ VSWR τέ A δὲ καὶ P τὸν om. S πρὸς S 10 μεγάλῃς P κωνσταντινουπόλεως ἐπίσκοπον P 11 τὰ] εἰ τι αὐτῷ A ἐκ διδασκαλίας μέρη P ἀσεβῶς om. W αὐτῷ εἰρημένα] εἴρηται A 12 δοθείσαν P ἐκδοθείσαν R παρ' ἡμῶν om. SDW διὰ βραχέων om. Σ 13 τῆς om. P 15 διδόμεν R πᾶσι VPR ἀμφοτέρων VP ταραχῇ SD 16 γενομένοις SD τῶν — χάριτι] τοῦ θῷ ἐκκλησιῶν χάριτι R τῇ om. A

V, P [= bk], S, D [= mn], AJWRH, X [usque ad p. 8, 3 μάλιστα], X₁ [inde a φροντίσαι], EΛ'Λ'Λ'Σ

ῤκϣ V ριδ P πε' D inscr. om. SDWEΛ'c; ἐπιστολὴ ἰωάννου ἐπισκόπου [ἀρχιεπισκόπου HX om. Σ] ἀντιοχείας πρὸς κύριλλον [κύριλλον ἀλεξανδρείας Σ κύριλλον ἀρχιεπίσκοπον ἀλεξανδρείας περὶ ἐνώσεως H κύριλλον ἐπίσκοπον ἀλεξανδρείας PX, in fine add. περὶ πίστεως X] VPHXΛ'Σ ἐπι- στολὴ [om. J] τοῦ μακαρίου ἰωάννου ἐπισκόπου ἀντιοχείας [τοῦ αὐτοῦ J] πρὸς [πρὸς τὸν αὐτὸν J] κύριλλον τὸν ἀγιώτατον AJ ἰωάννου ἐπισκόπου ἀντιοχείας ἐπιστολὴ πρὸς τὸν μακάριον κύριλλον R 20 τῷ ἀγιωτάτῳ [ὁσιωτάτῳ Σ ἀγαπητῷ R] καὶ θεοφιλεστάτῳ ἐπισκόπῳ [WRΛ'cΣ ἀρχιεπισκόπῳ SD om. Λ'] SDWRΛ'cΣ τῷ δεσπότῃ μου τῷ [τῷ om. HX] θεοφιλεστάτῳ καὶ ἀγιωτάτῳ συλλειτουργῷ [pro συλλ. habent εὐλαβεστάτῳ HX] VPAJHXE cf. notam ad Λ'c 21/22 τῶν θεοφιλεστάτων P θεοφιλῶν HX 23 καὶ ἡμῶν VPAWRHEΛ'cΣ ἡμῶν SDXJΛ'c

- πόλιν καὶ ὑποστρεψάντων ἐκτὸς τῆς πρὸς ἀλλήλους συντυχίας (περιττὸν δὲ τὰς αἰτίας τῆς διχονοίας ἐν καιρῷ εἰρήνης νῦν εἰπεῖν), διηρημένων δὲ πρὸς διχόνοιαν τῶν ἐκκλησιῶν
 PG 172 τούτῳ τῷ τρόπῳ, ἐπειδὴ τούτου μάλιστα φροντίσαι πάντας ἔχρην ὅπως συναφθεῖεν ἐκ μέσου γενομένης διχονοίας ἀπάσης, καὶ τῶν εὐσεβεστάτων καὶ φιλοχρίστων βασιλέων αὐτὸ δὴ τοῦτο γενέσθαι θεσπισάντων τὸ ἐνῶσαι τὰς τοῦ Χριστοῦ ἐκκλησίας καὶ εἰς αὐτὸ δὴ 5
 ep. 120 τοῦτο ἀποστείλάντων τὸν κύριόν μου τὸν θαυμασιώτατον καὶ περίβλεπτον τριβούνον καὶ νοτάριον Ἀριστόλαον ἐπιφερόμενον τὸ εὐσεβὲς αὐτῶν γράμμα τὸ παρακελευόμενον ἐντεῦθεν ἤδη συμβῆναι ἡμᾶς καὶ περιελεῖν τὰ σκάνδαλα ἐκ τοῦ μέσου καὶ κατευνάσαι πᾶσαν ταραχὴν καὶ πᾶσαν λύπην· ὧς εἰκόντες εὐσεβεῖ γράμματι εὐθὺς καὶ παραχρῆμα ἀπεστείλαμεν τὸν
 L III 1094 κύριόν μου καὶ κατὰ πάντα θεοφιλέστατον καὶ ἀγιώτατον ἐπίσκοπον Παῦλον, τοῦτο συνα- 10
 ρέσαν καὶ τῷ ἀγιωτάτῳ καὶ ὀσιωτάτῳ πατρὶ ἡμῶν Ἀκακίῳ καὶ τοῖς παρ' ἡμῖν θεοφι-
 λεστάτοις ἐπισκόποις (ὑπὲρ δὲ πλείονος συντομίας τοῦτο πεποιήκαμεν διὰ τὸ μὴ δύνασθαι ἡμᾶς συνελθόντας τὰ θεσπισθέντα ὑπὸ τῶν εὐσεβεστάτων ἡμῶν βασιλέων κατὰ πρόσωπον εἰς πέρας ἀγαγεῖν), ἐντειλάμενοι αὐτῷ ὥστε καὶ ἀνθ' ἡμῶν καὶ ὑπὲρ ἡμῶν καὶ εἰς πρό-
 σωπον ἡμέτερον τυπῶσαι μὲν τὰ περὶ τῆς εἰρήνης, ὅπερ ἐστὶ προηγούμενον, ἐγχειρίσαι δὲ 15
 τῇ σῇ θεοσεβείᾳ τὴν ἐκθεσιν τὴν παρ' ἡμῶν συμφώνως γενομένην περὶ τῆς ἐνανθρωπή-
 σεως τοῦ κυρίου ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ, ἣν ἀπεστείλαμεν τῇ σῇ θεοσεβείᾳ διὰ τοῦ προ-
 λεχθέντος θεοφιλεστάτου ἀνδρός· ἥτις ἐστὶν αὕτη
 M V 292 2 Περὶ δὲ τῆς θεοτόκου παρθένου ὅπως καὶ φρονούμεν καὶ λέγομεν, τοῦ τε τρόπου τῆς
 ep. 127, 3-4 ἐνανθρωπήσεως τοῦ μονογενοῦς υἱοῦ τοῦ θεοῦ ἀναγκαίως, οὐκ ἐν προσθήκῃς μέρει, ἀλλ' ἐν 20
 πληροφορίας εἶδει, ὡς ἄνωθεν ἔκ τε τῶν θείων γραφῶν ἔκ τε τῆς παραδόσεως τῶν ἀγίων
 πατέρων παρεληφότες ἐσχήκαμεν, διὰ βραχέων ἐροῦμεν, οὐδὲν τὸ σύνολον προστιθέντες
 ep. 96 τῇ τῶν ἀγίων πατέρων τῶν ἐν Νικαίᾳ ἐκτεθείσῃ πίστει. ὡς γὰρ ἔφθημεν εἰρηκότες,
 πρὸς πᾶσαν ἔξαρκεῖ καὶ εὐσεβείας γνῶσιν καὶ πάσης αἰρετικῆς κακοδοξίας ἀποκήρυξιν.
 ἐροῦμεν δὲ οὐ κατατολμῶντες τῶν ἀνεφίκτων, ἀλλὰ τῇ ὁμολογίᾳ τῆς οἰκείας ἀσθενείας 25
 ἀποκλείοντες τοῖς ἐπιφύεσθαι βουλομένοις ἐν οἷς τὰ ὑπὲρ ἄνθρωπον διασκεπτόμεθα.
 3 Ὁμολογοῦμεν τοιγαροῦν τὸν κύριον ἡμῶν Ἰησοῦν τὸν Χριστὸν τὸν υἱὸν τοῦ θεοῦ τὸν
 μονογενῆ, θεὸν τέλειον καὶ ἄνθρωπον τέλειον ἐκ ψυχῆς λογικῆς καὶ σώματος, πρὸ αἰώνων
 μὲν ἐκ τοῦ πατρὸς γεννηθέντα κατὰ τὴν θεότητα, ἐπ' ἐσχάτου δὲ τῶν ἡμερῶν τὸν αὐτὸν
 δι' ἡμᾶς καὶ διὰ τὴν ἡμετέραν σωτηρίαν ἐκ Μαρίας τῆς παρθένου κατὰ τὴν ἀνθρωπότητα, 30

V, P [= hk], S, D [= mn], AJWRH, X₁ [usque ad 12 θεοφιλεστάτοις], X [inde a 12 ἐπισκό-
 ποις], EΛιΛεΛυΣ

1 πρὸς ἀλλήλους] ἀλλήλων P περιττὸν] θάττον X δὲ om. HX 1/2 αἰτίας τῆς om. R
 2 διανοίας X συντυχίας SDW νῦν εἰπεῖν VAJREΛ^{τε} εἰπεῖν PHXΣ προσειπεῖν W συνιδεῖν SD
 ἐκκλησιῶν] ἐκκλινόντων HX · 3 ἐπειδὴ δὲ P τούτῳ X μάλιστα τούτου W 3—12 φρον-
 τίσαι — θεοφιλεστάτοις spatio uacuo inserit X₁ 4 γινομένης R 5 τὸ VSDWΛεΣ καὶ PAJR
 HX₁EΛ^υ Χριστοῦ] θῷ RΛ^{τε} 6 ἀπέστειλαν H τὸν²] καὶ H 6/7 τριβούνον νοτάριον VP tri-
 bunum notariorum Λ^υ τριβούνον Σ 7 τὸ² om. SW παρακελεύον SDW 8 τοῦ om. PW
 καταπαῦσαι AJX₁E 9 ὧς WR τοῦτο H τῷ εὐσεβεῖ H εὐθὺ SD 10 καὶ om. AJX₁EΛ^υΣ
 κατὰ πάντα VmAJRHX₁E τὰ πάντα PSn σύμπαντα W θεοφιλεῖ H 11 ὀσιωτάτῳ SDAJWRH
 X₁ΛεΣ θεοσεβεστάτῳ E θεοφιλεστάτῳ P θεοφιλεστάτῳ ἐπισκόπῳ V ὑμῖν H 12 συντο-
 μίας VPAJHXE ἀσφαλείας SDWRΛεΣ πεπράχαμεν W 13 θεσπίσματα τῶν P εὐλα-
 βεστάτων W βασιλέων ἡμῶν P 15 τὰ om. VPAJHXE ἐγχειρήσαι WR 16 καὶ τὴν ἐκ-
 θεσιν W 17/18 λεχθέντος HX 18 θεοσεβεστάτου SWRHXΛ^υ ἐστὶν om. HX, corr. H
 19 φρονούμεν καὶ λέγωμεν X 20 οὐκ ἀναγκαίως οὐκ P προσθίω S 21 εἶδει ὡς] ἰδίως HXΛ^υ
 τε¹ om. SWHX, corr. H 22 παρεληφότες ἐσχήκαμεν] παρελήφαμεν H παρελήφατε X οὐδὲ X
 23 τῶν²] τῇ RHXEΛ^υ 24 ἀρκεῖ SDW καὶ¹ om. AJ κακίας R 25 ἐφίκτων ἀνεφίκτων W
 26 ἀποκλίνοντες E τοὺς — βουλομένου P ἀνθρώπους H, γρ ἔνθα τὰ ὑπὲρ ἄνθρωπον H
 in mg. διασκεπτόμεθα R 27 ἵν ᾗν PWHXJ 28 τέλειον θῷ P 29 τοῦ om. PS
 ἐσχάτου PRHXEΛ^ιΣ ἐσχάτων VSDJWH^{cor}Λ^ευ abbreviatum A

ὁμοούσιον τῷ πατρὶ τὸν αὐτὸν κατὰ τὴν θεότητα καὶ ὁμοούσιον ἡμῖν κατὰ τὴν ἀνθρωπότητα. δύο γὰρ φύσεων ἔνωσις γέγονεν· δι' ὃ ἓνα Χριστόν, ἓνα υἱόν, ἓνα κύριον ὁμολογοῦμεν. κατὰ ταύτην τὴν τῆς ἀσυχύτου ἔνωσεως ἔννοιαν ὁμολογοῦμεν τὴν ἀγίαν παρθένον θεοτόκον διὰ τὸ τὸν θεὸν λόγον σαρκωθῆναι καὶ ἐνανθρωπήσαι καὶ ἐξ αὐτῆς τῆς συλλήψεως ἐνῶσαι ἑαυτῷ τὸν ἐξ αὐτῆς ληφθέντα ναόν. τὰς δὲ εὐαγγελικὰς καὶ ἀποστολικὰς περὶ τοῦ κυρίου φωνὰς ἴσμεν τοὺς θεολόγους ἄνδρας τὰς μὲν κοινοποιοῦντας ὡς ἐφ' ἑνὸς προσώπου, τὰς δὲ διαιροῦντας ὡς ἐπὶ δύο φύσεων καὶ τὰς μὲν θεοπρεπεῖς κατὰ τὴν θεότητα τοῦ Χριστοῦ, τὰς δὲ ταπεινὰς κατὰ τὴν ἀνθρωπότητα αὐτοῦ παραδιδόντας.

- 4 Ἦς δεχθείσης, συνήρυσεν εἰς ἀναίρεσιν ἀπάσης φιλονεικίας καὶ ὑπὲρ τοῦ τὴν οἰκου-
μενικὴν εἰρήνην βραβευθῆναι ταῖς τοῦ θεοῦ ἀγίαις ἐκκλησίαις καὶ ἐκποδῶν τὰ ἀναφυέντα 10
γενέσθαι σκάνδαλα ἔχειν ἡμᾶς Νεστόριον καθηρημένον τὸν πάλαι γενόμενον ἐπίσκοπον τῆς
Κωνσταντινουπόλεως, καὶ ἀναθεματίζομεν τὰς φαύλας αὐτοῦ καὶ βεβήλους κenoφωνίας διὰ
τὸ τὰς παρ' ἡμῖν ἀγίας τοῦ θεοῦ ἐκκλησίας τὴν ὀρθὴν καὶ ὑγιὴ ἐσχέκναι πίστιν καὶ ταύτην L III 1095
φυλάττειν καὶ παραδιδόναι τοῖς λαοῖς, καθὰ καὶ ἡ ὑμετέρα ὁσιότης. συναινοῦμεν δὲ καὶ
τῇ χειροτονίᾳ τοῦ ὁσιωτάτου καὶ θεοσεβεστάτου ἐπισκόπου Μαξιμιανοῦ τῆς Κωνσταντινου- 15
πόλεως ἀγίας τοῦ θεοῦ ἐκκλησίας καὶ κοινωνικοὶ πᾶσιν ἐσμέν τοῖς κατὰ πᾶσαν τὴν οἰ-
κουμένην θεοσεβεστάτοις ἐπισκόποις ὅσοι τὴν ὀρθὴν καὶ ἀμώμητον ἔχουσι τε καὶ τη-
ροῦσι πίστιν.

Ἐρρωμένος ὑπερευχόμενος ἡμῶν διατελοίης, δέσποτα θεοφιλέστατε καὶ ὁσιώτατε καὶ
πάντων ἐμοὶ γνησιώτατε ἀδελφέ.

20

124 = S 123 A 111

Ὁμιλία Παύλου ἐπισκόπου Ἑμέσης λεχθεῖσα Χοιὰκ κθ ἐν τῇ μεγάλῃ ἐκκλησίᾳ Ἀλεξαν- M V 293
δρείας, καθημένου τοῦ μακαρίου Κυρίλλου, εἰς τὴν γένναν τοῦ Χριστοῦ καὶ ὅτι θεοτόκος ἡ d. 25 m.
ἀγία παρθένος Μαρία καὶ ὅτι οὐ δύο υἱοὺς λέγομεν, ἀλλ' ἓνα υἱὸν κύριον τὸν Χριστόν, καὶ Dec. 432
εἰς τὸν ἀρχιεπίσκοπον ἐγκώμια 25

- 1 Εὐκαιρον σήμερον τὴν ὑμετέραν παρακαλέσαι εὐλάβειαν ἱερόν τινα χορὸν ἅμα ἡμῖν
συστήσασθαι καὶ μετὰ τῶν ἀγίων ἀγγέλων ἀναβοῆσαι δόξα ἐν ὑψίστοις θεῷ καὶ Lc. 2, 14

21 aliam ante hanc homiliam habet Collectio HX

V, P [= hk], S, D [= mn], AJWRHXEΛιΛcΛuΣ

1 ὁμοούσιον τῷ — ἀνθρωπότητα om. SmWRΛιΣ τὸν αὐτὸν κατὰ² H in mg. 2 διό
καὶ SDW 3 δὴ τὴν P om. VX 5 ἑαυτὸν X συλληφθέντα P ναόν. τὰς] ἄγοντας X
καὶ περὶ S παρὰ J καὶ ἀποστολικὰς om. R 6 ἐσμέν X θεηγόρους SDW τὰς μὲν κοινο-
ποιοῦντας om. S τὰς] τοὺς J 8 ἐνανθρωπότητα S αὐτοῦ VPAJHXEΛcΣ om. SDWRΛιu
παραδιδόντες R 9 τῆς τοιαύτης δὲ ὁμολογίας δεχθείσης E ἥς om. H πάσης SDWX
εἰς ἀπάσης E καὶ om. AJE 9/10 τῇ οἰκουμένη S 10 ἀγίῳ τοῦ θῦ S τοῦ θῦ AJR
11 ἔχειν δὲ P 11/12 τῇ κωνσταντινουπόλει HX 11 τῆς om. SW 12 φαύλους HXE
καὶ βεβήλους αὐτοῦ HX κenoφωνίας DWR καινοφωνίας SΛιu διδασκαλίας VPAJHXE 13 τὸ]
τε P ἡμῶν PHX, corr. k ὀρθὴ καὶ ὑγιεῖ H ὑγιὰ SDE 13/14 ταύτην φυλάττειν]
ταύττειν V 15 ἀγιωτάτου AJHX καὶ θεοφιλεστάτου VP om. E μαξίμου HX 15/16 κων-
σταντινουπολιτῶν HX 16 ἐκκλησίας τοῦ θῦ S καὶ om. P κοινωνοὶ SDJ 17 θεοσε-
βέσιν HX τε καὶ SDW 17/18 τηροῦσι] κηρύττουσιν V 19/20 om. HX 19 ἐρρωμένους
καὶ R ἐρρώσθαι S θεοφιλέστατε om. P ἀγιώτατε AJ 20 ἐμοὶ om. EΛιu

V, P [= hk], S, D [= mn], AWRHXE

ρκδ V ριέ P ρις' D 22 Ὁμιλία — λεχθεῖσα] τοῦ αὐτοῦ ὁμιλία δευτέρα HX ἐμίσησ VSAR
ἐμεσῶν E χοιὰκ [χοιὰθ SD] κθ SDWRE χοιὰκ εἰκοστή ἐνάτη P ἀχιακ κε HX κθ χοιὰκ V om. A
22/23 Ἀλεξανδρείας — Κυρίλλου om. HXE μακαρίου] ἀγιωτάτου ἐπισκόπου A 23 γέννησιν VA
τοῦ κῦ καὶ ὁρσ ἰῦ χῦ V 24 κύριον] ἰν AHXE τὸν om. HX 24/25 καὶ — ἐγκώμια omi V
25 ἀρχιεπίσκοπον κύριλλον A ἀρχιεπίσκοπον [ἐπίσκοπον HX] ἀλεξανδρείας HXE ἐγκώμια SRHXE
ἐγκώμιον PDAW 26 οὐ καιρὸς in εὐκαιρος corr. S καὶ ἱερόν HX ὑμῖν RHX om. E
27 ἀγίων om. W

ἐπὶ γῆς εἰρήνη, ἐν ἀνθρώποις εὐδοκία. σήμερον γὰρ ἡμῖν παιδίον ἐγεννήθη
 ἐφ' ᾧ πᾶσα ἡ ὀρωμένη καὶ ἀόρατος κτίσις βεβαίως τὰς ἐλπίδας τῆς σωτηρίας κέκτηται·
 σήμερον ἡ ὑπερφυῆς λύεται λοχεία καὶ τῆς ἀπειρογάμου παρθένου λύνονται αἱ ὠδίνες.
 ὦ τοῦ θαύματος· τίκτει ἡ παρθένος καὶ μένει παρθένος· γίνεται μήτηρ καὶ οὐ πάντα τὰ
 μητρὸς ἀκριβῶς ὑπομένει. ἔτικτεν μὲν γάρ, ὡς νόμος γυναιξίν, ἡ παρθένος, ἔμεινεν δὲ 5
 παρθένος, ὡς οὐ νόμος ταῖς τικτούσαις γυναιξίν. ἄνωθεν προορώμενος ὁ προφήτης
 Ies. 7, 14 Ἡσαΐας τὸ θαῦμα ἀνεβόα· ἰδοὺ ἡ παρθένος ἐν γαστρὶ ἔξει καὶ τέξεται υἱὸν
 καὶ καλέσουσι τὸ ὄνομα αὐτοῦ Ἐμμανουήλ. τοῦτο διασαφῶν ὁ εὐαγγελιστὴς
 Mt. 1, 23 εἶπεν ἐρμηνευόμενον μεθ' ἡμῶν ὁ θεός. τίκτει οὖν ἡ θεοτόκος Μαρία τὸν
 Ἐμμανουήλ. 10

2 Ἐβόησεν ὁ λαός· ἰδοὺ ἡ πίστις αὕτη ἐστίν, θεοῦ δῶρον Κύριλλε ὀρθόδοξε· τοῦτο
 ἀκοῦσαι ἐζητοῦμεν. ὁ μὴ οὕτω λέγων ἀνάθεμα ἔστω.

8 Λοιπὸν εἶπεν ὁ ἐπίσκοπος Παῦλος· ὁ τοῦτο μὴ λέγων καὶ νοῶν καὶ φρονῶν ἀνά-
 θεμα ἔστω ἀπὸ τῆς ἐκκλησίας.

Ἔτεκεν οὖν ἡμῖν ἡ θεοτόκος Μαρία τὸν Ἐμμανουήλ, Ἐμμανουήλ δὲ θεὸν ἑναν- 15
 θρωπήσαντα. ὁ γὰρ πρὸ τῶν αἰώνων ἐκ πατρὸς ἀρρήτως καὶ ἀνεκφράστως γεννη-
 θεὶς θεὸς λόγος ἐπ' ἐσχάτου τῶν ἡμερῶν τίκτεται καὶ ἐκ γυναικός. τὴν γὰρ ἡμε-
 τέραν τελείως ἀνειληφῶς φύσιν καὶ τὸ ἀνθρώπινον ἐκ πρώτης συλλήψεως οἰκειώσας
 ἑαυτῷ καὶ τὸ ἡμέτερον σῶμα ναὸν ἑαυτῷ κατασκευασάμενος, προήλθεν ἐκ τῆς θεο-
 τόκου θεὸς τέλειος καὶ ἄνθρωπος τέλειος ὁ αὐτός. δύο γὰρ φύσεων τελείων συν- 20
 δρομή, θεότητος φημί καὶ ἀνθρωπότητος, τὸν ἕνα ἡμῖν ἀπετέλεσεν υἱόν, τὸν ἕνα Χριστόν,
 τὸν ἕνα κύριον.

4 Ὁ λαὸς ἐβόησεν· καλῶς ἤλθες, ὀρθόδοξε ἐπίσκοπε. ὁ ἄξιός τῳ ἀξίῳ. Χριστια-
 νοὶ λέγουσιν, θεοῦ δῶρον Κύριλλε ὀρθόδοξε.

L III 1098 5 Ὁ ἐπίσκοπος Παῦλος εἶπεν· ἡδεῖν κάγω, ἀγαπητοί, ὡς πρὸς ὀρθόδοξον ἀφικόμην 25
 M V 296 πατέρα.

Διὰ τοῦτο τριάδα, οὐ τετράδα προσκυνούμεν, πατέρα καὶ ἕνα υἱὸν καὶ πνεῦμα ἅγιον,
 ἀναθεματίζομεν δὲ τοὺς λέγοντας δύο υἱοὺς καὶ τῶν ἱερῶν τῆς ἐκκλησίας ἐκβάλλομεν περι-
 βόλων. οὔτε οὖν δύο υἱοὺς λέγομεν οὔτε ψιλὸν ἄνθρωπον τὸν Ἐμμανουήλ τὸν ἐκ τῆς
 θεοτόκου γεννηθέντα οὔτε χάριτος ἡξιωμένον ὡς προφήτην ἢ ὡς δίκαιον πλέον τῶν ἄλλων. 30
 Col. 1, 19. 2, 9 ἐν αὐτῷ γὰρ ἡ ὑπόδοκῃσεν κατοικῆσαι πᾶν τὸ πλήρωμα τῆς θεότητος σωμα-
 τικῶς, τουτέστιν ὡς ἐν ἰδίῳ σώματι· τὸ γὰρ ἡμέτερον ἴδιον ἐποιήσατο σῶμα. ἐπὶ
 ταύτῃ τῇ πίστει τεθεμελίωται ἡ ἐκκλησία τοῦ θεοῦ· ἐπὶ ταύτῃ τῇ προσδοκίᾳ ἐπὶ τῆς

V, P [= hk], S, D [= mn], AWRHXE

1 γὰρ om. HX παιδίον ἡμῖν W 3 ἡ om. RE 4 καὶ μένει παρθένος om. HX
 4/5 ἀκριβῶς τὰ μητρὸς P 4 τὰ om. V 5 ἔτεκε VA μὲν om. HX 5/6 ἡ παρθένος
 — γυναιξίν om. SDW 5 ἔμεινεν RE μέμνηκε HX 6 προορῶν A προορώμενος δ' W 7 ἀνε-
 βόα ARHXE ἐβόα VPSDW 9 μεθερμηνευόμενον HXE 11 ἡ πίστις ἰδοὺ V 12 ἔστω
 ἀνάθεμα A ἀνάθεμα RHXE 13 εἶπε λοιπὸν HXE Παῦλος] παῦλος φησὶν SDR ὁ om. H
 φρονῶν καὶ νοῶν P φρονῶν E 14 ἔστω om. RHXE ἀπὸ τῆς ἐκκλησίας] τῇ ἐκκλησίᾳ HXE
 πάλιν εἶπεν ὁ ἐπίσκοπος παῦλος A 15 δὲ λέγομεν W 16 τῶν om. SDA 16/17 ἐκ πρῶ
 — γεννηθεὶς θᾶ [θᾶ om. HX] λόγος VPWRHXE ἐκ πρῶ γεννηθεὶς θᾶ λόγος ἀρρήτως καὶ ἀνεκφράστως
 SD ἀρρήτως καὶ ἀνεκφράστως ἐκ πρῶ γεννηθεὶς θᾶ λόγος A 17 ἐσχάτων VD καὶ om. SD
 18 ἀνθρώπειον SDW 20 τελείων om. D 21 τέ φημι W τὸν ἕνα Χριστόν om. HXE
 23 ἐβόησεν ὁ λαός A λαὸς ἐβόησε X ἤλθας R ἐπίσκοπε ὀρθόδοξε AHXE 23/24 ὁ ἄξιός
 — ὀρθόδοξε om. W 25 πάλιν λέγει ὁ ἐπίσκοπος παῦλος A ὁ [om. X] ἐπίσκοπος εἶπεν HXE 26 πρᾶ
 πάλιν λέγει A 27 ἕνα PWRHXE om. VSDA ἅγιον πνῦ SD 28 δὲ om. P 28/29 περι-
 βόλων ἐκβάλλομεν SD 28 ἐβάλλομεν A 30 ἡ ὡς HXE ἡ καὶ ὡς D πλέον om. HXE
 31 γὰρ καὶ S om. A εὐδόκησε PDX 33 ἡ τοῦ θῦ ἐκκλησία P 33/p. 11, 1 ἐπὶ τῇσ πέτρας
 PSDWRHE ἐπὶ τῇ πέτρᾳ X ἐπὶ ταύτῃσ τῇσ πέτρας VA, deleuerim

πέτρας ἔθετο τὰ θεμέλια ὁ δεσπότης θεός. ὅτε ἀνήγει ὁ δεσπότης, περὶ τὰ Ἱεροσόλυμα ἡρώτα τοὺς μαθητὰς λέγων· τίνα με λέγουσιν οἱ υἱοὶ τῶν ἀνθρώπων τὸν υἱὸν τοῦ ἀνθρώ- Mt. 16, 13-16
που; λέγουσιν οἱ ἀπόστολοι· οἱ μὲν Ἥλιαν, ἕτεροι δὲ Ἱερεμίαν ἢ ἓνα τῶν προφητῶν. λέγει· ὑμεῖς δέ, τουτέστιν ἡ ἐμὴ ἐκλογή, τὰς διεψευσμένας λέγετε δόξας ὅτι οἱ μὲν Ἥλιαν, ἕτεροι δὲ Ἱερεμίαν ἢ ἓνα τῶν προφητῶν· ὑμεῖς δὲ οἱ παρακολουθήσαντές μοι τρία ἔτη καὶ 5
ιδόντες μου τὴν δύναμιν καὶ τὰ τεράστια καὶ θεασάμενοί με ἐπὶ θαλάσσης περιπατοῦντα, οἱ τραπεζῶν μοι κοινωνήσαντες, τίνα με λέγετε; εὐθέως ὁ κορυφαῖος, τὸ στόμα τῶν ἀποστό-
λων, Πέτρος· σὺ εἶ ὁ Χριστὸς ὁ υἱὸς τοῦ θεοῦ τοῦ ζῶντος· σὺ εἶ ὁ Χριστός, ἡ διττὴ φύσις, ὁ ἐνανθρωπήσας· σὺ εἶ ὁ Χριστός, καὶ οὐκ εἶπεν υἱοί, ἀλλ' ὁ υἱὸς τοῦ
θεοῦ τοῦ ζῶντος· ἐπέγνω καὶ τὸ μοναδικὸν πρόσωπον. 10

Παρακαλέσωμεν τὸν πατέρα τὴν συνήθη παραθεῖναι ἡμῖν τράπεζαν καὶ τὰ πολυτελῆ καὶ ποικίλα τοῦ πνεύματος ὄψα, στεφανῶσαι τὸν κρατῆρα τῆς διδασκαλίας καὶ μεθύσαι ἡμᾶς μέθην σωφροσύνης μητέρα. εἴπωμεν ἐξεγέρθητι, ὦ πάτερ, ἐξεγέρθητι, ἡ δόξα μου· ἐξεγέρθητι, ψαλτήριον καὶ κιθάρα τοῦ ἁγίου πνεύματος· ὦ ἡ δόξα εἰς τοὺς αἰῶνας τῶν αἰώνων. ἀμήν. 15

125 = S 124 A 112. Latina uersio extat in Collectione Sichardiana 11

Τοῦ αὐτοῦ ὁμιλία λεχθεῖσα ἐν τῇ μεγάλῃ ἐκκλησίᾳ Ἀλεξανδρείας Τυβὶ ζ̄ εἰς τὴν ἐνανθρώ- d. m. 1 Ian
πησιν τοῦ σωτῆρος ἡμῶν Χριστοῦ καὶ εἰς τὸν ἀρχιεπίσκοπον Κύριλλον ἐγκώμια 433

1 Πρώτην πρὸς τὴν ὑμετέραν ἀγωνιστικώτερον διαλεγόμενοι ἀγάπην, πέρας ἐπιθεῖναι τῷ λόγῳ οὐκ ἰσχύσαμεν, στενοχωρία δὲ τῶν ἡμετέρων ἀδελφῶν ἐξῴσεν ἡμᾶς τῶν σκαμ- 20
μάτων. φέρε οὖν αὐθις ἀποδυσάμενοι τῶν αὐτῶν ἀψώμεθα παλαισμάτων, ὁ δὲ γενναῖος οὗτος πατήρ καὶ παιδοτρίβης ὅπερ τότε ἐποίει, καὶ αὐθις ποιείτω· κρινέτω τὰ παλαίσματα. καὶ γὰρ τότε γεγανυμένῳ τῷ προσώπῳ καὶ φαιδρῷ τῷ μειδιάματι ἐδείκνυ χαίρων τοῖς ἀγῶσι τοῦ παιδὸς καὶ θαλλοῦ δίκην τὴν δεξιὰν ἡμῖν ἐπισείων δῆλος ἦν ἡμῖν τιθέμενος καὶ ἐπιθυμῶν τὸν παῖδα ἀναρρηθῆναι καὶ στεφανίτην καὶ νικητὴν ἀποδειχθῆναι. 25

V, P [= hk], S, D [= mn], AWRHXE

1 θεμέλια τῆς ἐκκλησίας V θεός] ᾠσ̄ AW ὅτε ἀνήγει ARHX ὅτε ἀνείη E ὅταν ἦει SDW
ἔως ἂν εἴη P ὅτε οὖν ἦλθεν V δεσπότης ᾠσ̄ VA 2 οἱ υἱοὶ — τὸν VARHXE οἱ υἱοὶ — εἶναι
τὸν SD εἶναι οἱ ἄνῳι τὸν P οἱ ἄνῳι εἶναι τὸν W 4/5 λέγει — προφητῶν om. PW 4 λέγει R
καὶ λέγει V λέγει αὐτοῖς SDA om. HXE δέ om. V λέγεται RHX, corr. RH ἔλεγον SD
5 ἕτεροι] οἱ SD ἔτη τρία W 7/8 τὸ — ἀποστόλων SDWRHXE τῶν ἀποστόλων τὸ τοῦ χυ
στόμα P τῶν ἀποστόλων τὸ στόμα τῶν μαθητῶν VA 8 ὁ πέτρος HXE πέτρος φησὶν W εἶπε P
9 οἱ υἱοὶ VAE υἱὸς SD 10 ἐπέγνωκε καὶ E ἐπέγνω γὰρ W ἐπέγνωκα P
11 παρακαλέσωμεν οὖν SDW τὸν om. HX, corr. X ἡμῖν παραθεῖναι A παραθεῖναι υἱὸν E
καὶ om. HXE 13 ἡμᾶς om. P ὑμᾶς HE ὦ — ἐξεγέρθητι² om. VP ὦ om. HX 14 δόξα
καὶ τὸ κράτος SD δόξα — κράτος καὶ ἡ προσκύνησις νῦν καὶ ἀεὶ καὶ H 14/15 εἰς — ἀμήν om. W
τῶν αἰώνων om. SDE 15 ἀμήν om. S

V, P [= hk], S, D [= mn], AWRHXEA

ῥκε V ριζ P ριζ² D 17 τοῦ αὐτοῦ εὐλαβεστάτου ἐπισκόπου παύλου A τοῦ εὐλαβεστάτου ἐπι-
σκόπου παύλου ἐμεσῶν E ὁμιλία γ̄ HX τῇ αὐτῇ A Ἀλεξανδρείας om. A HXE τυβὶ ζ̄
RE τυβὶ καὶ HX spat. καὶ S τυβὶ ζ̄ καὶ V τυβὶ W om. PAA 18 τοῦ] τοῦ κῶ καὶ V σωτῆρος
ἡμῶν om. HXE ἡμῶν Χριστοῦ om. A ιῶ ᾠσ̄ PW ἐγκώμια PSRHXE ἐγκώμιον VDW om. A
19 διαλεγόμενος S 20 ἡμᾶς om. V 21 ἀπασάμενοι SD ἀναπασάμενοι P ἀψώμεθα P
22 οὗτος RX οὗτος ex οὗτος εἰ corr. H πατήρ VPAWRHX ἀνὴρ SD καὶ — ποιείτω
om. E δειξάτω HX 23 γεγανυμένῳ PDARXE γεγαννωμένῳ VS γεγανωμένῳ W ἐδείκνυ
PSWRXEA ἐδείκνυτο VDA χαίρειν W χρῶν HX 24 ἀγαπῶσι R τοὺς παῖδας IIX τῶν
παίδων E τὴν δεξιὰν δίκην SD ἐπισείω A δῆλος ἦν] δῆλωσιν HX 25 στεφανίτην]
κηρυχθῆναι στεφανίτην A ἀναδειχθῆναι VPAHX

- M V 297 2 'Ο λαὸς ἐβόησεν· θεοῦ δῶρον Κύριλλε, ὅλους ἐποίησας ὡς ἑαυτόν. ὁ ἄξιος τῷ
 L III 1099 ἄξιω. ὁ λαὸς σου εἶρηκεν. τῶν ἐπισκόπων τὸν πατέρα, κύριε, σῶσον. καλῶς
 ἤλθες, ἐπίσκοπε ὀρθόδοξε, τῆς οἰκουμένης παιδευτά. ὁ πιστεύων οὕτω φιλεῖται. μεγά-
 λου διδασκάλου μέγας ἐπαινέτης.
- 3 'Ο ἐπίσκοπος Παῦλος εἶπεν· Ἐπανελθωμεν οὖν ἐπὶ τὴν θεοτόκον Μαρίαν καὶ τὸν ἐξ 5
 αὐτῆς τεχθέντα Ἐμμανουήλ, τὸν θεὸν τὸν ἐνανθρωπήσαντα. ἔτεκεν γὰρ ἡμῖν ἡ παρ-
 θένος τὸν Ἐμμανουήλ, κατὰ μὲν τὴν θεότητα τῷ πατρὶ ὁμοούσιον, κατὰ δὲ τὴν ἀνθρω-
 Ies. 11, 1 πότητα τὸν αὐτὸν ἡμῖν ὁμοούσιον. ἐπεὶ πῶς ἂν λεχθεῖν ῥάβδος ἐκ τῆς ρίζης
 Gal. 3, 16 Ἰεσσαί; πῶς δὲ σπέρματος Ἀβραάμ; πῶς δὲ υἱὸς Δαυὶδ; πῶς δ' ἂν νοηθεῖν τὸ ἐξ αὐ-
 Rom 9, 5 τῶν κατὰ σάρκα Χριστὸς ὁ ὢν ἐπὶ πάντων θεός; τὸ δὲ τοῦ θεσπεσίου Παύλου 10
 Rom 1, 3 4 πῶς ἂν ἐκλάβωμεν περὶ τοῦ υἱοῦ αὐτοῦ τοῦ γενομένου ἐκ σπέρματος Δαυὶδ
 κατὰ σάρκα, τοῦ ὀρισθέντος υἱοῦ θεοῦ ἐν δυνάμει κατὰ πνεῦμα ἁγίωσύνης
 ἐξ ἀναστάσεως νεκρῶν, Ἰησοῦ Χριστοῦ τοῦ κυρίου ἡμῶν; ἔτεκεν οὖν ἡ
 Μαρία τὸν Ἐμμανουήλ, κατὰ μὲν τὴν θεότητα, καθὰ προειρήκαμεν, ὁμοούσιον τῷ πατρὶ,
 κατὰ δὲ τὴν ἀνθρωπότητα ἡμῖν ὁμοούσιον, κατὰ τὴν θεότητα ἀπαθῆ, κατὰ τὴν ἀνθρωπό- 15
 τητα παθητόν. εἰ γὰρ καὶ οἰκείουται τοῦ ἰδίου σώματος τὰ πάθη ὁ θεὸς λόγος καὶ εἰς
 ἑαυτὸν ἀναφέρει, ἀλλὰ γε αὐτὸς μεμένηκεν ἐν τοῖς τῆς ἀπαθείας ὅροις, κἂν ἀκούσης αὐ-
 les 50, 6 τοῦ λέγοντος ἔδωκα τὸν νῶτόν μου εἰς μάστιγας, τὰς δὲ σιαγόνας μου εἰς
 ῥαπίσματα, τὸ δὲ πρόσωπόν μου οὐκ ἀπέστρεψα ἀπὸ αἰσχύνης ἐμπτυσμά-
 των, μηδὲν αὐτὸν πεπονθέναι εἰς τὴν ἰδίαν φύσιν ὑπολάβημι, οἰκειώσασθαι δὲ μᾶλλον τοῦ 20
 4 ἰδίου σώματος τὰς μάστιγας· ὁ γὰρ θεὸς λόγος μεμένηκεν ἀπαθῆς. οἱ δὲ ἀντιταττόμενοι
 ταῖς θείαις γραφαῖς καὶ ταῖς ὀρθαῖς δόξαις ἐροῦσιν ἡμῖν· εἰ ἀπαθῆς ὁ θεὸς λόγος καὶ
 ἄτρεπτος καὶ ἀναλλοίωτος, πῶς ὁ λόγος σὰρξ ἐγένετο; ἄκουε, ἀγαπητέ· ὁ λόγος σὰρξ
 ἐγένετο οὐ μεταπεπτωκὼς εἰς σάρκα· οὔτε γὰρ ὁ θεὸς λόγος μεταπέπτωκεν εἰς σάρκα
 οὔτε ἡ ἀναληφθεῖσα σὰρξ ἐχώρησεν εἰς τὴν φύσιν τοῦ ἀνειληφότος. τί οὖν ἐστὶν ὁ 25
 Ioh 1, 14 λόγος σαρκὶ ἐγένετο; τουτέστιν σάρκα ἀνέλαβεν, καὶ σάρκα οὐ ψιλήν, ἀλλὰ τὴν μετὰ
 ψυχῆς λογικῆς καὶ νοερᾶς, ὅπερ ἐστὶ τελεία ἡ ἡμετέρα φύσις. οὕτως ὁ λόγος σὰρξ
 ἐγένετο. ἐβουλόμην δὲ ὑμᾶς καὶ τὴν διάνοιαν τοῦ μεγαλοφωνοτάτου Ἰωάννου γινῶναι,
 Mc 3, 17 ἵνα εἰδῆτε τοῦ προειρημένου τὴν δύναμιν. ὁ θεολόγος Ἰωάννης ὁ τῆς βροντῆς υἱὸς ὁ
 Ioh 13, 23 καταζιωθεὶς ἐπὶ τοῦ δεσποτικοῦ στήθους κατακλιθῆναι κάκειθεν ἡμῖν τὰ ὑψηλότερα καὶ 30
 θειότερα ἀρυσάμενος δόγματα βούλεται παραστήσαι τὴν ὑπερβάλλουσαν τοῦ θεοῦ περὶ ἡμᾶς
 Ioh 1, 1-3 φιλανθρωπίαν καὶ πρῶτον εἰρηκῶς τὰ θειότερα (ἐν ἀρχῇ ἦν ὁ λόγος καὶ ὁ λόγος

2 καλῶς — 3 φιλεῖται adfert Facundus 1, 5

V, P [= hk], S, D [= mn], AWRHXEL

1 ἐξεβόησε A ἐπεβόησεν H σαυτον REHcorr αὐτόν HX 2 σου om. VAWA εἰρήνησε X
 εἰρήνευσε H 3 ὀρθόδοξε ἐπίσκοπε HX 3/4 μεγάλη διδασκαλία SD 5 Παῦλος om HXEL
 6/7 τον θεον — Ἐμμανουήλ om P ἔτεκεν — Ἐμμανουήλ om. V 8 ἡμῖν om X ἐπεὶ] εἰπέ HX
 ἡ ῥάβδος SHX, corr H 9 σπέρμα AHXEL ἐκ σπέρματος Wcorr υἱοῦ HX τὸ om PW
 9/10 αὐτῶν] ὢν το P ὢν A 10 ᾧ VPW ὁ ᾧ A τὸν ᾧ SDRHXE et *Christum* et *Christus* A
 12 τοῦ θῦ VPE 13 κυρίου] θῦ SD οὖν ἡμῖν HX 14 ἁγία μαρία DW ἁγία μαριάμ S καθάπερ
 εἰρήκαμεν P τῷ πρὶ ὁμοούσιον SD 15 τὴν ἀνθρωπότητα δὲ W κατὰ μὲν SD κατὰ δὲ SD
 16 θεός om P 17 αὐτόν HX αὐτὸς μεμένηκεν ARHXEL ὁ αὐτὸς μεμένηκεν P μεμένηκεν αὐ-
 τοσ V μεμένηκεν SD 18 τὸ νῶτον P 18/19 τας — ῥαπίσματα om. V 19 τὸ πρόσωπον S
 20 ὑπολάβοις A δὲ om E 21 οἰκείου P ὁ] ὅτι R ἀντιδιαταττόμενοι HXE 22 θῦ
 D om R λογος] λέγεται S 23/24 ἄκουε — ἐγένετο om X 24 οὔτε — σάρκα om. VH
 25 οὔτε μὴν A ἀναληφθεῖσα R εἰληφότος SD 26—28 τουτέστι — ἐγένετο om. W
 26 ἔλαβε VPSD 27 ὡπέρ A τελεία om V ὑμετέρα S 28 ἡβουλώμην H
 δὲ om W ἡμᾶς H 30 ἀνακλιθῆναι V ἡμῖν om W 31 θεία SD ὕδατα HX
 32 πρότερον W

ἦν πρὸς τὸν θεὸν καὶ θεὸς ἦν ὁ λόγος. οὗτος ἦν ἐν ἀρχῇ πρὸς τὸν θεόν. πάντα δι' αὐτοῦ ἐγένετο καὶ χωρὶς αὐτοῦ ἐγένετο οὐδὲ ἓν ὃ γέγονεν), ὅτε ἔδειξεν αὐτὸν συναϊδὸν τῷ πατρί (τοῦ γὰρ ἐν ἀρχῇ οὐδὲν πρεσβύτερον εὐρίσκομεν, κἂν ἀναδράμῃς τῇ διανοίᾳ, προλαμβάνει σε τὸ ἦν· τοῦ γὰρ ἦν οὐδὲν τέρμα εὐρίσκεται), ὅτε ταῦτα εἶρηκεν καὶ ἔδειξεν συναϊδὸν τῷ πατρί καὶ δημιουργὸν τῶν πάντων, τότε ἐπάγει ὁ λόγος L III 1102
σὰρξ ἐγένετο, μόνον οὐχὶ λέγων ὅτι ὁ συναϊδὸς τῷ πατρί καὶ τῶν πάντων κύριος καὶ Ioh. 1, 14
δημιουργὸς τοσοῦτον ἐταπείνωσεν ἑαυτὸν δι' ἡμᾶς καὶ τὴν ἡμετέραν σωτηρίαν, ὥστε σὰρξ M V 300
ἐγένετο, ἵνα ἀπὸ τοῦ εὐτελεστέρου τῆς φύσεως ἡμῶν μέρους τοὺς ὑπερβάλλοντας τοῦ θεοῦ
περὶ ἡμᾶς οἰκτιρμούς δείξῃ. ὁ λόγος οὖν, φησί, σὰρξ ἐγένετο, καὶ οὐκ ἔσται μέχρι 9
τούτου, ἀλλ' ἐπήγαγεν καὶ ἐσκήνωσεν ἐν ἡμῖν, τὸ δὲ δεύτερον τοῦ πρώτου ἐρμηνεῖα Ioh. 1, 14
ἐστίν. τί ἐστὶν ὁ λόγος σὰρξ ἐγένετο; ἐσκήνωσεν ἐν ἡμῖν, τουτέστιν ἐν τῇ
ἡμετέρα φύσει. ὅρα καὶ τὸν Ἰωάννην δύο φύσεις κηρύττοντα καὶ ἓνα υἱόν. ἕτερον
σκηνὴ καὶ ἕτερον τὸ σκηνοῦν· ἕτερον ναὸς καὶ ἕτερον ὁ ἐνοικῶν θεός. πρόσεχε τῷ
λεγομένῳ· οὐκ εἶπον ἕτερος καὶ ἕτερος ὡς ἐπὶ δύο προσώπων ἢ δύο Χριστῶν ἢ δύο υἱῶν,
ἀλλ' ἕτερον καὶ ἕτερον ὡς ἐπὶ δύο φύσεων. ὅτε οὖν εἶπεν ἐσκήνωσεν ἐν ἡμῖν καὶ 15
ἐκήρυξεν τὰς δύο φύσεις, τότε ἐπήγαγεν καὶ ἐθεασάμεθα τὴν δόξαν αὐτοῦ, δόξαν Ioh. 1, 14
ὡς μονογενοῦς. οὐκ εἶπε δύο υἱῶν, ἀλλ' ὅς μονογενοῦς. Ἡσαίας οὖν κηρύσσει Ies. 7, 14
τὸν Ἐμμανουήλ, τουτέστι θεὸν ἐνανθρωπήσαντα· Πέτρος λέγει σὺ εἶ ὁ Χριστὸς ὁ υἱὸς Mt. 16, 1;
τοῦ θεοῦ τοῦ ζῶντος, τὴν διττὴν φύσιν καὶ τὸ μοναδικὸν πρόσωπον τοῦ υἱοῦ· ὁ
θεολόγος Ἰωάννης λέγει καὶ ἐσκήνωσεν ἐν ἡμῖν, δύο φύσεις καὶ τοῦ μονογενοῦς τὸ 20
ἐν πρόσωπον. ἔμεινεν δὲ ὁ θεὸς λόγος ἀπαθής (πάλιν γὰρ ἐπ' ἐκεῖνο ἔρχομαι· πρόσεχε
τῷ λεγομένῳ) καὶ τῶν μὲν θειοτέρων μεταδédωκεν τῇ ἀνειλημμένῃ φύσει, τῶν δὲ τῆς
ἀνθρωπότητος οὐδενὸς μετέλαβεν. περιεπάτησεν ἐπὶ θαλάσσης, ἀλλὰ μετὰ τοῦ ἰδίου Mt. 14, 25
σώματος. ἐπετίμησε τοῖς ἀνέμοις καὶ τῇ θαλάσσῃ, ἀλλὰ διὰ τοῦ ἰδίου σώματος. Mt. 8, 26
ἀπήντησεν αὐτῷ λεπρὸς λέγων· κύριε, ἐὰν θέλῃς, δύνασαι με καθαρίσαι. Mt. 8, 2. 3
λέγει· θέλω, καθαρίσθητι· καὶ ἤψατο αὐτοῦ τὸ σῶμα τὸ δεσποτικὸν καὶ ἐδραπέτευ-
σεν τὸ νόσημα, ἀπεξύσθη ἡ λέπρα. ἔθρεψεν πεντακισχιλίους ἐκ πέντε ἄρτων, ἀλλὰ διὰ
τοῦ ἡμετέρου σώματος· λαβὼν γὰρ ἡὐχαρίστησεν τῷ πατρί καὶ κλάσας ἔδωκεν τοῖς μαθη- Ioh. 6, 11
ταῖς, οἱ δὲ μαθηταὶ τῷ πλήθει, καὶ ἐπερίσσευσαν δώδεκα κόφινοι κλασμάτων. μόνου Mt. 14, 19. 20
θεοῦ ἐστὶν ἀφιέναι ἁμαρτίας· λέγει ἵνα δὲ εἰδῇτε ὅτι ἐξουσίαν ἔχει ὁ υἱὸς τοῦ 30 Mt. 9, 6
ἀνθρώπου ἀφιέναι ἁμαρτίας. πάλιν λέγει· οὐδεὶς ἀναβέβηκεν εἰς τὸν οὐρανὸν Ioh. 3, 13
εἰ μὴ ὁ ἐκ τοῦ οὐρανοῦ καταβάς, ὁ υἱὸς τοῦ ἀνθρώπου ὁ ὢν ἐν τῷ οὐρα-

9—12 cf. Eulog. ap. Phot. 230 p. 269a 38 11 τί ἐστὶν — 18 adfert Facundus 1, 5 cf. 7, 7
12—17 adfert Eulog. l. c. p. 269b 2 12—15 adfert Leontius c. Monophys. [Mai, scriptt. uet. 7, 131]

V, P [= hk], S, D [= mn], AWRHXEA

2 οὐδὲν SA 3 τοῦ] τούτου HX, corr. H εὐρίσκομεν πρεσβύτερον W ἐπ' ἄπειρον
ἀναδράμῃς A 5 τὸν E ἀπάντων AHX καὶ ὁ A 6 ἐγένετο καὶ ἐσκήνωσεν ἐν ἡμῖν A
ὁ om. HX τῶν om. P ἀπάντων AHX 7 τοσοῦτον] αὐτὸς οὗτος [οὕτως HX] HXEA
διὰ τὴν DA 8/9 περὶ ἡμᾶς τοῦ θῷ H περὶ ἡμᾶς XcorrA 9—11 οὐκ — ἐγένετο om. V 9 οὐκ
ἔστι SH οὐκέτι X 10/11 τὸ δὲ — ἡμῖν om. PWA 10 δὲ RHXE om. SDA 11 ἐσκήνω-
σεν R καὶ ἐσκήνωσεν VSDAHXE Fac. 12 κηρύσσοντα ARHX 12/13 ἕτερον — σκηνοῦν om. HX
13 τὸ om. E τὸν A 14 εἶπον ARA Eulog. Leont. Fac. εἶπεν VPSDWHXE 15 καὶ ἐσκή-
νωσεν HXA 17 οὐκ — μονογενοῦς om. R ἀλλ' ὡς AHXEAFac. ἀλλὰ VPSDW κηρύττει AX
18 πέτρος ARHXEA πέτρος δὲ VPSDW 20 καὶ² om. E cf. A τὸ om. V 22 καὶ om. R
23 ἐπὶ] διὰ τῆς W θαλάττης E 23/24 μετὰ — ἀλλὰ om. W 24 ἐπετίμησε — σώματος
om. R 25 θελήσῃς S 26 λέγει αὐτῷ SDW 27 καὶ [superscr. W] ἀπεξύσθη WA καὶ
ἐξύσθη HX 28 εὐχαρίστησε PAWX 28/29 μαθηταῖς αὐτοῦ V 29 τοῖς ὄχλοις W
ἐπερίσσευσεν HXE ἐπερίσσευσαν W κώφινοι D κοφίνους [κοφίνους H κωφίνους X] RHXE,
corr. R 30/31 λέγει — ἁμαρτίας om. VRA 30 δὲ om. SD 31/32 ἀφιέναι — ἀνθρώπου om. HX

- νῶι. ὁραῖς; τῶν θειοτέρων μεταδέδωκεν. ὅταν δὲ ἴδῃς αὐτὸν πεινῶντα καὶ διψῶντα, κοπιῶντα ἰδρῶντα, παραδιδόμενον Πιλάτῳ, ἀγόμενον καὶ περιηγόμενον χερσὶ δημίῳ, ἄγω-
Mt. 27, 46 νῶντα, εὐχόμενον ἑλῶι ἑλῶι, λιμᾶ σαβαχθανί, τουτέστιν θεέ μου θεέ μου,
Mt. 26, 39 ἵνα τί με ἐγκατέλιπες; καὶ πάλιν πάτερ, εἰ δυνατόν, παρελθέτω ἀπ' ἐμοῦ τὸ ποτήριον τοῦτο· πλήν οὐχ ὡς ἐγὼ θέλω, ἀλλ' ὡς σύ, ὅταν ἴδῃς αὐτὸν ἀνασκο- 5
Ioh. 19, 34 λοπιζόμενον, ὅταν ἴδῃς ἡλούς ἐπὶ τῶν χειρῶν καὶ τῶν ποδῶν, κεκεντημένον τὴν πλευράν, τότε νόει ὅτι ὁ θεὸς λόγος ἀπαθὴς μεμένηκεν, ταῦτα δὲ πάντα οἰκείουται τὰ γινόμενα εἰς τὸ ἴδιον αὐτοῦ σῶμα. ἵνα δὲ δείξῃ ὅτι οὔτε ἐν τῷ καιρῷ τοῦ πάθους ἀπέστη τοῦ
Mt. 27, 45 ἰδίου ναοῦ, ὅτε οἱ Ἰουδαῖοι ταῦτα ἐδραματούργουν κατὰ τοῦ δεσπότη, ἀπέσβεσεν ὡς θεὸς
L III 1103 ἀκτίνα ἡλιακὴν, σκότον κατέχεεν τοῦ κόσμου, ἔσχισεν τὸ καταπέτασμα τοῦ ναοῦ, πέτρας 10
M V 301 διέρρηξεν, νεκροὺς ἤγειρεν. ταῦτα πάντα εἰργάσατο, ἵνα γνῶις ὅτι συνῆν τῷ πάσχοντι
Mt. 27, 51.52 καὶ τὰ μὲν πάθη ὠικείουτο, αὐτὸς δὲ ἀπαθὴς ἅπαντα εἰργάζετο.
- 6 Τὰ ὑμῶν ὑμῖν παρεθήκαμεν· αὕτη γὰρ τοῦ πατρὸς ἡ διδασκαλία· οὗτος ὁ θησαυρὸς προγονικὸς ὑμῶν, τοῦ μακαρίου Ἀθανασίου τὰ δόγματα, τοῦ μεγάλου Θεοφίλου τὰ διδάγματα, τῶν στύλων τῆς ὀρθοδοξίας. ἀλλ' ἐπειδὴ μακροθύμως τῶν ἡμετέρων ἠνέσχεσθε 15
ψελλισμάτων, ἀναμείνατε τοῦ πατρὸς τὴν σοφίαν. ἡκούσατε καλάμου ποιμενικοῦ· ἀκούσατε καὶ σάλπιγγος μεγαλοφωνοτάτης.
- 7 Ὁ λαὸς εἶπεν· υἱὲ Θεοφίλου καὶ Ἀθανασίου, Κυρίλλου σοφίας ἀκούσωμεν
8 Ὁ ἐπίσκοπος Παῦλος εἶπεν· ἡμῶν μὲν τῶν ὁμοδόξων τὰ φρονήματα διεγειρούσης, τῶν δὲ ἐναντίων τῆς ἐκκλησίας τὰ στίφη καταβαλλούσης. τῷ θεῷ τοίνυν δόξαν ἀνα- 20
πέμψωμεν νῦν καὶ αἰεὶ καὶ εἰς τοὺς αἰῶνας τῶν αἰώνων. ἀμήν.

126 = S 125 A 113. alterius homiliae recensio uersio Latina extat in Collectione Sichardiana 12

Κυρίλλου ἀρχιεπισκόπου Ἀλεξανδρείας εἰς τὸν προεξηγησάμενον καὶ εἰς τὴν ἐνανθρώπησιν τοῦ κυρίου

25

Ies. 12, 3 Ὁ μακάριος προφήτης Ἡσαΐας τῶν ἐν Χριστῷ διδασκάλων τὰς εὐστομίας προανα-
κηρύττων ἔλεγεν ἀντλήσατε ὕδωρ μετ' εὐφροσύνης ἐκ τῶν πηγῶν τοῦ σωτη-

27—p. 15, 3 adfert Facundus 1, 5

V, P [= lk], S, D [= mn], AWRHXEΛ
1 ὁράς πῶς VA ὁράς ὅπως E *uides quia* Λ μετέδωκεν VPSDW καὶ om. HXEΛ
2 καὶ κοπιῶντα A κοπιῶντα καὶ VA ἰδρῶντα WHX περιηγόμενον] παραγόμενον P ἐν χερσὶ A
3/4 ἑλῶι ἑλῶι—ἐγκατέλιπες om. V 3 ἑλῶι alterum om. P λιμᾶ SH λειμᾶ E λιμᾶς DAX
λημᾶ P λειμᾶ R λέγοντα λιμᾶ W *helima* Λ σαβαχθανῇ PH σαβακχθανί X ἀβαχθανῇ A 4 ἐγκατέ-
λειπας H ἐγκατέλειπας X πάλιν βοῶντα AHXEΛ εἰ δυνατόν περ V παρελθάτω R ἀπελ-
θέτω S 5/6 ἀνασκολαπιζόμενον R 6 καὶ κεκεντημένον VPL καὶ λόγῃ κεκεντημένον W
7 ὁ om. SD 8 αὐτοῦ om. PR δέ om. W οὔτε ἐν τῷ om. V οὐκ R 9 καὶ γὰρ ὅτε W
καὶ οἱ V om. SDW κατὰ τοῦ δεσπότη om. D ὡς] ὁ RHXEΛ, corr. H 10 σκότος PAHX
τῷ κόσμῳ AHXE 11 ἠργάσατο P γνῶ HX 12 ἀπαθὴς ὢν PL ἀπαθῶς WE ἠργάζετο P
εἰργάσατο HX 13 ἡμῶν VPX παρέθηκα HX 14 ἡμῶν X μακαρίου πάπα HX
14/15 τοῦ μεγάλου—διδάγματα om. E δόγματα HX 15 τοῦ στύλου E 15—22 ἀλλ'
—ἀμήν om. E 15 ἐπεὶ ARH om. X ἠνέσχεσθαι H νῦν ἔχεσθε X 18 εἶπεν om. HX
υἱοὶ HXΛ κυρίλλου om. X 19 Παῦλος om. HXΛ μὲν om. W ὀρθοδόξων VSDHX
20/21 ἀναπέμπομεν X 21 αἰῶνας—ἀμήν om. S τῶν αἰώνων om. DRX
ρκς V ριζ P ριγ' D 24/25 ὁμιλία κυρίλλου τοῦ ἀγιωτάτου βηθεῖσα μετὰ τὸ ὁμιλεῖν
τὸν μακάριον παῦλον τὸν ἐπίσκοπον A 24 ἐπισκόπου D 25 τοῦ κυρίου om. HXE 26 ὁ
μὲν HX τὰς [τὰ X] τῶν—διδασκάλων εὐστομίας HXE εὐσταθμίας W 26/27 ἀνακηρύτ-
των SW

ρίου. ἰδοὺ τοίνυν ἠντλήσαμεν ὑμῖν ὕδωρ ἐξ ἀγίας πηγῆς, τοῦ προλαβόντος φημί διδασκάλου, ὃς καὶ ταῖς διὰ τοῦ πνεύματος δαιδουχίαις λελαμπρυσμένος διεσάφησεν ἡμῖν τὸ μέγα καὶ σεπτὸν τοῦ σωτῆρος μυστήριον, δι' οὗ σεσώσμεθα πιστεύσαντες εἰς αὐτὸν καὶ ἀπεφορτισάμεθα τὴν δυσαχθὴ καὶ δυσφόρητον ἀμαρτίαν καὶ πρὸς ἔτι τούτοις τὰ τοῦ 4 θανάτου διαρρήξαντες δεσμὰ ἐκεῖνο φαμέν τὸ προφητικὸν ποῦ ἡ νίκη σου, θάνατε; Os. 13, 14 ποῦ τὸ κέντρον σου, αἰδῆ; οὐκοῦν ὁ ὢν ἐν ἀρχῇ θεὸς λόγος, ὁ ἐν κόλποις ὢν Ioh. 1, 1. 18 τοῦ πατρός, ὁ δι' οὗ τὰ πάντα καὶ ἐν ᾧ τὰ πάντα, τὴν δι' ἡμᾶς κένωσιν ὑπέμεινεν ἐκὼν καὶ γέγονεν σάρξ, τουτέστιν ἄνθρωπος. ἔταπείνωσεν ἑαυτὸν δι' ἡμᾶς καὶ κεχηρμάτικεν υἱὸς ἀνθρώπου, ἵνα καὶ ἡμεῖς δι' αὐτὸν πλουτήσωμεν πατέρα τὸν θεόν. δεδιδάγμεθα γὰρ λέγειν ἐν προσευχαῖς πάτερ ἡμῶν ὁ ἐν τοῖς οὐρανοῖς. οὐκοῦν διὰ τοῦτο γέγονεν 10 ὁ μονογενὴς πρωτότοκος, ἵνα ἡμεῖς, ὡς ἔφην, τὰ αὐτοῦ πλουτήσωμεν· ὑπέμεινε σταυρὸν Hebr. 12, 2 αἰσχύνῃς καταφρονήσας καὶ δέδωκεν ἐκὼν τῷ θανάτῳ τὸ ἴδιον σῶμα, οὐχ ἵνα μεθ' ἡμῶν τῶν ὑπὸ θάνατον ἀπομείνῃ νεκρός, ἀλλ' ἵνα ἡμᾶς ἑαυτῷ συναναστήσῃ, πατήσας τοῦ θανάτου τὸ κράτος. εὐχαριστήσωμεν τῷ δι' ἡμᾶς ἐνανθρωπήσαντι λόγῳ νῦν καὶ αἰεὶ καὶ εἰς τοὺς αἰῶνας τῶν αἰώνων. ἀμήν. 15

127 = S 89 A 114. extat praeterea in Gestis Chalcedonensibus [$\Delta^w \Delta^m \Delta^p \Delta^s$] et singulariter in codicibus [$\Theta^p \Theta^r$] ex his Gestis desumptis; codicum Δ et Θ hic non exhibeo lectiones nisi selectas. Latinae uersiones habentur in Collectione Quesneliana [Λ^q] et in Collectione CT 72 [Λ^{tc}], unde desumpta est uersio Collectionis Veronensis 29 [Λ^u], qua utuntur Gesta Chalcedonensia in Actionibus i et ii [iii] [$\Lambda^k \Lambda^r$] uersio- 20 nem Syriacam edidit P. Bedjan in appendice Nestorii libri Heraclidae p. 569—577

Ἐπιστολὴ Κυρίλλου ἐπισκόπου Ἀλεξανδρείας πρὸς Ἰωάννην

L III 1106

Κυρίῳ μου ἀγαπητῷ ἀδελφῷ καὶ συλλειτουργῷ Ἰωάννῃ Κυρίλλος ἐν κυρίῳ χαίρειν. PG 77, 173
1 Εὐφραινέσθωσαν οἱ οὐρανοὶ καὶ ἀγαλλιάσθω ἡ γῆ· λέλυται γὰρ τὸ μεσότοιχον Ps. 95, 11 τοῦ φραγμοῦ καὶ πέπαιται τὸ λυποῦν καὶ διχονοίας ἀπάσης ἀνήρηται τρόπος, τοῦ πάντων Eph. 2, 14 ἡμῶν σωτῆρος Χριστοῦ ταῖς ἑαυτοῦ ἐκκλησίαις τὴν εἰρήνην βραβεύοντος, κεκληκότων δὲ 26 M V 304 πρὸς τοῦτο ἡμᾶς καὶ τῶν εὐσεβεστάτων καὶ θεοφιλεστάτων βασιλέων, οἱ προγονικῆς εὐσε-

16 cf. Euthereum Tyanensem in Coll. Cas. 291, 2 et Nestorium ibid. 209

V, P [= hk], S, D [= mn], AWRHXE, Λ [usque ad 3 μυστήριον]

1 ὑμῖν om. AHXE Λ φημί] ἡμῖν SD 2 ταῖς διὰ] διὰ τῆς P διὰ om. AE δαδου-
χίας P ὑμῖν E 3 τῆς σωτηρίας W τοῦ $\overline{\sigma\rho\sigma}$ ἡμῶν SD 4 ἀπεφορτίσμεθα PSDW
προσεπι W 5 ἐκεῖνα S νίκη] δίκη SWH διαθήκη X 8 ἑαυτὸν ἔταπείνωσε SD καὶ
ἐχηρμάτισεν VPSDW κεχηρμάτικεν ARHX 9 δι' αὐτὸν καὶ ἡμεῖς E δι' om. HX αὐτοῦ W
πατέρα πλουτήσωμεν A τὸν om. HX 10 τὸ πάτερ AR 12 καὶ om. D ἡμῶν] ὢν E 13 ἀπὸ X
σαυτῷ HX συναναστήσεται VP 14 οὖν τῷ VW τοίνυν τῷ AHE τῷ νῦν αὐτῷ X 15 καὶ
εἰς — ἀμήν om. E 15 εἰς τοὺς — ἀμήν om. W τῶν — ἀμήν om. A τῶν αἰώνων om. R

V, P [= hk], S, D [= mn], AJRBEUHXW $\Delta^w \Delta^m \Delta^p \Delta^s \Theta^p \Theta^r \Lambda^q \Lambda^t \Lambda^c \Lambda^u \Lambda^k \Lambda^r \Sigma$

ρκζ V ριη P πς' D 22 Ἐπιστολὴ — ἰωάννην VP τοῦ ἐν ἀγίοις κυρίλλου ἀρχιεπισκό-
που ἀλεξανδρείας ἐπιστολὴ πρὸς ἰωάννην ἀντιοχείας ἀρχιεπίσκοπον B κυρίλλου τοῦ ἀγιωτάτου [τοῦ
αὐτοῦ U] πρὸς τὸν μακάριον ἰωάννην τὸν [τὸν om. U] ἀντιοχείας ἐπιστολὴ σταλεῖσα διὰ τοῦ εὐλαβε-
στάτου ἐπισκόπου παύλου AJU τοῦ αὐτοῦ ἐπιστολὴ πρὸς ἰωάννην ἐπίσκοπον ἀντιοχείας ἀποσταλεῖσα
διὰ παύλου ἐπισκόπου ἐμίσησ R τοῦ αὐτοῦ ἐπιστολὴ γραφεῖσα πρὸς ἰωάννην ἀρχιεπίσκοπον ἀντιοχείας
περὶ τῆς εἰρήνης HX ἐπιστολὴ τοῦ ἐν ἀγίοις $\overline{\pi\rho\sigma}$ ἡμῶν κυρίλλου πρὸς τὸν μακαριώτατον πατριάρχην
ἀντιοχείας ἰωάννην καὶ τοὺς τῆς ἀνατολῆς ἐπισκόπους περὶ εἰρήνης W om. SDE 23 τῷ κυρίῳ P
Κυρίῳ — ἀγαπητῷ] τῷ εὐλαβεστάτῳ καὶ θεοσεβεστάτῳ B Κύριλλος — χαίρειν om. V 26 βρα-
βεύσαντος VSDAJU 27 ἡμᾶς πρὸς τοῦτο AJU Λ^q teukr θεοφιλεστάτων καὶ εὐσεβεστάτων P
θεοφυλάκτων HX ἡμῶν βασιλέων VP Λ^r οἱ καὶ S

βείας ἄριστοι ζηλωταὶ γεγονότες ἀσφαλῆ μὲν καὶ ἀκατάσειστον ἐν ἰδίαις ψυχαῖς τὴν ὀρθὴν φυλάττουσι πίστιν, ἐξαίρετον δὲ ποιοῦνται φροντίδα τὴν ὑπὲρ τῶν ἀγίων ἐκκλησιῶν, ἵνα καὶ διαβόητον ἔχωσιν εἰς αἰῶνα τὴν δόξαν καὶ εὐκλεεστάτην ἀποφήνωσι τὴν ἑαυτῶν βασιλείαν, οἷς καὶ αὐτὸς ὁ τῶν δυνάμεων κύριος πλουσίαι χειρὶ διανέμει τὰ ἀγαθὰ καὶ δίδωσι

PG 176 μὲν κατακρατεῖν τῶν ἀνθεστηκότων, χαρίζεται δὲ τὸ νικάν. οὐ γὰρ ἂν διαψεύσαιο 5
1 Reg. 2, 30 λέγων ὧ ἐγώ, λέγει κύριος, ὅτι τοὺς δοξάζοντάς με δοξάσω.

2 Ἀφικομένου τοίνυν εἰς τὴν Ἀλεξάνδρειαν τοῦ κυρίου μου τοῦ θεοσεβεστάτου ἀδελφοῦ καὶ συλλειτουργοῦ Παύλου, θυμηδίας ἐμπεπλήσμεθα καὶ σφόδρα εἰκότως, ὡς ἀνδρὸς τοιοῦτου μεσιτεύοντος καὶ τοῖς ὑπὲρ δύναμιν πόνοις ἐλομένου προσομιλεῖν, ἵνα τὸν τοῦ διαβόλου νικήσῃ φθόνον καὶ συνάψῃ τὰ διηρημένα καὶ τὰ μεταξὺ διερριμμένα σκάνδαλα περιελών 10 ὁμονοίαι καὶ εἰρήνῃ στεφανώσῃ τὰς τε παρ' ἡμῖν καὶ τὰς παρ' ὑμῖν ἐκκλησίας. τίνα μὲν γὰρ διήρηνται τρόπον, περιττὸν εἰπεῖν· χρήναι δὲ μᾶλλον ὑπολαμβάνω τὰ τῷ τῆς εἰρήνης πρέποντα καιρῶι καὶ φρονεῖν καὶ λαλεῖν. ἥσθημεν τοίνυν ἐπὶ τῇ συντυχίᾳ τοῦ μνημονευθέντος θεοσεβεστάτου ἀνδρός, ὃς τάχα που καὶ ἀγῶνας ἔξειν οὐ μικροὺς ὑπενόησεν ἀναπέιθων ἡμᾶς ὅτι χρή συνάψαι πρὸς εἰρήνην τὰς ἐκκλησίας καὶ τὸν τῶν ἑτεροδόξων 15 ἀφανίσαι γέλωτα ἀπαμβλῦναί τε πρὸς τούτῳ τῆς τοῦ διαβόλου δυστροπίας τὸ κέντρον. ἐτοίμως δὲ οὕτως ἔχοντας εἰς τοῦτο κατέλαβεν, ὡς μηδένα πόνον ὑποστῆναι παντελῶς·

Ioh. 14, 27 μεμνήμεθα γὰρ τοῦ σωτῆρος λέγοντος εἰρήνην τὴν ἐμὴν δίδωμι ὑμῖν· εἰρήνην

Ies. 26, 12 τὴν ἐμὴν ἀφίημι ὑμῖν, δεδιδάγμεθα δὲ καὶ λέγειν ἐν προσευχαῖς κύριε ὁ θεὸς ἡμῶν, εἰρήνην δὲς ἡμῖν, πάντα γὰρ ἀπέδωκας ἡμῖν, ὥστε εἴ τις ἐν μεθέξει γένοιτο 20

3 τῆς παρὰ θεοῦ χορηγουμένης εἰρήνης, ἀνενδεὴς ἔσται παντὸς ἀγαθοῦ. ὅτι δὲ περιττὴ παντελῶς καὶ οὐκ εὐάφορμος τῶν ἐκκλησιῶν ἡ διχοστασία γέγονεν, νυνὶ μάλιστα πεπληροφωρήμεθα, τοῦ κυρίου μου τοῦ θεοσεβεστάτου Παύλου τοῦ ἐπισκόπου χάρτην προκομίσαντος ἀδιάβλητον ἔχοντα τῆς πίστεως τὴν ὁμολογίαν καὶ ταύτην συντετάχθαι διαβεβαιουμένου παρά τε τῆς σῆς ὁσιότητος καὶ τῶν αὐτόθι θεοσεβεστάτων ἐπισκόπων. ἔχει δὲ οὕτως ἡ 25 συγγραφή καὶ αὐταῖς λέξεσιν ἐντέθεται τῇδε ἡμῶν τῇ ἐπιστολῇ·

11/12 adferuntur ibid. p. 214, 20 21—23 adferuntur ibid. p. 214, 28. 29 et p. 150, 31. 32
23—25 adferuntur ibid. p. 214, 36—38 et p. 151, 6sq. 21—26 Facund. I, 5, 6, 1

V, P [= lk], S, D [= mn], AJRBEUHXWΔωΔμΔρΔςΘρΘρΛαΛιΛαΛυΛκΛεΣ

1 ἄριστοι] ἄξιοι B οὔτοι E ἰδίαις ἔχουν ψυχὰς SDRB ἰδίαις P ταῖς ἰδίαις H 2 φυλάττουσι] σπουδάζουσι B 3 καὶ om. DΔμρςΛατκρ ἀδιαβόητον S *inenarrabilem* Λα ἔχουσιν X τὸν αἰῶνα W αἰῶνας VPUΛκρ ὀρθοδοξίαν U ἀποφαίνωσι HX 4 οἷς] ὁ εἰς X τῶν ἄνω SDB 5 διαψεύσαιο ἡ ἀλήθεια R [cf. Λα], διαψεύσεται HX διαψεύσεται Δμρς διεψεύσατο ΔωΘρ 6 ὁ λέγων W ὅτι ἀλλ' ἡ SDB δοξάζω mR 7 ἀφικνουμένου VAJU μου om. R τοῦ] καὶ PR θεοσεβεστάτου PSRBEXΘρΛατκρ θεοφιλεστάτου VDAJUWΔμρΘρΣ 7/8 καὶ συλλειτουργοῦ ἀδελφοῦ Λρ (1) συλλειτουργοῦ ἀδελφοῦ ΔμρΣ *consacerdote ac fratre* ΛτκκΛρ (11) 8 παύλου καὶ συλλειτουργοῦ SD τοῦ τοιοῦτου X 9 τόνοις S 10 τὰ² om. SΘρ διερριμμένα] γεγονότα VP om. W 11 καὶ στεφανώσῃ X ὑμῖν X τὰς om. AJUWΔμρςΘρ ἡμῖν X 12 γὰρ om. P διήρῃται PS διήρηντο WΔωΘρ διήρειντο HX τρόπῳ H μᾶλλον om. HXΔμρς τὰ τῷ] ταυτῷ HX 13 εἰρήνησ' μὲν E πρέποντι J καὶ¹ om. P λέγειν R ἐντυχία W 14 ἀνδρὸς θεοσεβεστάτου B ἀνδρὸς SΔς δς] ὡς HXΔμρςΘρ, corr. Δμ ἔχουν SD οὐ μικροὺς] μακροὺς WΔωΘρΣ ἀπενόησεν X πρὸς ἐδόκησεν R 16 δὲ AJUΛακκρΣ τοῦτο EHXΔμς τούτῳ καὶ W 17 οὕτως om. HX καταλαβεῖν B γρ καταλαμβάνει Emg μὴ δὲ WΘρ 18 εἰρήνην²] εἰρήνην καὶ X 19 δὲ καὶ AJRBUHXWΔμρΘρΛτκκρΣ δὲ SΔς γὰρ καὶ E καὶ VΛα om. P προσευχῇ E 20 πάντα—ἡμῖν om. PS 21 χῡ WΔωΘρ *domino* Λτκκ ἔστι DJ εἴτε HX 22 παντελῶς om. E οὐκ om. HX νῦν B 22/23 πεπληροφώρημαι U 23 μου om. REHXΘρ θεοφιλεστάτου WΔωΘρΣ ἐπισκόπου παύλου D προσκομίσαντος DJBXΔρς προκομισαμένου E 24 ἔχοντος SR διαβεβαιούμενος PΛα 25 τε om. SDR θεοφιλεστάτων WΔμρςΘρΛρΣ θεοφυλάκτων HX 25/26 ἔχει — ἐπιστολῇ] καὶ αὐταῖς λέξεσιν ἐντεθεῖσθαι τῇδε ἡμῶν τῇ ἐπιστολῇ ἔχει δὲ οὕτως SD 26 ἡμῶν om. VPAJEUΣ *meae* Λτκκρ

- 4 Περὶ δὲ τῆς θεοτόκου παρθένου ὅπως καὶ φρονούμεν καὶ λέγομεν, τοῦ τε τρόπου τῆς L III 1107
ἐνανθρωπήσεως τοῦ μονογενοῦς υἱοῦ τοῦ θεοῦ ἀναγκαίως, οὐκ ἐν προσθήκης μέρει, ἀλλ' ἐν ep. 123, 2. 3
πληροφορίας εἶδει, ὡς ἄνωθεν ἔκ τε τῶν θείων γραφῶν ἔκ τε τῆς παραδόσεως τῶν ἁγίων
πατέρων παρειληφότες ἐσχήκαμεν, διὰ βραχέων ἐροῦμεν, οὐδὲν τὸ σύνολον προστιθέντες
τῇ τῶν ἁγίων πατέρων τῶν ἐν Νικαίαι ἐκτεθείσῃ πίστει. ὡς γὰρ ἔφθηνεν εἰρηκότες, 5
πρὸς πᾶσαν ἔξαρκεί καὶ εὐσεβείας γνῶσιν καὶ πάσης αἰρετικῆς κακοδοξίας ἀποκήρυξιν.
ἐροῦμεν δέ, οὐ κατατολμώντες τῶν ἀνεφίκτων, ἀλλὰ τῇ ὁμολογίᾳ τῆς οἰκείας ἀσθενείας
ἀποκλείοντες τοῖς ἐπιφύεσθαι βουλομένοις ἐν οἷς τὰ ὑπὲρ ἄνθρωπον διασκεπτόμεθα. M V 305
- 5 Ὁμολογοῦμεν τοιγαροῦν τὸν κύριον ἡμῶν Ἰησοῦν Χριστόν, τὸν υἱὸν τοῦ θεοῦ τὸν
μονογενῆ, θεὸν τέλειον καὶ ἄνθρωπον τέλειον ἐκ ψυχῆς λογικῆς καὶ σώματος, πρὸ αἰώνων 10 PG 177
μὲν ἐκ τοῦ πατρὸς γεννηθέντα κατὰ τὴν θεότητα, ἐπ' ἐσχάτου δὲ τῶν ἡμερῶν τὸν αὐτὸν
δι' ἡμᾶς καὶ διὰ τὴν ἡμετέραν σωτηρίαν ἐκ Μαρίας τῆς παρθένου κατὰ τὴν ἀνθρωπότητα,
ὁμοούσιον τῷ πατρὶ τὸν αὐτὸν κατὰ τὴν θεότητα καὶ ὁμοούσιον ἡμῖν κατὰ τὴν ἀνθρω-
πότητα. δύο γὰρ φύσεων ἔνωσις γέγονεν· δι' ὃ ἓνα Χριστόν, ἓνα υἱόν, ἓνα κύριον
ὁμολογοῦμεν. κατὰ ταύτην τὴν τῆς ἀσυγχύτου ἐνώσεως ἔννοιαν ὁμολογοῦμεν τὴν ἁγίαν 15
παρθένον θεοτόκον διὰ τὸ τὸν θεὸν λόγον σαρκωθῆναι καὶ ἐνανθρωπήσαι καὶ ἐξ αὐτῆς τῆς
συλλήψεως ἐνώσαι ἑαυτῷ τὸν ἐξ αὐτῆς ληφθέντα ναόν. τὰς δὲ εὐαγγελικὰς καὶ ἀποστο-
λικὰς περὶ τοῦ κυρίου φωνὰς ἴσμεν τοὺς θεολόγους ἄνδρας τὰς μὲν κοινοποιούντας ὡς
ἐφ' ἐνὸς προσώπου, τὰς δὲ διαιροῦντας ὡς ἐπὶ δύο φύσεων, καὶ τὰς μὲν θεοπρεπεῖς κατὰ
τὴν θεότητα τοῦ Χριστοῦ, τὰς δὲ ταπεινὰς κατὰ τὴν ἀνθρωπότητα [αὐτοῦ] παραδιδόντας. 20
- 6 Ταύταις ὑμῶν ἐντυχόντες ταῖς ἱεραῖς φωναῖς οὕτω τε καὶ ἑαυτοὺς φρονούντας
εὐρίσκοντες (εἷς γὰρ κύριος, μία πίστις, ἐν βάπτισμα), ἐδοξάσαμεν τὸν τῶν ὅλων Eph. 4. 5
σωτῆρα θεόν, ἀλλήλοις συγχαίροντες ὅτι ταῖς θεοπνεύστοις γραφαῖς καὶ τῇ παραδόσει τῶν
ἁγίων ἡμῶν πατέρων συμβαίνουσιν ἔχουσι πίστιν αἱ τε παρ' ἡμῖν καὶ αἱ παρ' ὑμῖν ἐκκλη-
7 σίαι. ἐπειδὴ δὲ ἐπυθόμην τῶν φιλοσογεῖν εἰωθότων τινὰς σφηκῶν ἀγρίων δίκην περι- 25
βομβεῖν καὶ μοχθηροὺς ἐρεύγεσθαι κατ' ἐμοῦ λόγους, ὡς ἐξ οὐρανοῦ κατακομισθὲν καὶ οὐκ

9—25 Fcyr 8 ἐκ τῆς πρὸς Ἰωάννην Ἀντιοχείας ἀρχιεπίσκοπον ἐπιστολῆς, ἧς ἡ ἀρχὴ· Εὐφραινέσθω-
σαν οἱ οὐρανοὶ καὶ ἀγαλλιάσθω ἡ γῆ· ὁμολογοῦμεν—ἐκκλησίου· adferuntur Latine uersa in Inno-
centii Maronitae epistula de collatione cum Seuerianis 41. 42 [t. IIII 2 p. 176] et Facund. 1, 5
9—14 Coll. Casin. p. 215, 14—18 9—12 Coll. Cas. p. 153, 16—18 14—17 Theodoret. eran. 2, 168
[= flor. Chalc. 15] 15—17 Coll. Casin. p. 215, 32—34 17—20 Coll. Cas. p. 153, 12—14 21 Coll.
Casin. p. 216, 28

V, P [= hk], S, D [= mn], AJRBEUHXWΔμΔρΔςΘρΘρΛγΛτΛςΛυΛκΛτΣ

1 δὲ om. S ὅπως φρονούμεν SAJRU 2—20 υἱοῦ — παραδιδόντας om. S, in mg
adnotando τὰ λοιπὰ ζητεῖ ὁπισθεν εἰς τὴν ἐπιστολὴν ἰωάννου τοῦ ἀντιοχείας 3 εἶδει ὡς] ἰδίως
HXΛγ τῶν θείων — ἔκ τε om. B 5 τῇ παρὰ τῶν V τῶν²] τῇ AJRBEHXXΔ^wΘρ om. W
6 ἀρκεί D πάσι καὶ πάσης HX, corr. H κακίας ἀποδίωξιν E 7 κατὰ τολμούντες H 8 τοῦς
— βουλομένους P ἐν οἷς τὰ] ἐνθα τὰ H ἐνταῦθα X 9 τὸν χν DRB 11 τοῦ om. X ἐσχά-
του PAJRHBUD^{μρς}Fcyr ἐσχάτων VDEH^{corr}XWΔ^wΘρ 12 διὰ om. PAJEUΘρ κατὰ τὴν ἀν-
θρωπότητα] καὶ ἐνανθρωπήσαντα Fcyr 13/14 ὁμοούσιον¹ — ἀνθρωπότητα om. JUW 13 τὸν αὐ-
τὸν τῷ πρὶ EΘρ τῷ πατρὶ ΛγικFcyt ἡμῖν τὸν αὐτὸν RBHXΘρΛγ (11) Fcyr 14 ἓνα κν ἓνα
υἱόν [τῷ Fcyr] EFcyt ἓνα υἱόν om. Λγ 15 τὴν om. BEX ὁμολογοῦμεν δὲ E 16 ἀληθῶς
θεοτόκον H^{corr} τῆς om. W Theod. flor. Chalc. 17 συλλήψεως R συλλήφθεντα WΘρ
18 κυρίου] υἱοῦ HX θεηγόρους DB 20 αὐτοῦ HXWΔ^{μρς}ΘρΛγικ^{κρ}Σ om. VPDAJRBEUFcyt
παραδιδόντας B 21 ταῦτας R 22 εὐρίσκομεν V κύριος] χς W 23 θεόν] τῷ HX
χαίροντες S 24 πρῶν ἡμῶν VB τὴν πίστιν S αἱ] ἡ E αἱ τε παρ' ὑμῖν καὶ παρ' ἡμῖν
Fcyr uestrae et nostrae Λγ καὶ παρ' ὑμῖν HXWΔ^w, Δμ in mg., Θρ om. Δ^{μρς} 25 ἐπεὶ PΘρ
δὲ ὡς J φιλομεγεῖν VAJD^w ἀγρίων δίκην σφηκῶν B 26 κατ' ἐμοῦ ἐρεύγεσθαι PΔ^w λόγους
κατ' ἐμοῦ B κατακεκομίσαι VP κατὰ κεκομείσθαι H γρ κατακομισθὲν H^{μρς} κατακεκομεισθαι X

ἐκ τῆς ἁγίας παρθένου λέγοντος τὸ ἅγιον σῶμα Χριστοῦ, δεῖν ὠιήθην ὀλίγα περὶ τούτου πρὸς αὐτοὺς εἰπεῖν. ὦ ἀνόητοι καὶ μόνον εἰδότες τὸ συκοφαντεῖν, πῶς εἰς τοῦτο παρηνέχθητε γνώμης καὶ τοσαύτην νενοσήκατε τὴν μωρίαν; ἔδει γὰρ ἔδει σαφῶς ἐννοεῖν ὅτι σχεδὸν ἅπας ἡμῖν ὁ ὑπὲρ τῆς πίστεως ἁγίων συγκεκριθήσεται διαβεβαιούμενοις ὅτι θεοτόκος ἐστὶν ἡ ἁγία παρθένος. ἀλλ' εἴπερ ἐξ οὐρανοῦ καὶ οὐκ ἐξ αὐτῆς τὸ ἅγιον σῶμα γεγεν- 5 νῆσθαι φαμέν τοῦ πάντων ἡμῶν σωτῆρος Χριστοῦ, πῶς ἂν ἔτι νοοῖτο θεοτόκος, τίνα γὰρ ὅλως τέτοκεν, εἰ μὴ ἐστὶν ἀληθὲς ὅτι γεγέννηκε κατὰ σάρκα τὸν Ἐμμανουήλ; γελά- 8 σθωσαν τοίνυν οἱ ταῦτα περὶ ἐμοῦ πεφλυαρηκότες. οὐ γὰρ ψεύδεται λέγων ὁ μακάριος προφήτης Ἡσαΐας ἰδοὺ ἡ παρθένος ἐν γαστρὶ ἔξει καὶ τέξεται υἱὸν καὶ καλέ- I. III 1110 Ies 7, 14 Mt 1, 23 σουσι τὸ ὄνομα αὐτοῦ Ἐμμανουήλ, ὃ ἐστὶ μεθερμηνευόμενον μεθ' ἡμῶν ὁ 10 θεός. ἀληθεύει δὲ πάντως καὶ ὁ ἅγιος Γαβριήλ πρὸς τὴν μακαρίαν παρθένον εἰπών· Lc. 1, 30 31 μὴ φοβοῦ, Μαριάμ· εὗρες γὰρ χάριν παρὰ τῷ θεῷ, καὶ ἰδοὺ συλλήψῃ ἐν Mt 1, 21 γαστρὶ καὶ τέξῃ υἱὸν καὶ καλέσεις τὸ ὄνομα αὐτοῦ Ἰησοῦν· αὐτὸς γὰρ M V 308 σώσει τὸν λαὸν αὐτοῦ ἀπο τῶν ἁμαρτιῶν αὐτῶν. ὅταν δὲ λέγωμεν ἐξ οὐρανοῦ καὶ ἄνωθεν τὸν κύριον ἡμῶν Ἰησοῦν Χριστόν, οὐχ ὡς ἄνωθεν καὶ ἐξ οὐρανοῦ 15 PG 180 κατενεχθείσης τῆς ἁγίας αὐτοῦ σαρκὸς τὰ τοιαῦτα φαμέν, ἐπόμενοι δὲ μᾶλλον τῷ θεσπε- i Cor 15, 47 σίῳ Παύλῳ διακεκραγόντι σαφῶς ὁ πρῶτος ἄνθρωπος ἐκ γῆς χοϊκός, ὁ δεύτε- ρος ἄνθρωπος ὁ κύριος ἐξ οὐρανοῦ. μεμνήμεθα δὲ καὶ αὐτοῦ τοῦ σωτῆρος Ioh 3, 13 λέγοντος οὐδεὶς ἀναβέβηκεν εἰς τὸν οὐρανὸν εἰ μὴ ὁ ἐκ τοῦ οὐρανοῦ κατα- βάς, ὁ υἱὸς τοῦ ἀνθρώπου, καίτοι γεγέννηται κατὰ σάρκα, καθάπερ ἔφην ἀρτίως, ἐκ 20 τῆς ἁγίας παρθένου. ἐπειδὴ δὲ ὁ ἄνωθεν καὶ ἐξ οὐρανοῦ καταφοιτήσας θεὸς λόγος Phil 2, 7 κεκένωκεν ἑαυτὸν μορφὴν δούλου λαβὼν καὶ κεχημάτικεν υἱὸς ἀνθρώπου μετὰ τοῦ μεῖναι ὃ ἦν, τουτέστι θεὸς (ἄτρεπτος γὰρ καὶ ἀναλλοίωτος κατὰ φύσιν ἐστίν), ὡς εἰς ἥδη νοούμενος μετὰ τῆς ἰδίας σαρκὸς ἐξ οὐρανοῦ λέγεται κατελθεῖν, ὠνόμασται δὲ καὶ ἄν- θρωπος ἐξ οὐρανοῦ, τέλειος ὢν ἐν θεότητι καὶ τέλειος ὁ αὐτὸς ἐν ἀνθρωπότητι καὶ 25 ὡς ἐν ἐνὶ προσώπῳ νοούμενος εἰς γὰρ κύριος Ἰησοῦς Χριστός, καὶ ἡ τῶν φύσεων

3—7 Feyer 9 ἔδει γὰρ — Ἐμμανουήλ 21—p 19, 1 Coll Cas p. 152, 18 sq 24—p. 19, 3
Feyer 10 ὠνόμασται — ἐπιστοιῖζειν 26/p 19, 1 Theodorete eran 2, 168 = flor Chalc 13 εἰς — φαμέν

V, P [= hk], S, D [= mn], AJRBEUHXWΔwΔmΔrΔpΔsΘpΘrΛqΛtΛcΛuΛkΛrΣ
1 λέγοντας EΔpsΘr το σῶμα τὸ ἅγιον AJU τοῦ xū VAJRU κυρίου Λq 2 τὸ] τοῦ E
τῷ X 2/3 προηνέχθητε V 3 τοσαύτη E τὴν μωρίαν] τημωρίαν R τιμωρίαν Δm [in τὴν
μωρίαν corr], Θr τιμωρία E μωρίαν BΔps, Θr corr τὴν ἄνοιαν VAJU σοφῶς DHXΛcFeyr
4 σχεδόν] περ SD περ σχεδόν B ἅπασιν Feyr περὶ PΔmps τῆς om. P ἁγίων συγκεκριθήσεται]
συγκεκριθήσεται λόγος W συγκεκριθήσεται S διαβεβαιούμενος PW 5 οὐρανῶν HX 5/6 γε-
γεννήσθαι [γεγενῆσθαι S] φαμέν τοῦ — xū τὸ πανάγιον σῶμα SD γεγενῆσθαι VAJ, B [corr B],
EHX, Δ*P [αὐτοῦ γεγενῆσθαι Δ*], Θr [φαμέν γεγενῆσθαι Θr], ΛtcukrΣ γεγενῆσθαι et γεγενῆσθαι
Feyr codd cf notam Rustici ita GR natum, hoc est ΓΕΓΕΝΝΗΣΘΑΙ et non ΓΕΓΕΝΗΣΘΑΙ 6 ἡμῶν
om E iū xū WΘr κυρίου Λq om Feyr 7 γεγέννηκε S 8 περὶ ἐμοῦ ταῦτα S
9 προφήτης om VP 11 πάντως om E ἅγιος] ἄγγελος S μακάριος mWΣ om VΔs τὴν
μακαρίαν] τὴν μαρίαν P μαριάμ τὴν R 12 τῷ om VPBHX συλλήμψη R 13 τέξεις RB
τέξις Δs καλεσουσι V 14 αὐτοῦ AJUΔws, corr J 15 τὸν xū VDR οὐρανῶν R
16 τα om. SDBHX οἰόμενοι X 17 κεκραγόντι AJ 18 ἄνθρωπος ὁ κύριος om AJR
ὁ κύριος om Λtcukr καὶ αὐτοῦ om P 19 οὐδεὶς VSPAJUWΔwΘrΛtcukrΣ καὶ οὐδεὶς
DRBEHXΔmpsΛr (1) ὡς οὐδεὶς Θr, cf notam Rustici GR istud et in multis non est 20 ἀνθρω-
που ὁ ὢν ἐν τῷ οὐρανῷ E 20/21 καίτοι — παρθένου om X 20 γεγέννηται hSJBΣ, corr JB
21 ὁ om AJRIΔmps ὁ θς VAJUΔs 22 κεκοινωνήκεν S καὶ om Λq ἀνθρώπου
om. WΔw τὸ E 23 εἶναι RE γὰρ om EΛtcukr ὡς om. WΔwΘr 24 ἰδίας
αὐτοῦ SDB ἐξ οὐρανοῦ om R 25 ἐν ἀνθρωπότητι ὁ [καὶ Θr] αὐτὸς PWΔwΘrΛr ὢν ἐν
ἀνθρωπότητι SD ἐν ἀνθρωπότητι AJUΛtcukr Feyr καὶ² om X 26 ἐν om PR Ἰη-
σοῦς] ὁ HΣ

9 μὴ ἀγνοῖται διαφορά, ἐξ ὧν τὴν ἀπόρρητον ἔνωσιν πεπράχθαι φαμέν. τοὺς δὲ λέγοντας ὅτι κράσις ἢ σύγχυσις ἢ φυρμός ἐγένετο τοῦ θεοῦ λόγου πρὸς τὴν σάρκα, καταξισάτω ἡ σὴ ὁσιότης ἐπιστομίζειν. εἰκὸς γὰρ τινὰς καὶ ταῦτα περὶ ἐμοῦ θρυλεῖν ὡς ἡ πεφρονη- 4 κότης ἢ εἰρηκότης, ἐγὼ δὲ τοσοῦτον ἀφέστηκα τοῦ φρονῆσαι τι τοιοῦτον, ὥστε καὶ μαί- 4 νεσθαι νομίζω τοὺς οἰθθέντας ὅλως ὅτι τροπῆς ἀποσκίασμα περὶ τὴν θείαν τοῦ λόγου Iac. 1, 17 φύσιν συμβῆναι δύναται. μένει γὰρ ὁ ἐστίν, αἰεὶ καὶ οὐκ ἡλλοίωται, ἀλλ' οὐδ' ἂν ἄλλοι- Mal. 3, 6 ωθεῖν πώποτε καὶ μεταβολῆς ἔσται δεκτικὴ. ἀπαθὴ δὲ πρὸς τούτῳ τὸν τοῦ θεοῦ λόγον ὑπάρχειν ὁμολογοῦμεν ἅπαντες, κἂν εἰ πανσόφως αὐτὸς οἰκονομῶν τὸ μυστήριον ἑαυτῷ προσνέμων ὁρῶιτο τὰ τῇ ἰδίᾳ σαρκὶ συμβεβηκότα πάθη. ταύτῃ τοι καὶ ὁ πάνσοφος 1 Petr. 4, 1 Πέτρος Χριστοῦ οὖν φησὶ παθόντος ὑπὲρ ἡμῶν σαρκὶ καὶ οὐχὶ τῇ φύσει τῆς 10 ἀρρήτου θεότητος. ἵνα γὰρ αὐτὸς τῶν ὅλων σωτὴρ εἶναι πιστεῦνται, κατ' οἰκείωσιν οἰκονομικὴν εἰς ἑαυτόν, ὡς ἔφην, τὰ τῆς ἰδίας σαρκὸς ἀναφέρει πάθη, ὁποῖόν ἐστιν τὸ διὰ τῆς τοῦ προφήτου φωνῆς προαναφωνούμενον ὡς ἐξ αὐτοῦ τὸν νῶτόν μου δέδωκα Ies. 50, 6 εἰς μάστιγας, τὰς δὲ σιαγόνας μου εἰς ῥαπίσματα, τὸ δὲ πρόσωπόν μου 10 οὐκ ἀπέστρεψα ἀπὸ αἰσχύνης ἐμπτυσμάτων. ὅτι δὲ ταῖς τῶν ἁγίων πατέρων 15 δόξαις ἐπόμεθα πανταχοῦ, μάλιστα δὲ ταῖς τοῦ μακαρίου καὶ πανευφήμου πατρὸς ἡμῶν Ἀθανασίου, τὸ κατὰ τι γοῦν ὅλως ἔξω φέρεσθαι παραιτούμενοι, πεπεισθῶ μὲν ἢ σὴ ὁσιότης, ἐνδοιαζέτω δὲ τῶν ἄλλων μηδεὶς. παρέθηκα δ' ἂν καὶ χρήσεις αὐτῶν πολλὰς, τοὺς L III 1111 ἐμαυτοῦ λόγους ἐξ αὐτῶν πιστούμενος, εἰ μὴ τὸ μήκος ἐδεδίδειν τοῦ γράμματος, μὴ ἄρα πως γένηται διὰ τοῦτο προσκορές. κατ' οὐδένα δὲ τρόπον σαλεύεσθαι παρὰ τινων ἀνεχόμεθα 20 τὴν ὀρισθεῖσαν πίστιν ἥτοι τὸ τῆς πίστεως σύμβολον παρὰ τῶν ἁγίων ἡμῶν πατέρων τῶν ἐν Νικαίᾳ συνελθόντων κατὰ καιροὺς οὔτε μὴν ἐπιτρέπομεν ἑαυτοῖς ἢ ἑτέροις ἢ λέξιν ἀμείψαι τῶν ἐγκειμένων ἐκεῖσε ἢ μίαν γοῦν παραβῆναι συλλαβὴν, μεμνημένοι τοῦ λέγοντος PG 181 μὴ μέταιρε ὄρια αἰώνια, ἃ ἔθεντο οἱ πατέρες σου. οὐ γὰρ ἦσαν αὐτοὶ οἱ M V 309 λαλοῦντες, ἀλλὰ τὸ πνεῦμα τοῦ θεοῦ καὶ πατρός, ὃ ἐκπορεύεται μὲν ἐξ αὐτοῦ, ἐστὶν δὲ οὐκ Prov. 22, 28 ἀλλότριον τοῦ υἱοῦ κατὰ τὸν τῆς οὐσίας λόγον. καὶ πρὸς γε τοῦτο ἡμᾶς οἱ τῶν ἁγίων 26 μυσταγωγῶν πιστοῦνται λόγοι. ἐν μὲν γὰρ ταῖς Πράξεσιν τῶν ἀποστόλων γέγραπται ἐλθόντες δὲ κατὰ τὴν Μυσίαν ἐπείραζον εἰς τὴν Βιθυνίαν πορευθῆναι, Act. 16, 7 καὶ οὐκ εἶασεν αὐτοὺς τὸ πνεῦμα Ἰησοῦ. ἐπιστέλλει δὲ καὶ ὁ θεσπέσιος Παῦλος

7—12 Fcyr 11 ἀπαθὴ — πάθη

V, P [= hk], S, D [= mn], AJRBEUHXWΔ^wΔ^mΔ^rΔ^pΔ^sΘ^pΘ^rΛ^qΛ^tΛ^cΛ^uΛ^kΛ^rΣ

1 πεπράχθαι] γεγενῆσθαι E 2 ὅτι om. Fcyr σύγχυσις] οὐ χύσις X γέγονε B
2/3 σου ἢ AJU 3 θεοσέβεια R ἐπιστομίσαι AJU θρυλλεῖν VPDBcorrUXW θρυλλοῦν S
3/4 πεφλυαρηκότης Λ^qΛ^r (1) 4 τοιοῦτο A 5 θείαν τοῦ] τοῦ θ^u Δ^mpsΛ^tukr 5/6 φύσιν τοῦ
λόγου B 6 μένει — ἀλλ' om. V ἐστίν] ἦν R 7 καὶ] οὐδὲ VAJUΛ^q ἢ EΛ^tukrΣ δεκτικὸς
SDB τοῦτο BEHXWΛ^q 8 πάντες HX om. AJUΣ εἰ] ἢ X 9 ὁρῶιτο τὰ] ὁρῶ τὰ ὅτε X
ὁρῶ τὰ H ὁρῶ τὰ Λ^q τῇ om. Δ^mps Fcyr συμβαίνοντα S 9/10 ταύτη — σαρκὶ post 11 θεό-
τητος coll. HX 10 οὖν om. Δ^mpsΛ^qukΛ^r (1) παθόντος φησὶν ὑπὲρ ἡμῶν AJR παθόντος ὑπὲρ
ἡμῶν φησὶ U παθόντος ὑπὲρ ἡμῶν SD Fcyr 11 ἀπορρήτου PΘ^rFcyr αὐτός ὁ RWΔ^wΘ^r εἶναι
om. HX πιστεῦται X 12 εἰς] ὡς R ἔφη B 13 ὡς om. HX 14 ῥάπισμα S
15 ἀπεστράφη SΔ^s 16 ἐπόμεθα δόξαις VAJU πανταχοῦ ἐπόμεθα B ἐπόμενοι Λ^q δὲ om.
HX ταῖς] τῆς HX πανευφήμου καὶ μακαρίου EΘ^r ἁγίου καὶ [καὶ om. S] πανευφήμου SI
17 ὅλως om. U ἔξω φέρεσθαι] ἀντιφέρεσθαι P 18 ἄλλων] ὅλων R δ'] γὰρ P καὶ om. I'
χρήσεις αὐτῷ VD χρήσεις ἁγίων E αὐτῶν ῥήσεις P 19 τὸ] γε HX ἐδεδοίκειν X ἐδεδίκην II
20 γένοιτο VPAJEU διὰ τοῦτο om. E δὲ om. DU γὰρ B 21 τὸ] τὸν R συ-
βολον τὸ VPB πατέρων ἡμῶν BW πατέρων JE 22 συνελθούτων AJU οὐδὲ R
ἐτέροις λέξιν RΛ^qukr 23 γοῦν om. U 24 μετάβαινε Δ^sΛ^tukr αὐτοῖ] οὗτοι AJU
25 μὲν] μόνον HX, corr. X 26 τοῦ υἱοῦ om. V κατὰ γε VSD 27 μυσταγωγοὶ R ταῖς
om. S 28 ἐπείραθον U 29 εἶα P τοῦ IΩ D δὲ om. AJUΛ^q μακάρισσ WΔ^wΘ^r

Rom. 8, 8.9 οἱ δὲ ἐν σαρκὶ ὄντες θεῶι ἀρέσαι οὐ δύνανται· ὑμεῖς δὲ οὐκ ἐστὲ ἐν σαρκί, ἀλλ' ἐν πνεύματι, εἴπερ πνεῦμα θεοῦ οἰκεῖ ἐν ὑμῖν· εἰ δέ τις πνεῦμα Χριστοῦ οὐκ ἔχει, οὗτος οὐκ ἐστὶν αὐτοῦ. ὅταν δὲ τινὲς τῶν τὰ ὀρθὰ διαστρέφειν εἰωθότων τὰς ἐμὰς παρατρέπωσι φωνὰς εἰς τὸ αὐτοῖς δοκοῦν, μὴ θαυμαζέτω τοῦτο ἢ σὴ ὁσιότης, εἰδυῖα ὅτι καὶ οἱ ἀπὸ πάσης αἰρέσεως ἐκ τῆς θεοπνεύστου 5 γραφῆς τὰς τῆς ἑαυτῶν πλάνης συλλέγουσιν ἀφορμάς, τὰ διὰ τοῦ ἁγίου πνεύματος ὀρθῶς εἰρημένα ταῖς ἑαυτῶν κακονοίαις παραφθείροντες καὶ ταῖς ἰδίαις κεφαλαῖς τὴν ἄσβεστον ἐπαντλοῦντες φλόγα.

11 Ἐπειδὴ δὲ μεμαθήκαμεν ὅτι καὶ τὴν πρὸς τὸν μακάριον Ἐπίκτητον ἐπιστολὴν τοῦ πανευφήμου πατρὸς ἡμῶν Ἀθανασίου ὀρθοδόξως ἔχουσιν παραφθείραντες τινὲς ἐκδεδώκασιν, 10 ὡς ἐντεῦθεν ἀδικεῖσθαι πολλούς, διὰ τοῦτο, χρήσιμόν τι καὶ ἀναγκαῖον ἐπινοοῦντες τοῖς ἀδελφοῖς, ἐξ ἀντιγράφων ἀρχαίων τῶν παρ' ἡμῖν καὶ ἀπλανῶς ἐχόντων ἀπεστείλαμεν τὰ ἴσα τῇ σῇ ὁσιότητι.

128 = S 90 A 127. Latina uersio extat in Collectione CT 76 cf. Coll. Casin. 172 a [uol. 1111 p 119]. ultimae partis inde a p. 25, 22. altera uersio adnexa est Dionysianae 15 translationi Cyrilli epistolae alterius ad Successum [Coll. Sichard. 9]

Τοῦ αὐτοῦ πρὸς Ἀκάκιον ἐπίσκοπον Μελιτηνῆς

1 Κυρίω μου ἀγαπητῷ ἀδελφῷ καὶ συλλειτουργῷ Ἀκακίῳ Κύριλλος ἐν κυρίῳ χαίρειν. Χρῆμα μὲν ἀδελφοῖς ἢ πρόσρησις γλυκὺ τε καὶ ἀξιάγαστον καὶ τοῦ παντὸς ἄξιον λόγου παρά γε τοῖς ἀρτίφροσιν ἀληθῶς· χρῆναι δὲ φημί τοὺς ὁμοπίστους τε καὶ ὁμοψύχους 20 ἀδιαλείπτως ἐπείγεσθαι τοῦτο δρᾶν, οὐδενὸς ὄντος ἐμποδῶν οὔτε μὴν ἀνακόπτοντος τὴν εἰς γε τοῦτο θερμὴν ἐφεσίν τε καὶ προθυμίαν. ἀλλ' ἔσθ' ὅτε βασκαίνει καὶ οὐχ ἐκούσιν PG 184 ἡμῖν ἢ τῶν μεταξὺ διαστημάτων τὸ μῆκος ἢ τῶν τοῦ γράμματος διακομιστῶν ἢ σπάνις· καιροῦ δὲ τὸ δύνασθαι προσεπειν εἰσφέροντος, εὔρεμα ποιεῖσθαι προσήκει τὸ πρᾶγμα καὶ Coll Cas 172 τοῖς τριποθήτοις ἀσμένως ἐπιπηδᾶν. ἡσθεῖς δὴ οὖν ἄγαν ἐπὶ τοῖς παρὰ τῆς σῆς τελειό- 25

17—19 Fcyr 29 ἐκ τῆς πρὸς Ἀκάκιον τὸν Μελιτηνῆς ἐπίσκοπον ἐπιστολῆς ἧς ἡ ἀρχὴ Χρῆμα — πρόσρησις

V, P [= hk], S, D [= mn], AJRBEUHXWΔ^wΔ^mΔ^pΔ^sΘ^pΘ^rΛ^qΛⁱΛ^cΛ^uΛ^kΛ^rΣ

4 στρέφειν WΘ^r φρονεῖν R ἐμὰς] ὀρθὰς S παρατρέπουσι R διαστρέφωσι S διαστρέφουσι HX παρατρέχωσι P εἰς — δοκοῦν om PAJU αὐταῖς S 5 τοῦτο om EHXΘ^r 6 πλάνης] αἰρέσεως S ὀρθῶς] καλῶς S 7 αὐτῶν UΔ^s ἀσεβεστάτην W 9 ἐπεὶ WΔ^wΘ^r δὲ om. E τὴν om B 10 παραφθείραντος S 11 ὡς om S ἀδίκησεν H ἡδίκησε X διὰ τοῦτο] καὶ τοῦτο SDRBHX το P τι] τε VPU 12 καὶ VPAJREUHXWΔ^mΔ^pΔ^sΛ^c (1) om. SDBΔ^wΛ^qΛ^k Λ^r (11) Σ 12/13 τὰ ἴσα — ὁσιότητι om P in fine add ἐρρωμένον σε καὶ ὑπερευχόμενον ἡμῶν ὁ κ̄ω διαφυλάξει [διαφυλάξει σε X^com] τιμωτάτε ἀδελφέ HXWΔ^wΘ^rΛ^r (11), cf. notam Rustici *GR non habent, unus habet adiectum*, ἔρρωσο VSD ἐρρωσθαί σε καὶ μνημονεύειν ἡμῶν τῷ κ̄ω εὐχομαι ἀναπητέ καὶ ποθεινότατε E

V, P [= hk], S, D [= mn], AWRBUΛⁱΛ^c

17 Τοῦ — μελιτηνῆς VPWRU' ἐπιστολὴ κυρίλλου ἀρχιεπισκόπου ἀλεξανδρείας γραφεῖσα πρὸς ἀκάκιον ἐπίσκοπον [add μελιτηνῆς Smg] μεμψάμενον αὐτὸν δι' ἐπιστολῆς ὡς συνθέμενον τοῖς ἀνατολικοῖς SD τοῦ αὐτοῦ πρὸς ἀκάκιον μελιτηνῆς μεμψάμενον αὐτῷ ὅτι συνέθετο A τοῦ αὐτοῦ πρὸς ἀκάκιον ἐπίσκοπον μεμψάμενον αὐτὸν ὡς συνθέμενον τοῖς ἀνατολικοῖς B ρ̄κῇ V ρ̄ιθ P πζ' D 18 Κυρίω — χαίρειν] κύριλλος ἀκακίῳ W τῷ κυρίῳ P 19 πρόσρησις R ἀξιέραστον B τοῦ om R τοῦτο SD 20 ἀρτίφροσιν W ἄρτια φρονοῦσιν P ὁμοψύχους] ὁμοτίμους S 22 θερμὴν om WR τε om. WR προθεσίαν U βασκαίνειν S 23 μεταξὺ om. SD τοῦ μεταξὺ V 24 καιροῦ S τοῦ S εὔρημα U ποιεῖσθαι τὸ πρᾶγμα προσήκει A προσηνῇ [προσηνές D] ποιεῖσθαι τὸ πρᾶγμα SD προσήκει ποιεῖσθαι τὸ γράμμα WRB 25 τριποθήτοις PSDWRBΛ^c οὕτω τριποθήτοις VAU ἡσθην SD δὴ om. W δὴν U 25/p 21, 1 ὁσιότητος 3DU

τητος ἐπεσταλμένοις καὶ τεθυμακῶς τὴν διάθεσιν, δεῖν ὠιήθην τῆς τῶν ἐκκλησιῶν εἰρήνης L III 1112 καταμηνῦσαι τὸν τρόπον ἕκαστά τε ὅπως γέγονεν, διειπεῖν.

- 2 Ὁ εὐσεβέστατος καὶ φιλόχριστος βασιλεὺς τὴν ὑπὲρ τῶν ἁγίων ἐκκλησιῶν φροντίδα πλείστην τε ὄσῃν καὶ ἀναγκαίαν ποιούμενος οὐ φορητὴν ἡγεῖτο τὴν τούτων διχόνοιαν· μεταπεμψάμενος τοίνυν τὸν εὐλαβέστατον καὶ θεοσεβέστατον ἐπίσκοπον τῆς ἁγίας Κων- 3 σταντινουπολιτῶν ἐκκλησίας Μαξιμιανόν, καὶ ἑτέρους δὲ πλείστους τῶν αὐτόθι κατειλημμένων, τίνα δὴ τρόπον ἐκ μέσου μὲν γένοιτ' ἂν τῶν ἐκκλησιῶν ἢ διαφορά, κεκλήσονται δὲ M V 312 πρὸς εἰρήνην οἱ τῶν θείων μυστηρίων ἱεουργοί, διεσκέπτετο. οἱ δὲ ἔφασκον ὡς οὐκ ἂν ἑτέρως γένοιτο τοῦτο ποτε οὐδ' ἂν εἰς ὁμοψυχίαν ἔλθοιεν τὴν πρὸς ἀλλήλους οἱ περὶ ὧν ὁ λόγος, μὴ προανατείλαντος αὐτοῖς καὶ οἰονεῖ προεισκεκομισμένου τοῦ συνδέσμου τῆς 10 ὁμοπιστίας, ἔφασκόν τε ὅτι τὸν τῆς Ἀντιοχείας θεοσεβέστατον ἐπίσκοπον Ἰωάννην ἀναθεματίσαι χρή τὰ Νεστορίου δόγματα καὶ ἐγγράφως ὁμολογῆσαι τὴν καθαίρεσιν αὐτοῦ καὶ τό γε ἦκον εἰς λύπας ἰδίας ὁ τῆς Ἀλεξανδρείας ἐπίσκοπος ἀμνημονῆσει τε διὰ τὴν ἀγάπην καὶ παρ' οὐδὲν ἡγήσεται τὸ ὑβρίσθαι κατὰ τὴν Ἐφεσίων, καίτοι παγχάλεπόν τε καὶ δύ- 8 σοιστον ὄν. συναινέσαντος τοίνυν καὶ ἡσθέντος ἄγαν ἐπὶ τούτοις τοῦ εὐσεβεστάτου 15 βασιλέως, ἀπεστάλη τοῦτο αὐτὸ κατορθώσων ὁ κύριός μου ὁ θαυμασιώτατος τριβούνος καὶ νοτάριος Ἀριστόλαος. ἐπεὶ δὲ τοῖς κατὰ τὴν Ἑῶιαν τὸ βασιλικὸν ἐνεφανίσθη θέσπισμα ep. 120 καὶ ὡς μετὰ γνώμης γεγονὸς τῶν εὐρεθέντων ἐπισκόπων κατὰ τὴν μεγάλην Κωνσταντινουπολιν, οὐκ οἶδ' ὅτι σκοπήσαντες συνήχθησαν μὲν πρὸς τὸν ὀσιώτατον καὶ θεοσεβέστατον τῆς Βεροιαίων ἐπίσκοπον Ἀκάκιον γράψαι τε πρὸς με παρεσκεύασαν ὅτι τὸν τῆς συμβάσεως 20 A 105 τρόπον ἦτοι τὸν τῆς εἰρήνης τῶν ἁγίων ἐκκλησιῶν οὐχ ἑτέρως γενέσθαι προσήκει, εἰ μὴ κατὰ τὸ αὐτοῖς δοκοῦν. ἦν δὲ δὴ ἄρα τοῦτο φορτικὸν καὶ βαρὺ τὸ αἶτημα. ἠθελον γὰρ ἀργῆσαι μὲν σύμπαντα τὰ παρ' ἐμοῦ γραφέντα ἔν τε ἐπιστολαῖς καὶ τόμοις καὶ βιβλίοις, μόνῃ δὲ ἐκείνῃ συνθέσθαι τῇ ἐν Νικαίᾳ παρὰ τῶν ἁγίων ἡμῶν πατέρων ὀρισθείσῃ πίστει. ἐγὼ δὲ πρὸς ταῦτα ἔγραφον ὅτι τῇ μὲν ἐκθέσει τῆς πίστεως τῇ ὀρισθείσῃ 25 A 107 παρὰ τῶν ἁγίων πατέρων κατὰ τὴν Νικαέων πόλιν ἐπόμεθα πάντες, οὐδὲν τὸ παράπαν τῶν ἐν αὐτῇ κειμένων παρασημαίνοντες (ἔχει γὰρ πάντα ὀρθῶς καὶ ἀλήπτως καὶ τὸ περίεργον ἔτι μετ' ἐκείνην οὐκ ἀσφαλές), ἃ δὲ γεγράφαμεν ὀρθῶς κατὰ τῶν Νεστορίου δυσφημιῶν, οὐδεὶς ἡμᾶς ἀναπείσει λόγος ὡς οὐκ εὖ γεγόνασιν, εἰπεῖν, χρῆναι δὲ μᾶλλον αὐτοὺς PG 185 κατὰ γε τὸ δόξαν καὶ τῷ εὐσεβεστάτῳ καὶ φιλοχρίστῳ βασιλεῖ, καὶ αὐτῇ δὲ τῇ ἁγίᾳ 30

V, P [= hk], S, D [= mn], AWRB, U [usque ad 10 προανατεί-], Λ^cΛ^e

1 ἀπεσταλμένοις P τεθυμακῶς S τεθυμακῶς σοι D 2 διαμηνῦσαι W τε] δὲ SDWR 3 εὐλαβέστατος P ἡμῶν βασιλεὺς WR ἁγίων om. VP 4 τε om. VP καὶ om. VP ἀναγκαιοτάτην BU ἡγεῖται P 5 θεοφιλέστατον καὶ θεοσεβέστατον P 6 δὲ om. WRB 6/7 κατειλεγμένων B 7 δὴ om. SDB τρόπον ἕκαστά τε οἷς V μὲν VPAUΛ^c om. SDWRB κεκλήσθαι SD 8 οἱ τῶν θείων ἱεουργοὶ μυστηρίων V τῶν θείων μυστηρίων οἱ ἱεουργοὶ SDB διεσκέποντο SD ὡς om. SDWRB 9 καὶ οὐδ' SD εἰς] εἰ V ἔλθοιεν ποτέ S 10—p. 24, 7 -λαντος αὐτοῖς — τῆς ἐνοῦ- om. U propter folii defectum 11 ὁμοψυχίας καὶ ὁμοπιστίας SD ὅτι om. P τὸν τῆς θεοσεβείας ἔμπλεων ἐπίσκοπον ἰωάννην τὸν ἀντιοχείας V θεοσεβέστατον om. WR 12 χρῆν P 13 ἀλεξανδρέων SD τε om. WR δι' ἀγάπην P 14 ὑβρίσθηναι WR τε om. SD 15 ὄν om. SD τούτῳ WR 16 αὐτὸ τοῦτο V κατορθωκῶς B^{corr} 18 γεγονότος SD ἁγίων ἐπισκόπων A ἐπισκόπων om. R 19 συνήχθησαν S ὀσιώτατον καὶ θεοσεβέστατον] ἁγιώτατον καὶ ὀσιώτατον SDB 20 τῆς βεροιαίων [βερροίων W βεροίων RB] ἐπίσκοπον VPAWRB ἐπίσκοπον τῆς βεροιαίων SD δὲ D ἐμὲ SD παρασκευάσαντες P συμβιβάσεως VP 22 τε καὶ PA 23 μὲν γὰρ ἀργῆσαι SD ἐπιστολῇ S καὶ τόμοις om. R 23/24 βιβλίοις DA βιβλίοις S 24 πρῶν ἡμῶν PWRB 25 ἔγραψα SD γέγραφα WR 26 πάντες ἐπόμεθα B τὸ παράπαν] τῶν πάντων S 27 παρασημαίνοντες VPA *transgredientes* [= παραβαίνοντες] Λ^c παρασαλεύοντες SDWRB *destruentes* Λ^c καὶ ἀλήπτως om. V 28 γεγραφήκαμεν SDB 29 ἡμᾶς om. V λόγος] ὅλως SD 30 καὶ¹ om. WR

συνόδωι τῇ κατὰ τὴν Ἐφεσίων πόλιν συναγερμένηι ποιεῖσθαι μὲν ἀποκήρυκτον τὸν τῇ
 τοῦ σωτήρος δόξει μεμαχημένον, ἀναθεματίσαι δὲ τὰς ἀνοσίους αὐτοῦ δυσφημίας ὁμολο-
 γῆσαι τε τὴν καθάρισιν αὐτοῦ καὶ συναινέσαι τῇ χειροτονίᾳ τοῦ ὀσιωτάτου καὶ θεοσε-
 4 βεστάτου ἐπισκόπου Μαξιμιανοῦ. τούτων τοίνυν αὐτοῖς τῶν γραμμάτων ἀποδοθέντων,
 πεπόμφασιν εἰς τὴν Ἀλεξάνδρειαν τὸν εὐλαβέστατον καὶ θεοσεβέστατον ἐπίσκοπον Παῦλον 5
 τῆς Ἐμεσηνῶν· πρὸς ὃν πλείστοι μὲν ὅσοι καὶ μακροὶ γεγόνασι λόγοι περὶ τῶν κατὰ τὴν
 L III 1115 Ἐφεσίων ὡμῶς καὶ ἀκαθηκόντως εἰρημένων τε καὶ πεπραγμένων. ἐπειδὴ δὲ τούτων
 ἀμνημονήσαντας τῶν ἀναγκαιοτέρων ἔχουσιν μᾶλλον ἐχρῆν σπουδασμάτων, ἡρώτων εἰ ἐπι-
 A 108 κομίζεται γράμματα τοῦ θεοσεβεστάτου ἐπισκόπου Ἰωάννου. εἰτὰ μοι προεκόμισεν ἐπιστο-
 λήν, ἃ μὲν ἐχρῆν ἔχειν, οὐκ ἔχουσιν, ὑπαγορευθεῖσαν δὲ μᾶλλον οὐ καθ' ὃν ἔδει τρόπον (παρο- 10
 ξυσμοῦ γάρ, οὐ παρακλήσεως εἶχεν δύναμιν, καὶ ταύτην οὐ προσηκάμην), καίτοι γε δέον
 ταῖς ἀπολογίαις τὴν ἐμὴν καταγοητεῦσαι λύπην τὴν ἐπὶ γε τοῖς φθάσασιν καὶ παρ' αὐτῶν
 γεγονόσι κατὰ τὴν Ἐφεσίω. καὶ εὐφόρμως ἔφασκον παρωξύνθαι κατ' ἐμοῦ διὰ τοι τὸν
 M V 313 Ζῆλον τὸν ὑπὲρ γε τῶν ἱερῶν δογμάτων. ἀλλ' ἤκουον ὅτι οὔτε Ζῆλος αὐτοὺς κεκίνηκεν
 θεῖος οὔτε τῶν τῆς ἀληθείας δογμάτων ὑπερμαχόμενοι συνεφράττοντο κατ' ἐμοῦ, ἀλλὰ ταῖς 15
 ἀνθρώπων εἴξαντες κολακείαις καὶ τὰς τῶν ἰσχύοντων τὸ τηνικάδε φιλίας ἐφ' ἑαυτοὺς
 ἀρπάζοντες. ὅμως τοῦ θεοσεβεστάτου ἐπισκόπου φάσκοντος ἐτοίμως ἔχειν ἀναθεματίζειν
 τὰς Νεστορίου δυσφημίας καὶ ὁμολογεῖν αὐτοῦ τὴν καθάρισιν ἐγγράφως καὶ τοῦτο δρᾶν
 ὑπὲρ πάντων καὶ ὡς ἐκ προσώπου πάντων τῶν κατὰ τὴν Ἀνατολὴν θεοσεβεστάτων
 ep. 122 ἐπισκόπων, ἀντενέγκμαι λέγων τὸν παρ' αὐτοῦ περὶ τούτου προκομιζόμενον χάρτην ἀρκέ- 20
 σειν αὐτῷ καὶ μόνωι πρὸς τὸ χρῆναι τυχεῖν τῆς παρὰ πάντων ἡμῶν κοινωνίας, διεβεβαι-
 ούμην δὲ ὅτι πάντῃ τε καὶ πάντως ἔγγραφον ὁμολογίαν περὶ τούτων ἐκθέσθαι προσήκει
 τὸν εὐλαβέστατον καὶ θεοσεβέστατον τῆς Ἀντιοχείων ἐπίσκοπον Ἰωάννην· ὃ δὴ καὶ γέγονεν,
 καὶ πέπαυται τὸ μεσολαβοῦν καὶ ἀποφοιτᾶν ἀλλήλων ἀναπεῖθον τὰς ἐκκλησίας.
 5 Ἀλλ' ἦν οὐδαμῶθεν ἀμφίβολον ὅτι τῶν Νεστορίου δυσφημιῶν τοὺς ὑπασπιστάς κατα- 25
 τήξειν ἐμελλεν τῶν ἀγίων ἐκκλησιῶν ἢ εἰρήνῃ. καὶ μοι δοκοῦσι τοιοῦτόν τι παθεῖν ὁποῖόν
 τι συμβαίνειν ἔθος τοῖς νήχεσθαι μὲν οὐκ εἰδόσι, νεῶς γε μὴν ἀδοκῆτως ἀπολισθήσασιν·
 οἱ ἐπειδὰν καταπνίγωνται, πόδας τε καὶ χεῖρας ὥδε κάκεισε διαρριπτοῦντες ἀτάκτως τοῦ
 παρατυχόντος ἀπλῶς ἐπιδράττονται φιλοψυχοῦντες οἱ δεῖλαιοι. ἢ οὐκ ἀληθὲς εἰπεῖν ὡς

V, P [= hk], S, D [= mn], AWRBΛΙΛc

1 τὴν τῶν V πόλει VS μητρόπολιν Λ συνελεγμένη S ποιῆσαι V τὸν om S
 2 μεμηχανημένον P τέ SWR φωνάσ S 2/3 ὁμολογήσαι — αὐτοῦ om. S 3 δὲ WR
 ὀσιωτάτου B 4 μαξιμιανοῦ τοῦ ἐπισκόπου WR αὐτῶν [αὐτῷ D] τῶν γραμμά-
 των SD τῶν γραμμάτων αὐτοῖς A 5 πεπόμφαμεν S τὸν om. B καὶ θεοσεβέστατον om.
 SDB καὶ θεοφιλέστατον WR παῦλον ἐπίσκοπον W ἐπίσκοπον VP 5/6 τῆς ἐμεσινῶν παῦλον B
 6 ἐμισηνῶν VA καὶ om. VP τὴν τῶν V τῶν R 7 ὅμως P ἀνόμως SD τέ καὶ WR
 ἀκαθηκόντως SABΛc οὐ καθηκόντως VDWR οὐ καθηκόντων P τῶν τοιοῦτων A 8 ἀμνημονή-
 σαντες S μᾶλλον ἔχουσιν WRB 8/9 ἐπικομίζετε Λc ἐπικομίζονται V 9 τὰ γράμματα R
 μοι AWB μὴ R ἐμοὶ VP om. SD προεκόμизεν WR προσεκόμισεν I 10 ἐχρῆν ἔχειν]
 ἔχειν B ἔχειν δέον Bcor 11 ἔχει SD γε VA γάρ PWRBΛc om. SD 12 ἐπὶ τοῖς VP ἐπὶ
 τοῖς γε B 13 ἔφασκον γάρ A παρωξύνθηναι SD 14 γε om. VPWR ἤκουσαν V
 ὁ Ζῆλος V αὐτοὺς om S 15 ὁ θεῖος V συνεφράξαντο SDB 16 τό om. S ἑαυ-
 τοῖς DRB 17 θεοφιλέστατου PΛc ἐπισκόπου φάσκοντος A ἐπισκόπου παύλου φάσκοντος
 PDBΛc παύλου ἐπισκόπου φάσκοντος V παύλου φάσκοντος S ἐπισκόπου φάσκοντος παύλου WR
 18 καὶ ὁμολογεῖν — ἐγγράφως om. V 20 προκείμενον WR 20/21 ἀρέσκειν D οὐκ ἀρκέσειν WR
 21 καὶ om. VP μόνον P παρὰ — ἡμῶν] παρ' αὐτοῦ S ἡμῶν om. B 22 δὲ] τέ PΛc
 πάντως τε καὶ πάντῃ V ἔγραφον P περὶ om. V ἐκθέσθαι περὶ τούτων WR 23 θεοφι-
 λέστατον R ἐπίσκοπον τῆς [τῆς om. WR] ἀντιοχείων SDWR 25 ἀμφιβολία V ἀμφιβολία ἢ P
 ἀμφίλογον B 25/26 καταλήξειν SD 26 ἀγίων om W τοιοῦτό WR 27 τι om. I
 εἰδόσι νεῶς VAWRBΛc εἰδόσιν ἕως P εἰδόσιν ὅμως SD γε μὴν] δ' ἡμῖν h δὲ ἡμῖν k 28 δια-
 ρίπτοντες S

τεθορύβηται λίαν, ἐκπεσόντες καὶ μεμονωμένοι καὶ ἔξω γεγονότες ἐκκλησιῶν, ἃς ἐνόμιζον
 ἔσεσθαι πρὸς ἐπικουρίαν αὐτοῖς; ἢ οὐκ ἀσχάλλουσι, καὶ τοῦτο οὐ φορητῶς, ἀποπη- PG 188
 δώντας αὐτῶν τοὺς ἡπατημένους ὀρώντες καὶ λοιπὸν ἀνανήφοντας εἰς ἀλήθειαν τοὺς ταῖς
 παρ' αὐτῶν βεβήλοις κενοφωνίαις οἰονεῖ πως ἐκμεμεθυσμένους; καίτοι φαίη τις ἂν
 αὐτοῖς καὶ λίαν ἐπὶ καιροῦ τὸ διὰ τῆς τοῦ προφήτου φωνῆς συνάχθητε καὶ συνδέ- Sophon. 2, 1
 θητε, τὸ ἔθνος τὸ ἀπαιδευτον, πρὸ τοῦ γενέσθαι ὑμᾶς ὡσεὶ ἄνθος παρα- «
 πορευόμενον. διὰ τί γὰρ ὅλως γεγόνασιν ἀλλοτρίων ἐμέτων παράσιτοι, οὐκ αἰσχύ-
 νονται δὲ τοῖς ἐτέρου βορβόροις τὰς ἑαυτῶν καρδίας καταμιαίνοντες; οἱ κωφοὶ ἀκούσατε Ies. 42, 18
 καὶ οἱ τυφλοὶ ἀναβλέψατε ἰδεῖν· φρονήσατε περὶ τοῦ κυρίου ἀληθῆ καὶ Sap. Sal. 1, 1
 ἐν ἀπλότητι καρδίας ζητήσατε αὐτόν. ποῖα γὰρ χρεῖα πολυπλόκων ὑμῖν εὐρη- 10
 μάτων καὶ λόγων διεστραμμένων; τί τὴν ἐπ' εὐθὺ περιυβρίζοντες τρίβον καμπύλας ποιεῖτε
 τὰς ἑαυτῶν τροχιάς; νεώσατε ἑαυτοῖς νεώματα καὶ μὴ σπείρετε ἐπ' ἀκάνθαις. Ier. 4, 3
 6 ἀλύνοντες γάρ, ὡς ἔφην, ἐπὶ τῇ εἰρήνῃ τῶν ἀγίων ἐκκλησιῶν, τοὺς μὴ ἀνασχομένους τὰ L III 1118
 ἴσα φρονεῖν αὐτοῖς κακουργότατα διασύρουσιν καὶ καταγορεύουσι πικρῶς τῆς ἀπολογίας τῶν
 ἀγίων ἐπισκόπων, τῶν ἀπὸ γε τῆς 'Εῡας φημί· εἶτα περιέλκοντες αὐτὴν πρὸς τὸ αὐτοῖς 15
 ἡδύ τε καὶ φίλον καὶ νοοῦντες οὐκ ὀρθῶς, οὐκ ἀπαιδόντως γενέσθαι φασὶ ταῖς Νεστορίου
 κενοφωνίαις. συγκαταψέγουσι δὲ καὶ ἡμᾶς ὡς οἷς ἤδη γεγράφαμεν, πεφρονηκότας τὰ
 ἐναντία. μανθάνω δὲ ὅτι κάκεϊνό φασιν ὅτι πίστεως ἔκθεσιν ἦτοι σύμβολον καινὸν
 ἀρτίως κατεδεξάμεθα, τάχα που τὸ ἀρχαῖον ἐκείνο καὶ σεπτὸν ἀτιμάσαντες. καὶ ὁ μὲν
 μωρὸς μωρὰ λαλήσει καὶ ἡ καρδία αὐτοῦ μάταια νοήσει, πλὴν ἐκείνο φαμέν· 20 Ies. 32, 6
 οὐ πίστεως ἔκθεσιν ἢ ἐξήιτηνται παρ' ἡμῶν τινες ἢ γοῦν καινοτομηθεῖσαν παρ' ἐτέρων κα- M V 316
 τεδεξάμεθα. ἀπόχρη γὰρ ἡμῖν ἡ θεόπνευστος γραφή καὶ τῶν ἀγίων πατέρων ἢ νήψις
 καὶ τὸ πρὸς πᾶν ὁτιοῦν τῶν ἐχόντων ὀρθῶς ἐκτετορνευμένον τῆς πίστεως σύμβολον.
 7 ἐπειδὴ δὲ ἦσαν οἱ κατὰ τὴν Ἀνατολὴν ὀσιώτατοι ἐπίσκοποι διχονοήσαντες πρὸς ἡμᾶς κατὰ
 τὴν Ἐφεσίῳ καὶ γεγόνασιν πως ἐν ὑποψίαις τοῦ καὶ ἐναλῶναι βρόχοις τῶν Νεστορίου 25
 δυσφημιῶν, ταύτηι τοι καὶ μάλα ἐμφρόνως ἀπαλλάττοντες ἑαυτοὺς τῆς ἐπὶ τούτοις αἰτίας
 καὶ τοὺς τῆς ἀμωμήτου πίστεως ἐραστὰς πληροφορεῖν σπουδάζοντες ὅτι τῆς ἐκείνου βδε-
 λυρίας ἀμοιρεῖν ἐγνώκασιν, πεποιήνται τὴν ἀπολογία, καὶ τὸ χρῆμά ἐστι φόγου τε παντὸς
 καὶ μώμου μακράν. ἄρα γὰρ εἰ καὶ αὐτὸς Νεστόριος κατ' ἐκείνο καιροῦ καθ' ὃν αὐτῷ
 προετείνετο παρὰ πάντων ἡμῶν τὸ χρῆναι καταψηφίσασθαι τῶν ἑαυτοῦ δογμάτων καὶ ἀν- 30
 θελέσθαι τὴν ἀλήθειαν, ἔγγραφον ἐποίησατο τὴν ἐπὶ τούτοις ὁμολογίαν, καὶ αὐτὸν ἂν τις
 ἔφη πίστεως ἡμῖν καινοτομῆσαι σύμβολον; τί τοίνυν διαλοιδороῦνται μάτην, ἔκθεσιν συμ-
 βόλου καινὴν ὀνομάζοντες τὴν συναίνεσιν τῶν κατὰ τὴν Φοινίκην θεοσεβεστάτων ἐπισκόπων,
 ἣν πεποιήνται χρησίμως τε καὶ ἀναγκαίως ἀπολογούμενοί τε καὶ θεραπεύοντες τοὺς οἰη- PG 189

V, P [= hk], S, D [= mn], AWRBΛιΛc

1 γενόμενοι A	τῶν ἐκκλησιῶν SD	2 οὐ φορητῶς] ἀφορήτως WR	3 ὀρώντες
τοὺς ἡπατημένους B	4 καινοφωνίαις SD	ἀν τις SDB	5/6 συνδεήθητε P
om. P	ὡς SDWRB	7 ὅλως AWRBΛιΛc	om. VPSD
ἐτέρου] ἐκείνου WR	9 ᾧ BΛι	10 ἐκζητήσατε S	ἡμῖν VSmB
11 ἐπ' εὐθὺ] εὐθῇ SD	περιυβρίσαντες SDB	13 τὴν εἰρήνην V, corr. V	τῶν ἐκκλησιῶν
τῶν ἀγίων P	ἀνεχομένους WR	13/14 αὐτοῖς τὰ ἴσα φρονεῖν B	15 ἐπισκόπων] ἐκκλη-
σιῶν B	γε om. VP	ἑαυτοῖς V	16 φασὶ γενέσθαι SDWRB
νοφωνίαις S	καινοφωνίας D	ὡς οἷς] ὅσοις S	21 ἡ om. VPLc
γοῦν om. W	24 ἦσαν om. S	25 τὴν τῶν V	καὶ om. S
ὑποψίας superscr. S	ὑποψία VP	ἀλῶναι SD	26 βλασφημιῶν P
27 ἀμώμου D	28 ἀμοιρεῖν] καταφρονεῖν S	28/29 παντὸς καὶ] καὶ παντὸς WR	29 γὰρ
om. P γε W	κἂν SD	30 παρ' ἡμῶν S	30/31 καὶ ἀνθελέσθαι] ἀνθελέσθαι δὲ WR
31 ἐπὶ γε SDB	32 τοίνυν ταύτη W	ἐκθεσιν εἶναι B	33 σύνεσιν VP
			τὴν om. A

- θέντας ὅτι ταῖς Νεστορίου κατακολουθοῦσι φωναῖς; ἡ μὲν γὰρ ἁγία καὶ οἰκουμενικὴ
 A 77 σύνοδος ἡ κατὰ τὴν Ἐφεσίων πόλιν συνειλεγμένη προενόησεν ἀναγκαίως τοῦ μὴ δεῖν ταῖς
 ἐκκλησίαις τοῦ θεοῦ πίστεως ἔκθεσιν ἑτέραν εἰσκρίνεσθαι παρά γε τὴν οὖσαν, ἣν οἱ τρισμα-
 κάριοι πατέρες ἐν ἁγίῳ πνεύματι λαλοῦντες ὠρίσαντο. οἱ γέ μὴν ἅπαξ οὐκ οἶδ' ὅπως
 πρὸς αὐτὴν διχονοήσαντες, γεγονότες δὲ καὶ ἐν ὑποψίαις τοῦ μὴ ὀρθῶς ἐλέσθαι φρονεῖν 5
 μήτε μὴν τοῖς ἀποστολικοῖς τε καὶ εὐαγγελικοῖς ἔπείσθαι δόγμασιν ἄρα σιωπῶντες ἀπηλλά-
 γησαν ἂν τῆς ἐπὶ τούτῳ δυσκλείας ἢ μᾶλλον ἀπολογούμενοι καὶ τῆς ἐνούσης αὐτοῖς δόξης
 I Petr. 3, 15 τὴν δύναμιν ἐμφανίζοντες; καίτοι γέγραφεν ὁ θεσπέσιος μαθητὴς· ἔτοιμοι αἰεὶ πρὸς
 ἀπολογίαν παντὶ τῷ αἰτοῦντι ὑμᾶς λόγον περὶ τῆς ἐν ὑμῖν ἐλπίδος· ὁ δὲ
 τοῦτο δρᾶν ἡρημένος καινουργεῖ μὲν οὐδέν, ἀλλ' οὐδὲ πίστεως ἔκθεσιν ὁράται καινοτομῶν, 10
 ἐναργῆ δὲ μᾶλλον καθίστησιν τοῖς ἐρομένοις αὐτὸν ἦν ἂν ἔχοι πίστιν περὶ Χριστοῦ.
 8 Ἐπυθόμην δὲ πρὸς τούτοις ὅτι ταῖς τῶν θεοσεβεστάτων ἐπισκόπων ὁμοψυχίαις οὐ
 L III 1119 μετρίως ἐπιστυγνάζοντες οἱ τῆς ἀληθείας ἐχθροὶ ἄνω τε καὶ κάτω διακυκῶσι [τὰ πάντα]
 καὶ τοῖς ἀνοσίοις ἑαυτῶν εὐρήμασι συμβῆναί φασιν τῆς παρ' αὐτῶν γεγεννημένης ὁμολογίας
 τὴν δύναμιν, ἣν ἐπὶ τῇ ὀρθῇ πεποιήνται πίστει, καινοτομοῦντες μὲν, ὡς ἔφην, ἡ γοῦν προ- 15
 σεπάγοντες τοῖς πάλαι διωρισμένοις τὸ σύμπαν οὐδέν, ἐπόμενοι δὲ μᾶλλον τοῖς τῶν ἁγίων
 πατέρων ἀνεπιπλήκτοις δόγμασιν. ἵνα δὲ ψευδοεποῦντας ἐλέγχωμεν, φέρε, παραγάγωμεν
 εἰς μέσον τὰς Νεστορίου φλυαρίας καὶ τὰς τούτων φωνάς. ἐκδείξειε γὰρ ἂν ὡδέ τε
 9 καὶ οὐχ ἑτέρως τὸ ἀληθὲς ἢ βάσανος. οὐκοῦν Νεστόριος μὲν ἀναιρῶν εἰς ἅπαν εὐρίσκεται
 τοῦ μονογενοῦς υἱοῦ τοῦ θεοῦ τὴν κατὰ σάρκα γέννησιν· οὐ γάρτοι τετέχθαι φησὶν αὐτὸν 20
 ἐκ γυναικὸς κατὰ τὰς γραφάς. ἔφη γὰρ οὕτως·
 Τοῦ παρελθεῖν τὸν θεὸν ἐκ τῆς Χριστοτόκου παρθένου παρὰ τῆς θείας ἐδιδάχθη γρα-
 φῆς· τὸ δὲ γεννηθῆναι θεὸν ἐξ αὐτῆς οὐδαμοῦ ἐδιδάχθη.
 Ἐν ἑτέρῳ δὲ πάλιν ἐξηγήσει· Οὐδαμοῦ τοίνυν ἡ θεία γραφή θεὸν ἐκ τῆς Χριστοτόκου
 5-7 παρθένου λέγει γεγενῆσθαι, ἀλλὰ Ἰησοῦν Χριστὸν υἱὸν κύριον. 25
 Ὅτι δὲ ταῦτα λέγων εἰς υἱοὺς δύο μερίζει τὸν ἕνα καὶ ἕτερον μὲν ἰδικῶς εἶναί φησιν
 υἱὸν καὶ Χριστὸν καὶ κύριον, τὸν ἐκ θεοῦ πατρὸς γεννηθέντα λόγον, ἕτερον δὲ πάλιν ἀνὰ
 μέρος τε καὶ ἰδικῶς υἱὸν καὶ Χριστὸν καὶ κύριον, τὸν ἐκ τῆς ἁγίας παρθένου, πῶς ἂν ἐν-
 ep. 127 10 δοιάσειε τις, αὐτὸ δὴ τοῦτο σαφῶς μόνον οὐχὶ βωὼντος ἐκείνου; οἱ δὲ θεοτόκον ὀνομά-
 ζουσι τὴν ἁγίαν παρθένον ἕνα τε εἶναί φασιν υἱὸν καὶ Χριστὸν καὶ κύριον, τέλειον ἐν θεό- 30

Loofs, Nesto-
 riana p. 277,
 25—278, 2
 M V 317
 ibid. p. 278,

1—4 adfert Timoth. arm. p. 256 19—p. 27, 24] Doctr. patr. 23, 5 ἐκ τῆς πρὸς Ἀκάκιον
 ἐπιστολῆς· οὐκοῦν Νεστόριος — καὶ ἐν ταυτῷ

V, P [= hk], S, D [= mn], AWRB, U [inde a 7 -σης αὐτῷ δόξης], RL¹Ac
 1 κενοφωνία S τὲ καὶ AWR 2 γε τὴν A γε τῶν V 4 πατέρες ἡμῶν SD
 5 εἰς WR καὶ ἐν ὑποψίαις δὲ γεγονότες V ὑπεροψίαις S γρ ὑποψίαις superscr. S ἐλέσθαι
 om. S 6 σιωπήσαντες WR 6/7 ἀπηλλάχθησαν PAB 7 ἂν om. WR τούτοις S δυσκλείας
 VAWR δυσκολίας SDB διδασκαλίας P 8 ἐμφανίσαντες WR ἔτοιμος S 9 ἀπαιτοῦντι PAB
 τῆς οὐσης WRB ἡμῖν BAc ὁ VAC αὐτὸ SDWRB ὁ αὐτός P δὴ WR 10 δρᾶν
 τίς B οὖν δρᾶν τίς WR 11 μᾶλλον om. SD ἔχη h ἔχει k χν B 13 τὰ πάντα
 VAWRU om. PSDBAc 14 αὐτῶν V εὐρέμασι DB om. S τῆς om. S γενομένης
 PWR ἀπολογίας WRB 17 ἀνεπιπλήκτοις P δὲ om. R ψευδοποιούντας W
 ἐλέγξωμεν VP ἐλέγχωμεν αὐτοὺς WRB 18 τούτου V ἐκδείξειε γὰρ ἂν AC ἐκδείξειε γὰρ S
 ἐκδείξει γὰρ DWB ἐνδείξειε γὰρ ἂν VP ἐκδεξώμεθα ἔχει γὰρ B τε om. SDB 19 τὸ] ὅτι S
 εἰς ἅπαν ἀναιρῶν SDB 22 παρθένου om. WR ἐδιδάχθημεν SD 23 γεγενῆσθαι DB
 γεγενῆσθαι S οὐδαμοῦ VAWRAc οὐδαμῶς PSDBU 24 καὶ ἐν ἑτέρῳ δὲ WR 25 γεγεν-
 νῆσθαι λέγει P γεγενῆσθαι VSRU, corr. RU χν ιν VP κν AWRBU Doctr. καὶ κν
 VPSD om. Ac 26 εἶναι ἰδικῶς S φησιν εἶναι S 27 θεοῦ — λόγον] τῆς ἁγίας παρθέ-
 νου B 28 υἱὸν — παρθένου] τὸν ἐκ θῷ πρῶ γεννηθέντα λόγον B 29/30 ὁμολογοῦσι A
 30 κν καὶ χν B

τητι, τέλειον ἐν ἀνθρωπότητι, ἅτε δὴ καὶ ἐψυχωμένης αὐτοῦ τῆς σαρκὸς ψυχῇ νοερᾷ. ὅτι γὰρ οὐχ ἕτερον εἶναί φασιν υἱὸν τὸν ἐκ θεοῦ πατρὸς λόγον, ἕτερον δὲ πάλιν τὸν ἐκ τῆς ἀγίας παρθένου, καθὰ Νεστορίῳ δοκεῖ, ἓνα δὲ μᾶλλον καὶ τὸν αὐτὸν, σαφές ἂν γένοιτο PG 192 καὶ μάλα βραδύως διὰ γε τῶν ἐφεξῆς. προσεπάγουσι γάρ, τίς ἂν εἴη σημαίνοντες ὁ 4 τέλειος ὡς θεός, τέλειος δὲ καὶ ἄνθρωπος, >τὸν πρὸ αἰώνων μὲν ἐκ τοῦ πατρὸς γεννηθέντα ep. 123. 127 κατὰ τὴν θεότητα, ἐπ' ἐσχάτου δὲ τῶν ἡμερῶν δι' ἡμᾶς καὶ διὰ τὴν ἡμετέραν σωτηρίαν ἐκ Μαρίας τῆς ἀγίας παρθένου κατὰ τὴν ἀνθρωπότητα, ὁμοούσιον τῷ πατρὶ τὸν αὐτὸν κατὰ τὴν θεότητα καὶ ὁμοούσιον ἡμῖν κατὰ τὴν ἀνθρωπότητα<. οὐκοῦν ἥκιστα μὲν εἰς δύο διαιροῦσι τὸν ἓνα υἱὸν καὶ Χριστὸν καὶ κύριον Ἰησοῦν, τὸν αὐτὸν δὲ εἶναί φασιν τὸν πρὸ αἰῶνος καὶ ἐν ἐσχάτοις, δῆλον δὲ ὅτι τὸν ἐκ θεοῦ πατρὸς ὡς θεὸν καὶ ἐκ γυναικὸς κατὰ 10 11 σάρκα ὡς ἄνθρωπον. πῶς γὰρ ἂν νοοῖτο πρὸς ἡμᾶς ὁμοούσιος εἶναι κατὰ τὴν ἀνθρωπότητα, καίτοι γεννηθεὶς ἐκ πατρὸς, κατὰ γε φημί τὴν θεότητα, εἰ μὴ νοοῖτο καὶ λέγοιτο θεός τε ὁμοῦ καὶ ἄνθρωπος ὁ αὐτός; ἀλλ' οὐχ ὥδε ταῦτ' ἔχειν Νεστορίῳ δοκεῖ, τέτραπται δὲ μᾶλλον ὁ σκοπὸς αὐτῷ πρὸς πᾶν τὸναντίον. ἔφη γοῦν ἐπ' ἐκκλησίας ἐξηγούμενος·

15

Διὰ τοῦτο καὶ Χριστὸς ὁ θεὸς λόγος ὀνομάζεται, ἐπειδὴ περ ἔχει τὴν συνάφειαν τὴν πρὸς τὸν Χριστὸν διηνεκῇ. Loofs, Nestoriana p. 275, 9-11

Καὶ πάλιν Ἀσύγχυτον τοίνυν τὴν τῶν φύσεων τηρῶμεν συνάφειαν· ὁμολογῶμεν τὸν ἐν ἀνθρώπῳ θεόν· σέβωμεν τὸν τῇ θείᾳ συναφείᾳ τῷ παντοκράτορι θεῷ συμπροσκυνούμενον ἄνθρωπον. ibid. p. 249, 1-4 20

Ὅραίς οὖν ὅσον ἔχει τὸ ἀπηχῆς ὁ λόγος αὐτῷ; δυσσεβείας γὰρ τῆς ἀνωτάτω μεμέστωται. Χριστὸν μὲν γὰρ ἰδικῶς ὀνομάσθαι φησὶν τὸν τοῦ θεοῦ λόγον, ἔχειν δὲ τὴν συνάφειαν τὴν πρὸς τὸν Χριστὸν διηνεκῇ. ἄρ' οὖν οὐ δύο Χριστοὺς ἐναργέστατα λέγει; οὐκ ἄνθρωπον θεῷ συμπροσκυνούμενον σέβειν οὐκ οἶδ' ὅπως ὁμολογεῖ; ταῦτ' οὖν ἀδελφὰ τοῖς παρ' ἐκείνων ὁράται; οὐκ ἀντεξάγουσαν ἔχει πρὸς ἄλληλα τῶν ἐννοιῶν τὴν 25 δύναμιν; ὃ μὲν γὰρ δύο φησὶν ἐναργῶς, οἱ δὲ Χριστὸν ἓνα καὶ υἱὸν καὶ θεὸν καὶ κύριον ὁμολογοῦσι προσκυνεῖν, τὸν αὐτὸν ἐκ πατρὸς κατὰ τὴν θεότητα καὶ ἐκ τῆς ἀγίας παρθένου κατὰ τὴν ἀνθρωπότητα. δύο μὲν γὰρ φύσεων ἔνωσησιν γενέσθαι φασίν, πλὴν ἓνα Χριστόν,

11—13 ibid. 7, 19 ἐκ τῆς πρὸς Ἀκάκιον ἐπιστολῆς· ἴπως γάρ — ὁ αὐτός'

V, P [= hk], S, D [= mn], AWRBU, Λd [inde a 22 Χριστὸν μὲν], ΛtΛc

1 καὶ τέλειον ἐν ἀνθρωπότητι A καὶ τέλειον ἐν ἀνθρωπότητι τὸν αὐτὸν WR Doctr. τὸν αὐτὸν B ἐμψυχωμένης D τῆς σαρκὸς αὐτοῦ DWRB τῆς ψυχῆς αὐτοῦ S 2 γάρ] δὲ WRB φασὶν εἶναι V υἱὸν om. WR 4 ὅ] ὅτι VPA 5 ὡς om. P ὡν U καὶ ὡς V 5/6 καὶ ἄνθρωπος — θεότητα] τὴν ἀνθρωπότητα S 5 ὡς ἐκ WR 6 ἐσχάτων VD ἡμερῶν] αἰώνων SWRB διὰ om. ULt 8 εἰς δύο om. P 9 ὡν καὶ ὡν B καὶ Χριστὸν om. P 10 αἰῶνος VASDU αἰώνων PWRB ἐπ' WR δηλονότι SDB 11 ἂν om. S Doctr. 12 γε φημί om. Doctr. φημί om. PLt 13 ἀλλ' οὐχ ὥδε [οὕτω B] — νεστορίῳ VPAWRBUΛt ἀλλ' ὥδε ταῦτ' ἔχειν νεστορίῳ οὐ D ἄλλως δὲ ταῦτα ἔχειν νεστορίῳ οὐ S 14 ὁ om. SD τὸναντίον] ὅτι οὖν S 14/15 ἐν ἐκκλησίᾳ διηγούμενος WR 16 ἐπειδὴ παρέχει D ἐπειδὴ ἔχει S 17 τὸν om. S 18 τηρῶμεν [τηροῦμεν WLt, τηροῦμεν et τηρῶμεν Doctr.] τὴν τῶν φύσεων WR Doctr. ὁμολογούμεν SDW Doctr. Lt ὁμολογοῦντες V 19 ἐν ἀνθρώπῳ] ἓνα V σέβωμεν VW Doctr. Lt σέβω SD 19/20 σὺν προσκυνούμενον R 21 οὖν VPAWRCoPΛt om. SDRBU ὁ λόγος τὸ ἀπηχῆς WR ἀνωτάτω] νευτάτης Lt 22 Χριστόν] θῶ SD γάρ VAWRUΛt Doctr. om. PSDB ὀνομάζεσθαι SDWΛt ὀνομαζέειν V τοῦ] ἐκ τοῦ WR 23 ἐναργέστατα R 24 οὐκ² — ὁμολογεῖ σέβειν B Doctr. 25 ἀδελφὲ & Λd ἀδελφοὶ Doctr. οὐ κατεξάγουσαν R ἔχειν Doctr. 26 οἱ] ὁ S ἓνα ὡν BLt κῶν καὶ θῶ SDΛd κῶν W 27 κατὰ θεότητα U 28 γεγενῆσθαι B φημὲν SDΛd 28/p. 26, 1 ὡν ἓνα ὡν ἓνα κῶν SDAWRUΛt ὡν ἓνα κῶν ἓνα ὡν BLt ὡν καὶ ἓνα ὡν καὶ ἓνα κῶν V ὡν καὶ ἓνα κῶν P

Acta conciliorum oecumenicorum. 11, 4.

Ιοη. 1, 14 ἓνα υἷον, ἓνα κύριον ὁμολογοῦσιν σαφῶς. γέγονε γάρ σαρκὲς ὁ λόγος κατὰ τὰς γραφὰς
 καὶ σύμβασιν οἰκονομικὴν καὶ ἀπόρητον ἀληθῶς πεπράχθαι φαμέν ἀνομοίων πραγμάτων
 M V 320 12 εἰς ἔνωσιν ἀδιάσπαστον. οὐ γάρτοι κατὰ τινὰς τῶν ἀρχαιοτέρων αἰρετικῶν ἐξ ἰδίας
 λαβόντα φύσεως, τουτέστι τῆς θεικῆς ἐαυτῷ κατασκευάσαι τὸ σῶμα τὸν τοῦ θεοῦ λόγον
 ὑπονοήσομεν, ἐπόμενοι δὲ πανταχῇ ταῖς θεοπνεύστοις γραφαῖς ἐκ τῆς ἀγίας παρθένου 5
 λαβεῖν αὐτὸν διαβεβαιούμεθα. ταύτηι τοι τὰ ἐξ ὧν ἐστὶν ὁ εἷς καὶ μόνος υἱὸς καὶ κύριος
 Ἰησοῦς Χριστός, ὡς ἐν ἐννοίαις δεχόμενοι, δύο μὲν φύσεις ἡνώσθαι φαμέν, μετὰ δέ γε τὴν
 ἔνωσιν, ὡς ἀνηρημένης ἤδη τῆς εἰς δύο διατομῆς, μίαν εἶναι πιστεύομεν τὴν τοῦ υἱοῦ
 PG 193 φύσιν ὡς ἐνός, πλὴν ἐνανθρωπήσαντος καὶ σεσαρκωμένου. εἰ δὲ δὴ λέγοιτο σαρκω-
 θῆναι τε καὶ ἐνανθρωπήσαι θεὸς ὧν ὁ λόγος, διερρίφθω που μακρὰν τροπῆς ὑποψία (μεμέ- 10
 13 νηκε γὰρ ὅπερ ἦν), ὁμολογείσθω δὲ πρὸς ἡμῶν καὶ ἀσύγχυτος παντελῶς ἡ ἔνωσις. ἀλλὰ
 γὰρ ἴσως ἐκεῖνο φαίεν ἂν οἱ δι' ἐναντίας· ἰδοὺ δὴ σαφῶς οἱ τῆς ὀρθῆς πίστεως τὴν
 ὁμολογίαν ποιούμενοι δύο μὲν ὀνομάζουσι φύσεις, διηρησθαι δὲ τὰς τῶν θεηγόρων φωνὰς
 διατείνονται κατὰ γε τὴν διαφορὰν αὐτῶν· εἴτα πῶς οὐκ ἐναντία ταῦτα τοῖς σοῖς;
 οὐδὲ γὰρ ἀνέχῃ προσώποις δυσὶν ἢ γοῦν ὑποστάσεις τὰς φωνὰς διανέμειν. ἀλλ', ὦ 15
 ep. 6, 12, 4 βέλτιστοι, φαίην ἂν, γέγραφα μὲν ἐν τοῖς κεφαλαίοις· εἴ τις προσώποις δυσὶν ἢ γοῦν
 ὑποστάσει διανέμει τὰς φωνὰς καὶ τὰς μὲν ὡς ἀνθρώπῳ παρὰ τὸν ἐκ θεοῦ λόγον ἰδικῶς
 νοουμένῳ προσάπτει, τὰς δὲ ὡς θεοπρεπεῖς μόνῳ τῷ ἐκ θεοῦ πατρὸς λόγῳ, οὗτος ἔστω
 κατάκριτος· φωνῶν δὲ διαφορὰν κατ' οὐδένα τρόπον ἀνηρίκαμεν, εἰ καὶ ἀπόβλητον
 πεποιήμεθα τὸ μερίζειν αὐτὰς ὡς υἱῷ κατὰ μόναν τῷ ἐκ πατρὸς λόγῳ καὶ ὡς ἀνθρώπῳ 20
 πάλιν κατὰ μόναν υἱῷ νοουμένῳ τῷ ἐκ γυναικός. μία γὰρ ὁμολογουμένως ἡ τοῦ λόγου
 14 φύσις, ἴσμεν δὲ ὅτι σεσάρκωται τε καὶ ἐνηνθρώπησε, καθάπερ ἤδη προείπον. τίνα δὲ
 τρόπον ἐσαρκώθη τε καὶ ἐνηνθρώπησεν, εἰ περιεργάζοιτό τις, καταθρήσειεν ἂν τὸν ἐκ
 Phil. 2, 7 θεοῦ θεὸν λόγον δούλου τε λαβόντα μορφήν καὶ ἐν ὁμοιώματι ἀνθρώπων γενόμενον, καθά
 γέγραπται. καὶ κατ' αὐτὸ δὴ τουτὶ καὶ μόνον νοηθεῖν ἂν ἡ τῶν φύσεων ἢ γοῦν 25
 ὑποστάσεων διαφορὰ· οὐ γάρτοι ταυτὸν ὡς ἐν ποιότητι φυσικῇ θεότης τε καὶ ἀνθρωπότης.
 L III 1123 ἐπεὶ πῶς κεκένωται θεὸς ὧν ὁ λόγος, καθεὶς ἐαυτὸν ἐν μείοσιν, τουτέστιν ἐν τοῖς καθ'

1—7 Fyrt 29 γέγονε — φαμέν 11—21 Fyrt 30 ἀλλὰ — γυναικός 19—22 ἐνηνθρώπησε
 Tim. arm. p. 107. 196 19 Doctr. patr. p. 25, 8 πρὸς Ἀκάκιον ἔγραψεν· 'φωνῶν — ἀνηρίκαμεν'
 22—26 Fyrt 31 τίνα δὲ τρόπον — ἀνθρωπότητος 22 τίνα δὲ — 26 διαφορὰ Facund. 11, 17

V, P [= hk], S, D [= mn], AWRBUAdA:Ac

1 ὁμολογοῦμεν SDA^d γὰρ σὰρξ] σὰρξ VcomR γὰρξ V 2 οἰκουμένην P 3 ἀρχαίων
 WRBAd^dFyrt 4 κατεσκευάσαι R τὸ om. SDB 5 ὑπονοήσωμεν SR πανταχοῦ PU
 πανταχοῖ R 6 αὐτὸν VARA^c Fyrt Doctr. αὐτὸ PWBU αὐτὸν τὴν σάρκα SD corpus eum Ad
 7 ἐν om. DBFyrt δὲ γε om. D γε om. SB 9 πλὴν ὡς WR 10 τὲ SDABU om.
 VPWR ὧν om. WR μακρὰ R 11 ὁμολογείσθω — ἡμῶν ὅτι μεμένηκεν ὅπερ ἦν καὶ
 ἀσύγχυτος B καὶ om. WR ἀσυγχύτως SR 12 ἐκεῖνο ἴσως Doctr. ἴσως SDWRB
 τὴν τῆς ὀρθῆς πίστεως B 13 διηρεῖσθαι VP διαιρεῖσθαι SDA^dFyrt Doctr. δὲ om. V
 15 οὐ Fyrt ἂν ἔχοι P ἔχοι V τὰς φωνὰς ἀπονέμειν WR διανέμειν [διανέμει m] τὰς φωνὰς Sm
 16 βέλτιστε SFyrt γέγραψεν Fyrt 17 θῷ πρὸ SDWRB 18 ὡς om. SDWRB, corr. B
 πατρὸς om. VPA^c οὕτως ScomR ὅς Fyrt 19 δὲ om. W 20 θῷ πρὸ WRBAd^dDoctr.
 ὡς om. P 21 κατὰ μόναν πάλιν V λόγου AWRBUAd^c θῷ λόγου SD υἱοῦ VP Timi. 22 τε
 om. SDWR 22/23 καθάπερ — ἐνηνθρώπησεν om. SD Doctr. 22 ἤδη καὶ WRB 22/23 τίνα
 δὲ τρόπον WRBUAd^cFyrt Fac. τὸν δὲ τρόπον ὃν VPA 23 καταθροῖσειεν P ἂν] αὐτὸν W
 23/24 θεοῦ θεὸν] τοῦ θῷ PAd^d θεοῦ Fyrt 24 τε om. SD ἀνὸς W 25 κατ' αὐτὸ] κατὰ
 WR δι' om. SWR τοῦτο VPB τοῦτο τοῦτ' R 25/26 ἡ — ὑποστάσεων om. W 26 οὐ]
 σοὶ Fyrt γὰρ που VP γὰρ δι' Doctr. ταυτὸν [ταυτὸ W] ὡς AWRBUAd^dFyrt ταυτὸν VPSDA^c
 θεότητος τε καὶ ἀνθρωπότητος SDFyrt 27 μειώσει VPA^c

ἡμᾶς; ὅταν τοίνυν ὁ τῆς σαρκώσεως πολυπραγμονῇται τρόπος, δύο τὰ ἀλλήλοις ἀπορρήτως τε καὶ ἀσυγχύτως συνενηνεγμένα καθ' ἑνωσιν ὁρᾷ δὴ πάντως ὁ ἀνθρώπινος νοῦς, ἐνωθέντα γε μὴν διίστησιν οὐδαμῶς, ἀλλ' ἓνα τον ἐξ ἀμφοῖν καὶ θεὸν καὶ υἱὸν καὶ **15** Χριστον καὶ κύριον εἶναι τε πιστεύει καὶ ἀραρότως εἰσδέχεται. ἑτέρα δὲ παντελῶς παρὰ ταύτην ἡ Νεστορίου κακοδοξία ὑποκρίνεται μὲν γὰρ ὁμολογεῖν ὅτι καὶ ἐσαρκώθη **5** καὶ ἐνθρόνησε θεὸς ὢν ὁ λόγος, τὴν δὲ γε τοῦ σεσαρκώσθαι δύναμιν οὐκ εἰδῶς δύο μὲν ὀνομάζει φύσεις, ἀποδιίστησι δὲ ἀλλήλων αὐτάς, θεὸν ἰδίαι τιθεὶς καὶ ὁμοίως ἀνθρωπον ἀνὰ μέρος συναφθέντα θεῷ σχετικῶς κατὰ μόνην τὴν ἰσοτιμίαν ἢ γοῦν αὐθεντίαν. ἔφη γὰρ οὕτως

Ἀχώριστος τοῦ φαινομένου θεός. διὰ τοῦτο τοῦ μη χωριζομένου τὴν τιμὴν οὐ χωρίζω χωρίζω τὰς φύσεις, ἀλλ' ἐνῶ τὴν προσκύνησιν. Loofs, Nestor p. 262, 4-6

Οἱ δὲ γε κατὰ τὴν Ἀντιόχειαν ἀδελφοὶ τὰ μὲν ἐξ ὧν νοεῖται Χριστός, ὡς ἐν ψιλαῖς καὶ μόναις ἐννοίαις δεχόμενοι, φύσεων μὲν εἰρήκασι διαφοράν, ὅτι μὴ ταυτόν, ὡς ἔφην, ἐν **M V 311** ποιότητι φυσικῇ θεότης τε καὶ ἀνθρωπότης, ἓνα γε μὴν υἱὸν καὶ Χριστον καὶ κύριον καί, **PG 196** ὡς ἑνός ὄντος ἀληθῶς, ἐν αὐτοῦ καὶ πρόσωπον εἶναι φασιν, μερίζουσι δὲ κατ' οὐδένα **15** τρόπον τὰ ἡνωμένα οὔτε μὴν φυσικὴν παραδέχονται τὴν διαίρεσιν, καθὰ φρονεῖν ἔδοξε **16** τῷ τῶν ἀθλίων εὐρημάτων εἰσηγητῇ. διαιρεῖσθαι δὲ μόνας διατείνονται τὰς ἐπὶ τῷ κυρίῳ φωνὰς πρέπειν τέ φασιν αὐτάς οὐ τὰς μὲν ὡς υἱῷ κατὰ μόνας τῷ ἐκ θεοῦ πατρὸς λόγῳ, τὰς δὲ ὡς ἑτέρῳ πάλιν υἱῷ τῷ ἐκ γυναικός, ἀλλὰ τὰς μὲν τῇ θεότητι αὐτοῦ, τὰς δὲ τῇ αὐτοῦ πάλιν ἀνθρωπότητι (θεὸς γὰρ ἐστὶν ὁ αὐτὸς καὶ ἀνθρωπος), εἶναι δὲ **20** φασιν καὶ ἑτέρας κοινοποιηθείσας τρόπον τινὰ καὶ οἷον ἐπ' ἀμφω βλεπούσας, θεότητά τε καὶ ἀνθρωπότητα λέγω, οἷον δὴ τι φημί· αἱ μὲν γὰρ εἰσι τῶν φωνῶν ὅτι μάλιστα θεοπρεπεῖς, αἱ δὲ οὕτω πάλιν ἀνθρωποπρεπεῖς, αἱ δὲ μέσσην τινὰ τάξιν ἐπέχουσιν, ἐμφανίζουσιν τον υἱὸν θεὸν ὄντα καὶ ἀνθρωπον ὁμοῦ τε καὶ ἐν ταυτῷ ὅταν μὲν γὰρ τῷ Φιλίππῳ λέγη **24** τοσοῦτον χρόνον μεθ' ὑμῶν εἰμί, καὶ οὐκ ἔγνωκάς με, Φίλιππε; οὐ **Ioh 14, 9** πιστεύεις ὅτι ἐγὼ ἐν τῷ πατρὶ καὶ ὁ πατήρ ἐν ἐμοί ἐστιν, ὁ ἑωρακὼς **10 9** ἐμὲ ἑώρακε τὸν πατέρα. ἐγὼ καὶ ὁ πατήρ ἐν ἐσμέν, θεοπρεπεστάτην εἶναι δια- **Ioh 10, 30** βεβαιούμεθα τὴν φωνήν. ὅταν δὲ τοῖς Ἰουδαίων ἐπιπληττῇ δῆμοις, ἐκείνο λέγων εἰ **Ioh 8, 39 40** τέκνα τοῦ Ἀβραάμ ἦτε, τὰ ἔργα τοῦ Ἀβραάμ ἐποιεῖτε ἄν νῦν δὲ ζητεῖτέ με ἀποκτείνει, ἀνθρωπον ὃς τὴν ἀλήθειαν ὑμῖν λελάληκα τοῦτο Ἀβραάμ **30**

1—4 Ephr ap Phot 229 p 262b 15 ἐν τῇ πρὸς Ἀκακίον τον Μελιτηνῆς 'ὅτε — εἰσδέχεται'
1—3 Fcyr 32 ὅταν — οὐδαμῶς 22—24 Fcyr 33 οἷον — αὐτῷ

V, P [= hk], S, D [= mn], AWRBULadAte

1 ὅτε B Ephr πολυπραγμονεῖται VB Ephr 2 τε καὶ — πάντως ὁ om S καθ']
προς WR ὁρᾷ δη] ὁράται Bcorr ὁρᾷ U 3 καὶ¹ om WR 3/4 καὶ Χριστόν om S 4 τε
PAULic om SDWRB Ephr τέ καὶ V ἀρρήτως P ἀναρρήτως S ἐνδέχεται SD ἐκδέχεται WR
πάλιν S 5 παρ' αὐτὴν SD κενοδοξία S καὶ om S 6 οὐ συνειδῶς U 7 ἀπο-
διαιρεῖ V ἄνῳν δυοῖωσ A 10 ὁ θῶ B 11 αἰνῶ S 13 ἐννοίαις om A^d φυσεως R
μὲν om WR ὡς ἐν A^d 14 θεοτητος τε καὶ ἀνθρωπότητος R τέ om SD κν καὶ
χν SD 15 το προσωπον VP 16 φυσικῶς P τὴν om W 17 ευρεματων VPSDWB
εὐρυματων U δογματων Doctr Ate διαιρεῖσθαι VPSDBAte διηρῆσθαι AWRU Doctr 17/18 τῷ
κυρίῳ] κω P χω WRB 18 τε VPABU δὲ SDWRAte Doctr αὐτας φασιν B ὡς om SD
κατα μονας ὡς υἱῷ P 19 δὲ καὶ ὡς V ἐν ἑτέρῳ B τας om A 20 τας] τα ἰ
παλιν τῇ ἀνθρωποτητι αὐτοῦ V παλιν τῇ αὐτοῦ ἀνθρωπότητι P καὶ ἄνῳς ὁ αὐτός B εἰδέναι S
21 καὶ ἑτέρας φασι B καινοποιηθειςας D κοινωθείσας W κοινωνηθειςας R τε om SDB
22 δὲ δη VPRB τι om Fcyr 23 αἱ δὲ — ἀνθρωποπρεπεῖς om VWR ουτως] αὐτῷ Fcyr
ὅτι υαλιστα υέσην SD ἐπέχουσai P 24 τέ ὄντα VFcyr αὐτῷ Fcyr λέγει VR 25 το
σοῦτω χρόνω R 26 ἐστὶν om SΛ^d 27 καὶ ἐγὼ καὶ U εἰδέναι S 28 τῶν ιουδαίων SD
δῆμοις ἐπιπλήττη B ἐκείνο om SΛ^d 28/29 εἰ τέκνα — ἐποιεῖτε ἄν om B 30 λελαληκα ὑμῖν U

οὐκ ἐποίησεν, ἀνθρωποπρεπῶς εἰρῆσθαι τὰ τοιαῦτα φαμέν, πλὴν τοῦ ἐνὸς υἱοῦ τὰς θεο-
πρεπεῖς καὶ μέντοι τὰς ἀνθρωπίνους. θεὸς γὰρ ὧν γέγονεν ἄνθρωπος, οὐ τὸ εἶναι θεὸς
ἀφείς, ἐν προσλήψει δὲ μᾶλλον σαρκὸς καὶ αἵματος γεγονώς· ἐπειδὴ δὲ εἷς ἐστὶν Χριστὸς
17 καὶ υἱὸς καὶ κύριος, ἐν αὐτοῦ καὶ πρόσωπον εἶναι φαμέν ἡμεῖς τε κἀκεῖνοι. μέσας
Hebr. 13, 8 δὲ εἶναι φωνὰς ἐκείνας διαβεβαιούμεθα, οἷον ὅταν ὁ μακάριος γράφηι Παῦλος Ἰησοῦς 5
L III 1126 Χριστὸς χθὲς καὶ σήμερον, ὁ αὐτὸς καὶ εἷς τοὺς αἰῶνας. καὶ πάλιν·
1 Cor. 8, 5, 6 εἶπερ εἰσὶ θεοὶ πολλοὶ καὶ κύριοι πολλοὶ ἔν τε τῷ οὐρανῷ καὶ ἐπὶ τῆς
γῆς, ἀλλ' ἡμῖν εἷς θεὸς ὁ πατήρ, ἐξ οὗ τὰ πάντα καὶ ἡμεῖς ἐξ αὐτοῦ, καὶ
εἷς κύριος Ἰησοῦς Χριστός, δι' οὗ τὰ πάντα καὶ ἡμεῖς δι' αὐτοῦ. καὶ
Rom. 9, 3-5 πάλιν· ἡυχόμεν γὰρ αὐτὸς ἐγὼ ἀνάθεμα εἶναι ἀπὸ τοῦ Χριστοῦ ὑπὲρ τῶν 10
ἀδελφῶν μου τῶν συγγενῶν μου κατὰ σάρκα, οἵτινές εἰσιν Ἰσραηλίται,
ὧν ἐστὶν ἡ υἰοθεσία καὶ ἡ νομοθεσία καὶ ἡ διαθήκη καὶ ἡ δόξα, ὧν οἱ πα-
τέρες καὶ ἐξ ὧν ὁ Χριστὸς τὸ κατὰ σάρκα ὁ ὧν ἐπὶ πάντων θεὸς εὐλογη-
τὸς εἷς τοὺς αἰῶνας. ἀμήν. ἰδοὺ γὰρ ἰδοὺ Χριστὸν Ἰησοῦν ὀνομάσας, χθὲς καὶ
σήμερον τὸν αὐτὸν εἶναι φησι καὶ εἷς τοὺς αἰῶνας καὶ δι' αὐτοῦ γενέσθαι τὰ 15
πάντα καὶ τὸν κατὰ σάρκα ἐξ Ἰουδαίων ἐπὶ πάντων ὀνομάζει θεὸν καὶ μὴν καὶ
PG 197 εὐλογητὸν εἶναι φησιν εἷς τοὺς αἰῶνας. μὴ τοίνυν διέληις ἐν τούτοις τὰς ἐπὶ τῷ
κυρίῳ φωνὰς (ἔχουσι γὰρ ἐν ταυτῷ τὸ θεοπρεπὲς καὶ τὸ ἀνθρώπινον), ἐφάρμοσον δὲ
μᾶλλον αὐτὰς ὡς ἐνὶ τῷ υἱῷ, τουτέστιν τῷ θεῷ λόγῳ σεσαρκωμένῳ. ἕτερον τοίνυν
ἐστὶν τὸ διαιρεῖν τὰς φύσεις, καὶ τοῦτο μετὰ τὴν ἐνωσιν, καὶ κατὰ μόνην ἰσοτιμίαν συ- 20
M V 324 18 νῆφθαι λέγειν ἄνθρωπον θεῷ καὶ ὁμοίως ἕτερον τὸ φωνῶν εἶδέναι διαφοράν. ποῦ τοι-
γαροῦν ταῖς Νεστορίου κενοφωνίαις τὰ ἐκείνων συντρέχει; εἰ γὰρ καὶ τισιν δοκεῖ τῶν
λέξεων ἡ συνθήκη καὶ τῶν ῥημάτων ἡ προφορὰ τῆς ἰσχνῆς ἄγαν ἀκριβείας ἀπολιμπάνεσθαι,
Eph. 6, 10 θαυμαστὸν οὐδέν· δυσκεφώνητα γὰρ τὰ τοιαῦτα λίαν. ταύτηι τοι καὶ ὁ θεοσπέσιος Παῦλος
ἐζήτηι παρὰ θεοῦ λόγον ἐν ἀνοίξει τοῦ στόματος αὐτοῦ. ὅτι γὰρ οὐ μερίζουσιν 25
εἷς δύο τὸν ἕνα κύριον Ἰησοῦν Χριστόν, χρήναι λέγοντες ἐφαρμόζεσθαι τὰς φωνὰς, τῇ
μὲν θεότητι αὐτοῦ τὰς θεοπρεπεῖς, τῇ δὲ ἀνθρωπότητι πάλιν αὐτοῦ τὰς ἀνθρωπίνους, πῶς
οὐχ ἅπασιν ἐναργές; διαβεβαιοῦνται γὰρ, ὡς ἔφην, ὅτι αὐτὸς ὁ ἐκ θεοῦ πατὴρ λόγος.
γεννηθεὶς πρὸ αἰώνων, καὶ ἐν ἐσχάτοις καιροῖς ἐγεννήθη κατὰ σάρκα ἐκ τῆς ὑγίας παρ-
ep. 123. 127 ἐθεν· προσεπάγουσι δὲ ὅτι διὰ τὴν ἄφραστον τε καὶ ἀσύγχυτον ἐνωσιν καὶ θεοτόκον 30

14—19 Feyer 34 ἰδοὺ γὰρ — υἱῷ

25—p. 29, 15 Doctr. patr. 23, 6 ὅτι γὰρ — πάσας ἐνὶ

V, P [= hk], S, D [= mn], AWRBULdAtAc

1 τοιαῦτα VPS τοῦ om. WR τάς τε ABAtc 2 ὧν om. V 3 μᾶλλον om. WR
ἐστι om. VP 3/4 χθὲς καὶ ὕς καὶ κῶ VPAULAtc ὕς καὶ θῶ καὶ κῶ SDWRB *filius et dominus et*
deus Ad 4 ἐν αὐτῷ S καὶ om. SD προσώποις S εἶναι om. WR 5 ἐκείνας om. WR
οἷον om. VS ὅταν om. R παῦλος γράφη [γράφει R] VWR 7 καὶ γὰρ εἶπερ AUAd τε
om. SDB τῷ om. AWRU 7/8 ἐν τῇ γῇ V 8 θῶ καὶ πῆρ WR κῶ θῶ πῆρ S κῶ θῶ καὶ πῆρ D
καὶ — ἐξ αὐτοῦ om. VP, corr. Vmg 9/10 καὶ πάλιν om. S 10 τοῦ om. P 11 τῶν κατὰ U
12 καὶ ἡ νομοθεσία om. W αὶ διαθήκαι SD 13 καὶ om. S τὸ κατὰ σάρκα χθὲς VP
14 ἀμήν om. Ac ἐχθὲς R 15 γεγενῆσθαι SDB τὰ om. SD 16 ἐπὶ πάντων om. WRU ἐπὶ
πάντας BFeyer 17 εἷς τοὺς αἰῶνας εἶναι φησιν R φασὶν S τοίνυν] οὖν WR διέληις
ἐν] διάλασσε S διέλυσε U, corr. S τούτῳ SDWRB, corr. S, αὐτῷ Feyer 18 ἐφήρ-
μοσε U 19 μᾶλλον om. WR ἐν ἐνὶ SR 20 διελεῖν SDB τὴν ἰσοτιμίαν WR
21/22 τοίνυν SD 22 καινοφωνίαις SDAtc συμβαίνει S δοκεῖ τισὶ B 23 ῥημάτων]
νοημάτων SD διαφορὰ V ἄγαν] αὐτὸν W ἀπολιμπάνεσθαι] ἐστὶ καταλιμπάνεσθαι SD
24 οὐδέν om. S λίαν] λέγειν U μακάριος WR 25 ἐζήτηι R ἐξαιτεῖ B λόγον
παρὰ θῷ WR τοῦ θῷ ABU τοῦ om. S χωρίζουσιν S 26 δύο υἱοὺς WRAd Doctr.
ἐφαρμόζοντες U 27 ἀνθρωπίνην S αὐτοῦ πάλιν PBU πάλιν WRAd 28 αὐτὸς om. WR
29 κατὰ σάρκα om. W 30 τε om. V

- εἶναι πιστεύουσι τὴν ἁγίαν παρθένον, καὶ ἓνα υἱὸν καὶ Χριστὸν καὶ κύριον ὁμολογοῦσι σαφῶς. ἀπίθανον δὲ παντελῶς τὸ καὶ ἓνα λέγειν καὶ διατέμνειν εἰς δύο τὸν ἓνα νομίζειν αὐτούς. οὐ γὰρ ἂν εἰς τοῦτο προήλθον ἀποπληξίας, ὡς παραβάτας ἑαυτοὺς συνιστάνειν, ἃ κατέλυσαν ὀρθῶς, οἰκοδομοῦντες ἀβούλως. εἰ γὰρ ταῖς Νεστορίου συμφέρονται δόξαις, 5
- 19 πῶς αὐτὰς ἀναθεματίζουσιν ὡς βεβήλους καὶ μουσαράς; οἶμαι δὲ δεῖν καὶ τὰς αἰτίας εἰπεῖν, 5 δι' ἃς εἰς τοῦτο προήλθον ἰσχυομυθίας. ἐπειδὴ γὰρ οἱ τῆς Ἀρείου δυσσεβείας ὑπασπισταί, τῆς ἀληθείας τὴν δύναμιν ἀνοσίως ἐκκαπηλεύοντες, τὸν ἐκ θεοῦ φασὶ λόγον γενέσθαι μὲν ἄνθρωπον, πλὴν ἀψύχῳ προσχρήσασθαι σώματι (πράττουσι δὲ τοῦτο φιλοκακούργως, ἵνα τὰς ἀνθρωπίνας φωνὰς αὐτῷ προσνέμοντες ὡς ἐν μείωσιν ὄντα τῆς τοῦ πατρὸς ὑπεροχῆς τοῖς παρ' αὐτῶν πλανωμένοις καταδεικνύωσιν ἑτεροφυᾶ τε αὐτὸν εἶναι λέγωσιν), ταύτῃ 10 τοι δεδιότες οἱ ἐκ τῆς Ἀνατολῆς, μὴ ἄρα πως ἢ τοῦ θεοῦ λόγου κατασμικρύνοιτο δόξα τε καὶ φύσις ἀπὸ γε τῶν ἀνθρωπίνως εἰρημένων διὰ τὴν μετὰ σαρκὸς οἰκονομίαν, διορίζουσι L III 1127 τὰς φωνὰς, οὐκ εἰς [πρόσωπα] δύο τέμνοντες, ὡς ἔφην, τὸν ἓνα υἱὸν καὶ κύριον, ἀλλὰ τὰς μὲν τῇ θεότητι αὐτοῦ προσνέμοντες, τὰς δὲ τῇ ἀνθρωπότητι πάλιν τῇ αὐτοῦ, πλὴν τὰς πάσας ἐνός. 15
- 20 Ἐπυθόμην δὲ ὅτι γέγραφεν τισὶ τῶν ἐπιτηδείων ὁ εὐλαβέστατος καὶ θεοσεβέστατος ἐπίσκοπος Ἰωάννης ὡσανεὶ ἐμοῦ σαφῶς διδάξαντος καὶ λαμπραὶ τῇ φωνῇ ὁμολογεῖν μὲν PG 200 τῶν φύσεων τὸ διάφορον, διαιρεῖν δὲ τὰς φωνὰς καταλλήλως ταῖς φύσεσιν, καὶ ἐπ' αὐτῷ cp. A 119 δὴ τούτῳ σκανδαλίζονται τινες. ἦν οὖν ἀναγκαῖον καὶ πρὸς γε τοῦτο ἡμᾶς εἰπεῖν. οὐκ ἠγνόησεν ἡ σὴ τελειότης ὅτι τῆς Ἀπολιναρίου δόξης τὸν μῦθον τῶν ἐμῶν καταχέοντες 20 ἐπιστολῶν ὠμήθησαν ὅτι καὶ ἄψυχον εἶναι φημί τὸ ἅγιον σῶμα Χριστοῦ καὶ ὅτι κρᾶσις ἢ σύγχυσις ἢ φυρμός ἢ μεταβολὴ τοῦ θεοῦ λόγου γέγονεν εἰς τὴν σάρκα ἢ γοῦν τῆς σαρκὸς μεταφοίτησις εἰς φύσιν θεότητος, ὡς μηδὲν ἔτι σώιζεσθαι καθαρῶς μήτε μὴν εἶναι ὃ ἐστίν. ὠμήθησαν δὲ πρὸς τούτῳ καὶ ταῖς Ἀρείου με συμφέρεσθαι δυσφημίαις διὰ τοι τὸ μὴ θέλειν διαφορὰν εἰδέναι φωνῶν καὶ τὰς μὲν εἶναι λέγειν θεοπρεπεῖς, τὰς δὲ ἀνθρωπίνας καὶ πρε- 25 πούσας μᾶλλον τῇ οἰκονομίᾳ τῇ μετὰ σαρκὸς. ἐγὼ δὲ ὅτι τῶν τοιούτων ἀπήλλαγμα, M V 325 μαρτυρήσειεν ἂν ἑτέροις ἢ σὴ τελειότης, πλὴν ἔδει σκανδαλισθεῖσιν ἀπολογήσασθαι. ταύτη

19—p. 30, 6 Fcyr 35 ἦν — ἄνθρωπος

V, P [= hk], S, D [= mn], AWRBUΛΔΛΙΛC

1 τὴν ἁγίαν παρθένον πιστεύουσι WR $\chi\bar{\nu}$ καὶ $\bar{\nu}\bar{\nu}$ SDWR υἱὸν ΛΔ 2 καὶ om WRU
Doctr. λέγειν ἓνα Doctr. λέγειν VP ὀνομάζειν SD 3 ἂν om. V προήλθεν Α
ἑαυτοῦ P 4 οἰκοδομοῦντες ἀβούλως P ἀβούλως οἰκοδομοῦντες SD 5 μισθὸς B δὲ om. U
6 ἰσχυομυθίας S ἰσχυοφυνίας V 7 ἐκκαπηλεύοντες S λόγον φασὶ WR γεγενῆσθαι
SDWB γεγενῆσθαι R 8 ἄνθρωπον] ἀλλ' ἐκ γυναικὸς S δὲ om. P 9 αὐτῷ φωνὰς
SDB Doctr. μείωσιν WΛC ὄντι P 10 καταδεικνύωσιν AWRB Doctr. καταδεικνύουσιν U
ἐπιδεικνύωσιν V ἐπιδεικνύουσιν P ὑποδεικνύωσιν D ὑποδεικνύουσιν S τέ VPAUΛC δὲ WRB
δὲ ὄντως SD παρ' αὐτὸν AU Doctr. οὕτως εἶναι WRB λέγουσι SR 11 τοι γὰρ VP
ἢ ἐκ τοῦ WR κατασμικρύνεται SD Doctr. 12 γε om. W τε R εἰρημένων ἀνθρωπίνως B
ἀνθρωπίνως S 13 πρόσωπα AWRBUΛΔ Doctr. om. VPSDΛC ὡς ἔφην om. WR τὸν
ἓνα om. SD υἱὸν] $\chi\bar{\nu}$ WR 14 αὐτοῦ om. WR τη⁸ om. WRB 15 ἀπάσας SD
ἐνός VPAWRUΛC ἐνὶ SD Doctr. ἐνὶ υἱῷ B 16 γεγράφηκε B 17 ἐπίσκοπος τῆς ἀντιοχείας SΛΔ
ῶσει W λαμπραὶ τῇ] λαμπροτάτῃ WR 18 αὐτὸ V 19 τοῦτο PSR 20 ἠγνόηκεν
VPFcyr ἠγνόησε δὲ WR δόξης ἀπολιναρίου B ἀπολλιναρίου S 21 ἅγιον om. W ἢ]
καὶ V 22 ἢ²] καὶ Fcyr θεοῦ om. Fcyr γοῦν om. W 23 μεταφοιτησάσης Fcyr ἔτι]
τι SD μὴν om. S 24 δέ] τε τινὲς WRB τούτοις WRΛΔ καὶ om. WR με
συμφέρεσθαι A συμφέρεσθαί με WR βλασφημίαις Fcyr τοι] τε U τὸ] τοῦτο τὸ S
ἐθέλειν VPFcyr 25 λέγειν εἶναι U 26 τῶν τοιούτων] τούτων WR 27 μαρτυρήσει ἂν
ἐν V μαρτυρήσει ἐν k μαρτυρήσειεν h κἂν ΛC ἀπολογήσασθαι VR

ep. 127 τοι γέγραφα προς τὴν θεοσέβειαν αὐτοῦ ὡς οὔτε πεφρόνηκά ποτε τὰ Ἀρείου τε καὶ Ἀπολιναρίου οὔτε μὴν μεταπεποιήσθαι τὸν τοῦ θεοῦ λόγον εἰς σάρκα φημί, ἀλλ' οὐδὲ εἰς φύσιν θεότητος μεταφύναί τὴν σάρκα διὰ τὸ ἄτρεπτον εἶναι καὶ ἀναλλοίωτον τὸν τοῦ θεοῦ λόγον· ἀνεφικτον δὲ καὶ τὸ ἕτερον οὔτε μὴν ἀνήρηκά ποτε φωνῶν διαφοράς, ἀλλ' οἶδα τὸν κύριον θεοπρεπῶς τε ἅμα καὶ ἀνθρωπίνως διαλεγόμενον, ἐπεὶ περ ἐστὶν ἐν ταύτῳ θεὸς καὶ ἄν- 5 θρωπος. οὐκοῦν αὐτὸ δὴ τουτὶ κατασημῆναι θέλων γέγραφεν ὅτι ἐδίδαξεν ὁμολογεῖν τῶν φύσεων τὸ διάφορον καὶ διαιρεῖν τὰς φωνὰς καταλλήλως ταῖς φύσεσιν· αἱ δὲ τοιαῦται διαλέξεις ἐμαὶ μὲν οὐκ εἰσιν, ἐξεφωνήθησαν δὲ παρ' αὐτοῦ.

21 Κάκεῖνο δέ, οἶμαι, τοῖς εἰρημένοις προσεπενεγκεῖν ἀναγκαῖον. ἀφίκετο γάρ πρὸς με ὁ θεοσεβέστατος ἐπίσκοπος Παῦλος τῆς Ἑμεσηνῶν, εἶτα λόγου κεκινημένου περὶ τῆς 10 ὀρθῆς τε καὶ ἀμωμῆτος πίστεως διεπυνθάνετό μου καὶ μάλα ἐσπουδασμένως εἰ συναινῶ τοῖς γραφεῖσιν παρὰ τοῦ τῆς αἰοδίου μνήμης καὶ τρισμακαρίου πατρὸς ἡμῶν Ἀθανασίου πρὸς Ἐπίκτητον ἐπίσκοπον τῆς Κορινθίων. ἐγὼ δὲ ἔφην ὅτι εἰ σώζεται παρ' ὑμῖν οὐ νενοθευμένον τὸ γράμμα (παραπεποιήται γὰρ τῶν ἐν αὐτῷ πολλὰ παρὰ τῶν τῆς ἀληθείας ἐχθρῶν), συναινέσαιμι ἂν πάντῃ τε καὶ πάντως. ὁ δὲ πρὸς τοῦτο ἔφασκεν ἔχειν μὲν 15 καὶ αὐτὸς τὴν ἐπιστολὴν, βούλσθαι δὲ ἐκ τῶν παρ' ἡμῖν ἀντιγράφων πληροφορηθῆναι καὶ μαθεῖν πότερον ποτε παρεποιήθη τὰ αὐτῶν βιβλία ἢ μή. καὶ δὴ καὶ λαβὼν ἀντίγραφα παλαιὰ καὶ οἷς ἐπεφέρετο, συμβαλὼν, ἠύρισκεν ταῦτα νενοθευμένα καὶ προέτρεψεν ἐκ τῶν

L III 1130 παρ' ἡμῶν βιβλίων ἴσα ποιῆσαι πέμψαι τε τῇ Ἀντιοχείᾳ ἐκκλησίᾳ· ὁ δὲ καὶ γέγονεν.

A 119 καὶ τοῦτό ἐστιν ὁ γέγραφεν ὁ εὐλαβέστατος καὶ θεοσεβέστατος ἐπίσκοπος Ἰωάννης τῷ 20 PG 201 Καρρηνῶι περὶ ἐμοῦ ὅτι ᾤέθετο τὰ περὶ τῆς ἐνανθρωπήσεως, συνυφάνας ἡμῖν καὶ τὴν πατριαν παράδοσιν, μικροῦ καὶ ἐξ ἀνθρώπων, ἴν' οὕτως εἴπω, γενέσθαι κινδυνεύσασαν.

22 Ἐὰν δὲ περικομίζωσι τινες ἐπιστολὴν ὡς γραφεῖσαν παρὰ τοῦ εὐλαβεστάτου πρεσβυτέρου τῆς Ῥωμαίων ἐκκλησίας Φιλίππου ὡσανεὶ τοῦ ὀσιωτάτου ἐπισκόπου Ξύστου χαλεπή- 25 ναντος ἐπὶ τῇ Νεστορίου καθαιρέσει καὶ ἐνρήξαντος αὐτῷ, μὴ πιστευέτω ἢ σὴ ὀσιότης· σύμφωνα γὰρ τῇ ἁγίᾳ συνόδῳ γέγραφεν καὶ πάντα ἐβεβαίωσεν τὰ παρ' αὐτῆς πραχθέντα καὶ ἐστὶν ὁμόφωνον ἡμῖν. εἰ δὲ δὴ καὶ ὡς παρ' ἐμοῦ γραφεῖσα παρακομίζοιτο πρὸς τινων ἐπιστολῇ ὡς μετανοοῦντος ἐφ' οἷς πεπράχαμεν κατὰ τὴν Ἐφεσίῳν, γελάσθω καὶ

V, P [= hk], S, D [= ni], AWRBUΛΔΛΙΛC

1/2 πεφρόνηκα ποτέ τὰ [τὰ om R] ἀρείου τε [τε om. WR] καὶ ἀπολιναρίου VPAWRUFcyt πεφρόνηκα τα ἀρείου ποτέ καὶ ἀπολιναρίου D τὰ ἀρείου καὶ ἀπολλιναρίου πεφρόνηκα S πεφρόνηκα τα ἀρείου B 2 τον τοῦ θῦ λόγον εἰς σάρκα μεταπεποιήσθαι B 3 μεταφυῆναι V καὶ ἀναλλοιωτον εἶναι B 4 τὸ om B διαφορὰν WRBFcyt 5 θεοπρεπῶς ἅμα καὶ ἀνθρωπίνως P θεοπρεπῶς τε καὶ ἀνθρωπίνως αμα V θεοπρεπῶς τε καὶ ἀνθρωπίνως WR τούτῳ S θεός τε διουὶ Fcyt 6 αὐτῷ P τοῦτο VSD om P κατα tum spat rel. P ὅτι δὲ R ἐδίδαξεν ὁμολογεῖν VPARBUΛC ἐδίδαξεν W ἔδει νῦν συνιδεῖν SD 7 καταλλήλων R 8 λέξεις P 9 οἶμαι om VP ἀναγκαῖον προσεπενεγκεῖν B προσεπενεγκεῖν PSD προσεπινεοῖν W ἄξιον VS, corr Vwg μὲν γὰρ AU 10 παῦλος ὁ WRB om V τῆς] τῶν S ἐμνησθῶν VA 11 τε om VPSD καὶ μάλα ἐσπουδασμένως om SD συναινῶ] ἄρα συμφωνῶ SD 12 καὶ — Ἀθανασίου] Ἀθανασίου τοῦ τρισμακαρίστου ἡμῶν πρσ SD 13 τῆς om WR ὅτι om. W ἡμῖν P 14 παραπεποιήνται WRU πολλὰ τῶν ἐν αὐτῷ WR αὐτοῦ πολλὰ P διὰ S τῆς om P 15 τε om R τούτοις D 16 δὲ καὶ ἐκ SD πληροφορηθῆναι τοῦτο S 17 τὰ αὐτῶν βιβλία παρεποιήθη V καὶ δὴ καὶ VAU καὶ δὴ PSDB καὶ WR 18 συνεφέρετο D εὔρισκε PDBU *deprehendi* ΛΔ 19 ἴσα] τοῦτο S πέμψας S 20 τὸ V 21 καρρηνῶ SARΛC καρήνιω PD καρήνιω VWBU *Careno pontifici* ΛΔ τὰ om WRB περὶ om P συ- νυφῆνας AU 22 κινδυνεύουσαν VW κινδυνεύσασαν ex κινδυνεύσαν corr. R 23 παρακομίζωσι D προκομίζωσι Bcorr ὡς om D τοῦ om V εὐλαβεστάτου om. WR 24 ἑυστάτου B 25 καθαιρέσει νεστορίου S ἐνρήξαντος [ἐναρῆξαντος U] αὐτῷ [αὐτὸ W] PSDWRU *incere- uient ei* ΛC ἀρῆξαντος αὐτῷ VB ἀρῆξαντος αὐτοῦ A *scripserit ei* ΛC *eamque irritam duxerit* ΛΔ πι- στευέτω τοῦτο [τουτῳ S] SDBΛΔ 26 παρ' αὐτῆς om A 27 ὁμοφρονῶν SD δὴ om I' 28 ἐφεσίῳν πόλιν VP γενέσθω V

τούτο· ἐσμὲν γὰρ διὰ τὴν τοῦ σωτῆρος χάριν ἐν καλῶι φρενὸς καὶ τοῦ εἰκότος οὐκ ἐκπεφορήμεθα λογισμοῦ.

Πρόσειπε τὴν παρὰ σοὶ ἀδελφότητα σὲ ἢ σὺν ἡμῶν ἐν κυρίωι προσαγορεύει.

129 = S 126 A 129. Latina uersio extat in Collectione Casinensi 295

Τοῦ αὐτοῦ πρὸς Δυνατὸν ἐπίσκοπον Νικοπόλεως Παλαιᾶς Ἡπείρου ἐπιστολή 5

- 1 Κυρίωι μου ἀγαπητῶι ἀδελφῶι καὶ συλλειτουργῶι Δυνατῶι Κύριλλος ἐν κυρίωι χαίρειν. L III 1151
Δεῖν ωήθην τῇ σῇ θεοσεβείᾳ τὰ παρακολουθήσαντα ἐπὶ τῇ εἰρήνῃ τῶν ἐκκλησιῶν καταστήσαι M V 348
γνώριμα. ἀφίκετο τοίνυν ὁ κύριός μου ὁ θαυμασιώτατος τριβούνος καὶ νοτάριος Ἀριστόλαος PG 77, 249
εἰς τὴν Ἀντιόχειαν, ἐπιφερόμενος καὶ βασιλικὰς συλλαβάς, αἱ παρεκελεύοντο τὸν εὐλαβέστατον ep. 120
τῆς Ἀντιοχείων ἐκκλησίας ἐπίσκοπον Ἰωάννην ἀναθεματίσαι μὲν τὰ μιὰρὰ Νεστορίου δόγματα, 10
καταψηφίσασθαι δὲ καὶ τὴν καθάρισιν αὐτοῦ καθ' ὁμοιότητα τῆς ἀγίας συνόδου Ζητῆσαι τε
οὕτω τὴν παρ' ἡμῶν κοινωνίαν. καὶ ἡ μὲν δύναμις τῶν γεγραμμένων αὕτη· τινὲς δὲ
τῶν κατὰ τὴν Ἀνατολὴν ἐπισκόπων, οὕτω τάχα Νεστορίου καταγινώσκοντες ἢ καὶ προστα-
σίαν αὐτῶι νέμοντες τὴν ὀρθὴν ἡμῶν λυποῦσαν πίστιν καὶ τῇ δόξῃ τοῦ πάντων ἡμῶν
σωτῆρος Χριστοῦ προσκρούουσιν οὐ μετρίως, παρεσκεύασαν γράψαι πρὸς με τὸν θεοσε- 15 ep. A 105
βέστατον καὶ ὁσιώτατον τῆς Βεροιαίων ἐπίσκοπον Ἀκάκιον εἰκαῖά τινα, ὡς αὐτῶν αἰτούν-
των χρῆναι μὲν ἅπαντα τὰ παρ' ἡμῶν γραφέντα κατὰ Νεστορίου παραλύεσθαι καὶ ὡς
ἄκυρα ῥίπτεσθαι, συνθέσθαι δὲ μόνωι τῶι συμβόλῳ τῆς πίστεως τῆς ὀρισθείσης παρὰ τῶν
ἀγίων ἡμῶν πατέρων ἐν τῇ Νικαέων πόλει. οἶδε δὲ ἡ σὴ ὁσιότης ὅτι τοιαῦτοι πάλοι αὐτῶν ep. 9
2 αἱ προτάσεις ἦσαν κατὰ τὴν Ἐφεσίων πόλιν. ἐγὼ δὲ πρὸς ταῦτα γέγραφα ὅτι πράγμα 20 ep. A 107
αἰτοῦσιν οὐκ ἐνδεχόμενον· γεγράφαμεν γὰρ ὀρθῶς ἃ γεγράφαμεν, τῇ ὀρθῇ καὶ ἀμωμήτῳ
συναγορεύοντες πίστει, καὶ οὐδὲν τὸ παράπαν τῶν ἰδίων ἀρνούμεθα. οὐ γὰρ εἴρηται τι,
καθάπερ αὐτοὶ φασιν, ἀτημελῶς, ἀλλὰ τῆς ὀρθότητος ἐχόμενα πανταχοῦ καὶ τῇ τῆς ἀλη-
θείας δυνάμει συντρέχοντα· χρῆναι δὲ μᾶλλον αὐτοὺς μὴ περιδρομαῖς τισι καὶ ἀναβολαῖς
κεχρῆσθαι τοιαύταις μῆτε μὴν ἔξω φέρεσθαι τῶν ἀναγκαίων, ἀλλὰ κατὰ τὸ δόξαν εὖ ἔχειν 25 M V 349
καὶ αὐτῶι τῶι εὐσεβεστάτῳ καὶ θεοφιλεστάτῳ βασιλεῖ καὶ τῇ ἀγίᾳ συνόδῳ τὰς Νεστορίου PG 252
φλυαρίας καὶ τὰς κατὰ Χριστοῦ γενομένας δυσφημίας ἀναθεματίσαι ὁμολογήσαι τε τὴν
καθάρισιν αὐτοῦ καὶ συνθέσθαι τῇ χειροτονίᾳ τοῦ ὁσιωτάτου καὶ θεοσεβεστάτου ἐπισκόπου
3 Μαξιμιανοῦ. τούτων τοίνυν παρ' ἐμοῦ διαπεμφθέντων αὐτοῖς τῶν γραμμάτων, συνεω-
ρακότες ὅτι οὐκ ἂν λάβοιεν τὴν κοινωνίαν, μὴ εἰς πείρας ἐνηνεγμένων ὧν ἔδει ποιεῖν αὐτοὺς, 30
ἀποστέλλουσιν εἰς τὴν Ἀλεξάνδρειαν τὸν εὐλαβέστατον καὶ θεοφιλέστατον ἐπίσκοπον τῆς
Ἑμεσηνῶν Παῦλον ἐπικομιζόμενον πρὸς με γράμματα κοινωνικά μὲν, ὑπαγορευθέντα δὲ οὐ ep. A 108
σφόδρα καθηκόντως. προσεποιούντο γὰρ καὶ μέμψεις πρᾶσάγειν ὡς οὐκ ὀρθῶς τινων
εἰρημένων καὶ πεπραγμένων ἐν τῇ ἀγίᾳ συνόδῳ. καὶ τὰς μὲν τοιαύτας ἐπιστολάς οὐ
προσηκάμην, ἀλλ' ἔφην ὅτι οἱ καὶ συγγινώμην αἰτεῖν ὀφείλοντες ἐπὶ τοῖς φθάσασιν πῶς καὶ 35

V, P [= hk], S, D [= mn], AWRBU'Λ'Λ'Λ'

1 φρενὶ D 2 λογισμοῖς B 3 om WR

V, P [= hk], S, D [= mn], AA

5 Τοῦ αὐτοῦ VPSD Κυρίλλου A δονάτον VP ἐπιστολή om mΛ 6 δονάτω VI'

7 ρκθ V ρκ P ρθ' D ωήθην] *orinon peculiariter* Λ τῇ παρακολουθήσαντι S 10 νεστορίου

μιὰρὰ SD δόγματα καὶ V 11 καὶ om SD αὐτοῦ om. SD 12 ἡμῖν P δὲ καὶ SD

13 ἢ] οἱ P 14 ἡμῶν om. P 14/15 λυποῦσαν — προσκρούουσιν Λ λυποῦσι — προσκρούουσιν

[προσκυνοῦσιν S οὐ προσκυνοῦσιν D] VPSDA 15 Χριστοῦ om. P οὐ μετρίως αἱ A αἱ οὐ

μετρίως D παρεσκεύασάν τε V 16 βεροιαίων VDA 19 ἡμῶν om VPSD 20 καὶ

κατὰ Λ τὴν τῶν V γέγραφα] ἔφην P 22 εἴρηται τι] εἴρητί V 23 πανταχοῦ PSLAA

παντελῶς καὶ πανταχοῦ V 26 εὐσεβεστάτῳ AA θεοσεβεστάτῳ VPSD 30 ἀνηνεγμένιον Λ

32 ἑωσηνῶν VSA γράμματα VAA om. PSD 35 οἱ] εἰ P

δευτέρας ἐπάγουσιν ὕβρεις; ἀπολογουμένου δὲ τοῦ μνημονευθέντος θεοσεβεστάτου
 I. III 1154 ἐπισκόπου ἐνωμότως τε διαβεβαιουμένου μὴ τοιοῦτον ἐσχηκέναι σκοπὸν αὐτοῦς, ἐξ ἀπλό-
 τητος δὲ μᾶλλον ἐπὶ τὸ γράμμα ἐλθεῖν, παρήκα μὲν διὰ τὴν ἀγάπην καὶ τοῦτο, οὐ πρό-
 ep. 122 τερον δὲ συναχθῆναι αὐτῷ συγκεχώρηκα, εἰ μὴ βιβλίον ἐπιδούς ἐγγράφως ἀνεθεμάτισε τὰ
 Νεστορίου δόγματα καὶ ὡμολόγησεν ἔχειν αὐτὸν καθηρημένον καὶ συντίθεσθαι τῇ χειρο- 5
 4 τονίαι τοῦ εὐλαβεστάτου καὶ θεοσεβεστάτου ἐπισκόπου Μαξιμιανοῦ. καὶ ἡξίου μὲν ὡς
 ὑπὲρ πάντων τῶν κατὰ τὴν Ἀνατολὴν ὄντων θεοσεβεστάτων ἐπισκόπων τὰ τοιαῦτα βιβλία
 δούς, μηδὲν ἕτερον ἡμᾶς προσαπαιτῆσαι· ἡνεσχόμην δὲ οὐδαμῶς, ἀλλὰ γὰρ συνεξέπεμψα
 τῷ κυρίῳ μου τῷ θαυμασιωτάτῳ τριβούνῳ καὶ νοταρίῳ Ἀριστολάῳ δύο τῶν ἡμετέρων
 κληρικῶν εἰς τὴν Ἀντιόχειαν, ἐγχειρίσας χάρτην καὶ εἰπὼν ὅτι ἐὰν ὑπογράψῃ ὁ θεοσε- 10
 βέστατος ἐπίσκοπος τῆς Ἀντιοχείων Ἰωάννης καὶ δέξηται τοῦτον, τότε ἀπόδοτε τὰ κοινω-
 νικά. ἐδυσχέρανε γὰρ ἐπὶ τῷ βράδει ὁ μνημονευθεὶς θαυμασιώτατος τριβούνος Ἀριστό-
 λαος. ὑπογράψαντος τοίνυν τοῦ θεοσεβεστάτου ἐπισκόπου Ἰωάννου καὶ τῶν σὺν αὐτῷ
 ἐπιφανεστέρων, ἀναθεματισάντων δὲ τὰ Νεστορίου δόγματα καὶ ὁμολογησάντων ἔχειν αὐτὸν
 καθηρημένον συνθεμένων τε τῇ χειροτονίαι τοῦ θεοσεβεστάτου ἐπισκόπου Μαξιμιανοῦ, 15
 ep. 95 ἀποδεδώκαμεν τὴν κοινωνίαν· ταῦτα γὰρ αὐτοῖς καὶ κατὰ τὴν Ἐφεσίων μητρόπολιν προε-
 5 τείνεται παρὰ τῆς ἀγίας συνόδου. ἴστω δὲ κάκεῖνο ἢ σὴ ὁσιότης· ἐνέστη μὲν γὰρ ἐν
 ἀρχαῖς πλείστα παρακαλῶν ὁ εὐλαβέστατος καὶ θεοσεβέστατος ἐπίσκοπος Παῦλος τῶν
 καθηρημένων ἔνεκα, Ἑλλαδίου τε φημί καὶ Εὐθηρίου καὶ Ἰμερίου καὶ Δωροθέου καὶ ἡξίου
 τὰ ἐπ' αὐτοῖς ἀργῆσαι, διατεινόμενος μὴ ἐτέρως δύνασθαι τὴν εἰρήνην τῶν ἐκκλησιῶν 20
 ἐνεχθῆναι πρὸς πέρας, εἰ μὴ προστεθεῖ καὶ τοῦτο. ἐγὼ δὲ ἔφην ἀδυνάτῳ πράγματι
 ἐπιχειρεῖν αὐτὸν καὶ τοῦτο οὐκ ἔσσεσθαι ποτε παρ' ἡμῶν. μεμενήκασιν τοίνυν ἐν ᾧ καὶ
 PG 253 νῦν εἰσὶ σχήματι, καὶ οὐδεμία γέγονεν αὐτῶν μνήμη ἐν ταῖς συνθήκαις ταῖς περὶ τῆς εἰρήνης
 ep. 130 6 τῶν ἐκκλησιῶν. γεγράφασι δὲ τὴν αὐτὴν ἐπιστολὴν ἣν ἔπεμψαν πρὸς με, καὶ πρὸς τοὺς
 M V 352 θεοσεβεστάτους καὶ ὁσιωτάτους ἐπισκόπους τὸν τε τῆς μεγάλης Ῥώμης Ξύστον καὶ τὸν 25
 τῆς ἀγίας Κωνσταντινουπολιτῶν ἐκκλησίας Μαξιμιανόν. καὶ ἦν ἀναγκαῖον ἀκριβῶς
 διδαχθῆναι ταῦτα τὴν σὴν τελειότητα, ὡς ἂν μὴ τινες ἕτερα ἀνθ' ἐτέρων φλυαρεῖν εἰω-
 θότες ταράξωσι τινὰς τῶν ἀδελφῶν ὡς ἡμῶν ὀρνησαμένους ἃ γεγράφαμεν κατὰ τῶν
 ep. 127 Νεστορίου δυσφημιῶν. ἀπέστειλα δὲ τὰ ἴσα τῶν ἐπιστολῶν τῆς τε παρ' ἐμοῦ γρα-
 φείσης πρὸς τὸν εὐλαβέστατον τῆς Ἀντιοχείων ἐπίσκοπον Ἰωάννην καὶ τῆς παρ' αὐτοῦ 30
 ep. 123 γραφείσης πρὸς με ἐπὶ τῷ ἀναθεματισμῷ τῶν Νεστορίου δυσφημιῶν καὶ τῇ καθαιρέσει
 αὐτοῦ πρὸς εὐμάθειαν ἀκριβῆ τῆς σῆς τελειότητος. καὶ ἐτέρως ἐπιστολὰς παρὰ ταύτας
 προκομιζέτω μηδεὶς.

Πρόσειπε τὴν παρὰ σοὶ ἀδελφότητα. σὲ ἢ σὺν ἡμῖν ἐν κυρίῳ προσαγορεύει.

V, P [= hk], S, D [= mn], AL

2 ἐνωμότως VD τὲ A τὲ καὶ VSD δὲ P 3 πρὸς D παρήκα μὲν P παρήκαμεν AL
 παρηκάμην V προσηκάμην SD 4 δούς V 6 καὶ θεοσεβεστάτου SDAAL om. VP 8 γὰρ om. VP
 συνέπεμψα SD 9/10 Ἀριστολάῳ — Ἀντιόχειαν om. SD 10 τὴν om. P ἐγχειρήσας PA
 11 ἐπίσκοπος om. A δέξησθε SDA 12 ἐδυσχέραν δὲ superscr. γὰρ V μνημονευθεὶς
 om. SD 14 δὲ VP τὲ SDAAL 15 συνθεμένων τὲ VAL καὶ συνθεμένων P καὶ συντί-
 θεσθαι SD εὐλαβεστάτου καὶ θεοσεβεστάτου SD 16 καὶ om. D 18 θεοφιλέστατος V
 19 παλλαδίου V φημί om. V εὐθηρίου ἱερίου V ἡμερίου SD 21/22 ἐγὼ — τοῦτο
 om. V 22 ἐσόμενον V 23 σχίσματι D 24 τῶν ἀγίων V καὶ τοὺς S καὶ τοῖς D
 25 θεοφιλεστάτους P θεοσεβεστάτοις D ὁσιωτάτοις ἐπισκόποις D ἐπισκόπους om. V τῷ
 — Ξύστῳ D 25/26 τῷ — μαξιμιανῷ D 27 ταῦτα om. V 29 ἀπεστείλαμεν A δὲ καὶ SD
 30/31 τὸν εὐλαβέστατον — πρὸς om. V 30 ἀντιοχείας D 31 σὲ V 31/32 καὶ — αὐτοῦ
 om. A 33 κομιζέτω P 34 σὺν V σὲ — προσαγορεύει om. V

130 = S 127 A 122

Ἰωάννου ἐπισκόπου Ἀντιοχείας καὶ τῶν λοιπῶν τῶν σὺν αὐτῷ ἐπιστολῇ πρὸς Ξύστον L III 108
ἐπίσκοπον Ῥώμης καὶ πρὸς Κύριλλον ἐπίσκοπον Ἀλεξανδρείας καὶ Μαξιμιανὸν ἐπίσκοπον M V 285

Κωνσταντινουπόλεως

Τοῖς ὀσιωτάτοις καὶ θεοφιλεστάτοις ἀδελφοῖς καὶ συλλειτουργοῖς Ξύστῳ Κυρίλλῳ 5
καὶ Μαξιμιανῷ Ἰωάννης καὶ οἱ λοιποὶ πάντες οἱ σὺν ἐμοὶ ἐν κυρίῳ χαίρειν. Καὶ σπουδῇ
καὶ σκοπὸς πᾶσι τοῖς ἱεράσθαι λαχοῦσι καὶ τὴν θείαν τῆς ἐπισκοπῆς λειτουργίαν πεπιστευ-
μένοις παρὰ τοῦ πάντων ἡμῶν σωτῆρος Χριστοῦ τὸ ἐν ὀρθῇ πίστει διαπρέπειν οὕτω τε
διδάσκειν τοὺς ὑπὸ χεῖρα λαοὺς. οὕτω τοίνυν ἔχοντος τοῦ πράγματος, κατὰ τὸ παρῳι-
χηκὸς ἔτος ἐκ θεσπίσματος τῶν εὐσεβεστάτων καὶ φιλοχρίστων βασιλέων ἀγία σύνοδος 10
θεοφιλεστάτων ἐπισκόπων συνήχθη κατὰ τὴν Ἐφεσίων μητρόπολιν τῆς κατὰ Νεστόριον
ὑποθέσεως χάριν, οἱ καὶ συνεδρεύσαντες ἅμα τοῖς ἀποσταλεῖσιν ἐκδίκους παρὰ τοῦ τῆς
μακαρίας μνήμης Κελεστίνου τ' ὃ γενομένου ἐπισκόπου τῆς ἀγίας Ῥωμαίων ἐκκλησίας ψήφῳ
καθαίρέσεως ὑποβεβλήκασιν τὸν μνημονευθέντα Νεστόριον ὡς βεβήλῳ διδασκαλίᾳ χρησά-
μενον καὶ σκανδαλίσαντα πολλοὺς καὶ οὐκ ὀρθοποδήσαντα περὶ τὴν πίστιν· συνεδραμῆ- 15
κότες δὲ καὶ ἡμεῖς, εἴτα τοῦτο γεγονός ἐυρόντες λελυπήμεθα. ταύτης ἕνεκα τῆς αἰτίας
διαφορᾶς μεταξὺ γενομένης ἡμῶν τε καὶ τῆς ἀγίας συνόδου καὶ πολλῶν μεταξὺ πεπραγμένων
τε καὶ εἰρημένων, ὑπεστρέψαμεν εἰς τὰς ἑαυτῶν ἐκκλησίας τε καὶ πόλεις, οὐ συνενεχθέντες
τὸ τῆνικάδε τῇ ἀγίᾳ συνόδῳ δι' ὑπογραφῆς εἰς τὴν ἐξενεχθεῖσαν κατὰ Νεστορίου τῆς
καθαίρέσεως ψήφον. διηρημένων δὲ πρὸς διχὸν ἰαν τῶν ἐκκλησιῶν, ἐπειδὴ τούτου 20
μάλιστα πάντας φροντίσαι ἐχρῆν ὅπως συναφθεῖεν ἐκ μέσου γενομένης διχονοίας ἀπάσης,
καὶ τῶν εὐσεβεστάτων καὶ φιλοχρίστων βασιλέων αὐτὸ δὴ τοῦτο γενέσθαι θεσπισάντων ep. 120
καὶ εἰς τοῦτο πεπομφότων τὸν θαυμασιώτατον τριβούνον καὶ νοτάριον Ἀριστόλαον, συνή- L III 1090
ρυσεν εἰς ἀναίρεσιν ἀπάσης φιλονεικίας καὶ ὑπὲρ τοῦ τὴν εἰρήνην βραβευθῆναι ταῖς ἐκκλη-
σίαις τοῦ θεοῦ καὶ ἡμᾶς αὐτοὺς νῦν συνθέσθαι τῇ ψήφῳ τῆς ἀγίας συνόδου τῇ ἐξενεχθείσῃ 25
κατὰ Νεστορίου ἔχειν τε αὐτὸν καθιρημένον καὶ ἀναθεματίσαι τὰς δυσφήμους αὐτοῦ
διδασκαλίας διὰ τὸ τὰς παρ' ἡμῖν ἐκκλησίας τὴν ὀρθὴν αἰεὶ καὶ ἀβέβηλον ἐσχέκναι πίστιν,
καθὰ καὶ ἡ ὑμετέρα ὀσιότης, καὶ ταύτην αἰεὶ φυλάττειν καὶ παραδιδόναι τοῖς λαοῖς. συναι-
νούμεν δὲ καὶ τῇ χειροτονίᾳ τοῦ ὀσιωτάτου καὶ θεοσεβεστάτου τῆς Κωνσταντινουπολιτῶν
ἀγίας ἐκκλησίας ἐπισκόπου Μαξιμιανοῦ καὶ κοινωνικοὶ πᾶσιν ἐσμέν τοῖς κατὰ τὴν οἰ- 30
κουμένην θεοσεβεστάτοις ἐπισκόποις, ὅσοι τὴν ὀρθὴν καὶ ἀμώμητον ἔχουσιν τε καὶ τηροῦσιν
πίστιν.

V, P [= bk], S, D [= mn], A

ρλ V ρκα P ρκ' D 2 Ἰωάννου — Ἀντιοχείας] τοῦ αὐτοῦ A λοιπῶν] λοιπῶν ἐπισκόπων A
3 πρὸς om. A 5/6 Ξύστῳ — χαίρειν om. D 6 οἱ λοιποὶ — ἐμοί] οἱ σὺν ἐμοὶ πάντες S
7 ὑπασιν DA 10 θεσπισμάτων A 11 θεοφιλεστάτων — συνήχθη SDA ἡθροίσθη θεοφιλεστάτων
ἐπισκόπων P θεοφιλεστάτων ἐπισκόπων V 12 χάριν γέγονεν V 13 ἀγίας om. SD 14 διδα-
σκάτω S 14/15 χρώμενον VPSD 15 καὶ² om. SD ὀρθοποδίσαντα SD 17 γενομένης
μεταξὺ P γενομένης V 18 εἰς τὰς — πόλεις ὑπεστρέψαμεν V εἰς τὰς — πόλεις P συναχθέν-
τες P 19 τῆνικάδε V 19/20 τῆς κατὰ νεστορίου καθαίρέσεως A 19 τοῦ νεστορίου SD
20 δὲ om. V ἐπειδὴ δὲ V τοῦτο PS 21 πάντας om. V 22 θεοσεβεστάτων V
γενέσθαι om. P 23 θαυμάσιον V 24 εἰς — φιλονεικίας] ἀπάσης φιλονεικίας ἐξαιρεθείσης P
25 καὶ νῦν SD om. V τῇδε τῇ VSD 29 ὀσιωτάτου καὶ θεοσεβεστάτου] θεοσεβεστάτου καὶ
θεοφιλεστάτου P 30 ἀγίας om. SD ἀνά SD πᾶσαν τὴν A 31 ὀρθόδοξον V

131 = S 128 A 125. Latina uersio extat in Collectione CT 74

L III 1155
M V 352
PG 77, 253Κυρίλλου ἐπισκόπου Ἀλεξανδρείας πρὸς Μαξιμιανὸν ἐπίσκοπον Κωνσταντινουπόλεως
ἐπιστολή

Κυρίω μου ἀγαπητῷ ἀδελφῷ καὶ συλλειτουργῷ Μαξιμιανῷ Κύριλλος ἐν κυρίῳ
χαίρειν. Οὐκ ἦν ἀμφίβολον ὅτι πάντῃ τε καὶ πάντως αἱ τῆς σῆς ὁσιότητος ἰσχύουσι
προσευχαί· κατανεύει γὰρ ἐτοίμως τοῖς ἀγαπῶσιν αὐτὸν ὁ πάντων ἡμῶν σωτὴρ ὥστε
Ps. 17, 7 ἕκαστον καὶ ἐπὶ τούτῳ χαίροντά τε καὶ ἀνασκιρτῶντα λέγειν· ἤκουσεν ἐκ ναοῦ ἁγίου
αὐτοῦ φωνῆς μου καὶ ἡ κραυγὴ μου ἐνώπιον αὐτοῦ εἰσελεύσεται εἰς τὰ
ᾠτα αὐτοῦ. ἰδοὺ γὰρ ἰδοὺ τὰ διεσπασμένα μέλη τοῦ τῆς ἐκκλησίας σώματος συνήφθη
πάλιν ἀλλήλοις καὶ διατέμνει μὲν οὐδὲν εἰς διχόνοιαν τοὺς ἱεουργοῦντας τὸ εὐαγγέλιον τοῦ
Χριστοῦ, μιᾷ δὲ οἱ πάντες στεφανούμεθα πίστει, τὸν τῶν ἀνοσίων εὐρετὴν Νεστόριον ἔξω
τῶν ἱερῶν ἐλάσαντες περιβόλων καὶ ἀγέλης εὐγενοῦς ἀποστήσαντες τὸν ψευδοποιμένα·
γέγονε δὲ καὶ τοῦτο [ἐν] τῶν σῶν κατόρθωμα προσευχῶν. ἐπεὶ τοίνυν φροντὶς ἀναγκαῖα
γέγονε καὶ τοῖς εὐσεβεστάτοις βασιλεῦσιν ἢ περὶ τῶν ἐκκλησιῶν εἰρήνης, εὐχόμεθα δὲ καὶ
ἡμεῖς αὐτοὶ γενέσθαι μὲν ἐκ μέσου τὸ διατειχίζον καὶ διατέμονον ἡμᾶς εἰς διαφοράν, ἀνα-
ep. 123 λάμψαι δὲ φωτὸς δίκην τὴν θεῷ φιλότιμον εἰρήνην, ὁμολογησάντων ἐγγράφως τοῦ θεοφι-
λεστάτου καὶ θεοσεβεστάτου τῆς Ἀντιοχείας ἐπισκόπου Ἰωάννου καὶ τῶν σὺν αὐτῷ εὐλα-
βεστάτων ἐπισκόπων ὅτι καὶ καθιρημένον ἔχουσι Νεστόριον καὶ ἀναθεματίζουν τὰς ἀνοσίους
ep. 127 αὐτοῦ δυσφημίας, πέπομφα γράμματα πρὸς τε τὴν θεοσέβειαν αὐτοῦ καὶ τοὺς ἄλλους κοι-
PG 256 νωνικὰ καὶ συνήφθημεν εἰς ὁμόνοιαν, πρὸς τοῦτο καὶ τῆς σῆς συναινούσης ὁσιότητος καὶ 20
ἀπάντων τῶν ἄλλων ἐξ ὧν τὸ τῆς ἀγίας συνόδου γέγονε πλήρωμα. οὐ γὰρ ἔρις καὶ
φιλονεικία κρατεῖ παρ' ἡμῖν, ἀλλ' ἓνα σκοπὸν οἱ πάντες ἐσχέκαμεν πρὸς εἰρήνην βλέποντα,
καὶ εἴπερ ἠθέλησαν οἱ ἐξ ἀρχῆς διχονοήσαντες καὶ ἑαυτοὺς ἡμῶν ἀποτεμόντες, οὐδ' ἂν
ὅλως γέγονέ τις ἔρις καὶ διαφορὰ τῶν ἐκκλησιῶν. πλὴν εὐλογητὸς ὁ σωτὴρ ὁ τὸν
χειμῶνα καταπαύσας καὶ τὴν τῆς ὁμοψυχίας ἡμῖν ἀπλώσας γαλήνην εὐχαῖς καὶ πρεσβείαις
τῆς σῆς ὁσιότητος, καὶ τῶν ἄλλων δὲ ἀπάντων ὅσοι πίστιν ἔχοντες ὀρθὴν καὶ εἰλικρινή
Ioh. 3, 23 τὴν ἐν πνεύματι καὶ ἀληθείᾳ προσκύνῃσιν καὶ λατρείᾳ τελοῦσιν αὐτῷ.

V, P [= hk], S, D [= mn], AJΛ^c

ρλα V ρκβ P ρκα' D 2/3 Κυρίλλου — ἐπιστολή VPSDΛ κυρίλλου πρὸς τὸν αὐτὸν μαξιμιανόν
σταλεῖσα διὰ ἀριστολάου AJ 3 in fine add. qui ordinatus est post Nestorium Λ^c qui — Nestorium
directa post pacem Λ^c 4/5 Κυρίω — χαίρειν om. V 4 κυρίω — συλλειτουργῷ AJ reuerentissimo et
deosantissimo comministro Λ τῷ ὁσιωτάτῳ καὶ ἀγιωτάτῳ δεσπότῃ ἐμῷ ἀρχιεπισκόπῳ πατρὶ PSD
5 ἰσχύουσιν VD 7 καὶ om. P τε om. D 7/8 αὐτοῦ ἁγίου S 9 διεσπασμένα VPAJΛ^c
διεσπαρμένα SDΛ^c 12 ἐλάσαντα S ἀγενοῦς S ἀποστήσαντα S 13 ἐν om. VAJΛ
ἐπεὶ δὲ τοίνυν V 14 παρὰ J εἰρήνης Λ εἰρήνη VPSDAJ 15/16 ἀναλάμψαι — εἰρήνην om.
SD 16 τὴν AJ om. VP τοῦ τε P 17 εὐσεβεστάτου P 18 καὶ¹ AJΛ om. VPSD
ἀνοσίους] insensatas [= ἀνοήτους] Λ^c 19 δυσφημίας αὐτοῦ SD καὶ πέπομφα P ἄλλους
AJΛ ἄλλους ἐπισκόπους VPSD 20 συντρεχούσης πρὸς τοῦτο καὶ τῆς σῆς ὁσιότητος D ὁσιό-
τητος συναινούσης P 22 οἱ πάντες AJ ἅπαντες VPSD 23 ἡμῖν διχονοήσαντες D 25 κατα-
παύσας VAJ καταστήσας PS κατασιγήσας D ἡμῖν DAJΛ ἡμῶν VPS 26 πάντων VP
27 πνεύματι τε καὶ AJ

132 = S 91 A 131. Latina uersio extat in Collectione CT 75

Ὑπομνηστικὸν Εὐλογίῳ πρεσβυτέρῳ Ἀλεξανδρείας παραμένοντι ἐν Κωνσταντινουπόλει παρὰ τοῦ ἀγιωτάτου ἐπισκόπου Κυρίλλου

L III 1147
M V 344
PG 77, 224
PG 225
ep. 123. 127

Ἐπιλαμβάνονται τινὲς τῆς ἐκθέσεως ἧς πεποίηνται οἱ Ἀνατολικοί, καὶ φασιν· διὰ τί δύο φύσεις ὀνομαζόντων αὐτῶν ἠνέσχετο ἢ καὶ ἐπήνεσεν ὁ τῆς Ἀλεξανδρείας; οἱ δὲ τὰ Νεστορίου φρονούντες λέγουσιν κάκεινον οὕτω φρονεῖν, συναρπάζοντες τοὺς οὐκ εἰδότας τὸ ἀκριβές. χρή δὲ τοῖς μεμφομένοις ἐκεῖνα λέγειν ὅτι οὐ πάντα ὅσα λέγουσιν οἱ αἰρετικοί, φεύγειν καὶ παραιτεῖσθαι χρή· πολλὰ γὰρ ὁμολογοῦσιν ὧν καὶ ἡμεῖς ὁμολογοῦμεν. οἷον Ἀρειανοὶ ὅταν λέγωσιν τὸν πατέρα ὅτι δημιουργὸς ἐστὶ τῶν ὅλων καὶ κύριος, μὴ διὰ τοῦτο φεύγειν ἡμᾶς ἀκολουθοῦν τὰς τοιαύτας ὁμολογίας; οὕτω καὶ ἐπὶ Νεστορίου, κἂν λέγη δύο φύσεις τὴν διαφορὰν σημαίνων τῆς σαρκὸς καὶ τοῦ θεοῦ λόγου· ἑτέρα γὰρ ἢ τοῦ λόγου φύσις καὶ ἑτέρα ἢ τῆς σαρκὸς. ἀλλ' οὐκέτι τὴν ἔνωσιν ὁμολογεῖ μεθ' ἡμῶν. ἡμεῖς γὰρ ἐνώσαντες ταῦτα ἓνα Χριστόν, ἓνα υἱόν, τὸν αὐτὸν ἓνα κύριον ὁμολογοῦμεν καὶ λοιπὸν μίαν τὴν τοῦ υἱοῦ φύσιν σεσαρκωμένην, ὁποῖόν ἐστιν καὶ ἐπὶ τοῦ κοινου εἰπεῖν ἀνθρώπου· ἔστιν μὲν γὰρ ἐκ διαφορῶν φύσεων, ἀπὸ τε σώματος φημί καὶ ψυχῆς, καὶ ὁ μὲν λόγος καὶ ἡ θεωρία οἶδεν τὴν διαφορὰν, ἐνώσαντες δέ, τότε μίαν ποιοῦμεν ἀνθρώπου φύσιν. οὐκοῦν οὐ τὸ εἰδέναι τῶν φύσεων τὴν διαφορὰν διατέμνειν ἐστὶν εἰς δύο τὸν ἓνα Χριστόν. ἐπειδὴ δὲ πάντες οἱ ἐκ τῆς Ἀνατολῆς νομίζουσιν ἡμᾶς τοὺς ὀρθοδόξους ταῖς Ἀπολιναρίου δόξαις ἀκολουθεῖν καὶ φρονεῖν ὅτι σύγκρασις ἐγένετο ἢ σύγχυσις (τοιαύταις γὰρ αὐτοὶ κέχρηται φωναῖς, ὡς τοῦ θεοῦ λόγου μεταβεβηκότος εἰς φύσιν σαρκὸς καὶ τῆς σαρκὸς τραπίσης εἰς φύσιν θεότητος), συγκεχωρήκαμεν αὐτοῖς οὐ διελεῖν εἰς δύο τὸν ἓνα υἱόν, μὴ γένοιτο, ἀλλ' ὁμολογῆσαι μόνον ὅτι οὕτε σύγχυσις ἐγένετο

2 Feyer 12 ἐν τῆς πρὸς Εὐλόγιον ἐπιστολῆς τὸν ἐν Κωνσταντινουπόλει ἀποκρισιάριον, ἧς ἡ ἀρχή· Ἐπιλαμβάνονται — Ἀνατολικοί 4—14 σεσαρκωμένην Doctr. patr. 23, 1 4—8 χρή Eulogius ap. Phot. bibl. 230 p. 270b 23 7 οὐ πάντα — 12 σαρκὸς Coll. c. Seuer. 47 [t. IIII 2 p. 177] 11 κἂν — 14 σεσαρκωμένην Eulogius p. 270b 35 17/18 οὐκοῦν — Χριστόν Doctr. patr. 23, 1 οὐ τὸ — Χριστόν Feyer 15 18—p. 36, 2 Feyer 12 ἐπειδὴ — φωνήν

V, P [= hk], S, D [= mn], AWRBEUZAΛc

2/3 ὑπομνηστικὸν εὐλογίῳ πρεσβυτέρῳ ἀλεξανδρείας [ἀλεξανδρείας om. SD] παραμένοντι — τοῦ ἀγιωτάτου [ἀγιωτάτου om. SD] ἐπισκόπου [ἀρχιεπισκόπου SDA] κυρίλλου SDRΛ τοῦ αὐτοῦ ἀγίου κυρίλλου ὑπομνηστικὸν εὐλογίῳ διακόνῳ ἀλεξανδρείας παραμένοντι ἐν κωνσταντινουπόλει ὄντι ἀποκρισεαρίῳ Z τοῦ αὐτοῦ [ἐπιστολὴ τοῦ αὐτοῦ V κυρίλλου ἀρχιεπισκόπου ἀλεξανδρείας E] πρὸς εὐλόγιον πρεσβύτερον [ἐπίσκοπον P] ἀλεξανδρείας [hic finem facit inscriptionis V] στατίζοντα [στασιάζοντα E] ἐν κωνσταντινουπόλει VPAEU τοῦ αὐτοῦ ἀγίου κυρίλλου πάπα ἀλεξανδρείας πρὸς εὐλόγιον πρεσβύτερον ἀλεξανδρείας ἐπιστολὴ περὶ πίστεως W τοῦ αὐτοῦ ἐν ἀγίοις κυρίλλου ἐπιστολὴ πρὸς εὐλόγιον πρεσβύτερον χρηματίζοντα ἐν κωνσταντινουπόλει B ρλβ V ρκγ P πη' D 4 διὰ τί] ὅτι SD 5 ἀλεξανδρείας ἐπίσκοπος ZΛ 5/6 τὰ Νεστορίου] *qualia* [Λι qui Λc] *Nestori sunt* Λc 6 φρονούντες om. SDAΛc συναρπάζοντας R 7 ἐκεῖνα VWRBEUΛ Eulog. ἐκεῖνο PSDAZ ὅτι om. D 8 ὧν] ὡς Λ 9 οἱ ἀρειανοὶ VE ὅτε λέγουσι E ὅτι om. P τῶν ὅλων om. Z 10 ἡμᾶς φεύγειν SDWRZ ἀκολουθοῦν ἦν P ἀκολουθεῖν E ἀκολουθοῦν καὶ ἀρνεῖσθαι Z ταῖς τοιαύταις ὁμολογίαις E ταῦτα τὰς ὁμολογίας VP 11 λέγει R λέγοι Z σημαίνων om. V 12 οὐκέτι] οὐ κατὰ SD 13 Χριστόν] κν E 14 τὴν om. VP υἱοῦ] θῷ SD σεσαρκωμένην φαμέν WR 15 μὲν om. WR φημί om. WRBE 16/17 ἐνώσαντες — διαφορὰν om. S 16 τότε] ταῦτα Z ποιοῦμεν μίαν DZ μίαν V 17 οὐκοῦν αὐ B 18 ἐκ om. Feyer 18/19 τοὺς ὀρθοδόξους ἡμᾶς ἀκολουθεῖν ταῖς — δόξαις B 19 ἀπολλιναρίου S κακοδοξίαις Feyer ἢ καὶ φρονεῖν Z 20 τοιαύταις γάρ] καὶ τοιαύταις Z καὶ αὐτοὶ D μεταβεβηκότος DAWRBEUZAΛ Feyer καταβεβηκότος S μεταβεβηκότος VPAc εἰς om. Λc 20/21 εἰς — τραπίσης] τὴν σάρκα P 21 συνεχωρήσαμεν VPAU αὐτοῦς SDWRA μὴ SD 22 τὸν ἓνα χν εἰς δύο Z υἱόν SDAWRBEΛc Feyer χν VPU (Z)

οὔτε κραῖσις, ἀλλ' ἡ μὲν σὰρξ σὰρξ ἦν ὡς ἐκ γυναικὸς ληφθεῖσα, ὁ δὲ λόγος ὡς ἐκ πατρὸς
 Ioh. 1, 14 γεννηθεὶς λόγος ἦν· πλὴν εἰς ὁ Χριστὸς καὶ υἱὸς καὶ κύριος κατὰ τὴν Ἰωάννου φωνὴν ὡς
 γεγονότος σαρκὸς τοῦ λόγου. παρασκεύαζε δὲ αὐτοὺς προσέχειν τῇ ἀναγνώσει τῆς
 ἐπιστολῆς τοῦ μακαρίου πάπα Ἀθανασίου, ὅτι ἐκεῖ φιλονεικούντων τινῶν καὶ λεγόντων ὅτι
 ἐκ τῆς ἰδίας φύσεως ὁ θεὸς λόγος μετεποίησεν ἑαυτῷ σῶμα, ἄνω καὶ κάτω ἰσχυρίζεται 5
 ὅτι οὐχ ὁμοούσιον ἦν τῷ λόγῳ τὸ σῶμα. εἰ δὲ οὐχ ὁμοούσιον, ἑτέρα πάντως καὶ
 ἑτέρα φύσις, ἔξ ὧν ὁ εἷς καὶ μόνος νοεῖται υἱός. κάκεινο δὲ μὴ ἀγνοεῖτ' ὅπου
 γὰρ ἔνωσις ὀνομάζεται, οὐχ ἑνὸς πράγματος σημαίνεται σύνοδος, ἀλλ' ἡ δύο ἢ καὶ πλείονων
 καὶ διαφόρων ἀλλήλοις κατὰ τὴν φύσιν. εἰ τοίνυν λέγομεν ἔνωσιν, ὁμολογοῦμεν ὅτι
 L III 1150 σαρκὸς ἐψυχωμένης νοερῶς καὶ λόγου, καὶ οἱ δύο λέγοντες φύσεις οὕτω νοοῦσι· πλὴν τῆς 10
 ἐνώσεως ὁμολογουμένης οὐκέτι δίστανται ἀλλήλων τὰ ἐνωθέντα, ἀλλ' εἰς λοιπὸν υἱός, μία
 φύσις αὐτοῦ, ὡς σαρκωθέντος τοῦ λόγου. ταῦτα ὡμολόγησαν οἱ ἐκ τῆς Ἀνατολῆς, εἰ
 ep. 123. 127 καὶ περὶ τὴν λέξιν ὀλίγον ἐσκοτίσθησαν. οἱ γὰρ ὁμολογοῦντες ὅτι ὁ ἐκ θεοῦ πατὸς
 PG 228 γεννηθεὶς μονογενὴς λόγος ἐγεννήθη ὁ αὐτὸς καὶ κατὰ σάρκα ἐκ γυναικὸς, καὶ ὅτι θεοτόκος
 ἐστὶν ἡ ἁγία παρθένος, καὶ ὅτι ἐν αὐτοῦ τὸ πρόσωπον, καὶ ὅτι οὐ δύο υἱοί, οὐ δύο 15
 Χριστοί, ἀλλ' εἷς, πῶς ταῖς Νεστορίου συμφέρονται δόξαις; Νεστόριος μὲν γὰρ ἐν ταῖς
 ἑαυτοῦ ἐξηγήσεσιν προσποιεῖται λέγειν· εἷς υἱὸς καὶ εἷς κύριος, ἀλλ' ἀναφέρει τὴν υἰότητα
 καὶ τὴν κυριότητα ἐπὶ μόνον τὸν τοῦ θεοῦ λόγον, ὅταν δὲ ἔλθῃ εἰς τὴν οἰκονομίαν, πάλιν
 ὡς ἕτερον κύριον τὸν ἐκ γυναικὸς ἰδίᾳ ἀνθρωπὸν φησιν συναφθέντα τῇ ἀξίᾳ [τῇ ἰσο-
 τιμίᾳ]. τὸ γὰρ λέγειν ὅτι διὰ τοῦτο ὁ θεὸς λόγος Χριστὸς ὀνομάζεται, ὅτι ἔχει τὴν 20
 συνάφειαν τὴν πρὸς τὸν Χριστόν, πῶς οὐκ ἐναργῶς ἐστὶν δύο λέγειν Χριστούς, εἰ Χριστὸς
 πρὸς Χριστόν ἔχει συνάφειαν ὡς ἄλλος πρὸς ἄλλον; οἱ δὲ ἐκ τῆς Ἀνατολῆς οὐδὲν
 εἰρήκασιν τοιοῦτον, τὰς δὲ φωνὰς διαιροῦσι μόνον. διαιροῦσι δὲ κατὰ τοῦτον τὸν τρόπον,
 ep. 123. 127 ὡς τὰς μὲν θεοπρεπεῖς εἶναι λέγειν, τὰς δὲ ἀνθρωπίνους, τὰς δὲ κοινοποιηθείσας, ὡς ἐχούσας
 ὁμοῦ καὶ τὸ θεοπρεπὲς καὶ τὸ ἀνθρώπινον, πλὴν εἰρημένας παρ' ἑνὸς καὶ τοῦ αὐτοῦ καὶ 25
 οὐχ ὡς Νεστόριος τὰς μὲν τῷ θεῷ λόγῳ ἰδικῶς ἀπονέμει, τὰς δὲ τῷ ἐκ γυναικὸς ὡς

3 παρασκεύαζε — 7 νοεῖται Χριστός Coll. c. Seuer. 47 παρασκεύαζε — φύσις Feyer 13 7—11 Feyer 14
 κάκεινο — ἐνωθέντα 7 κάκεινο — 10 νοοῦσι Coll. c. Seuer. 48; 7—10 λόγου Ephraim ap. Phot. 229
 p. 251a 8 7 κάκεινο — 9 φύσιν Coll. c. Seuer. 45 11/12 εἷς — λόγου adferuntur ab Eulogio
 Phot. p. 273a 13, falsata dicuntur in Coll. c. Seuer. 49 13 οἱ γὰρ — 16 δόξαις Coll. c. Seuer. 49
 22 οἱ δὲ — p. 37, 2 καὶ ἐτέρῳ adferuntur Doctr. patr. 23, 4 et in Coll. c. Seuer. 49

V, P [= hk], S, D [= mn], AWRBEUZA^c

1 σύγκρασις VP σὰρξ alterum om. PSDZ, corr. S ληφθεῖσα R ὡς] ὁ R τοῦ πρὸ A
 2 ὁ om. S καὶ υἱὸς om. WR εἰς υἱὸς S 3 σαρκὸς — αὐτοὺς om. P παρασκεύαζε
 DWRBEUZA^c Coll. Feyer procuravit A^c παρασκευάζεσθαι VSA 4 μακαριωτάτου A πάππα D
 ἐκείνων P τινῶν om. P 5 μετεποίησεν ὁ θεὸς λόγος Z ὁ om. E αὐτῷ E δισχυ-
 ρίζεται WRB δισχυρίζεται λέγων Feyer Coll. 6 οὐκ R σῶμα ἄνω V οὐκ R 7 ἡ φύσις
 SDWR υἱὸς VPABEU^a θεὸς καὶ υἱὸς Z χῶ SDWR Coll. μὴ ἀγνοεῖτ' ὅπου] μανθανέτωσαν VP
 7/8 οὐ γὰρ E ὅτι ὅπου Z ὅπου γὰρ ὅλως SDA 8 ἡ^a om. Feyer καὶ om. VPR, corr. R
 9 ἀλλήλων SD τὴν om. SDWR 10 ἐψυχωμένης DZ νοερὰς WE τοῦ λόγου Z
 11 δίσταται SZ 12 τοῦ λόγου] ἐπινεῖται B λόγου S καθωμολόγησαν B ὁμολογεῖσθαι Z
 ἐκ om. SDWRBEZ 13 καὶ om. U οἱ] εἰ WR 13/14 ὅτι ἐκ — γεννηθεὶς ὁ WR 14 λόγος
 μονογενὴς S αὐτὸς κατὰ σάρκα καὶ S 15 ἐστὶν om. Z αὐτῷ S τὸ om. VP οὐ
 δύο²] οὐδὲ Z 17 αὐτοῦ P αὐτοῦ Z λέγειν προσποιεῖται B λέγειν ὅτι SD υἱὸς
 εἰς VP 18 καὶ τὴν κυριότητα om. A τὴν¹ om. E 19 ὡς om. kSDWR 19/20 τῇ
 ἰσοτιμίᾳ VPABEUZA^a ἡ τῇ ἰσοτιμίᾳ WR τῆς ἰσοτιμίας SD dittographiam antiquissimam deleui
 20 ὅτι om. P Χριστὸς om. SR τὴν om. Z 21 ὧν διηγεῖται Z ἐναργὲς VP λέ-
 γειν δύο W υἱὸς ἢ χριστοῦς Z εἰ Χριστὸς om. E εἰ γὰρ S 23 μόνος VPE
 25 καὶ¹ om. WRBU παρ'] περὶ V καὶ⁴ om. U

ἐτέρωι υἱῶι. ἕτερον δέ ἐστι τὸ φωνῶν εἶδέναι διαφορὰν καὶ ἕτερον τὸ μερίζειν δύο προσώποις, ὡς ἐτέρωι καὶ ἐτέρωι.

Ἡ δὲ ἐπιστολὴ ἢ πρὸς Ἀκάκιον μάλιστα ἢς ἡ ἀρχὴ Ἰρῆμα μὲν ἀδελφοῖς ἢ πρόσρησις M V 348
γλυκύ τε καὶ ἀξιάγαστον καλὴν ἀπολογίαν ἔχει περὶ πάντων. ἔχεις δὲ πλείστας ἐπιστολάς ep. 128
ἐν τῷ γλωσσοκόμῳ, ἃς ὀφείλεις σπουδαίως δοῦναι. προσάγαγε δὲ τῷ μεγαλοπρε- 5
πεστάτῳ πραιποσίτῳ τὰ ἀπυσταλέντα παρ' ἐμοῦ δύο βιβλία, ἐν μὲν κατὰ τῶν Νεστορίου
δυσφημιῶν, ἕτερον δὲ ἔχον τὰ ἐν τῇ συνόδῳ πεπραγμένα κατὰ Νεστορίου καὶ τῶν τὰ A 73-79
αὐτοῦ φρονούντων καὶ ἀντιρρήσεις παρ' ἐμοῦ γενομένας πρὸς τοὺς γράψαντας κατὰ τῶν A 24
κεφαλαίων· δύο δὲ εἰσιν ἐπίσκοποι, Ἀνδρέας καὶ Θεοδώρητος. ἔχει δὲ ἐπὶ τέλει τὸ αὐτὸ V 167-169
βιβλίον καὶ συντόμους ἐκθέσεις περὶ τῆς κατὰ Χριστὸν οἰκονομίας, σφόδρα καλὰς καὶ 10
ὠφελῆσαι δυναμένας. προσάγαγε δὲ ὁμοίως αὐτῷ ἐκ τῶν ἐχουσῶν δέρμα ἐπιστολάς
πέντε, μίαν μὲν τοῦ μακαρίου πάπα Ἀθανασίου πρὸς Ἐπίκτητον καὶ ἄλλην πρὸς Ἰωάννην ep. 127
παρ' ἡμῶν καὶ πρὸς Νεστόριον δύο, μίαν τὴν μικρὰν καὶ μίαν τὴν μεγάλην, καὶ τὴν πρὸς ep. 4 ep. 6
Ἀκάκιον. ταῦτα γὰρ ἐζήτησεν παρ' ἡμῶν. ep. 128

133 = S 92 A 132

15

Τοῦ αὐτοῦ Κυρίλλου πρὸς Ἰωάννην ἐπίσκοπον Ἀντιοχείας καὶ τὴν συναχθεῖσαν ἐκεῖ σύνοδον I. III 1206
M V 408

Οὐκ ἠρέμησεν ὁ δράκων ὁ ἀποστάτης, τὸ παγχάλεπον ἀληθῶς καὶ θεομάχον θηρίον, PG 77, 332
οὔτε μὴν κατέληξε πώποτε τῆς ἐνούσης αὐτῷ δυστροπίας, ἀκατάπαυστον δὲ τὸν φθόνον PG 333
τὸν κατὰ τῶν ἀγίων ἐκκλησιῶν ὠδίνων ἐν ἑαυτῷ γλώσσας ἀκρατεῖς ἀνοσίων καὶ βεβήλων
ἀνθρώπων κεκαυτηριασμένην ἐχόντων τὴν συνείδησιν ἀνταναστῆσαι τετόλμηκεν τοῖς τῆς 20
ἀληθείας δόγμασιν. ἀλλ' ἦλῳ πανταχοῦ καὶ νενίκηται, ἄπρακτον αὐτοῦ τὴν σκαῖότητα M V 409
καὶ τῶν ἐγχειρημάτων τὴν δύναμιν ἀποφάναντος τοῦ πάντων ἡμῶν σωτῆρος Χριστοῦ.
πλείστοι μὲν οὖν οἱ πρὸ ἡμῶν τοῖς ἀγίοις ἡμῶν πατράσι μεμαχημένοι καὶ κατὰ τῆς ἀρρή-
του δόξης τὰ τῆς ἑαυτῶν ἀθυροστομίας ὄπλα κινήσαντες, ἀλλ' ἠλέγχοντο θρασεῖς ὄντες
καὶ ἀμαθεῖς καὶ κενολογοῦντες μάλλον ἢ γοῦν ἐγνωκότες τι κατὰ ἀλήθειαν τῶν ὅσα ἐστὶν 25
ἐξ αὐτῆς τῆς ἀληθείας μαρτυρούμενα ὡς εἶεν ὀρθὰ καὶ ἀμώμητα καὶ διαβολῆς ἀπάσης ὡς
ἀπωτάτω· ἐπειδὴ δὲ πρὸς ἐκείνοις ὁ δυσσεβείας ἀπάσης εὐρετὴς καὶ διδάσκαλος ἦγειρεν

17—22 adferuntur in Gestis Concilii quinti collationis V [Σ] L V 483 = M VIII 265

V, P [= hk], S, D [= mn], AWRBEUZΛ^c

1 τὸ om. WR εἶδέναι φωνῶν B δυοῖ WR 3—14 ἢ δὲ — ἡμῶν om. WU 3 ἢ² om. P
4 γλυκύ τε] γλυκύτατον E περὶ πάντων ἀπολογίαν ἔχει B ὁμολογίαν A περὶ πάντων
ἔχει SD ἔχει D ἐπιστολάς τοιαύτας [τοσαύτας R] SDR 5 γλωσσοκομίῳ RBE γλωσ-
σοκομίῳ SD ἐπιδούναι VP προσάγαγε δὲ om. SD 6 πραιποσίτῳ E πραιποσίτο R
καὶ τὰ SD δύο om. E τοῦ νεστορίου P 7 τῇ om. V 8 ἀντιρρήσεις S γράψαντας] κατὰ
τῶν γραψάντων RBE 9 κεφαλαίων ὧν ἐξεθέμην Z θεοδώριτος PDABE 11 αὐτῷ ὁμοίως R
12 εἰ R μὲν SDRBEZΛ^c om. VPA πάππα D om. BE ἀθανασίου ἀρχιεπισκόπου ἀλεξαν-
δρείας BE 13 καὶ¹ om. VPE τῶν³ om. E 14 ἀκάκιον ἐπίσκοπον τῆς μελιτηνῆς [μελι-
τῆς E] BE ταῦτα VPAE ταύτας BZ αὐτάς SDA αὐτὸ R

V, P [= hk], S, D [= mn], AWR

ρλγ V ρκδ P πθ' 16 Κυρίλλου om. AR πρὸς R ἐπισκόπου ἀλεξανδρείας πρὸς VP
ἐπιστολὴ [ἐπιστολὴ ἑτέρα W] γραφεῖσα [om. A] πρὸς SDAW τὸν ἀντιοχείας ἐπίσκοπον SDAW
ἐκείσε SW 17 ἀληθῶς om. D 18 ἀκατάπαυστον R *infinitam* Σ εὐκατάγνωστον SDAW
ἀκαταγώνιστον VP 19 ἀγίων om. SDAW ὠδίνων ἐν] ὠδινε ἐν A ὠδινεν SD γλώττω
VPR 20 κεκαυτηριασμένην AR ἀναστῆσαι P 21/22 ἀλλ' — Χριστοῦ om. S 21 εἴλω D
αὐτῷ A 22 ἀποφαίνοντος VPR 23 ἡμῶν² om. AW μεμηχανημένοι W 24 δόξης]
οἰκονομίας S 25 καινολογούντες S 26/27 ὡς ἀπωτάτω AR ὡς [om. S] ἀνωτάτω SD ἀνι-
τερα W ὑπέρτερα V ἐκτός P 27 ἀπάσης om. A

ἡμῖν τὰς Νεστορίου κενοφωνίας, ἰδοὺ δὴ σύμπαντες διὰ τὴν τοῦ θεοῦ χάριν καὶ τὴν
δοθεῖσαν ἡμῖν παρ' αὐτοῦ σύνεσιν μιᾷ γλώττῃ τὸν ἀποστάτην ἀναθεματίζομεν, τὸν εὐκλεᾶ
τῶν πατέρων ἰχνηλατοῦντες ζῆλον καὶ κατανδριζόμενοι τῶν ἐχθρῶν τοῦ σταυροῦ τοῦ
Χριστοῦ καὶ τὴν ἀληθῆ πρεσβεύοντες πίστιν καὶ διδάσκοντες ἐν ἐκκλησίαις μὴ ταῖς ἐκείνου
δυσσεβείαις προστίθεσθαι μᾶλλον δύο λέγοντος Χριστοὺς καὶ υἱούς, ἓνα μὲν φύσει καὶ 5
ἀληθῆ, τὸν ἐκ θεοῦ πατὸς λόγον, ἕτερον δὲ θέσει καὶ χάριτι, τὸν ἐκ σπέρματος τοῦ
Δαυὶδ, ἀλλὰ κατὰ τὴν ἄνωθεν καταβαίνουσαν εἰς ἡμᾶς ἀκραιφνή καὶ ἀνεπίληπτον πίστιν
ἓνα υἱὸν καὶ κύριον Ἰησοῦν Χριστὸν τὸν ἐκ θεοῦ πατὸς λόγον ἐνανθρωπήσαντα καὶ
σεσαρκωμένον κατὰ τὴν τῶν ἁγίων πατέρων ὁμολογίαν, ὥστε τὸν αὐτὸν εἶναι τε καὶ
λέγεσθαι καὶ ἐκ θεοῦ πατὸς θεικῶς, ὡς λόγον αὐτοῦ καὶ ἐκ τῆς οὐσίας αὐτοῦ προελθόντα 10
φυσικῶς, καὶ ἐκ σπέρματος τοῦ Δαυὶδ κατὰ σάρκα ἢ γοῦν ἐκ τῆς ἁγίας καὶ θεοτόκου
Luc. 1, 2 Μαρίας. οὐ γὰρ ἕτερον καὶ ἕτερον, ὡς ἔφην, παρέδωκαν οἱ [ἀπ' ἀρχῆς] αὐτόπται
καὶ ὑπηρέται, γενόμενοι τοῦ λόγου, ἀλλ' ἓνα καὶ τὸν αὐτὸν θεόν τε ὁμοῦ καὶ ἄν-
Rom. 8, 29 θρωπον, μονογενῆ καὶ πρωτότοκον, ἵνα τὸ μὲν ἔχοι θεικῶς, τὸ δὲ ἀνθρωπίνως, ὅτε γέγονεν
ἐν πολλοῖς ἀδελφοῖς, τὴν πρὸς ἡμᾶς ὁμοίωσιν ὑπελθὼν καὶ οὐκ ἀνθρωπον ἄλλον συνάψας 15
ἐαυτῷ, καθὰ φρονεῖν ἔδοξε τισίν, ἀλλ' αὐτόχρομα γενόμενος ἀνθρωπος καὶ οὐκ ἀποστάς
τοῦ εἶναι ὃ ἦν. θεὸς γὰρ ὢν φύσει καὶ ἀπαθής, διὰ τοῦτο σαρκὶ τῇ ἰδίᾳ πέπονθεν
ἐκών. οὐ γὰρ τὸ ἐτέρου τινὸς σῶμα δέδωκεν ὑπὲρ ἡμῶν, ἀλλ' αὐτὸς ἐαυτὸν ὁ μονο-
Hebr. 9, 14 γενῆς τοῦ θεοῦ λόγος γενόμενος ἀνθρωπος ὡς ἄμωμον ἱερεῖον προσεκόμισε τῷ θεῷ καὶ
L III 1207 πατρί. ἦν οὖν ἀναγκαῖον λαμπρὰν ἡμᾶς ἐπὶ τούτοις ἄγειν ἐορτήν, συνεκβεβλημένης 20
δηλονότι ταῖς Νεστορίου κακοδοξίαις καὶ φωνῆς ἀπάσης παρ' ὅτουοῦν, εἰ ταῖς ἐκείνου
συμβαίνοι ψευδηγορίαις. κεχώρηκε γὰρ κατὰ πάντων τῶν τὰ ἴσα φρονούντων ἐκείνῳι,
PG 336 ἢ γοῦν καὶ πεφρονηκότων πώποτε τὸ ἀπολύτως ἡμᾶς τε καὶ τὴν ὁσιότητα ὑμῶν εἰπεῖν
ὅτι ἀναθεματίζομεν τοὺς υἱοὺς λέγοντας δύο καὶ δύο Χριστοὺς· εἰς γάρ, ὡς ἔφην, κηρύττεται
πρὸς τε ἡμῶν καὶ ὑμῶν Χριστὸς καὶ υἱὸς καὶ κύριος ὁ μονογενῆς τοῦ θεοῦ λόγος ἐν 25
Phil. 2, 7 ὁμοιωμάτι ἀνθρώπων γενόμενος καὶ σχήματι εὐρεθεὶς ὡς ἀνθρωπος κατὰ
τὴν τοῦ σοφωτάτου Παύλου φωνήν. ὅτι δὲ τὴν τοῦ κυρίου σάρκα ἐψυχώσθαι φαμέν
t. III 2 ψυχῇ νοερᾷ, δέδεικται πλεισταχοῦ· ταῦτα καὶ ἐν τῇ πρὸς Ἀρμενίους ἐπιστολῇ τὸν τῆς
P. 187sq. ἀληθείας λόγον ὀρθοτομῶν διεκήρυξε σαφῶς ὁ ὁσιώτατος καὶ θεοσεβέστατος ἀδελφὸς ἡμῶν
M V 412 καὶ συνεπίσκοπος Πρόκλος, ἀνὴρ εὐσεβῆς καὶ τοῖς τὰ ὀρθὰ διαστρέφουσιν ἀνταποδύεσθαι 30
μεμελετηκῶς, ὃ τι καὶ νικᾶν ἔθος αὐτῷ πρεσβεύοντι τὴν ἀλήθειαν. διαβεβλημένας δὲ
Coll Sichard. δόξας, Διοδώρου τε φημί καὶ Θεοδώρου ἢ καὶ ἐτέρων τινῶν, οὓς ἦν ἄμεινον οὐκ ἐπαινεῖν,
14, 7 ἵνα μὴ τι λέγοιμι φορτικόν, διὰ τὸ ὅλοις ὥσπερ ἰστίοις κατενεχθῆναι τῆς δόξης Χριστοῦ,

20—27 ἦν — φωνὴν adferuntur in Gestis Concilii quinti collationis V [L V 483 = M VIII 265]
et VIII [L V 565 = M VIII 372]; 31—p. 39, 6 διαβεβλημένας — γεγράφασι in collatione V [L V 484
= M VIII 265]

V, P [= hk], S, D [= mn], AWR

1 καινοφωνίας S	σύμπαντα S	3 πατέρων] ἀνθρώπων P	4 ἐκκλησία VS	5 λέ-
γοντες VSA λέγωσι W	6 ἀληθῶς SDAW	τὸν ² om. S	τοῦ om. SW	7 ἀνεπίληκτον AR
8 τὸν x̄ν τὸν S	10 καὶ ¹ om. VW	11 τοῦ R om. VPSDAW	12 ἀπ' ἀρχῆς om.	
VPR	14 ἔχη mAW ἔχει Sn	ὅτε R ὅτι VPSDAW	16 καθ' ὃ R	17 ὃ ἦν] ὁθ R
18 ἡμᾶς S	20 ἡμᾶς λαμπρὰν SDAW	ἐορτὴν ἄγειν W	συμβεβλημένης S	21 τῆς
— κακοδοξίας V	κενοδοξίας A καινοφωνίας SD	παρ' ὅτουοῦν V παρ' ὅτιοῦν P παρ' οὐ-		
τουοῦν D παρ' ἄτουοῦν S	ἐκείνων S	22 συμβαίνει VPSDV	τὰ om. A	23 ἀκολύτως k
ἀκωλύτως h	24 λέγοντας υἱοῦς R	δύο λέγοντας W	κηρύσσεται R	25 ἡμῶν αὐ-
τῶν SDAW	καὶ ² om. DW	υἱός] ἰσ̄ W	ὁ VPRΣ καὶ SDAW	27 ἐμψυχώσθαι D
28 πανταχοῦ P πλείστα πανταχοῦ R	29 τε καὶ SDAW	30 τὸ om. R	32 ἢ om. SDAW	
μὴ SD	33 μῆτι VPRΣ μὴ καὶ τι DW μηκέτι SA	ὡς περιεστίοις W	τῆς τοῦ x̄ν δόξης S	

μηδεὶς ἐπιφημιζέτω, παρακαλοῦμεν, τοῖς ἀγίοις καὶ ὀρθοδόξοις ἡμῶν πατράσιν, Ἀθανασίῳ τε φημί καὶ Βασιλείῳ Γρηγορίοις τέ καὶ Θεοφίλῳ καὶ τοῖς λοιποῖς, μὴ ἄρα πως σκανδάλου πρόφασιν τὸ χρῆμα γένηται τισὶν οἰηθείσιν κατὰ ἀλήθειαν οὕτω φρονῆσαι καὶ διδάξαι τοὺς ἀπάσης ὀρθότητος ἐπιμελητὰς καὶ οὐ ταῖς Νεστορίου μόναῖς κακοδοξίαις ἀντεγειρομένας ἀφέντας βίβλους, ἀλλὰ γὰρ καὶ ταῖς τῶν ἐτέρων, οἳ τὰ Νεστορίου πρὸ αὐτοῦ πεφρονήκασι 5 τε καὶ γεγράφασιν. εὐχόμεθα δὲ πάντας ἰδιοπραγεῖν καὶ μῆτε θορύβους ταῖς ἐκκλησίαις ἐγείρειν τοὺς ἤδη κατηρεμήσαντας χάριτι τοῦ Χριστοῦ καὶ διὰ τῆς νήψεως τῶν ἀπανταχόσε μυσταγωγῶν μῆτε μὴν ἀνασκαλεῦν ἑαυτοῖς ἢ ἐτέροις πράγματα. χρή δὲ καὶ τοὺς τὰ Νεστορίου πεφρονηκότας πώποτε μεταγινώσκοντας κατὰ ἀλήθειαν καὶ ἀποφοιτῶντας μὲν τῶν ἐκείνου φλυαριῶν, μεθορμιζομένους δὲ πρὸς γε τὸ ἐθέλειν τὴν ἀμώμητον καὶ ὀρθὴν 10 ἐλέσθαι πίστιν δεκτοὺς εἶναι καὶ μὴ ὀνειδίζεσθαι τῶν παρωιχηκότων ἔνεκα, μὴ ἄρα πως ὁκνου πρόφασιν τισὶ τῆς εἰς τὰ ἀμείνω μεταδρομῆς ἐνεργάσῃται τοῦτο. εἰ γὰρ τοὺς ὄντας ἐν ἀρρωστίαις σωματικαῖς ἀπαλλάττεσθαι τούτων εὐχόμεθα καὶ συνηδόμεθα τούτου συμβάντος αὐτοῖς, πῶς οὐ πολὺ μᾶλλον ἡσθεῖη τις ἂν ἐπιστρέφοντος τοῦ πεπλανημένου καὶ πρὸς τὸ τῆς ἀληθοῦς γνώσεως μετὰ συνειδήσεως ἀγαθῆς αἰττοντος φῶς; ὅτι γὰρ τὴν 15 ἐπὶ τούτοις ἐορτὴν ἐπιτελεῖν ἔθος καὶ τοῖς ἀγίοις ἀγγέλοις, οἵδεν ὑμῶν ἡ ὁσιότης, τοῦτο διδάσκουσα καὶ ἐν ἀπάσαις ταῖς ἐκκλησίαις ἐξηγουμένη καὶ τὰς τοῦ σωτῆρος ἡμῶν οὐκ Luc. 15, 10 ἀγνοοῦσα φωνάς. ἐκείνο μέντοι παρακαλοῦμεν ὡς ἀδελφοὺς καὶ συνδιδασκάλους παρεγγυῆσαι τοῖς κλήροις μὴ ἕτερον λαλεῖν, ἐν ἐκκλησίαις μάλιστα, παρὰ τὰ ὀρθὰ καὶ δεδοκιμασμένα καὶ εὖ ἔχειν δόξαντα, ἔπεσθαι δὲ μᾶλλον τῇ τῆς ὀρθῆς πίστεως ὁμολογίᾳ καὶ 20 PG 337 μάλιστα μὲν μὴ ἐπιτρέχειν τοῖς περὶ τούτων λόγοις, εἰ δὲ που τις ἀνάγκη γένοιτο διὰ τοι L III 1210 τὸ χρῆναι μυσταγωγεῖσθαι τινας, μηδαμοῦ παροχετεῦσθαι τῆς ὀρθότητος ἐὰν τὸν ἐπὶ τῇ πίστει λόγον. ἐπειδὴ δὲ τὰς τῶν θορύβων ἀφορμὰς ἀποκείρεσθαι χρή διὰ τῆς νήψεως τῆς ὑμῶν ὁσιότητος, ὅπερ ἐνομίσασμεν εἶναι καλόν, τοῦτο καὶ γεγράφαμεν. ἂν τοίνυν 25 τινὲς ἢ κληρικῶν ἢ μοναστῶν ἐγκαλῶνται παρὰ τινῶν ὡς κοινωνήσαντες μὲν τῇ ἐκκλησίᾳ, φρονούντες δὲ καὶ εἰς δεῦρο τὰ τοῦ δυσσεβοῦς Νεστορίου, προκείσθω τούτοις ἀκρόασις ἐν ταῖς ἐκκλησίαις μᾶλλον καὶ παρ' ὑμῖν τοῖς ἰθύνουσιν αὐτὰς καὶ Ζήτησις ἀκριβῆς τῶν λεγομένων. εἰκὸς γὰρ τοὺς ἐγκαλεῖν ἐθέλοντας, ὡς οὐδενὸς ἀνεχομένου τοὺς παρ' αὐτῶν προσέειπαι λόγους, τοῖς ἔξω δικαστηρίοις παρενοχλεῖν, πολλῶι δὲ ἄμεινον καὶ δικαιότερον MI V 413 τὰς ἐκκλησιαστικὰς Ζητήσεις ἐν ταῖς ἐκκλησίαις κινεῖσθαι καὶ τυποῦσθαι καὶ μὴ παρ' ἐτέροις 30 τισίν, οἷς ἂν εἴη καὶ ἀνάρμοστος παντελῶς ἢ ἐπὶ τούτοις δίαίτα.

Προσείπατε τὴν παρ' ὑμῖν ἀδελφότητα· ὑμᾶς ἢ σὺν ἡμῖν ἐν κυρίῳ προσαγορεύει.

· V, P [= hk], S, D [= mn], AWR

2 φαμέν PR	καὶ om. SΣ	γρηγορίοις PAS γρηγορίῳ VSDWR	τε καὶ om. SDAW
λοιποῖς] ἄλλοις RΣ	που P	4 ἀπὸ πάσης V	ὀρθότητος] ὀρθῶς S
5 ἀφέντες P	γὰρ om. V	τάς VR	τιῶν om. A
6 ἰδιοπράττειν S	μὴ δὲ SDAW	7 καθηρεμήσαντας SDW	τοῦ om. PW
ἀπανταχοῦ VP	ἀπανταχοῦσε R	8/9 τὰ τοῦ νεστορίου D	10 μεθοριζομένου SW
τέ A	πρὸς γε om. S	γε] τε V	καὶ ὀρθὴν om. V
ται V ἐργάσῃται SDAW	13 τούτων Vcop	τούτους VPSDAWR	14 συμβαίνοντος R
συνειδήσεως om. SDAW	ἀγαθῶς SD	καὶ ἀγαθῆς A om. W	16 ἀγίοις om. VPD
οὐδὲν S	ἡ ὁσιότης ὑμῶν W	τοῦτο R αὐτὰ VPSDAW	17 ἐν] θῶ P
ταῖς om. W	19 κληρικοῖς VP	ἐκκλησία P	21 περὶ om. W
δέ ἂν D	δέ ἄρα W	22 ὀρθοτάτης SA	ἐάν] κατὰ P
PDAW	24 καὶ om. SW	γράφομεν W	25 ἢ om. P
λοῦνται VS	μέν] ἐν SW	26 προσκείσθω SD	ἀκρόασις R
συνιοῦσιν SDA	29 προέειπαι SD	προείσθαι R	30 καὶ τυποῦσθαι om. A
SDAW	περὶ τούτων SDAW	32 προσείπατε S	πρόσειπε VP
— προσαγορεύει om. V	ὑμᾶς — ἡμῖν] ἢ ἡμῶν σὺν ἐμοὶ W	προσαγορεύει] χαίρειν P	

134 = S 129 A 155

L III 1130 Ἰσον ἐπιστολῆς γραφείσης παρὰ τοῦ αὐτοῦ πρὸς Ἀκάκιον ἐπίσκοπον περὶ τοῦ ἀποπομπαίου
M V 328

PG 77, 201 1 Τοῖς παρὰ τῆς σῆς ὁσιότητος ἀρτίως ἐπεσταλμένοις ἐντυχὼν ἤσθην ἄγαν, μόνον δὲ οὐχὶ καὶ περιφύς ἡσπαζόμεν. γνώμης γὰρ εἰς τοῦτο προήλθον, ὡς τάχα που μηδὲ ἀπεῖναι δοκεῖν. αἱ γὰρ τῶν γνησίων προσρήσεις ἱκαναὶ τοιαύτην ἐμποιῆσαι διάθεσιν. 5 τὰ ἐμὰ μὲν ἐν τούτοις, πέπεισμαι δὲ ὅτι καὶ τὰ τῆς σῆς θεοσεβείας οὐχ ἑτεροτρόπως ἔχει. ἐπειδὴ δὲ μηνῦσαι κατηξίωσας ὡς χρή παρ' ἐμοῦ γενέσθαι τινὰς λόγους περὶ τοῦ ἀποπομπαίου, δι' ὧν ἔσται καταφανὲς τὸ ἐπ' αὐτῷ μυστήριον, ἀναγκαίως ἐκεῖνο φημί· τῆς σῆς ἀγχινοίας ἀποχρῶν ἐχούσης τὸ εὐμαθὲς καὶ τῶν ἱερῶν γραμμάτων εὐφυᾶ καὶ οὐκ ἀθαύμαστον ἐπιστήμην, περιττὸν μὲν ἴσως τὸ λέγεσθαί τι παρ' ἐτέρου περὶ τῶν ζητουμένων· 10 ἐπειδὴ δὲ τὸ λυποῦν οὐδὲν καὶ τὰ εἰς νοῦν ἰόντα καὶ τὸν ἐμὸν εἰπεῖν, γεγράφαμεν· οὐ γὰρ ἦν ἀνήνασθαι τὸ ἐπιταχθέν. εἰ δὲ δὴ τῆς εἰς λήξιν ἀκριβείας βραχύ πως ἡμᾶς ἀφαμαρτεῖν συμβαίνοι, συγγνώμων ἔσο. τὰ γάρτοι δυσπρόσιτα τῶν θεωρημάτων δυσχερὴ πρὸς διασάφησιν καὶ οὐ βραδίαν ἐλεῖν τὴν κατάληψιν ἔχει. πλὴν ἐλπίδος ἐσμέν οὐ μακρὰν ὡς διὰ τῶν τῆς σῆς θεοσεβείας εὐχῶν καὶ πρὸς γε τοῦτο ἡμᾶς κατευθυνεῖ 15

Iob 12, 22 Χριστὸς ὁ ἀποκαλύπτων βαθέα ἐκ σκότους καὶ σοφῶν τυφλοὺς καὶ ῥῆμα διδούς
Psal. 145, 8.
67, 12 ὡς λόγος.

2 Γέγραπται τοίνυν ἐν τῷ Λευιτικῷ περὶ τοῦ ἀποπομπαίου· καὶ λήψεται τοὺς
Lev. 16, 7-10 δύο χιμάρους καὶ στήσει αὐτοὺς ἑναντι κυρίου παρὰ τὴν θύραν τῆς
PG 204 σκηνῆς τοῦ μαρτυρίου, καὶ ἐπιθήσει Ἀαρὼν ἐπὶ τοὺς δύο χιμάρους, καὶ 20 κλῆρον ἓνα τῷ κυρίῳ καὶ κλῆρον ἓνα τῷ ἀποπομπαίῳ, καὶ προσάξει Ἀαρὼν τὸν χίμαρον ἐφ' ὃν ἐπῆλθεν ἐπ' αὐτὸν ὁ κλῆρος τῷ κυρίῳ, καὶ προσοίσει περὶ ἁμαρτίας, καὶ τὸν χίμαρον ἐφ' ὃν ἐπῆλθεν ἐπ' αὐτὸν ὁ κλῆρος τοῦ ἀποπομπαίου, στήσει αὐτὸν ζῶντα ἑναντι κυρίου τοῦ ἐξιλάσασθαι ἐπ' αὐτοῦ, ὥστε ἀποστεῖλαι αὐτὸν εἰς τὴν ἀποπομπήν· ἀφήσει 25 αὐτὸν εἰς τὴν ἔρημον.

L III 1131 3 Καὶ μεθ' ἕτερα· καὶ σφάζει τὸν χίμαρον τὸν περὶ τῆς ἁμαρτίας τὸν παρὰ
Lev. 16, 15 τοῦ λαοῦ ἑναντι κυρίου καὶ εἰσοίσει τοῦ αἵματος αὐτοῦ ἐσώτερον τοῦ
16 cf. p. 44, 10-16 καταπετάσματος καὶ ποιήσει τὸ αἷμα αὐτοῦ ὃν τρόπον ἐποίησε τὸ αἷμα τοῦ μόσχου, καὶ βανεῖ τὸ αἷμα αὐτοῦ ἐπὶ τὸ ἱλαστήριον κατὰ πρόσωπον 30 τοῦ ἱλαστηρίου καὶ ἐξιλάσεται τὸ ἅγιον ἀπὸ τῶν ἀκαθαρσιῶν τῶν υἱῶν Ἰσραὴλ καὶ ἀπὸ τῶν ἀδικημάτων αὐτῶν περὶ πασῶν τῶν ἁμαρτιῶν. καὶ οὕτω ποιήσει τῇ σκηνῇ τοῦ μαρτυρίου τῇ ἐκτισμένῃ ἐν αὐτοῖς ἐν μέσῳ τῆς ἀκαθαρσίας αὐτῶν.

Phot. 169 p. 116b 19 συμπεριείχετο δὲ καὶ ἡ πρὸς Ἀκάκιον ἐπίσκοπον Σκυθοπόλεως περὶ τοῦ ἀποπομπαίου Fcyr 21 ἐκ τῆς ἐρμηνείας τοῦ ἀποπομπαίου ἧς ἐποίησε πρὸς Ἀκάκιον τὸν Σκυθοπόλεως ἐπίσκοπον, ἧς ἡ ἀρχή· Τοῖς παρὰ—ἄγαν Ephr. ap. Phot. 229 p. 253a 9 Κύριλλος . . πρὸς Ἀκάκιον Σκυθοπόλεως γράφων, καὶ ἐν τῇ ἐρμηνείᾳ δὲ τοῦ ἀποπομπαίου. scripta est in ultimis uitae annis cf. Theodoret. ep. 83

V, P [= hk], S, D [= mn], A

ρλδ V ρκε P ρκβ' D 2 γραφείσης παρὰ om. PA αὐτοῦ] ἀγίου κυρίλλου A ἐπίσκοπον
μελιτηνῆς P 3 ἀρτίως om. V 3/4 μονονουχὶ δὲ A μονονουχὶ V 4 περιφύεισ V 6 καὶ
τά] κατὰ S 7 καταξίωσας S 9 ἀποχρόντως V 10 τι om. SD 13 συμβαίνει D
15 κατιθυνεῖ SD 19 χιμάρουσ S et ita usque ad 27 24 ἑναντι κῦ ζῶντα P 24/25 ἐξι-
λάσκεσθαι SD 25 ἀφίσει V 27 σφάζει P τὸν παρὰ om. P παρὰ VA περὶ SD
31 τὸ ἅγιον] τὸ αἷμα τὸ ἅγιον V 33 αὐτῷ D

- 4 Καὶ ταῦτα μὲν περὶ τοῦ σφαζομένου χιμάρου καὶ ἀγιάζοντος τῷ αἵματι τὴν ἀγίαν σκηνήν, περὶ δέ γε τοῦ ζώντος καὶ ἀφιεμένου πάλιν ὡδέ φησι· καὶ προσάξει τὸν Lev. 16, 20-22 χίμαρον τὸν ζώντα καὶ ἐπιθήσει Ἀαρὼν τὰς χεῖρας αὐτοῦ ἐπὶ τὴν κεφαλὴν ^{cf. p. 45, 4-9} τοῦ χιμάρου τοῦ ζώντος καὶ ἐξαγορεύσει ἐπ' αὐτοῦ πάσας τὰς ἀνομίας τῶν υἱῶν Ἰσραὴλ καὶ πάσας τὰς ἀδικίας αὐτῶν καὶ πάσας τὰς ἀμαρτίας 5 αὐτῶν καὶ ἐπιθήσει αὐτὰς ἐπὶ τὴν κεφαλὴν τοῦ χιμάρου τοῦ ζώντος καὶ ἐξαποστελεῖ ἐν χειρὶ ἀνθρώπου ἐτοίμου εἰς τὴν ἔρημον καὶ λήψεται ὁ χίμαρος ἐφ' ἑαυτῷ τὰς ἀδικίας αὐτῶν εἰς τὴν ἄβατον καὶ ἐξαποστελεῖ M V 329 τὸν χίμαρον εἰς τὴν ἔρημον.
- 5 Πᾶσα μὲν οὖν γραφὴ θεόπνευστός τε καὶ ὠφέλιμος· ὁ γὰρ ἂν φθέγγεται θεός, τοῦτο 10 δὴ πάντως ἐστὶ σωτήριο. καὶ τοῖς μὲν οὖσιν οἷσις τε συνιδεῖν τῆς ἀληθείας τὴν δύναμιν τὸ ταύτης κάλλος ὑπαντάι φωτὸς δίκην ἐναστράπτει τῷ νῷ τοῦ κατὰ Χριστὸν μυστηρίου τὴν γνῶσιν, τοῖς γε μὴν οὐκ ἔχουσιν εὖ βεβηκότα τὸν νοῦν, ἀλλ' οἷον ἔτι σκά- 15 ζοντά τε καὶ νηπιάζοντα, τούτοις ἂν εἶεν καὶ τὰ ἐξαίρετα τῶν θεωρημάτων ὑπὸ μῶμον ἔσθ' ὅτε καὶ γραφὴν. καὶ ταῦτα φημι τοῖς παρὰ τῆς σῆς θεοσεβείας γραφεῖσιν οὐκ ἄβασα- 20 νίστως ἐντυχῶν. ὠιήθησαν γὰρ ἴσως τῶν αὐτόθι τινὲς τὸν μὲν ἕνα τῶν χιμάρων ἦτοι τῶν τράγων τῷ ἐπὶ πάντων ἐκνεμηθῆναι θεῷ πρὸς καθιέρωσιν καὶ θυσίαν, τὸν γε μὴν ἕτερον ἀποπομπαίει τινὶ καὶ πονηρῷ καὶ ἀκαθάρτῳ δαίμονι πεμφθῆναι κατὰ τὴν ἔρημον, καὶ τοῦτο διὰ χειρὸς ἱεράς καὶ ἐκ νομικοῦ θεσπίσματος. αὐτόθεν μὲν οὖν τὸ χρῆμά 25 ἐστὶν εὐηθές τε καὶ καταγέλαστον, φαίη δ' ἂν τις τοῖς οὕτω ταῦτα ἔχειν ὑπειληφόσι· καίτοι πῶς οὐκ ἔδει μᾶλλον ἐκεῖνο περινοεῖν; ὁ γάρτοι τῶν ὅλων δημιουργὸς ὁ παντὸς ἐπέκεινα καὶ νοῦ καὶ λόγου καὶ μόνος ὢν φύσει θεὸς καὶ κύριος πῶς ἂν ἡνέσχετο κοι- νωνὸν ὥσπερ τινὰ τῆς ἑαυτοῦ βασιλείας καὶ δόξης τὸν ἀποστάτην εἰσδέξασθαι σατανᾶν; PG 205 καίτοι λέγοντος ἀκηκόαμεν ἐναργῶς δι' ἐνὸς τῶν ἀγίων προφητῶν τὴν δόξαν μου Ies. 42, 8 ἐτέρῳ οὐ δώσω. εἰ δὲ αὐτῷ καὶ μόνῳ τὸ χρῆναι καθιεροῦν ἃ ἂν βούλοιτο τις, ὁ 25 διὰ τοῦ πανσόφου Μωυσέος προστέταχε νόμος, εἴτα αὐτὸς ὁ λαλήσας τὸν νόμον κατεχρη- σμώδησε δεῖν καὶ πνεύμασι πονηροῖς τὴν αὐτῷ καὶ μόνῳ πρεπωδεστάτην ἀπονέμεσθαι δόξαν, πῶς οὐχὶ τοῖς ἰδίοις ἀντιτάσσεται λόγοις; ὁ γὰρ ἀπέφησε δρᾶν, τοῦτο γενέσθαι προστέταχεν. ἀλλ' ἐστὶ τῶν ἄγαν ἐκτοπωτάτων τὸ οἶεσθαι μὲν ἀλογεῖν τῆς ὀφειλομένης αὐτῷ τιμῆς τε καὶ δόξης τὸν τῶν ὅλων κατεξουσιάζοντα θεόν, ἀνάψαι δὲ καὶ ἐτέροις 30 ἐθέλειν αὐτήν, καίτοι σαφῶς λέγοντα διὰ Μωυσέος· κύριον τὸν θεόν σου προσκυ- Deut. 6, 13. νήσεις καὶ αὐτῷ μόνῳ λατρεύσεις· καὶ οὐκ ἔσονται σοι θεοὶ ἕτεροι πλην 10, 10 Exod 20, 3
- 7 ἐμοῦ. διὰ τοῦτο καὶ ὁ θεσπέσιος Μωσῆς ταῖς ἄνωθεν καὶ παρὰ θεοῦ ψήφοις εὖ μάλα L III 1134 συμπλάττεται καὶ δὴ καὶ φησι τοῖς ἐξ αἵματος Ἰσραὴλ· καὶ ταῦτα τὰ προστάγματα Deut. 12, 1-3 καὶ τὰ κρίματα, ἃ φυλάξεσθε ποιεῖν ἐπὶ τῆς γῆς ἧς κύριος ὁ θεὸς τῶν 35 πατέρων ἡμῶν δίδωσιν ὑμῖν ἐν κλήρῳ πάσας τὰς ἡμέρας ἃς ὑμεῖς ζητεῖτε ἐπὶ τῆς γῆς. ἀπωλείαι ἀπολείτε πάντας τοὺς τόπους ἐν οἷς ἐλάτρευσαν

V, P [= hk], S, D [= mn], A

6 αὐτῶν om. VPA 7 ἐξαποστελεῖ P ἀποστελεῖ A χειρὶ κυ̅ αν̅ου V 10 τε om. VSD
φθέγγετο VSDA 11 δὴ om. SD καὶ σωτήριο SD μὲν οὖσιν SD θέλουσιν VPA
οἷα τέ V οἷα τις P 12 δίκην φωτὸς SD 13 εὖ βεβηκότα] ἐμβεβηκότα P τὸν νοῦν om.
SD 14 εἶεν αν̅ V ἀπορημάτων P ὑπὸ μῶμον om. SD 17 πάντα PSA 18 καὶ¹
om. SD 19 μὲν om. D 20 ὑποειληφόσι S 21 δ²] καὶ V 22 καὶ νοῦ] καιροῦ S
24 ἐναργῶς om. D ἀγίων om. D οἰκείων S 25 εἰ δέ] οὐδέ S καθιεροῦν] καὶ ἱεροῦν P
26 μωυσέως SD 26/27 κατεχρησμώδευσε D 28 ἀντιτετάσσεται VSA λόγοις om. VPA
γενέσθαι om. D 31 θέλειν V αὐτήν om. P διὰ μωυσέως σαφῶς λέγοντα SD μωυ-
σέως VS, corr. S 35 φυλάξασθε P φυλάξασθαι S 36 ὑμῖν Vn ἡμῖν PSmA ἐν κλή-
ρω] τὸν κληρον A ὑμεῖς om. D Ζητεῖτε V 37 πάντας om. D

Acta conciliorum oecumenicorum. I 1, 4.

ἐκεῖ τὰ ἔθνη τοῖς θεοῖς αὐτῶν, οὓς ὑμεῖς κληρονομεῖτε αὐτούς, ἐπὶ τῶν
 ὀρέων τῶν ὑψηλῶν καὶ ἐπὶ τῶν θινῶν καὶ ὑποκάτω δένδρου δασέος. καὶ
 κατασκάψετε τοὺς βωμοὺς αὐτῶν καὶ συντρίψετε τὰς στήλας αὐτῶν καὶ
 τὰ ἄλση αὐτῶν ἐκκόψετε καὶ τὰ γλυπτὰ τῶν θεῶν αὐτῶν κατακαύσετε
 πυρὶ καὶ ἀπολείτε τὸ ὄνομα αὐτῶν ἐκ τοῦ τόπου ἐκείνου. εἴτα πῶς ἦν 5
 εἰκὸς τὸν ἐξ ἀπάτης Ἑλληνικῆς πρὸς τὸ τῆς ἀληθείας μεθορμίζεσθαι φῶς διὰ Μωυσέος
 προστάττοντα καὶ εἰδῶλοις ὁμοῦ τὰ τεμένη καταπιμπρᾶν καὶ ἀναβοθεύειν βωμοὺς ἄλση
 τε ἐκκόπτειν, ὡς μηδὲν τῆς ἐκείνων βδελυρίας ἀπομεῖναι λείψανον, μερίζεσθαι πρὸς αὐτὰ
 τὴν δόξαν, καθάπερ ἤδη προείπον, καὶ εἰς τοῦτο γνώμης ἐλθεῖν, ὥστε καὶ αὐτοὺς τοὺς
 M V 332 ἐκνεμηθέντας αὐτῶι πρὸς ἱεουργίαν θῦειν αὐτοῖς ἐπιτάξαι, ἀφιέντας εἰς τὴν ἔρημον τὸν 10
 ἕτερον τῶν χιμάρων; καίτοι μοσχοποιήσαντα μὲν ἐν τῇ ἐρήμῳ τὸν Ἰσραὴλ κατητιᾶτο
 Exod. 32, 7⁸ σφόδρα, τῶι θεσπεσίῳ λέγων Μωυσῆι· βάδιζε, κατὰ βῆθι τὸ τάχος ἐντεῦθεν·
 ἡνόμησε γὰρ ὁ λαὸς σου, οὓς ἐξήγαγες ἐκ γῆς Αἰγύπτου· ἐποίησαν ἑαυ-
 8 τοῖς εἰδῶλον. καὶ μὴν καὶ τοῖς τελεσθεῖσι τῶι Βεελφεγῶρ, ὅτε ταῖς Μωαβιτῶν συνε-
 Num. 25, 1-9 πλέκοντο γυναιξί, ταῖς τῶν σωμάτων ὥραις σεσαγηνευμένοι πρὸς ἀπόστασιν, πικρὰν ἐπαρ- 15
 τήσας ὁράται δίκην· ἀπολύλασι γὰρ οὐκ ὀλίγοι τὸν ἀριθμὸν ταύτης ἕνεκα τῆς αἰτίας.
 γένοιτο δ' ἂν οὐ μικρὰ κατὰ τῆς θείας τε καὶ ἀκαταψέκτου βουλῆς κατάρρησις, εἰ πεπτῶ-
 κασι μὲν καὶ ἀπώλοντό τινες θεοῖς ἑτέροις προσκυνήσαντες, αὐτὸς γε μὴν ὁ τοῖς ἀποστά-
 PG 208 ταῖς ἐπιμηνίσας θεὸς γερῶν ἀξιούσθαι καὶ θυσιῶν προστέταχε πονηρὰν καὶ ἀντικειμένην
 δύναμιν, ἣν ἀποπομπᾶν ὠνομάσθαι φαῖεν ἂν ἴσως τινὲς τὴν τῶν ἱερῶν γραμμάτων 20
 9 δύναμιν τοῖς εἰς νοῦν ἔσω κεκρυμμένοις οὐχ ὀρώντες ὄμμασιν. ἡμεῖς δὲ τοῖς θείοις
 θεσπίσμασιν ἐπαφιέντες τὸν νοῦν οὐκ ἀτημελῆ καὶ ῥάθυμον, ἀκριβῆ δὲ μᾶλλον καὶ καθ'
 ὅσον οἶόν τε, φιλογρήγορον τῆς ἀληθείας τὸ ἀξιάγαστον κάλλος φιλοθηρεῖν εὖ μάλα σπου-
 δάσομεν. καὶ δὴ καὶ φαμέν ὡς ὁ τῶν ὅλων θεὸς ἐπ' ἀνατροπῇ τῆς πολυθέου πλάνης
 καὶ ἐπὶ φωτισμῶι τῶν ἐν σκότῳ καταχρησμιωδῆσας τὸν νόμον τοῖς πάλαι διὰ Μωυσέος 25
 ἡνέσχετο ἂν οὐδαμῶς ὁδὸς γενέσθαι καὶ θύρα, μᾶλλον δὲ καὶ διδάσκαλος τοῦ χρῆναι τιμᾶν
 τοὺς ἀκαθάρτους δαίμονας. πολυπραγμονοῦντες δὲ τὰ ἐν ταῖς θεοπνεύστοις γραφαῖς
 κεκρυμμένην εὐρίσχομεν τὴν ἀλήθειαν, πρέποι δ' ἂν ταῖς τοῦ νόμου σκιαῖς ἐνορῶντας εἰπεῖν
 Os 14, 10 τὸ δι' ἑνὸς τῶν ἁγίων προφητῶν ὁρθῶς εἰρημένον· τίς σοφός, καὶ συνήσει ταῦτα;
 Hebr. 10, 1 καὶ συνετός, καὶ ἐπιγνώσεται αὐτά; σκιὰν γὰρ ὁ νόμος ἔχει τῶν μελλόν- 30
 των ἀγαθῶν καὶ οὐκ αὐτὴν τὴν εἰκόνα τῶν πραγμάτων, καθὰ γέγραπται· πλήν
 L III 1135 ὠδίνουσιν αἱ σκιαὶ τὴν ἀλήθειαν καὶ οὐκ αὐτὸ που πάντως εἰσὶ τὸ ἀληθές. διὰ τοῦτο
 2 Cor 3, 13 καὶ ὁ θεσπέσιος Μωυσῆς κάλυμμα ἐτίθει ἐπὶ τὸ πρόσωπον ἑαυτοῦ προσελάλει τε οὕτω τοῖς
 υἱοῖς Ἰσραὴλ, μόνον οὐχὶ δι' αὐτοῦ κεκραγῶς τοῦ πράγματος ὅτι τῶν δι' αὐτοῦ θεσπισμά-
 των τὸ κάλλος κατίδοι τις ἂν οὐκ ἐν γε τοῖς ἔξωφανέσι τύποις, ἀλλ' ἐν τοῖς ἔσω κεκρυμ- 35
 10 μένοις θεωρήμασι. φέρε δὴ οὖν περιελόντες τοῦ νόμου τὸ κατασκίασμα καὶ τῶν
 ἔξωθεν ἐπιβλημάτων τὸ Μωυσέος πρόσωπον ἀπαλλάττοντες γυμνὴν ἴδωμεν τὴν ἀλήθειαν.

V, P [= hk], S, D [= mn], A

3 κατασκάψατε Pn	συντρίψατε P	4 τὰ om. V	ἐκκόψατε P	κατακαύσατε P
5 ἀπολείται PS	αὐτοῦ SD	6 ἀπάτης] ἀπάσης τῆς P	καθορμίζεσθαι P	μωυσέως S
7 προστάττοντος S	τὰ om. VA καὶ P	τεμένει V	11 μοσχοποιήσαντος SD	τοῦ D
12 θαυμασίῳ SD	13 σου om. A	γῆς] τῆς S	13/14 αὐτοῖς S	14 ὅτε PA ἅτε SD
ὅτι V	14/15 ἐνεπλέκοντο A	15 σεσαλευμένοι SD	πικρὰν om. D	15/16 ἐπαρτίσας D
17 ἀκαθέκτου A	19 θυσίας P	21 καὶ κεκρυμμένοις PSD	23/24 σπουδάσωμεν P σπου-	
δάζομεν SD	25 ἐπὶ A	σκότει D	26 καὶ ² om. D	28 κεκρυμμένα
SD ἐνορῶντες S	30 καὶ ² om. D	31 καθὰ] ὡς V	32 οὐκ αὐτὸ που SD αὐτὸ οὐ	
VA αὐταὶ οὐ P	33 προσελάλει V	34 γράμματος P	35 ἔξω φανέσι V	τόποις SD
τούτοις P	35/36 καὶ κεκρυμμένοις SD	36 σκίασμα SD	37 ἐπιβλημάτων] συγκαλυπτῶν-	
των P				

δύο μὲν γὰρ χιμάρους προσκομισθῆναι προστέταχε καὶ δύο γράφεσθαι κλήρους ἐπ' αὐτοῖς, ὡς
 τὸν μὲν ἓνα τῶν χιμάρων ὀνομασθῆναι κύριον, τὸν γε μὴν ἕτερον ἀποπομπαῖον. οὐκοῦν
 ὀνόματα τοῖς χιμάρους κύριός τε καὶ ἀποπομπαῖος, σημαίνεται δὲ δι' ἀμφοῖν ὁ εἷς καὶ μόνος
 υἱὸς καὶ κύριος Ἰησοῦς Χριστός. καὶ τίνα τρόπον; ἐροῦμεν ὡς ἔνι, τῇ τῶν θεωρημάτων
 ἀκριβείᾳ προσβάλλοντες. αἶξ τοίνυν ἡ τράγος ἢ τοῦν ἔριφος ἦν ὑπὲρ ἁμαρτίας τὸ θύμα 5
 κατὰ γε τὸ τῷ νόμῳ δοκοῦν. προβάτῳ μὲν γὰρ ἀφομοιοῖ πλεισταχοῦ τὸν δίκαιον ἢ θεό-
 πνευστος γραφή, αἰγὶ δὲ τὸν φιλαμαρτήμονα. καὶ διὰ ποίαν αἰτίαν; πλήρης μὲν γὰρ ὁ
 δίκαιος αὐχημάτων τῶν εἰς ἀρετὴν, ἔγκαρπος δὲ διὰ τοῦτο νοοῖτ' ἂν εἰκότως· ἐριοφορεῖ M V 333
 δὲ τὸ πρόβατον· ταύτῃ τοι καὶ μάλα εἰκότως προβάτῳ παρεικάζεται. γυμνὴν δὲ καὶ
 ἄκαρπον καὶ ἀγαθοεργίας ἀπάσης ἐρήμην τὴν τοῦ πλημμελοῦντος ψυχὴν κατίδοι τις ἂν. 10
 αἶξ οὖν ἄρα τύπος αὐτῆς, ἄπρακτον δὲ τὸ ζῶιον καὶ τῆς τοῦ προβάτου τιμῆς κατόπιν
 ἔρχεται. διὰ τοῦτο καὶ ὁ κύριος ἡμῶν Ἰησοῦς Χριστός, ὅταν καθίσῃ, φησὶν, ὁ υἱὸς Mt. 25.31-34.
 τοῦ ἀνθρώπου ἐπὶ θρόνου δοξῆς αὐτοῦ, στήσῃ τὰ μὲν πρόβατα ἐκ δεξιῶν, PG 209
 τὰ δὲ ἐρίφια ἐξ εὐωνύμων. καὶ τοῖς μὲν ἐκ δεξιῶν, ἅτε δὴ τοὺς τῆς δικαιοσύνης
 ἔχουσι καρπούς, τὴν ἡτοιμασμένην αὐτοῖς ἀποκαθίστησι βασιλείαν, τοῖς γε μὴν ἐξ εὐωνύ- 15
 11 μων πῦρ καὶ κόλασιν καὶ τὰς τῷ διαβόλῳ πρεπούσας ἐποίσει ποινάς. ἐσφάζετο τοίνυν
 ὑπὲρ ἁμαρτίας ἔριφος, καὶ τοῦτο μαθήσῃ τοῦ νόμου λέγοντος ἐναργῶς· ἐὰν δὲ ὁ ἄρχων Leu. 4. 22. 23
 ἀμάρτη καὶ ποιήσῃ μίαν ἀπὸ πασῶν τῶν ἐντολῶν κυρίου τοῦ θεοῦ
 αὐτῶν ἢ οὐ ποιηθήσεται, ἀκουσίως καὶ ἀμάρτη καὶ πλημμελήσῃ καὶ
 γνωσθῇ αὐτῷ ἡ ἁμαρτία ἣν ἥμαρτεν ἐν αὐτῇ, καὶ προσοίσει τὸ δῶρον 20
 αὐτοῦ χίμαρον ἐξ αἰγῶν, ἄρσεν ἄμωμον. ἔφη δὲ που καὶ αὐτὸς ὁ ἐπὶ πάντων
 θεὸς περὶ τῶν ἱεράσθαι λαχόντων κατὰ τὸν νόμον· ἁμαρτίας λαοῦ μου φάγονται, Os. 4. 8
 τουτέστι τὰ ὑπὲρ ἁμαρτιῶν θύματα· μερὶς γὰρ καὶ κλῆρος τοῖς ἱερεῦσι κάρπωμα κυρίῳ Deut. 18. 1
 κατὰ τὸ γεγραμμένον. γέγονε τοίνυν σφάγιον ὁ Χριστὸς ὑπὲρ τῶν ἁμαρτιῶν ἡμῶν
 κατὰ τὰς γραφὰς ταύτης τε ἕνεκα τῆς αἰτίας ἁμαρτίαν αὐτὸν ὀνομάσθαι φαμέν. γράφει 25
 τοῦν ὁ πάνσοφος Παῦλος ὅτι τὸν μὴ γνόντα ἁμαρτίαν ὑπὲρ ἡμῶν ἁμαρτίαν 2 Cor. 5. 21
 ἐποίησεν, ὁ θεὸς καὶ πατὴρ δηλονότι. οὐ γάρτοι φαμέν ἁμαρτωλὸν γενέσθαι Χριστόν,
 μὴ γένοιτο, ἀλλ' ὄντα δίκαιον, μᾶλλον δὲ αὐτόχρημα δικαιοσύνην (οὐ γὰρ οἶδε πλημμελεῖν),
 σφάγιον ἐποίησεν ὁ πατὴρ ὑπὲρ τῶν τοῦ κόσμου πλημμελημάτων καὶ ἐν τοῖς ἀνόμοις Ies. 53. 12
 ἐλογίσθη, ψῆφον ὑπομείνας τὴν τοῖς ἀνόμοις πρεπωδεστάτην. καὶ πιστώσεται λέγων 30 L III 1138
 ὁ θεσπέσιος προφήτης Ἡσαΐας ὅτι πάντες ὡς πρόβατα ἐπλανήθημεν, ἕκαστος Ies. 53. 6
 τῇ ὁδῷ αὐτοῦ ἐπλανήθη, καὶ κύριος παρέδωκεν αὐτὸν ταῖς ἁμαρτίαις
 ἡμῶν καὶ αὐτὸς ὑπὲρ ἡμῶν ὀδυνᾶται καὶ τῷ μύλῳ πι αὐτοῦ ἡμεῖς ἰάθημεν. Ies. 53. 5
 γράφει δὲ καὶ ὁ πάνσοφος Πέτρος ὅτι τὰς ἁμαρτίας ἡμῶν ἀνήνεγκεν ἐν τῷ 1 Petr. 2. 24
 12 σώματι αὐτοῦ ἐπὶ τὸ ξύλον. οὐκοῦν ἐπεκρέματο μὲν τοῖς ἐπὶ τῆς γῆς ὁ κλῆρος, 35
 τὸ χρῆναι παθεῖν τὸν θάνατον διὰ τε τὴν ἐν Ἀδὰμ παράβασιν καὶ τὴν ἐξ ἐκείνου μέχρις
 ἡμῶν τυραννήσασαν ἁμαρτίαν, ἀλλ' ὁ ἐκ θεοῦ πατὴρ λόγος ὁ πολὺς εἰς ἡμερότητα καὶ

1—4 Fcyt 21 δύο μὲν — Χριστός

V, P [= hk], S, D [= mn], A [usque ad 3 ἀποπομπαῖος]

1 προκομισθῆναι P προστετάχειν Fcyt κλήροις Fcyt 2 γε μὴν VPAFcyt δὲ γε SD
 3 καὶ¹ om. Fcyt 3—p. 44, 34 σημαίνεται δὲ — ἁμαρτίας ἡμῶν om. A propter folii defectum
 5 προσβαλόντες SD θαῦμα SD 6 τὸ om. V μὲν om. P ἀφομοιοῦν P ἕκαστα-
 χοῦ P 6/7 θέα D 7 καὶ — αἰτίαν om. V μὲν om. VP 8 τοῦτου VP ἔριον
 φορεῖ P 10 ἀγαθοεργίας V ἐρήμην ἀπάσης D 11 δὲ] γάρ P 13 στήσῃ SD καὶ
 στήση VP δεξιῶν αὐτοῦ V 14 τοῖς] τοὺς S 15 γε μὴν PSD δὲ V 16 ποινάς]
 φωνάσ P 18 ἀπὸ πασῶν] ἀπασῶν P 19 πλημμελήσει SD 21 ἄρρεν V 22 περὶ]
 ἐπὶ D 23 κῶ SD κῶ VP 25 τε om. SD ὀνομάσθαι P 26 ὑπὲρ — ἁμαρτίαν om. V
 30 ἀνόμοις] νόμοις P 31 θεσπέσιος om. P 32 ἀνομίαις V 36 τὸ VP τοῦ SD ἐν] ἐξ D
 37 τυραννήσασαν V

- φιλανθρωπίαν γέγονε σάρξ, τουτέστιν ἄνθρωπος σύμμορφός τε ἡμῖν τοῖς ὑφ' ἁμαρτίαν
 Hebr. 2, 9 καὶ τὸν ἡμῶν ὑπέστη κλήρον. ὡς γὰρ ὁ πανάριστος γράφει Παῦλος, χάριτι θεοῦ
 ὑπὲρ παντὸς ἐγέυστο θανάτου καὶ τῆς ἀπάντων ζωῆς ἀντάλλαγμα τὴν ἑαυτοῦ ψυχὴν
 ἐποιήσατο καὶ εἰς ὑπὲρ πάντων ἀπέθανεν, ἵνα οἱ πάντες θεῶι ζήσωμεν, ἁγιαζόμενοι τε καὶ
 ζωοποιούμενοι διὰ τοῦ αἵματος αὐτοῦ δικαιούμενοί τε δωρεὰν τῇ παρ' αὐτοῦ χάριτι. ὡς 5
 1 Ioh. 1, 7 γὰρ φησιν ὁ μακάριος εὐαγγελιστὴς Ἰωάννης, τὸ αἶμα Ἰησοῦ Χριστοῦ καθαρίζει
 18 ἡμᾶς ἀπὸ πάσης ἁμαρτίας. ὄνομα δὲ οὖν τῷ σφαζομένῳ χιμάρῳ κύριος, καὶ
 PG 212 κληρωτὴν ἐδέχετο τὴν σφαγὴν ἁγίον τε θύμα καὶ ἱερὸν ἦν εἰς τύπον Χριστοῦ, οὐ δι' ἑαυτὸν
 M V 336 ἀποθνήσκοντος, ἀλλ' ὑπὲρ ἡμῶν, ὡς ἔφην, καὶ ἁγιάζοντος τὴν ἐκκλησίαν τῷ ἰδίῳ αἵματι.
 Leu. 16, 15. σφάζει γὰρ τὸν χίμαρον, φησίν, τὸν περὶ τῆς ἁμαρτίας τὸν παρὰ τοῦ λαοῦ 10
 16 cf. p. 40. ἔναντι κυρίου καὶ εἰσοίσει τοῦ αἵματος αὐτοῦ ἐσώτερον τοῦ καταπε-
 27-34 τάσματος καὶ ῥανεῖ τὸ αἶμα αὐτοῦ ἐπὶ τὸ ἱλαστήριον κατὰ πρόσωπον
 τοῦ ἱλαστηρίου καὶ ἐξιλάσεται τὸ ἅγιον ἀπὸ τῶν ἀκαθαρσιῶν τῶν υἱῶν
 Ἰσραὴλ καὶ ἀπὸ τῶν ἀδικημάτων αὐτῶν περὶ πασῶν τῶν ἁμαρτιῶν αὐτῶν.
 καὶ οὕτως ποιήσει τῇ σκηνῇ τοῦ μαρτυρίου τῇ ἐκτισμένῃ ἐν αὐτοῖς ἐν 16
 Hebr. 9, 12 μέσῳ τῆς ἀκαθαρσίας αὐτῶν. εἰσῆλθε γὰρ ὁ Χριστὸς εἰς τὰ ἅγια τῶν ἁγίων, οὐ δι'
 αἵματος τράγων καὶ μόσχων, διὰ δὲ τοῦ ἰδίου αἵματος αἰωνίαν λύτρωσιν
 εὐράμενος καὶ ἁγιάζων, ὡς ἔφην, τὴν ἀληθεστέραν σκηνήν, τουτέστι τὴν ἐκκλησίαν, καὶ
 Hebr. 13, 12 ἅπαντας δὲ τοὺς ἐν αὐτῇ. γράφει γοῦν ὁ θεσπέσιος Παῦλος ποτὲ μὲν ὅτι διὸ καὶ
 Ἰησοῦς, ἵνα ἁγιάσῃ τῷ ἰδίῳ αἵματι τὸν λαόν, ἔξω τῆς πύλης ἔπαθε, 20
 Eph. 5, 1. 2 ποτὲ δὲ πάλιν γίνεσθε οὖν μιμηταὶ τοῦ θεοῦ ὡς τέκνα ἀγαπητὰ καὶ περι-
 πατεῖτε ἐν ἀγάπῃ, καθὼς καὶ ὁ Χριστὸς ἠγάπησεν ἡμᾶς καὶ ἑαυτὸν
 παρέδωκεν ὑπὲρ ἡμῶν προσφορὰν καὶ θυσίαν εἰς ὁσμὴν εὐωδίας. ἀθρη-
 τέον δὲ οὖν ἐν τῷ σφαγέντι χιμάρῳ γενόμενον μὲν ἐν θανάτῳ σαρκὸς τὸν Ἑμμανουήλ,
 πλὴν ἐπὶ λύσει θανάτου καὶ ἁμαρτίας. ἦν γὰρ ἐν νεκροῖς ἐλεύθερος, τουτέστιν ἀνάλωτος 25
 ἁμαρτίας καὶ οὐκ ἔνοχος μεθ' ἡμῶν τῇ τοῦ θανάτου δίκῃ.
 14 Ἰδωμεν <οὖν> αὐτὸν ἐν τῷ ἐτέρῳ χιμάρῳ τῷ Ζῶντι καὶ ἀφιεμένῳ καὶ ἐν τῷ
 παθεῖν ἀνθρωπίνως μὴ πάσχοντα θεικῶς καὶ ἐν τῷ τεθνάναι σαρκὶ θανάτου κρείττονα καὶ
 οὐ κατὰ τὴν Ἰουδαίων ὑπόνοιαν ἀπομείναντα μεθ' ἡμῶν ἐν μνήματι καὶ κάτοχον γεγονότα
 L III 1139 ταῖς αἰδοῦ πύλαις τοῖς ἄλλοις ὁμοῦ. ὡς γὰρ ὁ αὐτοῦ φησι μαθητὴς, οὔτε ἐγκατε- 30
 Act. 2, 31 λείφθη εἰς αἰδοῦ ἡ ψυχὴ αὐτοῦ οὔτε ἡ σὰρξ αὐτοῦ εἶδε διαφθοράν· ἀνεβίω
 Ies. 49, 9 γὰρ σκυλεύσας τὸν αἶδην καὶ τοῖς ἐν δεσμοῖς εἰπὼν ἐξέλθετε, καὶ τοῖς ἐν τῷ
 σκότει ἀνακαλύφθητε, καὶ πρὸς τὸν ἄνω καὶ ἐν τοῖς οὐρανοῖς πατέρα καὶ εἰς τὴν
 ἀνθρώποις ἄβατον ἀνεπήδησε χώραν, αὐτὸς ἐφ' ἑαυτῷ τὰς ἁμαρτίας ἡμῶν ἀναλαβὼν καὶ
 ἱλασμός ὑπάρχων περὶ αὐτῶν. γράφει γοῦν ὁ θεσπέσιος Ἰωάννης τοῖς εἰς αὐτὸν 35
 1 Ioh. 2, 1. 2 πιστεύσασι· τεκνία, ταῦτα γράφω ὑμῖν, ἵνα μὴ ἁμαρτάνητε. καὶ ἐάν τις
 δὲ ἁμάρτηι, παράκλητον ἔχομεν πρὸς τὸν πατέρα Ἰησοῦν Χριστὸν δι-

23—28 F⁵⁷ 22 ἀναθετέον οὖν — κρείττονα

V, P [= hk], S, D [= mn], A [inde a 34 ἀναλαβὼν]					
1 ἁμαρτίας SD	2 γὰρ om. P	4 ἀποθανεῖν S	Ζήσωσιν SD	τε] δὲ P	6 Ἰη-
σοῦ] τοῦ P	7 οὖν τῷ D οὖν τὸ S οὕτω V οὕτω τω P	9 ὡς om. S	10 σφάζει VPSD		
φησί om. P	19 γράφει γοῦν ὁ scripti γράφει οὖν ὁ VSD ὁ οὖν P	ποτέ uén om. D	ὅτι		
om. PD	22/23 παρέδωκεν ὑπὲρ ἡμῶν ἑαυτὸν P	23/24 ἀθρητέον] ἀναθετέον F ⁵⁷			
26 ἁμαρτίας F ⁵⁷	οὐκ ἔνοχος] οὐχ ἑνός F ⁵⁷	27 οὖν F ⁵⁷ om. VPSD	αὐτῷ P		
χιμάρῳ om. P	ἀφιερωμένῳ P	29 τὴν τῶν P	μνήμασι SD	30 αὐτόσ SD	
31 αἶδην SD	οἶδε V	34 ἀνεπήδησε V ἀπεπήδησε P ἀπεδήμησε SD	τάς om. SD		
35 ὑπάρχει SD	οὖν V	36 πιστεύουσι P	37 δὲ om. P		

- καιον, καὶ αὐτὸς ἱλασμός ἐστι περὶ τῶν ἁμαρτιῶν ἡμῶν, οὐ περὶ τῶν
15 ἡμετέρων δὲ μόνον, ἀλλὰ καὶ περὶ ὅλου τοῦ κόσμου. οἶμαι δὲ δεῖν καὶ
αὐτὴν ποιήσασθαι τὴν παράθεσιν τῶν νομικῶν γραμμάτων εἰς ἀνάμνησιν τοῖς ἀκρωμένοις,
ἔχει δὲ οὕτως· καὶ προσάξει τὸν χιμάρων τὸν ζῶντα καὶ ἐπιθήσει Ἀαρὼν ^{Leu. 16, 20.}
τὰς χεῖρας αὐτοῦ ἐπὶ τὴν κεφαλὴν τοῦ χιμάρου τοῦ ζῶντος καὶ ἐξαγο- ^{21 cf. p. 41,}
ρεύσει ἐπ' αὐτοῦ πάσας τὰς ἀνομίας τῶν υἱῶν Ἰσραὴλ καὶ πάσας τὰς ²⁻⁹
ἀδικίας αὐτῶν καὶ πάσας τὰς ἁμαρτίας αὐτῶν καὶ ἐπιθήσει αὐτὰς ἐπὶ
τὴν κεφαλὴν τοῦ χιμάρου τοῦ ζῶντος καὶ ἐξαποστελεῖ ἐν χειρὶ ἀνθρώπου
ἐτοίμου εἰς τὴν ἔρημον. ἄθρει δὲ οὖν ὅπως, καίτοι τοῦ πρώτου σφαγέντος χιμάρου,
ζῶντα πλεισταχοῦ τὸν ἕτερον ὀνομάζει· ἦν γὰρ, ὡς ἔφην, ἐν ἀμφοῖν γραφόμενος ὁ εἰς ¹⁰
καὶ μόνος υἱὸς καὶ κύριος Ἰησοῦς Χριστὸς ὡς ἐν πάθει σαρκὸς ἰδίας καὶ ἔξω πάθους, ὡς
ἐν θανάτῳ καὶ ὑπὲρ θάνατον. ἔζη γὰρ ὁ τοῦ θεοῦ λόγος, καὶ γενομένης θανάτου τῆς
ἀγίας αὐτοῦ σαρκὸς, καὶ μεμένηκεν ἀπαθής, καίτοι τοῦ ἰδίου σώματος τὸ πάθος οἰκειού-
μενος καὶ εἰς ἑαυτὸν ἀναφέρων αὐτό.
- 16** Ἰδοὶ δ' ἄν τις τοῦτο τὸ μέγα καὶ βαθύ μυστήριον καὶ ἑτεροτρόπως ἡμῖν γραφόμενον ^{M V 337}
ἐν τῷ Λευιτικῷ. μεμολυσμένον μὲν γὰρ ἀποφαίνει τὸν λεπρὸν ὁ διὰ Μωυσέος νόμος, ¹⁶
ἐκπέμπεσθαι δὲ προστέταχε τῆς παρεμβολῆς ὡς ἀκάθαρτον. εἰ δὲ συμβαίῃ καταλωφῆσαι
τὸ πάθος, τότε δὴ τότε παράδεκτον γενέσθαι κελεύει καὶ δὴ καὶ φησιν· οὗτος ὁ νόμος ^{Leu. 14, 2-7}
τοῦ λεπροῦ· ἢ ἂν ἡμέραι καθαρισθῇ, καὶ προσαχθήσεται πρὸς τὸν ἱερέα.
καὶ ἐξελεύσεται ὁ ἱερεὺς ἔξω τῆς παρεμβολῆς καὶ ὄψεται ὁ ἱερεὺς. καὶ ²⁰
ἰδοὺ ἰάται ἢ ἀφή τῆς λέπρας ἀπὸ τοῦ λεπροῦ, καὶ προστάζει ὁ ἱερεὺς καὶ
λήψονται τῷ κεκαθαρισμένῳ δύο ὀρνίθια ζῶντα καθαρὰ. καὶ προστάζει
ὁ ἱερεὺς καὶ σφάζουσι τὸ ὀρνίθιον τὸ ἐν εἰς ἀγγεῖον ὀστράκινον ἐφ'
ὑδατι ζῶντι, καὶ τὸ ὀρνίθιον τὸ ζῶν, λήψεται αὐτὸ καὶ βάψει εἰς τὸ αἷμα
τοῦ ὀρνιθίου τοῦ σφαγέντος ἐφ' ὑδατι ζῶντι καὶ περιρρανεῖ ἐπὶ τὸν ²⁵
καθαρισθέντα ἀπὸ τῆς λέπρας ἐπτάκις, καὶ καθαρὸς ἔσται. καὶ ἐξαπο-
στελεῖ τὸ ὀρνίθιον τὸ ζῶν εἰς τὸ πεδίον. δύο μὲν οὖν τὰ πτηνὰ καὶ ἀκίβδηλα,
τουτέστι καθαρὰ καὶ μηδεμίαν ἔχοντα διαβολήν, τὴν ἀπὸ γε φημί τοῦ νόμου. καὶ τὸ
μὲν ἐν ἐσφάζετο ἐφ' ὑδατι ζῶντι, τό γε μὴν ἕτερον, ἔξω μένον σφαγῆς, εἶτα βαπτισθὲν
ἐν τῷ αἵματι τοῦ τετελευτηκότος καὶ ἐφ' ὑδατι ζῶντι, κατὰ τὸν ἴσον τῷ χιμάρῳ τρόπον ³⁰
εἰς τὴν ἔρημον ἐξεπέμπετο. ὑπεμφήνει δ' ἂν ὁ τύπος ἡμῖν κἀν τούτῳ δὴ πάλιν τὸ
17 μέγα καὶ σεπτὸν τοῦ σωτῆρος ἡμῶν μυστήριον. ἦν μὲν γὰρ ἄνωθεν, τουτέστιν ἐκ ^{L III 1142}
τοῦ πατρὸς καὶ ἐξ οὐρανῶν ὁ λόγος (ταύτηι τοι καὶ μάλα εἰκότως πτηνῷ παρεικάζεται),
καταπεφοίτηκε δὲ οἰκονομικῶς εἰς ὁμοίωσιν τὴν πρὸς ἡμᾶς καὶ ἔλαβε δούλου μορφὴν·
πλὴν καὶ οὕτως ἄνωθεν ἦν. καὶ γοῦν ἔφασκεν ἐναργῶς, Ἰουδαίους προσλαλῶν· ὑμεῖς ^{Ioh. 8, 23}
ἐκ τῶν κάτω ἐστέ, ἐγὼ ἐκ τῶν ἄνω εἰμί. ἐγὼ οὐκ εἰμι ἐκ τοῦ κόσμου τοῦ- ³⁶
του. καὶ πάλιν· οὐδεὶς ἀναβέβηκεν εἰς τὸν οὐρανόν, εἰ μὴ ὁ ἐκ τοῦ οὐρα- ^{Ioh. 3, 13}

2—14 Feyer 23 οἶμαι — αὐτό

V, P [= hk], S, D [= mn], A

1 ἐστι om. P	2 μόνον] μάλλον P	τοῦ ὅλου V	3 αὐτῶν P	4 δέ] γὰρ P
5—8 καὶ ἐξαγορεύσει — ζῶντος om. S	6/7 ἀνομίας — τὰς om. Feyer	10 ἐν] δι' Feyer		
ὁ om. V	12 θανάτῳ] ἀθανάτῳ Feyer	12/13 ἐν θανάτῳ — πάθος om. D	12 γευόμενος P	
13 ἀγίας — σαρκός] ἰδίας σαρκὸς αὐτοῦ P	15 βαθύ καὶ μέγα VPA	16 μὲν om. VP	μω-	
σέως A	17 συμβαίῃ S συμβαίνει P συνέβη V	21—23 καὶ λήψονται — ἱερεὺς om. P	22 κε-	
καθαρμένῳ VP	καθαρὰ om. SD	23 σφάζουσι P	τὸ ὀρνίθιον om. D	25 ἐν SD
περιρρανεῖ VPA	26/27 ἐξαποστελεῖ P	28 ἀπὸ τοῦ νόμου φημί V	29 ἐν om. V	
ἐν SD	33 ὁ om. V	34 τῆς P	35 πλὴν om. P	ἀνωθεν οὕτως ἦν V οὕτως P
καὶ — ἔφασκεν] αὐτὸ δὴ τοῦτο ἀπέδειξεν P	τοῖς ἰουδαίοις P	36 ἐγώ] καὶ P		

- νοῦ καταβάς, ὁ υἱὸς τοῦ ἀνθρώπου. ὡς γὰρ ἔφην ἀρτίως, καὶ σὰρξ γεγονώς ἢ γοῦν τέλειος ἄνθρωπος, οὐ γήινος ἦν ἢ χοϊκὸς καθ' ἡμᾶς, ἀλλ' οὐράνιος τε καὶ ὑπερκόσμιος καθὼ νοεῖται θεός. πλὴν ἔστιν ἰδεῖν ἐν τοῖς ὀρνιθίοις, καθὰ καὶ ἐν τοῖς χι-
- 1 Petr. 4, 1 μάροις, σαρκὶ μὲν παθόντα κατὰ τὰς γραφάς, μείναντα δὲ καὶ ἐπέκεινα τοῦ παθεῖν καὶ PG 216 ἀποθνήσκοντα μὲν ἀνθρωπίνως, ζῶντα δὲ θεικῶς· ζωὴ γὰρ ὁ λόγος ἦν. καὶ γοῦν ὁ 5
- 18 πάνσοφος μαθητὴς θανατωθῆναι μὲν αὐτὸν ἔφη σαρκί, ζωοποιηθῆναι δὲ πνεύματι. πλὴν 1 Petr. 3, 18 ὅτι κἂν εἰ τοῦ παθεῖν τὸν θάνατον εἰς ἰδίαν φύσιν ἁμοιρος ἦν ὁ λόγος, ἀλλ' οὖν οἰκείουται τὸ πάθος τῆς ἑαυτοῦ σαρκός, ὡς ἤδη προείπον. ἐβαπτίζετο γὰρ τὸ ὀρνίθιον τὸ ζῶν ἐν τῷ αἵματι τοῦ τετελευτηκότος, πεφυρμένον δὲ τῷ αἵματι, μόνον δὲ οὐχὶ καὶ κοινωνήσαν τοῦ πάθους εἰς τὴν ἔρημον ἐξεπέμπετο. ἀναπεφοίτηκε γὰρ ἐν τοῖς οὐρανοῖς 10 ὁ μονογενὴς τοῦ θεοῦ λόγος μετὰ τῆς ἐνθώσεως αὐτῷ σαρκὸς καὶ ξένον ἦν ἐν οὐρανοῖς τὸ θέαμα. κατεπλήττετο γοῦν ἡ τῶν ἀγίων ἀγγέλων πληθὺς ἐν εἵδει βλέπουσα τῷ καθ' ἡμᾶς τὸν βασιλέα τῆς δόξης καὶ τῶν δυνάμεων κύριον. καὶ δὴ καὶ ἔφασκον·
- Ies. 63, 1 τίς οὗτος ὁ παραγενόμενος ἐξ Ἑδῶμ, τουτέστιν ἐκ γῆς, ἐρύθημα ἱματίων ἐκ Βοσὸρ; διερμηνεύεται δὲ τὸ Βοσὸρ σὰρξ ἥτοι συνοχή καὶ θλίψις. εἶτα τούτῳ προ- 15
- M V 340 σεπυνθάνοντο· τί αὐταὶ αἱ πληγαὶ ἀνὰ μέσον τῶν χειρῶν σου; ὁ δὲ πρὸς αὐ- Zach. 13, 6 τούς· ὡς ἐπλήγην ἐν τῷ οἴκῳ τοῦ ἀγαπητοῦ μου. ὥσπερ γὰρ ἀπιστήσαντι
- Ioh. 20, 27 τῷ Θωμαῖ οἰκονομικώτατα λίαν καὶ μετὰ τὴν ἐκ νεκρῶν ἀναβίωσιν ἐπεδείκνυ τὰς χεῖρας καὶ τοὺς ἐν αὐταῖς τῶν ἡλίων τύπους, ἐκέλευσε δὲ ψηλαφᾶν καὶ τὰς ἐν τῇ πλευρᾷ διατρήσεις, οὕτω καὶ ἐν οὐρανῷ γεγονώς πεπληροφόρηκε τοὺς ἀγίους ἀγγέλους ὅτι δικαίως 20 τῆς πρὸς αὐτοὺς οἰκειότητος ἐκβέβληται καὶ ἀπώλισθεν ὁ ἡγαπημένος Ἰσραὴλ. διὰ τοῦτο πεφυρμένον αἵματι τὸ ἄμφιον καὶ τὰς ἐν χερσὶν ἐπεδείκνυ πληγὰς, οὐκ ἀναποβλήτους ἔχων αὐτάς (ἐξηγερούμενος γὰρ ἐκ νεκρῶν ἀπεδύσατο τὴν φθορὰν καὶ σὺν αὐτῇ
- Eph. 3, 10. 11 πάντα τὰ ἐξ αὐτῆς), ἀλλ' ἵνα, ὡς ἔφην, οἰκονομικῶς γνωρισθῇ νῦν ταῖς ἀρχαῖς καὶ ταῖς ἐξουσίαις ἐν τοῖς ἐπουρανοῖς διὰ τῆς ἐκκλησίας ἡ πολυποί- 25 κίλος σοφία τοῦ θεοῦ, ἣν ἐποίησεν ἐν τῷ Χριστῷ κατὰ πρόθεσιν τῶν αἰώνων· γράφει γὰρ οὕτως τισὶν ὁ ἱερώτατος Παῦλος.
- 19 Ὡσπερ οὖν ἐν τοῖς χιμάρσις ἐγράφετο σοφῶς τὸ τοῦ Χριστοῦ μυστήριον, οὕτως καὶ ἐν τοῖς ὀρνιθίοις. ἀλλ' ἴσως ἐρεῖ τις· πῶς οὖν ἓνα καὶ τὸν αὐτὸν φῆς εἶναι υἱὸν καὶ κύριον Ἰησοῦν Χριστόν, καίτοι δύο χιμάρων παρενηνεγμένων ὀρνιθίων τε δύο; ἢ τάχα 30
- L III 1143 που καταδείξειεν ἂν οὐκ ἀσυμφανῶς ὁ νόμος ὡς δύο που πάντως εἰσὶν υἱοὶ καὶ Χριστοὶ; καὶ δυσσεβείας μὲν εἰς τοῦτο κατεβιάσθησαν ἤδη τινές, ὥστ' οἶεσθαί τε καὶ λέγειν ἕτερον μὲν εἶναι Χριστόν ἰδικῶς τὸν ἐκ θεοῦ πατρὸς λόγον, ἕτερον δὲ αὐτὸν ἐκ σπέρματος τοῦ Δαυὶδ· ἡμεῖς δὲ φαμέν τοῖς ὡδε ταῦτ' ἔχειν ἐξ ἀμαθίας ὑπειληφόσιν· ὁ θεσπέσιος γράφει

3—12 Feyer 24 πλὴν — θέαμα 28/29 Feyer 25 ὥσπερ — ὀρνιθίοις 29 cf. Theodoret. quaest. in Leuit. 16 p. 260 Schulz

V, P [= hk], S, D [= mu], A					
2 τελείως SD	οὐχὶ SD	8 αὐτοῦ Feyer	οὐ βαπτίζεται S	9 πεφυρμένον Feyer	
πεφυραμένον VPSDA	μονονουχὶ δὲ VA	μόνον οὐ Feyer	καὶ om. Feyer	11 λόγος om. S	
παῖς D	αὐτὸ V	12 γοῦν] γὰρ V	13 τῷ] τὸ P	καὶ] τὸν D	καὶ ⁸
om. VI	ἔφασκε D	14 παραγινόμενος SD	τῆς γῆς SD	15 ἦτοι] εἶτε S	τοῦτο
SD	15/16 προσεπυνθάνετο D	17 ἄς] ὡς P	γὰρ om. V	18 Θωμαῖ] θῶ μάλλον S	
ἀνδασαῖν V	ἐδείκνυ D om. V	20 ἐν om. S	21 αὐτὸν P	23 ἔχον S	γὰρ post
ἀπεδύσατο iterum habet S	25 οὐρανοῖς P	26 τῶν om. SD	28 οὖν VPA γὰρ SD om. Feyer	τίς ἐρεῖ V	φησ
ἐγγραφή Feyer	σαφῶς SD Feyer	29 τοῖς δυσὶν ὀρνιθίοις SD Feyer	30 ἢ] εἰ SD	31 καὶ καταδείξειεν P	
εἶναι A φησιν εἶναι D εἶναι φησ V	εἶναι φησ PS	30 ἢ] εἰ SD	31 καὶ καταδείξειεν P	32 ὥστ'	
ὁ νόμος οὐκ ἀσυμφανῶς SD	ἀσύμφωνος k ἀσύμφωνον h	ὡς VPA εἰ D εἰς S	32 ὥστ'		
SD ὡς VPA	τε om. V	33 τοῦ om. SD	34 ὡς ὁ D		

Παῦλος ὅτι εἷς κύριος, μία πίστις, ἐν βάπτισμα. οὐκοῦν εἰ δύο φασὶν υἱούς, Eph. 4, 5 δύο που πάντως ἂν εἶεν οἱ κύριοι, δύο δὲ καὶ πίστεις, τοσαῦτα δὲ καὶ βαπτίσματα. PG 217 ψευδομυθήσει δὴ οὖν ὁ Χριστὸν ἔχων ἐν ἑαυτῷ λαλοῦντα, καθά φησιν αὐτός. ἄλλ' 2 Cor. 13, 3 οὐκ ἔστι ταῦτα, μὴ γένοιτο. οὐκοῦν εἷς κύριος καὶ μία πίστις, ἐν βάπτισμα· πιστεύομεν γὰρ εἰς ἓνα κύριον Ἰησοῦν Χριστόν, τουτέστι τὸν μονογενῆ τοῦ θεοῦ λόγον ἐνανθρωπή- 5 σαντα καὶ σεσαρκωμένον. διὰ τοῦτο καὶ εἰς τὸν θάνατον αὐτοῦ βαπτιζόμεθα καὶ μόνον Rom. 6, 3 ἴσμεν αὐτὸν κύριον ὡς θεόν, οὐκ ἀνὰ μέρος τιθέντες ἄνθρωπον καὶ θεόν, ἄλλ' αὐτόν, ὡς ἔφην, τὸν ἐκ θεοῦ πατρός λόγον ἄνθρωπον γενέσθαι διαβεβαιούμενοι μετὰ τοῦ μέναι θεόν.

20 ἄτρεπτος γὰρ καὶ ἀναλλοίωτος κατὰ φύσιν ἐστίν. ἐπεὶ φραζέτωσαν οἱ δι' ἐναντίας· εἰ δύο φασὶν υἱούς, ἓνα μὲν ἰδικῶς τὸν ἐκ σπέρματος τοῦ Δαυὶδ, ἕτερον δὲ αὐ καὶ ἀνὰ 10 μέρος τὸν ἐκ θεοῦ πατρός λόγον, ἅρ' οὐκ ἀμείνων κατὰ φύσιν ὁ ἐκ θεοῦ πατρός λόγος τοῦ ἐκ σπέρματος τοῦ Δαυὶδ καὶ ἀσυγκρίτοις διαφοραῖς; τί γὰρ ἀνθρώπου φύσις ὡς πρὸς γε τὴν θείαν καὶ ὑπερτάτην; ἄλλ', οἶμαι, καὶ οὐχ ἐκόντες ἐροῦσιν ὡς ἀμείνων ἐστὶ κατὰ φύσιν ὁ ἐκ θεοῦ πατρός λόγος. εἶτα τί δράσομεν τοὺς χιμάρους ὀρῶντες οὐχ ἑτεροφυεῖς ὄντας ἀλλήλοις, ὁμοειδῆς δὲ μᾶλλον καὶ κατ' οὐδὲν ἀλλήλων διαφέροντας κατὰ γε τὸ εἶναι 15 τοῦθ' ὅπερ εἰσίν; ὁ αὐτὸς δ' ἂν γένοιτο λόγος καὶ ἐπὶ τοῖς δυσὶν ὀρνιθίοις. οὐκοῦν συγχωρεῖτωσαν διὰ τὸ τῶν χιμάρων ἢ τοῦν ὀρνιθίων ὁμοειδῆς μὴδὲν ἀνθρώπου διαφέρειν τὸν τοῦ θεοῦ λόγον. ἄλλ' οὐκ ἀνέξονται, καθάπερ ἐγώ μαι, τοῦ τοιοῦτου λόγου· πλείστον M V 341 γὰρ ὅσον τὸ μεταξὺ θεότητος τε καὶ ἀνθρωπότητος. ἐφῶμεν δὴ οὖν τοῖς παραδείγμασι κατὰ τὸν αὐτοῖς πρέποντα νοεῖσθαι λόγον· ἡττάται γὰρ λίαν τῶν ἀληθῶν καὶ μερικὴν ἔσθ' 20 ὅτε ποιεῖται τῶν σημαινομένων τὴν ἔνδειξιν. φημὲν δὲ ὅτι σκιά καὶ τύπος ὁ νόμος ἦν καὶ οἷον τις γραφὴ παρατιθεῖσα πρὸς θεῶν τοῖς ὀρώσι πράγματα, αἱ δὲ σκιαί τῆς τῶν γραφόντων ἐν πίναξί τέχνης τὰ πρῶτα τῶν χαραγμάτων εἰσίν, αἷς εἶπερ ἐπενεχθεῖεν τῶν χρωμάτων τὰ ἄνθη, τότε δὴ τότε τῆς γραφῆς ἀπαστράπτει τὸ κάλλος. ἔδει δὴ οὖν τὸν διὰ Μωυσέος νόμον καταγράψαι σαφῶς ἐθέλοντα τὸ τοῦ Χριστοῦ μυστήριον οὐχ ἐνὶ τῶν 25 χιμάρων ἢ τοῖν ὀρνιθίων ἀποθνήσκοντά τε ὁμοῦ καὶ ζῶντα καταδεικνύειν αὐτόν, ἵνα μὴ τερατοποιία σκηνικὴ δόξῃ πως εἶναι τὸ δρῶμενον, ἄλλ' ἐδέχετο μὲν ὡς ἐν ἐνὶ παθόντα τὴν σφαγὴν, κατεδείκνυ δὲ τὸν αὐτὸν ἐν ἐτέρῳ ζῶντά τε καὶ ἀφιέμενον.

21 Ἀποφῆναι δὲ τὸν ἐπὶ τῷδε λόγον οὐκ ἔξω βαίνοντα τοῦ εἰκότος οἰήσομαι δεῖν καὶ ἐτέραν οἷς ἔφην, ἐπεισφρήσας εἰκόνα. γέγραπται τοίνυν ἐν τῷ τῆς κοσμοποιίας βιβλίῳ· 30 καὶ ἐγένετο μετὰ τὰ ῥήματα ταῦτα, ὁ θεὸς ἐπείραζε τὸν Ἀβραάμ καὶ εἶπε Gen. 22, 1-6 πρὸς αὐτόν· Ἀβραάμ Ἀβραάμ. ὃ δὲ εἶπεν· ἰδοὺ ἐγώ. καὶ εἶπε· λάβε τὸν I. III 1116 υἱόν σου τὸν ἀγαπητὸν ὃν ἡγάπησας, τὸν Ἰσαὰκ καὶ πορεύθητι εἰς τὴν γῆν τὴν ὑψηλὴν καὶ ἀνένεγκε αὐτόν ἐκεῖ εἰς ὀλοκάρπωσιν ἐφ' ἐν τῶν ὀρέων ὧν ἂν σοι εἴπω. ἀναστὰς δὲ τὸ πρῶί, ἐπέσαξε τὴν ὄνον αὐτοῦ, 35 PG 220 παρέλαβε δὲ μεθ' ἑαυτοῦ δύο παῖδας καὶ Ἰσαὰκ τὸν υἱὸν αὐτοῦ καὶ σχίσας

11—19 Fcyr 26 ἄρ' οὐκ — ἀνθρωπότητος

24—27 Fcyr 27 ἐπειδὴ οὖν — δρῶμενον

V, P [= hk], S, D [= mn], A

1 φασὶν ex φημὲν corr. V 2 εἶεν ἂν SD 3 ἐφ' ἑαυτὸν V 4 καὶ om. SD
5 γὰρ] δὲ καὶ P 7 οὐκ — θεόν om. P 9 φραζέτωσαν ἡμῖν A 12 σπέρματος δαδ D Fcyr
σπέρματος τοῦ δαδ ἕτερον δὲ αὐ καὶ ἀνὰ μέρος S 14 δράσομεν P 15 κατὰ — εἶναι om.
SD 17 τῶν ὀρνιθίων Fcyr 18 ἄλλ' — λόγου om. SD ἐγώ μαι] πρότερον ἔφην P ἡγοῦμαι
Fcyr τοιοῦτου A τοιοῦδε VP Fcyr 21 τὴν ἔνδειξιν τῶν σημαινομένων SD 22 παρατεθεῖσα
VSD τὰ πράγματα VSD 24 ἀπαστράπτει SD ἔδει δὴ] ἐπειδὴ Fcyr 25 μωσέως ex
μωσέως corr. S σοφῶς Fcyr τοῦ om. Fcyr οὐχ om. VP ἐν ἐνὶ Fcyr 26 ἢ D
ὀρνιθίων P καταδεικνύει Fcyr 27 σκηνικὴ -- εἶναι VPA σκηνικὴ πως εἶναι δόξῃ S σκηνίπως
εἶναι δόξῃ n σκηνικὴ πως δόξῃ m μὲν om. P ἐν om. P 29 δὲ καὶ P 32 πρῶς
αὐτόν] αὐτῷ V 35 εἴπω VPA δείξω SD τὸ om. SD

ξύλα εἰς ὀλοκάρπωσιν, ἀναστὰς ἐπορεύθη. καὶ ἦλθεν ἐπὶ τὸν τόπον ὃν εἶπεν αὐτῷ ὁ θεός, τῇ ἡμέρᾳ τῇ τρίτῃ. καὶ ἀναβλέψας Ἀβραὰμ τοῖς ὀφθαλμοῖς εἶδε τὸν τόπον μακρόθεν καὶ εἶπεν Ἀβραὰμ τοῖς παισὶν αὐτοῦ· καθίστατε αὐτοῦ μετὰ τῆς ὄνου, ἐγὼ δὲ καὶ τὸ παιδάριον διελυσόμεθα ἕως ὧδε καὶ προσκυνήσαντες ἀναστρέψομεν πρὸς ὑμᾶς. ἔλαβε δὲ 5 τὰ ξύλα τῆς ὀλοκαρπώσεως καὶ ἐπέθηκεν Ἰσαὰκ τῷ υἱῷ αὐτοῦ, ἔλαβε δὲ μετὰ χειρὸς τὸ πῦρ καὶ τὴν μάχαιραν καὶ ἐπορεύθησαν οἱ δύο ἅμα. καὶ Gen. 22, 9. 10 μεθ' ἑτέρα· καὶ ὠικοδόμησεν ἐκεῖ Ἀβραὰμ θυσιαστήριον καὶ ἐπέθηκε τὰ ξύλα καὶ συμποδίσας Ἰσαὰκ τὸν υἱὸν αὐτοῦ, ἐπέθηκεν αὐτὸν ἐπὶ τὸ θυσιαστήριον ἐπάνω τῶν ξύλων. καὶ ἐξέτεινεν Ἀβραὰμ τὴν χεῖρα αὐτοῦ 10 22 λαβεῖν τὴν μάχαιραν σφάξαι τὸν υἱὸν αὐτοῦ. ἄρ' οὖν εἶπερ τις τῶν καθ' ἡμᾶς ἐπεθύμησεν ἰδεῖν καταγεγραμμένην ἐν πίνακι τὴν ἐπὶ γε τῷ Ἀβραὰμ ἱστορίαν, πῶς ἂν αὐτὸν ἐχάραξεν ὁ ζωγράφος; ἄρ' ἐν ἐνὶ πάντα δρῶντα τὰ εἰρημένα ἢ ἀνὰ μέρος καὶ ἑτεροίως ἢ γοῦν ἑτεροειδῶς πλεισταχοῦ τὸν αὐτόν; οἷόν τι φημί, ποτὲ μὲν ἐφίζήσαντα τῇ ὄνῳ, συμπαραληφθέντος τοῦ παιδαρίου καὶ ἐπομένων τῶν οἰκετῶν, ποτὲ δὲ αὖ πάλιν ἀπομεινᾶσης 15 τῆς ὄνου κάτω τοῖς οἰκέταις ὁμοῦ, καταφορτίσαντα μὲν τοῖς ξύλοις τὸν Ἰσαὰκ, ἔχοντα δὲ μετὰ χειρὸς τὴν μάχαιραν καὶ τὸ πῦρ, καὶ μὴν καὶ ἐτέρωθι τὸν αὐτόν ἐν εἶδει πάλιν ἐτέρω, συμποδίσαντα μὲν τὸ μεράκιον ἐπὶ τὰ ξύλα, ὀπλίσαντα δὲ τῇ μαχαίρᾳ τὴν δεξιάν, ἵν' ἐπαγάγοι τὴν σφαγὴν. ἀλλ' ἦν οὐχ ἕτερος καὶ ἕτερος Ἀβραὰμ πλεισταχοῦ τῆς γραφῆς M V 344 ὁρῶμενος ἑτεροίως, ἀλλ' ὁ αὐτὸς πανταχοῦ, ταῖς τῶν πραγμάτων χρεῖαις συγκαθισταμένης 20 αἰετὶ τῆς τοῦ γράφοντος τέχνης. οὐ γὰρ ἦν εἰκὸς ἢ γοῦν τῶν ἐνδεχομένων ἐν ἐνὶ κατιδεῖν 23 αὐτὸν πάντα δρῶντα τὰ εἰρημένα. γραφὴ τοιγαροῦν ὁ νόμος ἦν καὶ τύποι πραγμάτων ὠδίνοντες τὴν ἀλήθειαν, ὥστε καὶ εἰ δύο χιμάρους παρεκόμισεν ἢ χρεῖα πρὸς παράδειξιν τοῦ κατὰ Χριστὸν μυστηρίου, καὶ εἰ δυὰς ὀρνιθίων ἦν, ἀλλ' εἰς ἦν ὁ ἐν ἀμφοῖν, καὶ ὡς ἐν πάθει καὶ ἔξω πάθους, καὶ ἐν θανάτῳ καὶ ὑπὲρ θάνατον καὶ ἀναβαίνων εἰς οὐρανούς 25 ἀπαρχὴ τις ὥσπερ δευτέρα τῆς ἀνθρωπότητος ἀνανεωθείσης εἰς ἀφθαρσίαν. αὐτὸς γὰρ ἡμῖν ἀνεκαίνισε τὴν εἰς τὰ ἄνω τρίβον, καὶ ἐφόμεθα κατὰ καιροὺς αὐτῷ. πορεύσομαι Ioh. 14, 2. 3 γάρ φησιν, καὶ ἐτοιμάσω τόπον ὑμῖν καὶ πάλιν ἔρχομαι καὶ παραλήψομαι ὑμᾶς μεθ' ἐαυτοῦ, ἵνα ὅπου εἰμὶ ἐγώ, ἐκεῖ καὶ ὑμεῖς μετ' ἐμοῦ ᾗτε. ταύ- 30 τας ἔχομεν τὰς ἀληθεῖς ἐλπίδας.

24 Ἐγὼ μὲν οὖν ἄπερ ἡδεῖν, γέγραφα, τῆς δὲ σῆς θεοσεβείας ἐστὶν ἀκριβεστέραν τοῖς γεγραμμένοις ἐπενεγκεῖν τὴν βάσανον, ἵν' εἶπερ τι τῶν ἀμεινόνων εὐρεθῇ συμβῇ, ἡμᾶς PG 221 Iob 12, 22 Col. 2, 3 τε καὶ τοὺς αὐτόθι λαοὺς ὠφελῇ. Χριστὸς γὰρ ἐστὶν ὁ ἀποκαλύπτων βαθέα καὶ ἀπό- κρυφα καὶ σύνεσιν καρδίαις ἐνείεις· ἐν αὐτῷ γὰρ καὶ παρ' αὐτοῦ πάντες εἰσὶν οἱ θη- σαυροὶ τῆς σοφίας καὶ γνώσεως ἀπόκρυφοι δι' αὐτοῦ τε καὶ σὺν αὐτῷ τῷ 35 θεῷ καὶ πατρὶ δόξα καὶ τὸ κράτος σὺν ἁγίῳ πνεύματι εἰς τοὺς αἰῶνας τῶν αἰώνων. ἀμήν.

23—27 Fcyr 28 ὥστε — αὐτῷ

V, P [= hk], S, D [= mn], A

1—3 καὶ ἦλθεν — μακρόθεν om. V 4 παιδίον SD 5 δὲ om. A 7 μετὰ — μάχαι-
ραν] καὶ τὸ πῦρ μετὰ χειρὸς P 8 Ἀβραὰμ ἐκείσε V 11 μάχαιρα S 12 ἀναγεγραμμένην SD
εἰ τις D 13 ἄρ' οὖν P 16 μὲν τοῖς VA μέντοι PSD
ξύλα SD 18 τῶν ξύλων P 19 ἐπάγοι P 20 ὁρῶμενον S 22 δρῶντα om. VPA 23 εἰ om. V 23/24 παράδειξιν μυστηρίου τοῦ κατὰ
Χριστὸν Fcyr 24 μυστηρίου om. S εἰ om. V δύο D Fcyr ὀρνιθίων PSDFcyr ἦν
ἀλλ' om. Fcyr 25 ἐν — θάνατον] ὑπὲρ θάνατον ἐν θανάτῳ V ἐν om. Fcyr 27 ἐνεκαίνισε
PSD Fcyr τὸ S πορεύσομαι D 28 καὶ ἐτοιμάσω VPA ἐτοιμάσαι SD 29 μεθ' ἐαυ-
τοῦ VA μετ' ἐμοῦ P μετ' ἐμαυτοῦ SD ἐκεῖ om. V 31 ἡδεῖν] ἤδη V 33 τε om. P
ὠφελεί P 33/34 κρύφια SD 34 καρδίας SD καρδία P παρ' αὐτῷ D om. P 36 ἡ δόξα
SD τῶν αἰώνων om. SD

135 = A₄. Latina uersio extat in Collectione Winteriana I

Τοῦ αὐτοῦ εἰς τὸ ἅγιον σύμβολον

- 1 Τοῖς ἀγαπητοῖς καὶ ποθεινοτάτοις Ἀναστασίῳ Ἀλεξάνδρῳ Μαρτινιανῷ Ἰωάννῃ Πα- L III 1179
ρηγορίῳ πρεσβυτέροις καὶ Μαξίμῳ διακόνῳ καὶ λοιποῖς ὀρθοδόξοις πατράσι μοναχῶν καὶ M V 384
τοῖς σὺν ὑμῖν τὸν μονήρη βίον ἀσκούσι καὶ ἐν πίστει θεοῦ ἰδρυμένοις Κύριλλος ἐν κυρίῳ PG 77, 289
χαίρειν. Τὸ φιλομαθὲς καὶ φιλόπονον τῆς ὑμετέρας ἀγάπης καὶ νῦν οὐ μετρίως ἐπαι- o
νέσας ἔχω καὶ ἄξιον εἶναι φημί τοῦ παντὸς λόγου. τὸ γάρτοι θείων ἐφίεσθαι μαθη-
μάτων καὶ τῆς τῶν ἱερῶν δογμάτων ὀρθότητος μεταποιεῖσθαι φιλεῖν πῶς οὐκ ἂν ὑπερα-
γάσαιτό τις; καὶ γὰρ ἐστὶ ζωῆς τῆς ἀπεράντου καὶ μακαρίας τὸ χρῆμα πρόξενον καὶ
οὐκ ἄμισθος ἢ ἐν γε τούτοις σπουδῇ· φησὶ γάρ που πρὸς τὸν ἐν τοῖς οὐρανοῖς πατέρα 10
καὶ θεὸν ὁ κύριος ἡμῶν Ἰησοῦς ὁ Χριστός· αὕτη δέ ἐστὶν ἡ αἰώνιος Ζωὴ ἵνα Ioh. 17, 3
γινώσκωσι σὲ τὸν μόνον ἀληθινὸν θεὸν καὶ ὃν ἀπέστειλας Ἰησοῦν Χριστόν.
- 2 ὀρθὴ γὰρ πίστις καὶ ἀκατάσκηπτος, σύνδρομον ἔχουσα τὴν ἐξ ἔργων ἀγαθῶν φαιδρότητα,
παντὸς ἡμᾶς ἐμπλήσιν ἀγαθοῦ καὶ διαπρεπῇ λαχόντας τὴν δόξαν ἀποφαίνει· πράξεων δὲ
λαμπρότης εἰ ἀμοιροῦσα φαίνοιτο δογμάτων ὀρθῶν καὶ ἀδιαβλήτου πίστεως, ὀνήσειεν ἂν, ὡς 15
γε οἶμαι, κατ' οὐδένα τρόπον τὴν τοῦ ἀνθρώπου ψυχὴν. ὥσπερ γὰρ ἡ πίστις χωρὶς Iac. 2, 20
τῶν ἔργων νεκρά ἐστίν, οὕτως εἶναι φαμέν ἀληθὲς καὶ τὸ ἔμπαλιν. οὐκοῦν συνα-
ναλαμπέτω τοῖς τῆς εὐζωίας αὐχήμασι καὶ τὸ ἀμώμητον ἐν πίστει· ἄρτιοι γὰρ οὕτως
ἐσόμεθα κατὰ τὸν τοῦ πανσόφου Μωυσέος νόμον. τέλειος γὰρ φησιν, ἔσῃ ἐναντίον Deut. 18, 13
κυρίου τοῦ θεοῦ σου. οἱ δὲ τοῦ πιστίν ἔχειν ὀρθὴν ἐξ ἀμαθίας ὀλιγωρήσαντες, 20
εἶτα ταῖς ἐπιεικείαις τὸν ἑαυτῶν κατασεμνύνοντες βίον ἐοίκασί πως ἀνδράσιν εὐφυᾶ μὲν
λαχοῦσιν τοῦ προσώπου τὸν χαρακτήρα, πεπλανημένην δὲ καὶ διάστροφον τῶν ὁμμάτων
τὴν βολήν, ὥστε καὶ πρέπειν αὐτοῖς τὸ διὰ φωνῆς Ἱερεμίου πρὸς τὴν τῶν Ἰουδαίων μητέρα, Ier. 22, 17
- 8 φημί δὴ τὴν Ἱερουσαλὴμ εἰρημένον παρὰ θεοῦ· ἰδοὺ οὐκ εἰσιν οἱ ὀφθαλμοί σου οὐδὲ 24
ἡ καρδία σου καλή. χρή τοίνυν ὑμᾶς ὑγιαῖν καὶ πρό γε τῶν ἄλλων ἔχειν ἐν ἑαυτοῖς τὸν L III 1182
νοῦν καὶ διαμεμνησθαι γράμματος ἱεροῦ προσφωνούντος τε καὶ λέγοντος· οἱ ὀφθαλμοί Prou. 4, 25
σου ὀρθὰ βλέπέτωσαν. ὀρθὴ δὲ βλέψις ὁμμάτων τῶν ἔσω κεκρυμμένων τὸ ἰσχνῶς M V 385
καὶ ἀπεξεσμένως περιθερεῖν δύνασθαι κατὰ γε τὸ ἐγχεῖν τοὺς οἵπερ ἂν γένοιτο περὶ
θεοῦ λόγους. βλέπομεν γὰρ ἐν ἐσόπτρῳ καὶ αἰνίγματι καὶ γινώσκομεν ἐκ μέρους· ὃ γε 1 Cor. 13, 12.9

Fscr 72 ἐκ τῆς πρὸς μονάζοντας δευτέρας ἐπιστολῆς ἐν ἣ ὑπομνηματίζει τὸ τῶν τριακοσίων
δεκαοκτὼ σύμβολον, ἧς ἡ ἀρχή· Τὸ φιλομαθὲς — ἀγάπης

Coll. Cas. 288 [uol. 4, 211] Cyrillus ad imperatorem: *rogauerunt archimandritae Orientis ortho-*
doxi interpretari a me eiusdem symboli uim. quae et interpretata est et necessarium fuit ut in uestras
. . . aures perueniret hoc opus. R 36 [ep. 69] προτρέψαντος δὲ με τοῦ μνημονευθέντος . . . διακόνου
καὶ ἀρχιμανδρίτου Μαξίμου διερμηνεῦσαι τὸ σύμβολον τῆς πίστεως . . . καὶ πρὸς τοῦτο καθῆκα ἑμαυτόν.
similiter in R 37 [ep. 70] 3—10 σπουδῇ adferuntur in Actis Concilii quinti [L V 468 = M VIII 246]

V, P [= hk], A, R [2 usque ad 8 μεταποιεῖσθαι φιλεῖν m. rec. suppleta], Λ

ρλε V ρκς P 2 τοῦ αὐτοῦ ἐρμηνεία εἰς τὸ ἐν νικαῖα σύμβολον A τοῦ μακαρίου κυρίλλου
ἀρχιεπισκόπου ἀλεξανδρείας ἐρμηνεία εἰς τὸ ἅγιον σύμβολον R ἅγιον om. P 4 πρεσβυτέρῳ V
μαξιμίνῳ RΛ Conc. 5 ἡμῖν VA 6/7 οὐ μετρίως ἐπαινέσας PA Conc. ἐπαινέσας οὐ με-
τρίως R οὐ μετρίως ἐπαινέσαι VA 9 μακρὰς P 10 τοῖς om. A 11 δ² om. P 12 γι-
νώσκουσι R μόνον superscr. R 13 ἀκατάσκηπτος P 14/15 ἀποφαίνει — ἀμοιροῦσα om. P
15 λαμπρότητος V δογμάτων δὲ P πίστεως ἀνευ P 16 τρόπον βίος ἐνάρετος P
17/18 συναναλαμπέτω V συλλαμπέτω P ἀναλαμπέτω AR 19 τοῦ om. P superscr. R μω-
σέως AR ἔση φησὶν VP ἐναντι P 20 τοῦ θεοῦ σου om. V 21 κατασεμνύνοντες AR
ἐπισεμνύνοντες VP 24 θεοῦ AR τοῦ θεοῦ VP οὐδέ] καὶ V 25 ἡμᾶς AR 26 τε om. V
27 τῶν om. P καὶ κεκρυμμένων VΛΛ 28 εἴπερ V 29 λόγοι R γὰρ ὡς P ἐν
αἰνίγματι P

Acta conciliorum oecumenicorum. 11, 4.

- Iob 12, 22 μὴν ἐκ σκότους ἀποκαλύπτων βαθέα τὸ τῆς ἀληθείας ἐνίησι φῶς τοῖς ἐθέλουσιν ὀρθῶς τὴν περὶ αὐτοῦ γινῶσιν ἐλεῖν. χρὴ τοιγαροῦν ἡμᾶς θεῷ προσπίπτειν λέγοντας· φῶ-
- Ps. 12, 4 τισὸν τοὺς ὀφθαλμούς μου, ἡ ἡποτε ὑπνώσω εἰς θάνατον. τὸ γὰρ τῆς ὀρθότητος τῶν ἱερῶν δογμάτων ἀπολισθεῖν εἴη ἂν ἕτερον οὐδὲν πλὴν ὅτι σαφῶς τὸ ὑπνοῦν εἰς θάνατον· ἐκπίπτομεν δὲ τῆς ὀρθότητος, ὅτε μὴ ταῖς θεοπνεύστοις ἐπόμεθα 5 γραφαῖς, ἀλλ' ἢ προλήψεσιν οὐκ ἐπαινουμέναις ἢ κατὰ πρόσκλισιν τὴν πρὸς γέ τινας οὐκ ὀρθοποδοῦντας περὶ τὴν πίστιν τὰς τῆς ἑαυτῶν διανοίας ἀπονέμοντες ῥοπὰς καὶ πρό γε
- PG 293 4 τῶν ἄλλων τὰς ἑαυτῶν ψυχὰς ἀδικοῦντες ἀλίσκόμεθα. πειστέον δὴ οὖν τοῖς τῆς ὀρθότητος ἐπιμεληταῖς πρὸς τὸ τοῖς ἱεροῖς κηρύγμασι δοκοῦν, ἃ καὶ διὰ πνεύματος ἁγίου
- Lc. 1, 2 παρέδωσαν ἡμῖν οἱ ἀπ' ἀρχῆς αὐτόπται καὶ ὑπηρέται γενόμενοι τοῦ λόγου, 10 ὧν τοῖς ἴχνεσιν ἀκολουθεῖν ἐσπούδασαν καὶ οἱ πανεύφημοι πατέρες ἡμῶν οἱ τὸ σεπτὸν τε καὶ οἰκουμενικὸν τῆς πίστεως ὀρισάμενοι σύμβολον ἐν τῇ Νικαέων συναγηγεργμένοι κατὰ
- Mt. 18, 20 καιρούς. οἷς δὴ καὶ αὐτὸς σύνεδρος ἦν ὁ Χριστός· ἔφη γὰρ ὅτι ὅπου ἂν ᾧσι δύο ἢ τρεῖς συνηγμένοι εἰς τὸ ἐμὸν ὄνομα, ἐκεῖ εἰμι ἐν μέσῳ αὐτῶν. ὅτι γὰρ πρόεδρος ἦν ἀοράτως τῆς ἁγίας καὶ μεγάλης ἐκείνης συνόδου Χριστός, πῶς ἔστιν 15 ἀμφιβάλλειν; κρηπὶς οἶά τις καὶ θεμέλιος ἀρραγῆς καὶ ἀκράδαντος τοῖς ἀνὰ πᾶσαν τὴν γῆν κατεβάλλετο τῆς ἀκραιφνοῦς τε καὶ ἀμωμήτου πίστεως ἡ ὁμολογία· εἴτα πῶς ἀπὴν ὁ
- 1 Cor. 3, 11 Χριστός, εἴπερ ἐστὶν αὐτὸς ὁ θεμέλιος κατὰ τὴν τοῦ σοφωτάτου Παύλου φωνήν; θεμέλιον γὰρ ἄλλον, φησὶν, οὐδεὶς δύναται θεῖναι παρὰ τὸν κεείμενον, ὅς ἐστιν Ἰησοῦς Χριστός. τὴν τοίνυν ἐκτεθεῖσαν παρ' ἐκείνων καὶ ὀρισθεῖσαν πίστιν τετηρή- 20 κασιν ἀδιαβλήτως καὶ οἱ μετ' αὐτοὺς γεγονότες ἅγιοι πατέρες καὶ ποιμένες λαῶν καὶ φωστήρες ἐκκλησιῶν καὶ εὐτεχνέστατοι μυσταγωγοί. ἐλλειποῦς δὲ ὅλως οὐδὲν ἢ γοῦν παρεωραμένον τῶν ἀναγκαίων εἰς ὄνησιν κατῆδοι τις ἂν ἐν ταῖς τῶν πατέρων ὁμολογίαις ἢ γοῦν ἐκθέσεσιν ἃς πεποιήνται περὶ τῆς ὀρθῆς καὶ ἀκαπηλεύτου πίστεως εἰς ἔλεγχον μὲν καὶ ἀνατροπὴν αἰρέσεως ἀπάσης καὶ δυσσεβοῦς ἀθυροστομίας, εἰς βεβαίωσιν δὲ καὶ ἀσφά- 25
- 2 Petr. 1, 19 λειαν τοῖς ὀρθοποδοῦσι περὶ τὴν πίστιν, οἷς ὁ λαμπρὸς ἀνέτειλεν ἑωσφόρος καὶ διηύγασεν ἡ ἡμέρα κατὰ τὰς γραφὰς καὶ τὸ τῆς ἀληθείας ἐνίησι φῶς ἢ διὰ τοῦ ἁγίου πνεύματος χάρις.
- 5 Ἐπειδὴ δὲ γέγραπεν ὑμῶν ἡ εὐλάβεια ὡς παροχετεύουσι τινὲς ἐφ' ἃ μὴ προσῆκεν, τὰ ἐν τῷ συμβόλῳ, τῶν ἐν αὐτῷ ῥημάτων τὴν δύναμιν ἢ οὐ συνιέντες ὀρθῶς ἢ καὶ ἐκ τοῦ προσκεκλίσθαι ταῖς τινων συγγραφαῖς εἰς ἀδόκιμον ἀποφερόμενοι νοῦν, εἴτα χρῆναι 30
- L III 1183 καὶ τοὺς περὶ τούτων αὐτῶν πρὸς ὑμᾶς ποιήσασθαι λόγους καὶ διερμηνεῦσαι σαφῶς τὴν τῆς ἐκθέσεως δύναμιν, δεῖν ὡιήθη ἅπερ εἰς νοῦν ἥκει τὸν ἐμὸν, ἐπιδρομάδην εἰπεῖν.
- M V 388 ἐπόμεθα δὲ πανταχοῦ ταῖς τῶν ἁγίων πατέρων ὁμολογίαις τε καὶ δόξαις, ὀρθῶς καὶ
- A 77 ἀπροσκλινῶς βασανίζοντες τὰ παρ' αὐτῶν εἰρημένα. ἥδη μὲν γὰρ καὶ ἡ ἁγία σύνοδος, ἢ κατὰ γε φημὶ τὴν Ἐφεσίων συνειλεγμένη κατὰ βούλησιν θεοῦ, τῆς Νεστορίου κακο- 35

28—p. 51, 18 adferuntur in gestis Concilii quinti [LV 468. 469 = M VIII 246. 247] 34—p. 51, 0 adferuntur in gestis Concilii quinti [L V 479. 565 = M VIII 260. 372]

V, P [= hk], ARA

1 βαθέος A 2 τὴν om. P 3—5 τὸ γὰρ — θάνατον om. P 5 ἐπόμεθα VPA ἐπόμενοι AR 6 ἀλλ' ἢ VAR ἀλλὰ P πρόσκλησιν PR, corr. R *exhortationibus* Λ 7 ἀποπέμποντες V superscr. νέμον *tollimus* Λ 8 πειστέον VAR *alias* πειστέον Λ in mg. ἴτεον κΛ ἰστέον h δὴ οὖν] δέ R τῆς V^{om}P om. VAR 11 τε om. R 12 σύμβουλον P ἀγηγεργμένοι P 14 ἐμ- μέσω R 15 ἐκείνησ om. P $\overline{\chi\sigma}$ κA δ $\overline{\chi\sigma}$ VhR 16 κρηπὶς γὰρ PA 17 ἀνεβάλλετο μάλλον δὲ κατεβάλλετο V τε AR om. VP 18 ἐστὶν ARA ἦν VP 19 φησὶν om. PA 20 $\overline{\iota\sigma}$ δ $\overline{\chi\sigma}$ V 22 ἐκκλησίας P δὲ VARA γὰρ P ὅλως om. P 27 $\overline{\pi\nu\sigma}$ PARΑ βαπτίσματος V 28 ἡ ὑμῶν P 29 ἁγίῳ συμβόλῳ P γραμμάτων, in mg. γρ. ῥημάτων V 30 προσκεκλησθαι P προσκεκλείσθαι R ποιήσθαι R 35 τὴν] τῶν V κατὰ — τῆς] κατα- βαλλοῦσα θῷ χάριτι τὰς τοῦ P 35/p. 51, 1 κακοδοξίας καὶ κενοφωνίας P

δοξίας ὁσίαν καὶ ἀκριβῇ κατενεγκοῦσα τὴν ψῆφον καὶ τὰς τῶν ἐτέρων κενοφωνίας, οἵπερ ἂν ἡ γένοιτο μετ' αὐτὸν ἢ καὶ πρὸ αὐτοῦ γεγόνασιν, τὰ ἴσα φρονούντες αὐτῷ καὶ εἰπεῖν ἢ συγγράψαι τολμήσαντες, συγκατέκρινεν ἐκείνῳ, τὴν ἴσῃν αὐτοῖς ἐπιθεῖσα δίκην. καὶ γὰρ ἦν ἀκόλουθον, ἐνὸς ἅπαξ ἐπὶ ταῖς οὕτω βεβήλοις κενοφωνίαις κατεγνωσμένου, μὴ καθ' ἐνὸς μᾶλλον ἐλθεῖν, ἀλλ', ἴν' οὕτως εἴπω, κατὰ πάσης αὐτῶν τῆς αἰρέσεως ἦτοι τῆς συκο- 5 PG 296 φαντίας, ἧς πεποιήνται κατὰ τῶν εὐσεβῶν τῆς ἐκκλησίας δογμάτων, δύο πρεσβεύοντες υἱοὺς καὶ διατέμνοντες τὸν ἀμέριστον καὶ ἀνθρωπολατρίας ἔγκλημα καταγράφοντες οὐρανοῦ τε καὶ γῆς· προσκυνεῖ γὰρ μεθ' ἡμῶν ἡ τῶν ἄνω πνευμάτων ἁγία πληθὺς τὸν ἕνα 6 κύριον Ἰησοῦν Χριστόν. ὑπὲρ δὲ τοῦ μὴ ἀγνοεῖσθαι παρά τισι τοῦ συμβόλου τὴν δύναμιν, ὃ καὶ ἐν ἀπάσαις ταῖς ἁγίαις τοῦ θεοῦ ἐκκλησίαις καὶ κρατεῖ καὶ κεκήρυκται, 10 πατέρων ἁγίων δόξας ἢ γοῦν ἐκθέσεις ἐνέταξα τοῖς αὐτόθι πεπραγμένοις ὑπομνήμασιν, ἴν' A 75 εἰδεῖεν οἱ ἐντυγχάνοντες αὐταῖς τίνα προσήκει νοεῖσθαι τρόπον τῶν ἁγίων πατέρων τὴν ἔκθεσιν ἦτοι τὸ ἀκραιφνὲς τῆς ὀρθῆς πίστεως σύμβολον. οἶμαι δὲ τὴν ἀγάπην ὑμῶν καὶ ἐντυχεῖν τῷ βιβλίῳ ὃ περὶ τούτων αὐτῶν συγγεγράφαμεν. αὐτὸ δὲ καὶ νῦν, ὡς ἔφην, ἐπὶ λέξεως αὐτῆς παραθεῖς τὸ σύμβολον, τετράψομαι σὺν θεῷ πρὸς γε τὸ δεῖν 15 ἕκαστα τῶν ἐν αὐτῷ κειμένων διερμηνεύσαι σαφῶς. γεγραφότα γὰρ οἶδα τὸν παναοίδιμον Πέτρον· ἔτοιμοι αἰεὶ πρὸς ἀπολογία πᾶντι τῷ αἰτοῦντι ὑμᾶς λόγον 1 Petr. 3, 15 περὶ τῆς ἐν ὑμῖν ἐλπίδος.

7 Πιστεύομεν εἰς ἕνα θεὸν πατέρα παντοκράτορα, πάντων ὁρατῶν τε καὶ ἀοράτων ποιητὴν· καὶ εἰς ἕνα κύριον Ἰησοῦν Χριστόν τὸν υἱὸν τοῦ θεοῦ, γεννηθέντα ἐκ τοῦ 20 πατρὸς μονογενῆ, τουτέστιν ἐκ τῆς οὐσίας αὐτοῦ, θεὸν ἐκ θεοῦ, φῶς ἐκ φωτός, θεὸν ἀληθινὸν ἐκ θεοῦ ἀληθινοῦ, γεννηθέντα, οὐ ποιηθέντα, ὁμοούσιον τῷ πατρί, δι' οὗ τὰ πάντα ἐγένετο· τὰ τε ἐν τῷ οὐρανῷ καὶ τὰ ἐν τῇ γῇ, τὸν δι' ἡμᾶς τοὺς ἀνθρώπους καὶ διὰ τὴν ἡμετέραν σωτηρίαν κατελθόντα καὶ σαρκωθέντα καὶ ἐνανθρωπήσαντα, παθόντα καὶ ἀναστάντα τῇ τρίτῃ ἡμέρᾳ, ἀνελθόντα εἰς οὐρανοὺς, ἐρχόμενον κρῖναι ζῶντας καὶ νεκρούς· 25 καὶ εἰς τὸ πνεῦμα το ἅγιον.

Τοὺς δὲ λέγοντας ᾤοντο ὅτε οὐκ ἦν· καὶ ᾤοντο γεννηθῆναι οὐκ ἦν· καὶ ὅτι ἐξ οὐκ ὄντων ἐγένετο, ἢ ἐξ ἐτέρας ὑποστάσεως ἢ οὐσίας φάσκοντας εἶναι ἢ τρεπτόν ἢ ἀλλοιωτὸν τὸν υἱὸν τοῦ θεοῦ, τούτους ἀναθεματίζει ἡ ἀποστολικὴ καὶ καθολικὴ ἐκκλησία.

8 Πιστεύειν ἔφασαν εἰς ἕνα θεόν, ἐκ βάθρων ὥσπερ αὐτῶν κατασεύοντες τὰς Ἑλλήνων 30 δόξας, οἱ φάσκοντες εἶναι σοφοὶ ἐμωράνθησαν καὶ ἡλλαξαν τὴν δόξαν τοῦ Rom. 1, 22 23 ἀφθάρτου θεοῦ ἐν ὁμοιωματικῷ εἰκόνας φθαρτοῦ ἀνθρώπου καὶ πετεινῶν καὶ I. III 1186 τετραπόδων καὶ ἑρπετῶν, προσεκύνησαν δὲ καὶ τῇ κτίσει παρὰ τὸν κτίσαντα Rom. 1, 25 καὶ τοῖς τοῦ κόσμου στοιχείοις δεδουλεύκασιν, πολλοὺς καὶ ἀναριθμήτους ὑποτοπήσαντες Gal. 4, 3

V, P [= hk], ARA

1 κενοφωνίας V^{orig}PARA Conc. καινοφωνίας V εἶπερ P οἵπερ V 2 ἡ γένοιτο ARA
ἡ γένοιτο V γένοιτο P 3 συγγράψαι scripsi componere A συνάψαι AR γράψαι VP scribere
Conc. 6 οἱ δύο P 7 ἀνθρωπολατρίας VP ἐγκλήματα P 7/8 οὐρανοῦ — γῆς] οὐκ
ὀρθῶς V 8 καὶ ἡ PA ἁγία om. P 8/9 τὸν — Χριστόν om. P 9 ὑπὲρ — μὴ] ὥστε
μηδὲ P 10 πάσαις P τὰς τῶν ἁγίων π^ρων P 11 ἡ γοῦν ἐκθέσεις om. R ἐνέταξε
PA om. R πεποιημένοις AR 13 οἶδα P 14 ἐντυγχάνειν P ὦ VA συγγεγράψαι P
15 τρέψομαι P 17 δεῖ γίνεσθε P γίνεσθε superscr. R *sitis semper* A 18 ἐλπίδος AR οὕσης
ἐλπίδος VP inscriptio symboli deest in VA τὸ σύμβολον AhR τὸ σύμβολον τῆς πίστεως k
20/21 γεννηθέντα — πατρός] τὸν VP 21—26 τουτέστιν — ἅγιον] καὶ τὰ ἐξῆς V 24 κατελθόντα ἐκ
τῶν οὐρανῶν P σαρκωθέντα ἐνανθρωπήσαντα P 25 ἡμέραι om. A καὶ ἀνελθόντα P
τοὺς οὐρανοὺς P 27 λέγοντας ὅτι V 29 τούτους om. P 30/31 πιστεύειν — δόξας om
VP 30 ἔφασκον P 31 ἡλλαξαν V 34 ὑποτοπήσαντες VP ὑποπτεύσαντες AR

- εἶναι τοὺς θεοὺς. οὐκοῦν εἰς ἀναίρεσιν τῆς πολυθεοῦ πλάνης ἓνα θεὸν ὀνομάζουσιν, M V 389 ἐπόμενοι πανταχοῦ τοῖς ἱεροῖς γράμμασι καὶ τῆς ἀληθείας τὸ κάλλος τοῖς ἀνὰ πᾶσαν τὴν ὑφ' ἡλίον κατασημαίνοντες. τοῦτο καὶ ὁ πάνσοφος ἔδρα Μωυσῆς, σαφέστατα λέγων· PG 297 ἄκουε Ἰσραὴλ· κύριος ὁ θεὸς σου κύριος εἰς ἐστίν. καὶ αὐτὸς δέ πού φησιν Deut. 6, 4 ὁ τῶν ὅλων γενεσιουργὸς καὶ δεσπότης· οὐκ ἔσονται σοι θεοὶ ἕτεροι πλὴν ἐμοῦ· 6 Exod. 20, 3 ναὶ μὴν καὶ διὰ φωνῆς τῶν ἁγίων προφητῶν· ἐγὼ θεὸς πρῶτος καὶ ἐγὼ μετὰ ταῦτα καὶ οὐκ ἔστιν ἄρεξ ἐμοῦ. ἄριστα δὴ οὖν οἱ πανεύφημοι πατέρες κρηπίδα τῇ πίστει καταβαλλόμενοι τὸ χρῆναι φρονεῖν καὶ λέγειν ὡς εἰς καὶ μόνος ἐστὶ φύσει τε καὶ ἀληθεῖα θεός, πιστεύειν ἔφασαν εἰς ἓνα θεόν.
- 9 Προσονομάζουσι δὲ αὐτὸν καὶ πατέρα παντοκράτορα, ἵνα συνεισφέρηται τῷ πατρὶ 10 δῆλωσις υἱοῦ, δι' ὃν ἐστὶ πατήρ, συνυφεστῶτός τε καὶ συνυπάρχοντος αἰεί. οὐδὲ γὰρ γέγονεν ἐν χρόνῳ πατήρ, ἀλλ' ἦν ὁ ἐστίν, αἰεί, τουτέστι πατήρ, παντὸς ὑπάρχων ἐπέκεινα γεννητοῦ καὶ ἐν ὑπερτάτοις ὑψώμασιν. τὸ γάρτοι κρατεῖν καὶ κυριεύειν τῶν ὅλων 17 λαμπρὰν οὕτω καὶ ἀπαράβλητον αὐτῷ προσνέμει τὴν δόξαν. παρ' αὐτοῦ δέ φασι δεδημιουργῆσθαι τὰ πάντα τὰ ἐν τοῖς οὐρανοῖς καὶ τὰ ἐπὶ τῆς γῆς, ἵνα κἀντεῦθεν τὸ 18 ἀσυμφυὲς αὐτοῦ πρὸς πᾶσαν κτίσιν νοοῖτο· ἀσύγκριτος γὰρ ἡ διαφορὰ ποιητοῦ καὶ ποιήματος, ἀγενήτου καὶ γεννητοῦ φύσεώς τε τῆς ὑπὸ Ζυγὸν καὶ δουλείαν καὶ τῆς τοῖς δεσποτικοῖς ἀξιώμασιν ἐξωραισμένης θεοπρεπῆ τε καὶ ὑπερκόσμιον λαχούσης τὴν δόξαν.
- 11 Υἱοῦ γε μὴν διαμνημονεύσαντες, ἵνα μὴ δοκοῖεν ὄνομα κοινὸν προσνέμειν αὐτῷ, ὅπερ ἂν ἴσως τάττοιτο καὶ ἐφ' ἡμῶν αὐτῶν (κεκλήμεθα γὰρ καὶ ἡμεῖς υἱοί), νουνεχέστατα 20 προσεπάγουσι τὰ δι' ὧν ἐστὶν ἰδεῖν τῆς ἐνουσης αὐτῷ φαιδρότητος φυσικῆς τὸ ὑπὲρ κτίσιν ἀξίωμα. γεγενῆσθαι γὰρ καὶ οὐ πεποιῆσθαι φασιν, ἀσύντακτον μὲν οὐσιωδῶς τῇ κτίσει διὰ τοῦ μὴ πεποιῆσθαι νοοῦντες αὐτόν, ἐκφύναι δὲ μᾶλλον δισχυριζόμενοι τῆς Ioh. 1, 1 οὐσίας τοῦ θεοῦ καὶ πατρὸς ἀχρόνως τε καὶ ἀπερινοήτως· ἦν γὰρ ὁ λόγος ἐν ἀρχῇ. εἴτα τῆς ὠδίνος τὸ γνήσιον (ἀνθρωπίνως δὲ καὶ τοῦτο εἰρήσθω διὰ τὸ χρήσιμον) εὖ μάλα 25 κατασημαίνοντες, θεὸν ἔφασαν ἐκ θεοῦ γεγενῆσθαι τὸν υἱόν· ἔνθα γὰρ ὅλως γέννησις ἀληθής, ἐκεῖ που πάντως ἔποιτο ἂν τὸ χρῆναι νοεῖν καὶ λέγειν οὐκ ἀλλότριον τῆς οὐσίας τοῦ τεκόντος τὸ τεχθέν, ἀλλ' ἴδιον αὐτῆς, ὅτι καὶ ἐξ αὐτῆς κατὰ τὸν αὐτῇ πρέποντά τε καὶ ἐοικότα λόγον. οὐ γὰρ κατὰ σῶμα τέζεται τὸ ἀσώματον, οὕτω δὲ μᾶλλον ὡς φῶς ἐκ φωτός, ἵν' ἐν τῷ ἀπαστράψαντι φωτὶ τὸ ἀπαυγασθὲν νοοῖτο φῶς, καὶ ἐξ αὐτοῦ κατὰ 30 πρόοδον ἀπόρρητόν τε καὶ ἄφραστον καὶ ἐν αὐτῷ καθ' ἑνωσιν καὶ ταυτότητα φυσικὴν. οὕτω γὰρ εἶναι φαμέν ἐν μὲν τῷ πατρὶ τὸν υἱόν, ἐν δὲ τῷ υἱῷ τὸν πατέρα· ὑπογράφει L III 1187 γὰρ ὁ υἱὸς ἐν ἰδίᾳ φύσει τε καὶ δόξῃ τὸν ἑαυτοῦ γεννήτορα. καὶ γοῦν ἔφη σαφῶς Ioh. 14, 10.9 πρὸς ἓνα τῶν ἁγίων μαθητῶν· Φίλιππος δὲ οὗτος ἦν· οὐ πιστεύεις ὅτι ἐγὼ ἐν τῷ Ioh. 10, 30 πατρὶ καὶ ὁ πατήρ ἐν ἐμοί ἐστίν; ὁ ἑωρακὼς ἐμὲ ἑώρακεν τὸν πατέρα· ἐγὼ 35 καὶ ὁ πατήρ ἐν ἐσμέν. οὐκοῦν ὁμοούσιος ὁ υἱὸς τῷ πατρί. ταύτηι τοι καὶ PG 300 θεὸς ἀληθινὸς ἐκ θεοῦ ἀληθινοῦ γεγενῆσθαι πιστεύεται. καὶ τὸ μὲν τῆς γεννήσεως Ies. 1, 2 ὄνομα τεθὲν εὐρήσομεν καὶ ἐπὶ τῶν κτισμάτων, κατὰ γε φημὶ τὸ υἱοῦς ἐγέννησα καὶ

V, P [= hk], ARA

1 τοὺς om. R	ὀνομάζοντασ R, ασ in es corr.	3 ὑψηλίω R	μωσῆς AR	6 ναὶ
VAR καὶ P	8 τε om. VP	10 ὀνομάζουσι P	δέ om. AL	πατέρα] θῶ R, superscr.
πῶρα	11 ὃν VPA οὐ R	συνεφεστῶτος PR, corr. R	αἰεὶ οὐδὲ γὰρ VAA εἶπερ οὐ PR	
13 γεννητοῦ VA	14 αὐτῇ V	τὴν om. P	15 τοῖς om. AR	τῆς om. A
ταῦθα V	16 πᾶσαν τὴν AR	17 ἀγεννήτου καὶ γεννητοῦ VAA	Ζυγὰ V	δουλείας VP
22 γὰρ — πεποιῆσθαι om. P	23 τοῦ] τὸ V	ἰσχυριζόμενοι P	24 θεοῦ καὶ om. P	ἦν]
καὶ P	26 κατασημαίνοντασ R	γεγενῆσθαι A	28 τε om. R	29 τὸ σῶμα AR
30 ἀπαυγασθὲν ARA	ἀπαυγασθὲν ἔνθεν V	ἀπαύγασμα ἔνθεν P	31 ἀρρητόν A	ταυτῷ P
32 γράφει P	33 ἰδία VARA	ἑαυτῷ P	34 μαθητῶν αὐτοῦ P	δέ om. PA
πατήρ δὲ P	36 καὶ ² om. P	37 γεγενῆσθαι A	38 τὸ] τοῦ R	γεγέννηκα A
				35 καὶ ὁ

ὕψωσα περὶ τῶν ἐξ αἵματος Ἰσραὴλ εἰρημένον παρὰ θεοῦ· ἀλλ' ἐν χάριτος τάξει τὴν τοιάνδε κλήσιν ἀποκερδαίνει τὸ ποιηθέν, ἐπὶ δέ γε τοῦ κατὰ φύσιν υἱοῦ καταχρηστικῶς μὲν τῶν τοιούτων οὐδέν, ἀληθῆ δὲ πάντα, καὶ διὰ τοῦτο μόνος ἐκ πάντων ἐγὼ εἰμι, M V 392 φησίν, ἡ ἀλήθεια· ὥστε κἂν γέννησιν κἂν υἰότητά τις ἐπ' αὐτοῦ λέγη, ψευδοεπήσειεν Ιοη. 14, 6 ἂν οὐδαμῶς· αὐτὸς γάρ ἐστιν ἡ ἀλήθεια. ἀσφαλίζονται τοίνυν τὰς ἡμετέρας ψυχὰς οἱ 5 πανεύφημοι μυσταγωγοί, πατέρα καὶ υἱὸν πανταχοῦ καὶ γέννησιν ὀνομάζοντες καὶ θεὸν ἀληθινὸν ἐκ θεοῦ ἀληθινοῦ καὶ φῶς ἐκ φωτὸς ἀπαστράψαι λέγοντες, ἵνα καὶ τὸ ἀσώματον καὶ τὸ ἀπλοῦν ἡ γέννησις ἔχοι καὶ τὸ ἐξ αὐτοῦ γε καὶ ἐν αὐτῷ καὶ ἐκάτερος ὑπάρχων ἰδιοπροσώπως νοῆται. πατήρ γάρ ἐστιν ὁ πατήρ καὶ οὐχ υἱός, καὶ υἱὸς ὁ τεχθεὶς καὶ οὐ πατήρ, καὶ ἐν ταυτότητι φύσεως ἴδιον ἐκατέρου τὸ εἶναι ὃ ἐστιν. 10

12 Ἀπάντων δὲ ποιητὴν ὁρατῶν τε καὶ ἀοράτων ἀποφάναντες τὸν πατέρα, δι' υἱοῦ τὰ πάντα δεδημιουργησθαι φασιν, οὐ τὸ μείον ἐν δόξει καθάπερ τινὰ κλῆρον αὐτῷ πρέποντα προσενεμηκότες, πολλοῦ γε καὶ δεῖ· ποῦ γὰρ ὅλως ἐστὶ τὸ ἔλαττον ἢ γοῦν τὸ μείζον ὁρᾶν ἐν ταυτότητι τῆς οὐσίας; ἀλλ' ὡς τοῦ θεοῦ καὶ πατρὸς οὐ πεφυκότος ἐτέρως ἐργάζεσθαι τι καὶ εἰς τὸ εἶναι καλεῖν πλὴν ὅτι δι' υἱοῦ ἐν πνεύματι ὡς διὰ δυνάμεως καὶ σοφίας τῆς 15 ἑαυτοῦ. γέγραπται γὰρ ὅτι τῷ λόγῳ τοῦ κυρίου οἱ οὐρανοὶ ἐστερεώθησαν Ps. 32, 6 καὶ τῷ πνεύματι τοῦ στόματος αὐτοῦ πᾶσα ἡ δύναμις αὐτῶν. ναὶ μὴν καὶ ὁ πάνσοφος Ἰωάννης ἐν ἀρχῇ ἦν ὁ λόγος εἰπὼν καὶ ὁ λόγος ἦν πρὸς τὸν Ιοη. 1, 1. 3 θεὸν καὶ θεὸς ἦν ὁ λόγος, προσεπήνεγκεν ἀναγκαίως ὅτι πάντα δι' αὐτοῦ ἐγένετο καὶ χωρὶς αὐτοῦ ἐγένετο οὐδὲ ἓν. 20

13 Ὁμοούσιον τοίνυν ἰσοκλεᾶ τε καὶ ἰσουργὸν τῷ πατρὶ τὸν υἱὸν ἀποδεδειχότες, δια- μέμνηται χρησίμως τῆς ἐνανθρωπήσεως αὐτοῦ καὶ τῆς μετὰ σαρκὸς οἰκονομίας διατρα- νοῦσι τὸ μυστήριον, τελεωτάτην ἔσεσθαι καὶ ἀπροσδεᾶ διὰ τούτου τῆς πίστεως τὴν παρά- δοσιν εὖ μάλα διεγνωνκότες. οὐ γάρτοι μόνον ἀπόχρη τοῖς πιστεύουσιν εἰς αὐτὸν τὸ διακεῖσθαι καὶ φρονεῖν ὡς θεὸς ἐκ θεοῦ γεγέννηται τοῦ πατρὸς ὁμοούσιός τε αὐτῷ καὶ 25 χαρακτηρ ὑπάρχων τῆς ὑποστάσεως αὐτοῦ, ἀλλ' ἦν ἀναγκαῖον εἰδέναι πρὸς τοῦ- Hebr. 1, 3 τοις ὡς τῆς ἀπάντων ἔνεκα σωτηρίας καὶ ζωῆς καθεὶς ἑαυτὸν εἰς κένωσιν ἔλαβε δούλου Phil. 2, 7 μορφήν καὶ προῆλθεν ἄνθρωπος, γεννηθεὶς κατὰ σάρκα ἐκ γυναικός. διὰ τοῦτό φασι τὸν δι' ἡμᾶς τοὺς ἀνθρώπους καὶ διὰ τὴν ἡμετέραν σωτηρίαν κατελθόντα σαρκωθέντα ἐνανθρωπήσαντα. ἄθρει δὲ ὅπως ἐν κόσμῳ τῷ δέοντι καὶ ἐν τάξει τῇ πρεπωδεστάτῃ 30 PG 301 πρόεισιν ὁ λόγος αὐτοῖς. κατελθεῖν γὰρ ἔφασαν, ἵνα διὰ τούτου τὸν ἐπάνω πάντων ἐννοῶμεν φύσει τε καὶ δόξει καὶ τοῦτον καταφοιτήσαντα δι' ἡμᾶς, εἰς τὸ θελῆσαι φημί L III 1190 τὴν πρὸς ἡμᾶς ὁμοίωσιν ὑπελθεῖν καὶ ἐπιλάμψαι τῷ κόσμῳ μετὰ σαρκός. γέγραπται γὰρ ἐν βίβλῳ ψαλμῶν· ὁ θεὸς ἐμφανῶς ἦξει, ὁ θεὸς ἡμῶν, καὶ οὐ παρασιω- Ps. 49, 3 πῆσεται. νοηθεῖ δ' ἄν, εἴπερ ἔλοιτό τις, καὶ καθ' ἕτερον τρόπον ἢ κάθοδος, οἷον ἐξ 35 οὐρανοῦ καὶ ἄνωθεν ἢ καὶ ἀπ' αὐτοῦ τοῦ πατρὸς. φωναῖς γὰρ ταῖς καθ' ἡμᾶς καὶ τὰ M V 393 ὑπὲρ νοῦν καταδηλοῦν ἔθος τοῖς ἱεροῖς γράμμασι. καὶ γοῦν ἔφη τοῖς ἁγίοις προσδια- λεγόμενος μαθηταῖς· ἐξῆλθον ἐκ τοῦ πατρὸς καὶ ἐλήλυθα εἰς τὸν κόσμον· Ιοη. 16, 28 πάλιν ἀφήμι τὸν κόσμον καὶ πορεύομαι πρὸς τὸν πατέρα. καὶ πάλιν·

V, P [= hk], ARA

2 τοιαύτην P	4 αὐτῷ P	λέγοι VA λέγει R	ψευδοεπήσειεν A	ψευδοεπήσει R
ψεύδος ἐπήσειεν V	ψεύδος ἐπάσειεν P	6 πατέρες R	8 γε VAR τέ P	ἕτερος PA
9 ἑτεροπροσώπων P	11 υἱοῦ ed. Rom	Λ οὐ VPAR	15 εἰς τό VAR αὐτό P	τῆς om P
16 τοῦ om. VP	17 ναὶ VAR καὶ P	19 ὅτι om. VP	20 οὐδὲ ἐν R οὐδέν VPA	
23 τελεωτάτην P	24 γὰρ τι P	28 φασὶ PAR φασὶ	τὴν γενεάν αὐτοῦ	τίς διηγήσεται V
30 καὶ τάξει P	31 πάντων κύριον V	32 νοῶμεν P	πάλιν τοῦτον V	ἐθελῆσαι VP
34 βιβλίῳ P	34/35 παρασιωπηθήσεται A	38 ἀπὸ V	39 τὸν κόσμον ἀφήμι A	πατέρα
VARA πέμψαντά με P				

- Ioh. 8, 23 ὑμεῖς ἐκ τῶν κάτω ἐστέ, ἐγὼ ἐκ τῶν ἄνω εἰμί. ἔτι τε πρὸς τούτοις· ἐγὼ
 Ioh. 8, 42 ἐκ τοῦ πατρὸς ἐξῆλθον καὶ ἤκω. γράφει δὲ καὶ ὁ θεσπέσιος Ἰωάννης· ὁ ἄνωθεν
 Ioh. 3, 31 ἐρχόμενος ἐπάνω πάντων ἐστί. καίτοι γὰρ ὑπάρχων ἐν ὑπερτάταις ὑπεροχαῖς
 καὶ ἐπάνω πάντων οὐσιωδῶς μετὰ τοῦ ἰδίου πατρὸς, ἅτε δὴ καὶ ταυτότητι φύσεως τῆς
 Phil. 2, 6-8 πρὸς αὐτὸν στεφανούμενος, οὐχ ἄρπαγμόν ἡγήσατο τὸ εἶναι ἴσα θεῷ, ἀλλ' 5
 ἑαυτὸν ἐκένωσεν μορφὴν δούλου λαβὼν ἐν ὁμοιώματι ἀνθρώπων γενό-
 μενος καὶ σχήματι εὐρεθεὶς ὡς ἄνθρωπος ἐταπείνωσεν ἑαυτόν. ἐπειδὴ
 γὰρ θεὸς ὢν ὁ λόγος τὴν ἡμῶν ἡμπέσχετο σάρκα, μεμένηκε δὲ καὶ οὕτω θεός, ταύτηι τοι
 θεὸν ὁ ἱερώτατος Παῦλος ἐν ὁμοιώματι ἀνθρώπων γενέσθαι φησὶν εὐρεθῆναι τε ὡς ἄν-
 θρωπον σχήματι. θεὸς γὰρ ἦν, ὡς ἔφην, ἐν εἶδει τῷ καθ' ἡμᾶς καὶ οὐκ ἄψυχόν γε 10
 τὴν σάρκα λαβὼν, καθὰ φρονεῖν ἔδοξε τισὶ τῶν αἰρετικῶν, ἐψυχωμένην δὲ μᾶλλον ψυχῇ
 νοερᾷ. αὐτὸν οὖν ἄρα τὸν ἐκ τῆς οὐσίας τοῦ πατρὸς προελθόντα λόγον καὶ υἱὸν μο-
 νογενῆ, τὸν θεὸν ἀληθινὸν ἐκ θεοῦ ἀληθινοῦ, τὸ φῶς τὸ ἐκ τοῦ φωτός, τὸν δι' οὗ τὰ
 πάντα ἐγένετο, κατελθεῖν ἔφασαν οἱ πατέρες σαρκωθῆναι τε καὶ ἐνανθρωπήσαι, τουτέστιν
 ὑπομεῖναι γέννησιν τὴν κατὰ σάρκα ἐκ γυναικὸς καὶ προελθεῖν ἐν εἶδει τῷ καθ' ἡμᾶς· 15
 τοῦτο γὰρ τὸ ἐνανθρωπήσαι ἐστίν.
- 14 Εἰς οὖν ἄρα κύριος Ἰησοῦς Χριστός, αὐτὸς ὁ μονογενὴς τοῦ πατρὸς λόγος γενόμενος
 ἄνθρωπος, οὐκ ἀποφοιτήσας δὲ τοῦ εἶναι ὃ ἦν· ἀπομεμένηκε γὰρ καὶ ἐν ἀνθρωπότητι θεός
 καὶ ἐν δούλου μορφῇ δεσπότης καὶ ἐν κενώσει τῇ καθ' ἡμᾶς τὸ πλήρες ἔχων θεικῶς καὶ
 ἐν ἀσθενείᾳ σαρκὸς τῶν δυνάμεων κύριος καὶ ἐν τοῖς τῆς ἀνθρωπότητος μέτροις ἴδιον 20
 ἔχων τὸ ὑπὲρ πᾶσαν τὴν κτίσιν. ἃ μὲν γὰρ ἦν πρὸ σαρκός, ἀναποβλήτως ἔχει, θεός
 γὰρ ἦν καὶ υἱὸς ἀληθινὸς μονογενὴς τε καὶ φῶς, Ζωὴ καὶ δύναμις· ἃ δὲ γε οὐκ ἦν, ταῦτα
 προσειληφώς ὁράται διὰ τὴν οἰκονομίαν. ἴδια γὰρ ἐποίησατο τὰ τῆς σαρκός· οὐ γὰρ
 ἦν ἐτέρου τινός, αὐτοῦ δὲ μᾶλλον ἢ ἀφράστως αὐτῷ καὶ ἀπορρήτως ἐνωθεῖσα σὰρξ.
- PG 304 οὕτω καὶ ὁ σοφὸς Ἰωάννης σάρκα φησὶ γενέσθαι τὸν λόγον· γέγονε δὲ σὰρξ οὐ κατὰ 25
 Ioh. 1, 14 μετὰστασιν ἢ τροπῇ ἢ ἀλλοίωσιν εἰς τὴν τῆς σαρκὸς φύσιν μεταβαλὼν οὔτε μὴν φυρμόν
 ἢ σύγκρασιν ἢ τὴν θρυλουμένην παρὰ τισὶ συνουσίωσιν ὑπομείνας (ἀμήχανον γάρ, ἐπεὶ περ
 ἐστὶ κατὰ φύσιν ἀτρέπτως τε καὶ ἀναλλοιώτως ἔχων), σάρκα δὲ μᾶλλον, ὡς ἔφην, ἐψυχω-
 μένην ψυχῇ νοερᾷ ἐκ παρθενικοῦ καὶ ἀχράντου σώματος λαβὼν καὶ ἴδιαν αὐτὴν ποιησά-
 L III 1191 μενος. ἔθος δὲ τῇ θεοπνεύστῳ γραφῇ καὶ ἀπὸ μόνης ἔσθ' ὅτε τῆς σαρκὸς ὅλον ἄν- 30
 Ioh. 2, 28θρωπον ὑποδηλοῦν. ἐκχεῶ γὰρ φησὶν ἀπὸ τοῦ πνεύματός μου ἐπὶ πᾶσαν
 σάρκα. οὐ γάρτοι σαρεῖν οὐκ ἐψυχωμέναις ψυχῇ νοερᾷ τὴν τοῦ πνεύματος χάριν ἐνί-
 σειν θεὸς ἐπηγγέλλετο, ἀνθρώποις δὲ μᾶλλον τοῖς συνεστῶσιν ἐκ ψυχῆς καὶ σώματος.
- 15 Οὐκοῦν οὐκ ἀποδραμὼν ὁ λόγος τοῦ εἶναι ὃ ἦν, γέγονεν ἄνθρωπος, ἀλλὰ καὶ ἐν
 εἶδει τῷ καθ' ἡμᾶς πεφηνῶς ἀπομεμένηκε λόγος καὶ οὐ πρότερον ἄνθρωπος νοεῖται Χριστός, 35
 M V 396 εἶθ' οὕτως προελθὼν εἰς τὸ εἶναι θεός, ἀλλὰ θεὸς ὢν ὁ λόγος γέγονεν ἄνθρωπος, ἵν' ἐν
 ταυτῷ νοῆται θεὸς ὑπάρχων ὁμοῦ καὶ ἄνθρωπος ὁ αὐτός. οἱ γε μὴν αὐτὸν εἰς υἱοὺς
 μερίζοντες δύο καὶ τολμῶντες λέγειν ὅτι τὸν ἐκ σπέρματος τοῦ Δαυὶδ ἄνθρωπον ἑαυτῷ
 συνῆψεν ὁ θεὸς λόγος καὶ μετέδωκεν αὐτῷ τῆς ἀξίας καὶ τῆς τιμῆς καὶ τοῦ τῆς υἰότητος

25—33 Fyrt 72 ὁ σοφὸς — σώματος

V, P [= hk] ARA

4 καὶ ² ἐν V	9/10 ἀνὸς R	13 τοῦ om. P	18 ἀποφοιτήσας PAR ἀποβεβληκῶς V
δε ARA om. VP	τοῦ PAR τὸ V	καὶ om. A	19 μορφῇ δούλου VP
22 γε om V	23 τῆς om. R τὰ τῆς om. A	27 θρυλλουμένην VPA	29 ἐκ PAFyrt om. VAR
32 σαρκὶ οὐκ ἐψυχωμένη P	τὴν — χάριν om. V	32/33 ἐνθήσειν P	33 θεὸς om. P
37 δὲ γε μὴν R	38 τολμώτεσ [sic] R	τοῦ om. A	

ἀξιώματος καὶ παρεσκεύασεν αὐτὸν ὑπομεῖναι σταυρόν, ἀποθανεῖν καὶ ἀναβιώσθαι καὶ ἀνελθεῖν εἰς τὸν οὐρανὸν καὶ ἐν δεξιᾷ καθίσαι τοῦ πατρός, ἵνα προσκυνῇται παρὰ πάσης τῆς κτίσεως, ἀναφορᾷ θεοῦ δεχόμενος τὰς τιμὰς, πρῶτον μὲν υἱοὺς πρεσβεύουσι δύο, εἶτα τοῦ μυστηρίου τὴν δύναμιν ἀντιστρέφουσιν ἀμαθῶς. οὐ γὰρ ἐξ ἀνθρώπου θεὸς γέγονεν ὁ Χριστός, ὡς ἔφην, ἀλλὰ θεὸς ὢν ὁ λόγος γέγονε σὰρξ, τουτέστιν ἄνθρωπος· κεκενώσθαι 5 δὲ λέγεται ὡς πρὸ τῆς κενώσεως τὸ πλήρες ἔχων ἐν ἰδίᾳ φύσει καθ' ὃ νοεῖται θεός. οὐ γὰρ ἐκ τοῦ κενὸς εἶναι τις εἰς τὸ πλήρες ἀνέβη, ἐταπείνωσε δὲ μᾶλλον ἑαυτὸν ἐξ ὑψωμάτων θεικῶν καὶ ἀρρήτου δόξης· οὐ ταπεινὸς ὢν ἄνθρωπος ὑψώθη δεδοξασμένος, ἔλαβεν δὲ δούλου μορφήν ὡς ἐλεύθερος· οὐχὶ δούλος ὢν εἰς τὴν τῆς ἐλευθερίας ἀνεπήδησε δόξαν· ἐν ὁμοιώματι ἀνθρώπων γέγονεν ὁ ἐν μορφῇ καὶ ἰσότητι τοῦ πατρός, οὐκ ἄνθρωπος ὢν 10 τὸ ἐν ὁμοιώματι γενέσθαι θεοῦ πεπλούτηκεν μεθεκτῶς.

- 16 Τί τοίνυν ἀντιστρέφουσιν τῆς οἰκονομίας τοὺς λόγους καὶ παρασημαίνουσι τὴν ἀλήθειαν, ἀπάσαις ἀντανιστάμενοι ταῖς θεοπνεύστοις γραφαῖς, αἱ θεὸν ὄντα γινώσκουσι καὶ ἐνανθρωπήσαντα τὸν υἱὸν ἓνα τε αὐτὸν ὀνομάζουσι πανταχοῦ; καὶ γοῦν ἐν τῷ τῆς 14 κοσμοποιίας βιβλίῳ γέγραπεν ὁ Μωυσῆς ὡς διεβίβασε μὲν ὁ θεσπέσιος Ἰακώβ τὸν χεῖ- Gen. 32, μάρρουν Ἰαβὼκ τὰ παιδιά αὐτοῦ καὶ ἀπέμεινε μόνος, ἐπάλαιε δὲ ἄνθρωπος μετ' αὐ- 22-24. 30. 31 τοῦ ἕως πρωῒ καὶ ἐκάλεσεν Ἰακώβ τὸ ὄνομα τοῦ τόπου ἐκείνου εἶδος θεοῦ· εἶδον γάρ, φησὶν, θεὸν πρόσωπον πρὸς πρόσωπον καὶ ἐσώθη μου ἡ ψυχὴ. ἀνέτειλεν δὲ αὐτῷ ὁ ἥλιος, ἡνίκα παρῆλθεν τὸ εἶδος τοῦ θεοῦ· PG 305 Ἰακώβ δὲ ἐπέσκαζε τῷ μηρῷ αὐτοῦ. προανεδείκνυ γὰρ τῷ πατριάρχῃ θεὸς 20 ὅτι καὶ ἐνανθρωπήσει κατὰ καιροῦς ὁ μονογενὴς αὐτοῦ λόγος καὶ ἀντίπαλον ἔξει τὸν Ἰσραὴλ καὶ ὅτι περὶ αὐτὸν οὐκ ὀρθοποδήσουσι, χωλανοῦσι δὲ ὥσπερ, καθά φησιν αὐτὸς διὰ τῆς τοῦ ψάλλοντος λύρας· υἱοὶ ἀλλότριοι ἐψεύσαντό μοι, υἱοὶ ἀλλότριοι Ps. 17. 45. 46 ἐπαλαιώθησαν καὶ ἐχώλανεσαν ἐκ τῶν τρίβων αὐτῶν. τουτὶ γὰρ οἶμαι καταδηλοῦν τὸ ἐπισκάσαι τὸν Ἰακώβ τῷ μηρῷ αὐτοῦ. πλην ἐκεῖνο ἄθρει· ἀνθρώπου πα- 25 λαίοντος πρὸς αὐτόν, ἑωρακέναι φησὶ θεὸν πρόσωπον πρὸς πρόσωπον καὶ εἶδος αὐτὸν ὀνομάζει θεοῦ. ἀπομεμένηκε γὰρ ὁ τοῦ θεοῦ λόγος, καὶ ἄνθρωπος γεγονώς, ἐν μορφῇ L III 1194 τοῦ πατρός, κατὰ γε φημί τὴν νοητὴν εἰκόνα καὶ τὸ κατὰ πᾶν ὁτιοῦν ἀπαραλλάκτως ἔχον. καὶ γοῦν ἔφη πρὸς Φίλιππον, χαρακτῆρα τῆς ὑποστάσεως τοῦ πατρός ἑαυτὸν ἀποφαίνων Hebr. 1, 3
- 17 καὶ μετὰ σαρκός· ὁ ἑωρακὴς ἐμὲ ἑώρακε τὸν πατέρα. ἐπειδὴ δὲ τινὰ τῶν ἐκ 30 Ioh. 14. 9 γενετῆς τεθεράπευκε τυφλόν, εὐρῶν αὐτὸν ἐν τῷ ἱερῷ, σὺ πιστεύεις, ἔφασκεν, εἰς Ioh. 9, 35-37 τὸν υἱὸν τοῦ θεοῦ; ἐκείνου γε μὴν πρὸς τοῦτο λέγοντος τίς ἐστίν, κύριε, ἵνα πιστεύσω εἰς αὐτόν; ἀπεκρίνατο λέγων· καὶ ἑώρακας αὐτόν καὶ ὁ λαλῶν μετὰ M V 397 σοῦ ἐκεῖνός ἐστιν. τεθέαται δὲ ὁ τυφλὸς οὐ γυμνὸν ἢ ἄσαρκον αὐτόν, ἀλλ' ἐν εἶδει μᾶλλον τῷ καθ' ἡμᾶς, καὶ πεπίστευκεν εἰς τὸν ἑωραμένον οὐχ ὡς εἰς υἱὸν υἱῷ 35 συνημμένον ἑτέρῳ, ἀλλ' ὡς εἰς ἓνα τὸν φύσει τε καὶ ἀληθῶς οὐ δίχα σαρκὸς ἐπιλάμψαντα
- 18 τοῖς ἐπὶ τῆς γῆς. Μωυσῆς γε μὴν ὁ θεσπέσιος ἐν εὐλογίαις φησί· δότε Λευὶ τὴν Deut. 33, 8. 9

12—30. 25—28 πλην — πατρός adfert Timoth. arm. p. 134. 93

V, P [= bk], ARA

2 καὶ om. P	καθίσαι ἐν δεξιᾷ VP	τῆς om. P	5 ὁ om. A	7 δὲ μᾶλλον om. P
10 γενόμενος P	καὶ ἐν ἰσότητι RA	11 τὸ om. P	θεοῦ γενέσθαι V	13 ἀντιστά- μενοι P
καὶ VARA τὸν P	14 τὸν υἱὸν om. P	αὐτόν ARA Tim. om. VP	15 μω- σῆς AR	16 ἰαβόκ' R
18 θῶ φησὶ A	18/19 ἡ ψυχὴ μου R	19 ὁ om. V	21 μονο- γενὴς VPA μονογενὴς γοῦν R	22 αὐτῶν P
24 ἀπὸ V	τοῦτο R	26 αὐτόν ² αὐτό P	28 κατὰ γε	31 γῆς A
ἔχον VcopAA ἔχων VP ἔχειν R	30 καὶ ἐπειδὴ δὲ R	τόν R	31 γῆς A	36 τε om. P
35 οὐχ ὡς εἰς PAA οὐχ ὡς ὡς R	οὐχ ὡς VRcop	36 τε om. P	37 τῆς	
om. A	μωσῆς AR	τὴν om. PR		

δήλωσιν αὐτοῦ καὶ τὴν ἀλήθειαν αὐτοῦ τῷ ἀνδρὶ τῷ ὁσίῳ, ὃν ἐξεπεί-
 ρασαν αὐτὸν ἐν πείρῃ· ἐλοιδόρησαν αὐτὸν ἐφ' ὕδατος ἀντιλογίας. ὁ
 λέγων τῷ πατρὶ καὶ τῇ μητρὶ οὐχ ἐώρακά σε, καὶ τοὺς ἀδελφοὺς αὐτοῦ
 Exod. 28, 3sq. οὐκ ἐπέγνω. προστέταχε μὲν γὰρ ὁ τῶν ὄλων θεὸς τὸν ποδῆρη γενέσθαι τῷ Ἀαρὼν
 ποικίλως ἐξυφασμένον· φόρημα δὲ τοῦτο μόνῃ τῇ ἀρχιερωσύνῃ πρέπον καὶ ἐκνεμηθὲν 5
 Exod. 28, αὐτῇ. πρὸς δέ γε τῷ στήθει τοῦ ἀρχιερέως λίθοι τινὲς ἦσαν ἀπηρτημένοι τὸν ἀριθμὸν
 Exod. 28, 26^{15sq.} δυοκαίδεκα, ὧν ἐν μέσῳ τετάχασιν δὴλωσιν τε καὶ ἀλήθεια, δύο πάλιν ἕτεροι λίθοι. αἰνιγμα-
 τωδῶς δὲ διὰ τούτων ὁ τῶν ἀγίων ἀποστόλων ἐδείκνυτο χορὸς οἶον ἐν κύκλῳ περιέχων
 τὸν Ἑμμανουήλ, ὅς ἐστι δὴλωσις καὶ ἀλήθεια· δεδήλωκε γὰρ ἡμῖν τὴν ἀλήθειαν, τὴν ἐν
 19 σκιαῖς καὶ τύποις ἀποστήσας λατρείαν. ὅτι δὲ γέγονεν ἡμῶν ἀρχιερεὺς ὁ μονογενὴς 10
 τοῦ θεοῦ λόγος, ὅτε καὶ ἄνθρωπος γέγονε, πῶς ἔστιν ἀμφιβάλλειν, γεγραφότος ὡδὶ τοῦ
 Hebr. 3, 1. 2 θεσπεσίου Παύλου· κατανοήσατε τὸν ἀπόστολον καὶ ἀρχιερέα τῆς ὁμολογίας
 ἡμῶν Ἰησοῦν, πιστὸν ὄντα τῷ ποιήσαντι αὐτόν; τὸ γάρτοι τῆς ἱερωσύνης
 ἀξίωμα τοῖς τῆς ἀνθρωπότητος μέτροις οὐκ ἀπεικὸς νοοῖτ' ἂν εἰκότως καὶ μείον μὲν ἢ
 κατὰ τὴν τοῦ θεοῦ λόγου φύσιν τε καὶ δόξαν, οὐκ ἀνάρμοστον δὲ τῇ μετὰ σαρκὸς οἰκο- 15
 PG 308 νομίαι· γέγονας γὰρ αὐτοῦ τὰ ἀνθρώπινα. δότε τοίνυν, φησι, τῷ Λευί, τουτέστι
 τῷ ἱερεῖ τὴν δὴλωσιν καὶ τὴν ἀλήθειαν. ποίωι δέ φησιν ἄρα Λευὶ ἢ γοῦν ἱερεῖ
 1 Petr. 2, 22 διεσάφησεν εἰπὼν τῷ ἀνδρὶ τῷ ὁσίῳ; οὐ γὰρ ἐποίησεν ἁμαρτίαν ὁ κύριος ἡμῶν
 Hebr. 7, 26 Ἰησοῦς ὁ Χριστός. γράφει γοῦν ὁ Παῦλος περὶ αὐτοῦ· τοιοῦτος ἡμῖν ἔπρεπεν
 ἀρχιερεὺς, ὁσῖος ἄκακος ἀμίαντος κεχωρισμένος ἀπὸ τῶν ἁμαρτωλῶν καὶ 20
 Deut. 33, 8 ὑψηλότερος τῶν οὐρανῶν γενόμενος. τοῦτον ἐξεπείρασαν ἐν πείρῃ·
 ἐλοιδόρησαν αὐτὸν ἐφ' ὕδατος ἀντιλογίας. ὡ παραδόξου πράγματος. ἄνδρα
 λέγων αὐτὸν θεὸν ἀπέφηνεν εὐθύς, ὃν δὴ παρώξυνε τε καὶ ἐξεπείρασεν ὁ Ἰσραὴλ ἐν τέ
 τῇ ἐρήμῳ καὶ ἐπὶ τοῦ ὕδατος τῆς ἀντιλογίας. καὶ πιστώσεται λέγων ὁ ψαλμωιδὸς·
 Ps. 77, 15. 16 διέρρηξεν πέτραν ἐν ἐρήμῳ καὶ ἐπότισεν αὐτοὺς ὡς ἐν ἀβύσσῳ πολλῇ 25
 καὶ ἐξῆγαγεν ὕδωρ ἐκ πέτρας καὶ κατήγαγεν ὡς ποταμοὺς ὕδατα. καὶ τί
 Ps. 77, 18-20 μετὰ τοῦτο; καὶ ἐξεπείρασαν, φησὶν, αὐτὸν ἐν τῇ καρδίᾳ αὐτῶν καὶ κατελά-
 λησαν τοῦ θεοῦ καὶ εἶπον· μὴ δυνήσεται ὁ θεὸς ἐτοιμάσαι τράπεζαν ἐν
 L III 1195 ἐρήμῳ, ὅτι ἐπάταξεν πέτραν καὶ ἐρρύησαν ὕδατα καὶ χεῖμαρροι κατε-
 κλύσθησαν; μὴ καὶ ἄρτον δυνήσεται δοῦναι ἢ ἐτοιμάσαι τράπεζαν τῷ 30
 λαῷ αὐτοῦ; σύνες οὖν ὅπως διαλελοιδορῶνται θαυματουργοῦντι τῷ θεῷ, ὃν δὴ καὶ
 1 Cor. 10, 4 ἄνδρα φησὶν ὁ Μωυσῆς. συνεῖς γὰρ οὕτως καὶ ὁ θεσπέσιος Παῦλος γράφει· ἔπινον
 γὰρ ἐκ πνευματικῆς ἀκολουθούσης πέτρας· ἡ δὲ πέτρα ἦν ὁ Χριστός.
 οὐκοῦν ὁ λοιδορηθεὶς ἀνὴρ αὐτὸς ἦν ἐκεῖνος ὃς οὕτω σεσαρκωμένος ἐπειράζετο παρὰ τῶν
 20 ἐξ Ἰσραὴλ. ὅτι γὰρ οὐχ ἕτερος ἦν υἱὸς ὁ πρὸ σαρκὸς, ἕτερος δὲ παρ' αὐτὸν ὁ ἐκ 35
 M V 400 σπέρματος τοῦ Δαυὶδ, καθὰ φάναι τολμῶσί τινες, ἀλλ' εἰς τε καὶ ὁ αὐτὸς πρὸ μὲν
 τῆς σαρκώσεως γυμνὸς ἔτι λόγος, μετὰ δέ γε τὴν ἀπότεξιν τὴν ἐκ τῆς ἀγίας παρθένου
 σεσαρκωμένος καὶ ἐνανθρωπήσας, καθὰ γεγράφασιν οἱ θεσπέσιοι πατέρες, σημείῳ πάλιν
 ἐτέρῳ πεπληροφόρηκεν ὁ Μωυσῆς. ὥσπερ γὰρ ἐρομένου τινὸς καὶ ἀναμαθεῖν ἐθέλοντος
 περὶ ποίου γέγονεν ἀνδρὸς ὁ λόγος αὐτῷ, ὃν δὴ καὶ ἐκπεπειρασθαι καὶ λελοιδορησθαι φησι 40

V, P [= mn], ARA

1 δὴλωσιν αὐτοῦ VAL δήλους αὐτοῦ [αὐτῷ P] PR 2 αὐτόν¹ om. V 4 ἐπέγνω P ἔγνω AR
 4 ὁ θς τῶν ὄλων P 7—9 δύο πάλιν—ἀλήθεια om. A 7 ἕτεραι R 8 ὁ om. R διε-
 δείκνυτο V 9 τε καὶ P 10 ὑποστήσας VA 13 ἡμῶν om. P 15 ἀνάρμοστα P
 16 γὰρ om. P τὰ om. R 17 ἄρα φησὶ V φασὶν ἄρα A 19 ἰδ' ἡμῖν V^{cop}
 AA γὰρ ἡμῖν VPR 24 τοῦ ὕδατος τῆς AR ὕδατος V τῆς τοῦ ὕδατος P 25 ἐν ἐρήμῳ πέ-
 τραν V 28 εἶπαν R 30 δύναται VPR, corr. V ἢ VAR καὶ P 31 σύνες οὖν om. R
 πῶς A τῷ om. PR 32 μωσῆς R 36 τοῦ om. AR 37 γε om. P 38 ἄγιοι
 καὶ θεσπέσιοι V 39 μωσῆς AR 40 καὶ λελοιδορησθαι om. R φασὶ V

παρὰ τῶν ἐξ Ἰσραὴλ, μόνον οὐχὶ καὶ χεῖρα προτείνων καταδείκνυσιν τὸν Ἰησοῦν καὶ φησιν·
 ὁ λέγων τῷ πατρὶ καὶ τῇ μητρὶ οὐχ ἑώρακά σε, καὶ τοὺς ἀδελφοὺς αὐτοῦ Deut. 33, 9
 οὐκ ἐπέγνων. μεμνήμεθα δὲ γεγραφότος ἐνὸς τῶν ἀγίων εὐαγγελιστῶν ὡς διδάσκοντός Mt. 12, 46-50
 ποτε τοῦ Χριστοῦ καὶ μυσταγωγούντος τινὰς ἐπέστησαν ἢ μήτηρ αὐτοῦ καὶ οἱ ἀδελφοί, cf. Luc. 8,
 εἶτα προσδραμόντος τινὸς τῶν μαθητῶν καὶ λέγοντος ἰδοὺ ἡ μήτηρ σου καὶ οἱ ἀδελφοί σου 20. 21
 ἀδελφοί σου ἐστήκασιν ἔξω ἰδεῖν σε θέλοντες, ἐκτείνας τὴν χεῖρα αὐτοῦ ἢ
 ἐπὶ τοὺς μαθητὰς αὐτοῦ, εἶπεν· μήτηρ μου καὶ ἀδελφοί μου οὗτοί εἰσιν
 οἱ ἀκούοντες τὸν λόγον τοῦ θεοῦ καὶ ποιοῦντες. ὅς γάρ ἂν ποιήσῃ
 τὸ θέλημα τοῦ πατρὸς μου τοῦ ἐν τοῖς οὐρανοῖς, οὗτος ἀδελφός μου καὶ ὁ
 ἀδελφὴ καὶ μήτηρ ἐστίν. τοῦτο, οἶμαι, ἐστὶν ὅπερ ἔφη Μωυσῆς· ὁ λέγων τῷ Deut. 33, 9
 πατρὶ καὶ τῇ μητρὶ οὐχ ἑώρακά σε, καὶ τοὺς ἀδελφοὺς αὐτοῦ οὐκ ἐπέγνωι. PG 309
21 ναὶ μὴν καὶ ὁ πάνσοφος Δανιὴλ ἐν εἵδει τῷ καθ' ἡμᾶς τεθεῶσθαι φησὶ τὸν μονογενῆ τοῦ
 θεοῦ λόγον. ἰδεῖν μὲν γὰρ ἔφη παλαιὸν ἡμερῶν καθήμενον ἐπὶ θρόνου μυρίας τε μυριάδας
 τῶν παραστατῶν καὶ χιλίας χιλιάδας τῶν λειτουργῶν, καὶ διὰ μέσου τινὰ παρενθεὶς ἕτερα,
 τούτοις ἐπάγει· ἐθεώρουν ἐν ὁράματι τῆς νυκτός, καὶ ἰδοὺ μετὰ τῶν νεφε- Dan. 7, 13. 14
 λῶν τοῦ οὐρανοῦ ὡς υἱὸς ἀνθρώπου ἐρχόμενος καὶ ἕως τοῦ παλαιοῦ τῶν ἡμερῶν
 ἡμερῶν ἔφθασεν καὶ ἐνώπιον αὐτοῦ προσηνέχθη καὶ αὐτῷ ἐδόθη ἡ τιμὴ
 καὶ ἡ βασιλεία καὶ πᾶσαι αἱ φυλαὶ καὶ γλῶσσαι αὐτῷ δουλεύσουσιν.
 ἰδοὺ δὴ πάλιν σαφῶς τε καὶ ἐναργῶς ἀναβαίνοντα πρὸς τὸν ἐν τοῖς οὐρανοῖς πατέρα καὶ
 θεὸν τεθέαται τὸν Ἐμμανουήλ. νεφέλη γὰρ ὑπέλαβεν αὐτόν, ὃν δὴ καὶ οὐκ ἄνθρωπον 20 Act. 1, 9
 ἀπλῶς, ἀλλ' ὡς υἱὸν ἀνθρώπου φησὶ· θεὸς γὰρ ἦν ἐν ὁμοιώσει τῇ πρὸς ἡμᾶς γεγωνώς ὁ
 λόγος. οὕτω συνεῖς καὶ ὁ πάνσοφος Παῦλος ἐν ὁμοιώματι ἀνθρώπων γενέσθαι φησὶν Phil. 2, 7
 αὐτόν, εὑρεθῆναι δὲ καὶ ὡς ἄνθρωπον σχήματι καὶ ἐν ὁμοιώματι σαρκὸς ἀμαρτίας ὡφθαι Rom. 8, 3
 τοῖς ἐπὶ τῆς γῆς. εἰ δὲ ἄνθρωπος ἦν συναφεία τῇ πρὸς θεὸν ὡς θεὸς τιμώμενος,
 ἔφη γ' ἂν ὁ προφήτης ὡς θεὸν ἢ ὡς υἱὸν θεοῦ τεθεῶσθαι τὸν μετὰ τῶν νεφελῶν ἐρχό- 25
 μενον· ἀλλ' οὐ τοῦτό φησιν, ἐκείνο δὲ μᾶλλον τὸ ὡς υἱὸν ἀνθρώπου. οἶδεν ἄρα θεὸν
 ὄντα καὶ ἐνανθρωπήσαντα τὸν υἱὸν ἢ γοῦν ἐν ὁμοιώματι ἀνθρώπων γενόμενον κατὰ τὴν
 τοῦ Παύλου φωνήν. πλὴν καὶ ἐν σαρκὶ πεφηνώς ἕως τοῦ παλαιοῦ τῶν ἡμερῶν L III 1198
 ἔφθασεν, τουτέστιν εἰς τὸν τοῦ αἰδίου πατρὸς ἀναπεφοίτηκε θρόνον, καὶ αὐτῷ ἐδόθη
 ἡ τιμὴ καὶ ἡ βασιλεία καὶ πᾶσαι αἱ φυλαὶ καὶ γλῶσσαι αὐτῷ δουλεύσουσι. 30
 καὶ τοῦτο ἦν ἄρα τὸ εἰρημένον παρ' αὐτοῦ· πάτερ, δόξασόν με τῇ δόξει ἣν εἶχον Ioh. 17, 5
22 πρὸ τοῦ τὸν κόσμον εἶναι παρὰ σοί. ὅτι δὲ σαρκωθείς ὁ τοῦ θεοῦ λόγος σύν-
 δρός ἐστι καὶ ἰσοκλεῆς τῷ θεῷ καὶ πατρὶ καὶ μετὰ σαρκός, ὡς εἰς ὑπάρχων υἱὸς καὶ ὅτε
 γέγονεν ἄνθρωπος, σαφηνιεὶ γράφων ὁ πάνσοφος Παῦλος· τοιοῦτον ἔχομεν ἀρχιερέα, Hebr. 8, 1
 ὃς ἐκάθισεν ἐν δεξιᾷ τοῦ θρόνου τῆς μεγαλωσύνης ἐν ὑψηλοῖς. ναὶ μὴν 35
 καὶ αὐτὸς ὁ κύριος ἡμῶν Ἰησοῦς ὁ Χριστὸς ἐρομένων αὐτόν τῶν Ἰουδαίων εἴπερ ἐστὶν M V 401
 αὐτὸς ἀληθῶς ὁ Χριστός, ἐὰν εἴπω, φησὶν, οὐ μὴ πιστεύσητε· καὶ ἐὰν ἐπερω- Lc. 22, 67-69
 τήσω, οὐ μὴ ἀποκριθῆτε. ἀπὸ τοῦ νῦν δὲ ἔσται ὁ υἱὸς τοῦ ἀνθρώπου
 καθήμενος ἐκ δεξιῶν τῆς δυνάμεως τοῦ θεοῦ. οὐκοῦν ἐν τοῖς τῆς θεότητος

V, P [= hk], ARA

1 μονουχὶ V	3 ἐπέγνων P	δέ PRA γάρ VA	γράφοντος P	10 μωσῆς AR
ὁ om. VP	11 ἐπέγνων P	12 ναὶ VAR καὶ P	14 παραστατῶν PA	παραστάντων V παρε-
στώτων R	15 ἐθεώρουν γάρ V	16 ὡσεὶ AR	18 αἱ om. AR	καὶ om. AR δου-
λεύουσιν R	19 τε om. A	23 σχήματι ARA ἐν σχήματι VP	24 τῆς V, R in mg, om.	
PAR	25 γ' ἂν V γάρ P ἂν AR	ὡσεὶ AR	ὡσεὶ P	26 ἐκείνον V τὸν V
ὡσεὶ P	εἶδεν P	27 υἱὸν VPAA ᾧ R	ἡγουν VARA	τοῦ θεοῦ P
30 αἱ om. AR	καὶ om. PR	δουλεύουσιν in δουλεύουσι corr. R	35 τοῖς ὑψηλοῖς VP	
36 ἰσ̄ χσ̄ P	37 φησὶν AR φησὶν ὑμῖν VPA	38 δὲ om. P	39 τούτοις τοῖς P	

- 23 θύκοις καὶ ἐνανθρωπήσαντα τὸν υἱὸν ὁ τῶν ἀγίων προφητῶν ἑθεάτο χορός. ἴδωμεν δὲ καὶ τοὺς τῆς νέας διαθήκης κήρυκας τοὺς τῆς ὑφ' ἡλίον μυσταγωγούς, οἷς αὐτὸς ἔφη Mt. 10, 20 Χριστός· οὐχ ὑμεῖς ἐστέ οἱ λαλοῦντες, ἀλλὰ τὸ πνεῦμα τοῦ πατρὸς ὑμῶν Ioh. 1, 30 τὸ λαλοῦν ἐν ὑμῖν. εὐρήσομεν τοίνυν λέγοντα τὸν θεσπέσιον βαπτιστήν· ὁπίσω PG 312 μου ἔρχεται ἀνὴρ, ὃς ἔμπροσθέν μου γέγονεν, ὅτι πρῶτός μου ἦν. εἶτα 5 πῶς ὁ μετ' αὐτὸν ἰὼν πρῶτος ἦν αὐτοῦ; ὅτι γὰρ ὑστερίζει κατὰ τὸν τῆς σαρκὸς χρόνον Ἰωάννου Χριστός, πῶς οὐχ ἅπασιν ἐναργές; τί οὖν πρὸς ταῦτα φαίη τις ἄν; Ioh. 8, 58 ἔλυσεν ἡμῖν αὐτὸς ὁ σωτὴρ τὸ ζητούμενον. ἔφη γὰρ Ἰουδαίοις προσλαλῶν· ἀμὴν λέγω ὑμῖν, πρὶν Ἀβραὰμ γενέσθαι, ἐγὼ εἰμί. ἦν μὲν γὰρ καὶ πρὸ Ἀβραὰμ θεικῶς, νοεῖται δὲ μετ' αὐτὸν καθὼς πέφηνεν ἄνθρωπος. εἶτα τοῦ θεοῦ καὶ πατρὸς 10 Ies. 42, 8 βοῶντος ἀναφανδὸν τὴν δόξαν μου ἐτέρωι οὐ δώσω (θεὸς γὰρ ἕτερος παρ' αὐτὸν Mc. 8, 38 οὐδεὶς), ἔφη πρὸς ἡμᾶς ὁ Χριστός· ὅταν δὲ ἔλθῃ ὁ υἱὸς τοῦ ἀνθρώπου ἐν τῇ δόξῃ τοῦ πατρὸς αὐτοῦ μετὰ τῶν ἀγίων ἀγγέλων. υἱοῦ δὲ ἀνθρώπου καταβαίνειν Tit. 2, 11-13 προσδοκώμενου ἐξ οὐρανῶν, γράφει ἄλλιν ὁ πάνσοφος Παῦλος· ἐπεφάνη γὰρ ἡ χάρις τοῦ θεοῦ ἡ σωτήριος πᾶσιν ἀνθρώποις, ἵνα ἀρνησάμενοι τὴν ἀσέβειαν 15 καὶ τὰς κοσμικὰς ἐπιθυμίας σωφρόνως καὶ δικαίως καὶ εὐσεβῶς καὶ ἐπιεικῶς ζήσωμεν ἐν τῷ νῦν αἰῶνι, προσδεχόμενοι τὴν μακαρίαν ἐλπίδα καὶ ἐπιφάνειαν τῆς δόξης τοῦ μεγάλου θεοῦ καὶ σωτῆρος ἡμῶν Ἰησοῦ Rom. 9, 4, 5 Χριστοῦ. ἔφη δὲ καὶ ἐτέρωθι περὶ τῶν ἐξ αἵματος Ἰσραὴλ τοὺς λόγους ποιούμενος ὅτι αὐτῶν εἰσιν αἱ ἐπαγγελίαι καὶ ἡ νομοθεσία καὶ ἡ διαθήκη καὶ ἐξ αὐτῶν τὸ κατὰ 20 σὰρκα Χριστός ὁ ὢν ἐπὶ πάντων θεὸς εὐλογητὸς εἰς τοὺς αἰῶνας. ἀμὴν.
- 24 Οὐκοῦν κατ' ἴχνος ἰόντες ἀπροσκλινῶς τῆς τῶν πατέρων ὁμολογίας αὐτὸν φαμέν τὸν ἐκ τοῦ θεοῦ πατρὸς γεννηθέντα υἱὸν μονογενῆ σαρκωθῆναι τε καὶ ἐνανθρωπήσαι, παθεῖν, ἀποθανεῖν, τῇ τρίτῃ ἡμέρᾳ ἀναστῆναι ἐκ νεκρῶν. ἀπαθὴς μὲν γὰρ ὁμολογούμενως τό γε ἦκον εἰς ἰδίαν φύσιν ὁ τοῦ θεοῦ λόγος καὶ οὐδεὶς οὕτως ἐμβρόντητος, ὥς 25 νομίσαι δύνασθαι πάθους εἶναι δεκτικὴν τὴν ὑπὲρ πάντα φύσιν· ἐπειδὴ δὲ γέγονεν ἄνθρωπος ἰδίαν ποιησάμενος σὰρκα τὴν ἐκ τῆς ἀγίας παρθένου, ταύτῃ τοι τοῖς τῆς οἰκονομίας ἐπόμενοι λόγοις σαρκὶ τῇ ἰδίᾳ παθεῖν ἀνθρωπίνως διαβεβαιούμεθα τὸν ἐπέκεινα τοῦ παθεῖν ὡς θεόν. εἰ γὰρ θεὸς ὑπάρχων γέγονεν ἄνθρωπος, ἀποπεφοίτηκε δὲ οὐδαμῶς τοῦ εἶναι θεός, εἰ γέγονε κτίσεως μέρος καὶ μετένηκεν ὑπὲρ κτίσιν, εἰ νομοθέτης ὢν ὡς 30 Gal. 4, 4 θεὸς γέγονεν ὑπὸ νόμον καὶ νομοθέτης ἦν ἔτι καὶ δεσπότης ὢν θεικῶς δούλου μορφὴν ὑπέδου καὶ ἀναπόβλητον ἔχει τὸ τῆς δεσποτείας ἀξίωμα, εἰ μονογενὴς ὑπάρχων γέγονε πρω- Rom. 8, 29 τότοκος ἐν πολλοῖς ἀδελφοῖς καὶ ἐστὶ μονογενής, τί τὸ παράδοξον, εἰ σαρκὶ παθὼν ἄνθρωπίνως ἀπαθὴς καὶ οὕτως νοεῖται θεικῶς; καὶ γοῦν ὁ πάνσοφος Παῦλος τὸν ἐν μορφῇ M V 404 25 Phil. 2, 8 καὶ ἐν ἰσότητι τοῦ θεοῦ καὶ πατρὸς ὑπάρχοντα λόγον τὸν αὐτὸν ὑπήκοον γενέσθαι φησὶ καὶ 35 μέχρι θανάτου, θανάτου δὲ σταυροῦ. ἐν ἑτέροις δὲ τῶν ἰδίων ἐπιστολῶν περὶ Col. 1, 15-18 αὐτοῦ φησιν· ὃς ἐστὶν εἰκὼν τοῦ θεοῦ τοῦ ἀοράτου, πρωτότοκος πάσης κτίσεως, ὅτι ἐν αὐτῷ ἐκτίσθη τὰ πάντα τὰ ἐν τῷ οὐρανῷ καὶ τὰ ἐπὶ τῆς γῆς καὶ αὐτὸς ἐστὶ πρὸ πάντων καὶ τὰ πάντα ἐν αὐτῷ συνέστηκεν, PG 313 καὶ αὐτὸν δεδόσθαι φησὶν κεφαλὴν τῇ ἐκκλησίᾳ, γενέσθαι δὲ καὶ ἀπαρχὴν τῶν κεκοιμημένων 40 1 Cor. 15, 20 καὶ πρωτότοκον ἐκ νεκρῶν. καίτοι ζωὴ καὶ ζωοποιὸς ὁ ἐκ θεοῦ πατρός ἐστὶ λόγος ἅτε

V, P [= hk], ARL

1 θύκοις A θάκοις R θρόνοις VP ἑθεάτο VP ἑθεάσατο ARL 2 ἡλίον V^{comp} ἡλίω VPAR
3 ὁ ᾧ VP ἡμῶν P 4 εὐρήσωμεν V 6 αὐτοῦ ἦν A 7 ὁ ᾧ VP 8/9 ἀμὴν
— ὑμῖν om. A 8 ἀμὴν AR ἀμὴν ἀμὴν VP 13/14 προσδοκώμενου καταβαίνειν V 14 γὰρ
om. P 15 ἡ om. R 16/17 καὶ ἐπιεικῶς om. V 21 πάντα R 22 φασὶν R
24 ἀναστῆναι ἐκ νεκρῶν τῇ τρίτῃ ἡμέρᾳ V 27 καὶ ἰδίαν R 30 τῆς κτίσεως V τὴν
κτίσιν V 35 καὶ ἰσότητι VA τοῦ om. P 38 τε om. V

δὴ καὶ ἐκ ζωῆς ἀναφύς τοῦ τεκόντος αὐτόν· εἶτα πῶς γέγονε πρωτότοκος ἐκ νεκρῶν καὶ ἀπαρχὴ τῶν κεκοιμημένων; ἐπεὶ γὰρ τὴν τοῦ θανάτου δεκτικὴν ἰδίαν ἐποίησατο σὰρκα, χάριτι θεοῦ, καθά φησιν ὁ πάνσοφος Παῦλος, ὑπὲρ παντὸς ἐγεύσατο θανάτου τῇ παθεῖν Hebr. 2, 9 αὐτὸν δυναμένην σαρκί, οὐκ ἀποβαλὼν αὐτὸς τὸ εἶναι ζωῆ. οὐκοῦν κἂν εἰ λέγοιτο σαρκὶ παθεῖν, οὐ φύσει θεότητος εἰσδέξεται τὸ παθεῖν, ἀλλ' ὡς ἔφην ἀρτίως, ἰδίαι σαρκὶ τῇ τοῦ 5

26 πάθους δεκτικῇ. καὶ γοῦν ὁ μακάριος προφήτης Ἡσαΐας ἐνανθρωπήσαντα θεὸν τὸν σαρκὶ παθόντα γινώσκων ἔφη που περὶ αὐτοῦ· ὡς πρόβατον ἐπὶ σφαγὴν ἤχθη καὶ Ies. 53, 7. 8 ὡς ἄμνος ἐναντίον τοῦ κείροντος αὐτὸν ἄφρωνος, οὕτως οὐκ ἀνοίγει τὸ στόμα αὐτοῦ. ἐν τῇ ταπεινώσει αὐτοῦ ἡ κρίσις αὐτοῦ ἦρθη· τὴν γενεὰν αὐτοῦ τίς διηγῆσεται; ὅτι αἶρεται ἀπὸ τῆς γῆς ἡ ζωὴ αὐτοῦ. καίτοι εἴπερ 10 τις ἦν ἄνθρωπος καὶ ἰδικῶς νοούμενος υἱός, συνημμένος δὲ θεῷ, καθά φασιν οἱ τῶν ἀνοσίων δογμάτων εἰσηγηταί, πῶς ἔτι δυσεύρετος ὁ τὴν γενεὰν αὐτοῦ διηγείσθαι δυνάμενος; γέγονεν οὖν ἐκ σπέρματος Ἰεσσαὶ καὶ Δαυὶδ, τὴν δὲ γε τοῦ θεοῦ λόγου γέννησιν ἦτοι τὸν τῆς γεννήσεως τρόπον τίς ὁ φάναι δυνάμενος; αἶρεται γὰρ ἀπὸ τῆς γῆς ἡ ζωὴ αὐτοῦ, τουτέστιν ἡ ὑπαρξίς (τέθεικε γὰρ ἀντὶ τῆς ὑπάρξεως τὴν ζωὴν), ὕψου δὲ διάιττει 15 καὶ ὑπερνέχεται τοὺς ἐπὶ τῆς γῆς· ἀπερινόητος γὰρ καὶ ἀπρόσβλητος παντελῶς ταῖς ἀν-

27θρώπων διανοίαις ὁ περὶ τῆς ἀρρήτου φύσεως λόγος. προσεποιίω δὲ τοῖς εἰρημένοις καὶ τὸδε. εἷς κύριος, μία πίστις, ἓν βάπτισμα, καθά φησιν ὁ ἱερώτατος Παῦλος. Eph. 4, 5 ἐνὸς οὖν ὄντος κυρίου πίστεως τε μιᾶς καὶ ἐνὸς βαπτίσματος, τίς ὁ κύριος καὶ εἷς τίνα πεπιστευκάμεν τε καὶ βεβαπτίσμεθα; ἀλλ' ἴσως πρέπειν ὅτι μάλιστα φαίη τις ἂν τῷ 20 ἐκ θεοῦ πατρὸς ὄντι λόγῳ τὴν τε κυριότητα καὶ τὴν πίστιν τὴν πρὸς ἡμῶν, ἐπ' αὐτῷ δὲ τελείσθαι καὶ τὸ σωτήριον βάπτισμα. οὕτω γὰρ που τοῖς ἁγίοις ἀποστόλοις ἐνετεί- L III 1202 λατο λέγων· πορευθέντες μαθητεύσατε πάντα τὰ ἔθνη, βαπτίζοντες αὐτοὺς Mt. 28, 19 εἰς τὸ ὄνομα τοῦ πατρὸς καὶ τοῦ υἱοῦ καὶ τοῦ ἁγίου πνεύματος. ὁ γε μὴν θεσπέσιος Παῦλος τὴν τῆς κυριότητος δόξαν καὶ τῆς πίστεως τὴν ὁμολογίαν καὶ τὴν 25 τοῦ ἁγίου βαπτίσματος δύναμιν ἐμφανῆ καθίστησι, λέγων· μὴ εἴπηις ἐν τῇ καρδίᾳ Rom. 10, 6-9 σου· τίς ἀναβήσεται εἰς τὸν οὐρανόν; τοῦτ' ἐστὶ Χριστὸν καταγαγεῖν· ἢ τίς καταβήσεται εἰς τὴν ἄβυσσον; τοῦτ' ἐστὶ Χριστὸν ἐκ νεκρῶν ἀναγαγεῖν. ἀλλὰ τί λέγει ἡ γραφή; ἐγγύς σου τὸ ῥῆμά ἐστίν ἐν τῷ στόματί σου καὶ ἐν τῇ καρδίᾳ σου, ὅτι ἐὰν εἴπηις· κύριος Ἰησοῦς, καὶ πιστεύ- 30 σις ἐν τῇ καρδίᾳ σου ὅτι ὁ θεὸς αὐτὸν ἡγείρεν ἐκ νεκρῶν, σωθήσῃ. M V 405 γράφει δὲ πάλιν· οὐκ οἴδατε ὅτι ὅσοι ἐβαπτίσθημεν εἰς Χριστὸν Ἰησοῦν, εἰς Rom. 6, 3 τὸν θάνατον αὐτοῦ ἐβαπτίσθημεν; ἰδοὺ δὴ σαφῶς περίστησιν εὐτεχνῶς τῆς τε PG 316 κυριότητος καὶ τῆς πίστεως τὴν ὁμολογίαν, καὶ αὐτὴν δὲ τὴν τοῦ ἁγίου βαπτίσματος χάριν

28 εἰς τὸν παθόντα τὸν θάνατον καὶ ἐγηγεμένον ἐκ νεκρῶν. ἄρ' οὖν εἰς υἱοὺς πιστεύομεν 35 δύο; ἄρα τὸν ἐκ θεοῦ πατρὸς ἀπαστράψαντα παραδραμόντες λόγον ὡς υἱὸν παρ' αὐτὸν ἐτέρῳ τῷ παθόντι προσάπομεν τὴν τῆς κυριότητος δόξαν, καὶ αὐτὴν δὲ τῆς πίστεως τὴν ὁμολογίαν καὶ τὸ οὐράνιον βάπτισμα; εἶτα πῶς οὐκ εὐηθες, μᾶλλον δὲ ἀναμφιλόγως δυσσεβὲς τὸ οὕτω φρονεῖν ἢ λέγειν; τί οὖν ἐροῦμεν; εἷς κύριος ἀληθῶς μία τε πίστις καὶ ἓν Eph. 4, 5 βάπτισμα. καὶ γὰρ ἐστὶν εἷς υἱὸς καὶ κύριος οὐκ ἄνθρωπον κατὰ συνάφειαν λαβὼν ὁ 40

6—17 Timoth. arm. p 135

V, P [= hk], ARA

3 σοφώτατος P	4 δυναμένη αὐτόν R	9 αὐτοῦ ¹ om. AR Tim., corr. R	τὴν δὲ P
12 διηγῆσθαι V	13 οὖν PAA γὰρ VR Tim.	16 τῆς om P	16/17 ἀνῖναισ P
om. V	19 τε om. P	26 βαπτίσματος VPRA πῶς A	καθίστη R
νεκρῶν V	31 ἡγείρεν αὐτόν V	33 παρίστησιν P	28/29 ἀναγαγεῖν ἐκ
σομέν V	37 τὴν om. et ante δόξαν superscr R	αὐτῆς V	ἐτεχνῶσ k ἀτεχνῶσ h λ
		τὴν superscr R	35 πιστεύ-
			38 δὲ καὶ V

- λόγος καὶ μέτοχον αὐτὸν ἀποφήνας τῶν ἰδίων ἀξιωμάτων καὶ μεταδοὺς υἰότητός τε καὶ κυριότητος αὐτῷ, καθά φασι καὶ γεγράφασι ληροῦντές τινες, ἀλλ' αὐτὸς ἐνανθρωπήσας καὶ σαρκωθείς ὁ ἐκ θεοῦ θεὸς λόγος, τὸ φῶς τὸ ἐκ τοῦ φωτός. εἰς τὸν τούτου θάνατον βεβαπτίσμεθα, παθόντος μὲν ἀνθρωπίνως αὐτοῦ ἰδίαί σαρκί, μεμενηκότος δὲ ἀπαθoῦς θεικῶς καὶ ζῶντος αἰεί· Ζωὴ γάρ ἐστιν ἐκ Ζωῆς τοῦ θεοῦ καὶ πατρός. οὕτω νενίκηται θάνατος, 5 ἐπιτηδῆσαι τολμήσας τῷ σώματι τῆς Ζωῆς· καταργεῖται δὲ οὕτω καὶ ἐν ἡμῖν ἡ φθορά καὶ
- Ioh. 6, 53 τὸ αὐτοῦ τοῦ θανάτου κράτος ἀσθενεῖ. καὶ γοῦν ἔφη Χριστὸς· ἀμὴν λέγω ὑμῖν· ἐὰν μὴ φάγητε τὴν σάρκα τοῦ υἱοῦ τοῦ ἀνθρώπου καὶ πίνητε αὐτοῦ τὸ αἷμα, οὐκ ἔχετε ζωὴν ἐν ἑαυτοῖς. ζωοποιὸν οὖν ἄρα τὸ ἅγιον σῶμα καὶ αἷμα Χριστοῦ. σῶμα γάρ, ὡς ἔφην, ἐστὶν οὐκ ἀνθρώπου τινὸς μετόχου Ζωῆς, ἴδιον δὲ μᾶλλον 10 29 τῆς κατὰ φύσιν Ζωῆς, δῆλον δὲ ὅτι τοῦ μονογενοῦς. ταῦτα φρονεῖ μεθ' ἡμῶν ὁ φιλόχριστος τῶν ἁγίων πατέρων χορός, καὶ αὐτὸς δὲ ὁ νυνὶ τὸν τῆς ἁγίας Κωνσταντινουπολιτῶν ἐκκλησίας κατακοσμήσας θρόνον ὁ ὀσιώτατος καὶ θεοσεβεστάτος ἀδελφὸς καὶ συνεπίσκοπος Πρόκλος. γέγραφε γάρ καὶ αὐτὸς πρὸς τοὺς τῆς Ἐΰιας θεοσεβεστάτους ἐπισκόπους αὐταῖς λέξεσιν ὡδε· >καὶ σαρκούται μὲν ἀτρέπτως ὁ ἀνείδεος, τίκτεται δὲ κατὰ 15 σάρκα ὁ ἀναρχος· προκόπτει δὲ τῇ κατὰ σῶμα ἡλικίᾳ ὁ φύσει παντέλειος καὶ παθῶν ἀνέχεται ὁ παθῶν ἀνώτερος, οὐχ ὡς ἦν, ὑπομείνας τὰς ὕβρεις, ἀλλ' ὡς γέγονε, καταδεξάμενος τὰ τοῦ σώματος πάθη.< ἐλέγχεται τοίνυν τῶν ἕτερα παρὰ ταῦτα φρονούντων ἡ
- L III 1203 γεγραφότων ἡ κακοπιστία πανταχοῦ νοσοῦσα τὸ βέβηλον καὶ τὸ τοῖς τῆς ἀληθείας ἀπαίδον δόγμασι. 20
- 30 Διαπεράναντες δὲ τὸν περὶ Χριστοῦ λόγον οἱ τρισμακάριοι πατέρες τοῦ ἁγίου πνεύματος διαμνημονεύουσι· πιστεύειν γὰρ ἔφασαν εἰς αὐτὸ καθάπερ ἀμέλει εἰς τὸν πατέρα καὶ τὸν υἱόν. ὁμοούσιον γάρ ἐστιν αὐτοῖς καὶ προχεῖται μὲν ἡ γοῦν ἐκπορεύεται καθάπερ ἀπὸ πηγῆς τοῦ θεοῦ καὶ πατρός, χορηγεῖται δὲ τῇ κτίσει διὰ τοῦ υἱοῦ· ἐνεφύσησε PG 317 γοῦν τοῖς ἁγίοις ἀποστόλοις λέγων· λάβετε πνεῦμα ἅγιον. οὐκοῦν ἐκ θεοῦ καὶ 25 Ioh. 20, 22 θεὸς τὸ πνευμά ἐστιν καὶ οὐκ ἄλλότριον τῆς ἀνωτάτω πασῶν οὐσίας, ἀλλ' ἐξ αὐτῆς τε καὶ ἐν αὐτῇ καὶ ἴδιον αὐτῆς.
- 31 Αὕτη μὲν οὖν τῶν ἁγίων πατέρων ἡ εὐθυτενὴς καὶ ἀπλανεστάτη πίστις ἦτοι τῆς 2 Cor. 4, 4 πίστεως ἡ ὁμολογία· ἀλλ' ὡς ὁ Παῦλός φησιν, ὁ θεὸς τοῦ αἰῶνος τούτου ἐτύ- M V 408 φλωσεν τὰ νοήματα τῶν ἀπίστων εἰς τὸ μὴ αὐγάσαι τὸν φωτισμὸν τοῦ 30 εὐαγγελίου τῆς δόξης Χριστοῦ. ἀφέντες γοῦν τὸ εὐθὺ τῆς ἀληθείας ἵεναι τινὲς
- I Tim. 1, 7 αἵτουσι κατὰ πετρῶν, μὴ νοοῦντες μήτε ἃ λέγουσιν, μήτε περὶ τίνων διαβεβαιοῦνται. περιστάντες γάρ τὴν τῆς υἰότητος δόξαν εἰς μόνον τὸν ἐκ θεοῦ πατρός φύντα λόγον, ὡς υἱὸν ἕτερον τὸν ἐκ σπέρματος Ἰησοῦ καὶ Δαυὶδ συνήφθαί φασιν αὐτῷ καὶ μετέχειν υἰότητος καὶ τιμῆς θεοπρεποῦς καὶ τῆς ἐνοικήσεως αὐτοῦ τοῦ λόγου 35 καὶ πάντα μᾶλλον ἐσχηκέναι παρ' αὐτοῦ, ἴδιον δὲ παντελῶς οὐδέν. περὶ τῶν τοιούτων,
- Iud. 4 ὡς γε οἶμαι, γεγράφασι τοῦ σωτῆρος οἱ μαθηταί· παρεισέδυσαν γάρ τινες ἄνθρωποι οἱ καὶ πάλαι προγεγραμμένοι εἰς τοῦτο τὸ κρίμα ἀσεβεῖς, τὴν τοῦ θεοῦ χάριν μετατιθέντες εἰς ἀσέλγειαν καὶ τὸν μόνον δεσπότην καὶ κύριον ἡμῶν Ἰησοῦν Χριστὸν ἀρνούμενοι. Ἰησοῦς δὲ Χριστὸς ὀνομάζοιτο ἂν εἰκότως 40 ἐν ἀνθρωπείᾳ μορφῇ πεφηνῶς ὁ λόγος. ἐπεὶ φραζέτωσαν ἐρομένοις οἱ δι' ἐναντίας

14—18 Timoth. arm. p. 136

33—41. 41—p. 61, 13 Timoth. arm. p. 168

V, P [= hk], ARA

3 θεός RA om. VPA

τοῦ om. V

7 ἀμὴν ARA ἀμὴν ἀμὴν VP

13 ὁ om. V

14 θεοφιλεστάτους V

15 δὲ καὶ V

16 τὸ σῶμα V

17 δ R

δ R

19 τῆς

om. PR

21 διαπεράντες P, corr. h

τοῦ χυ P

23 καὶ εἰς R

41 ἀνθρωπεία AR

ἀνθρωπίνῃ P ἀνθρώπου V

οἱ τὰ Νεστορίου τε καὶ Θεοδώρου φρονεῖν καὶ λαλεῖν ἐκ πολλῆς ἄγαν ἀσυνεσίας οὐ παραιτούμενοι· ἐκβάλλετε τοῦ εἶναι θεὸν καὶ υἱὸν ἀληθινὸν τοῦ θεοῦ καὶ πατὴρ τὸν ἐκ τῆς ἁγίας παρθένου, τὸ παθεῖν αὐτῷ προσνέμοντες μόνωι καὶ ἀποσοβοῦντες αὐτὸ τοῦ θεοῦ λόγου, ἵνα μὴ θεὸς λέγοιτο παθητός; ταῦτα γὰρ τῆς ἐκείνων ἐθελакριβείας τὰ εὐρήματα καὶ ἡ τῶν ἐννοιῶν χυδαιότης. οὐκοῦν μὴ ὀνομαζέσθω Χριστὸς ἰδικῶς καὶ κατὰ μόνας ὁ 5 ἐκ θεοῦ πατὴρ λόγος· ὥσπερ γὰρ ἐστὶν ἀπεικὸς αὐτῷ τὸ παθεῖν, ὅταν ἔξω νοῆται σαρκοῦς, οὕτω καὶ ἡ χρίσις ἀνάρμοστόν τι χρῆμα καὶ ἀλλότριον αὐτοῦ. Ἰησοῦν γὰρ τὸν Act. 10, 38 ἀπὸ Ναζαρετ ἔχρισεν ὁ θεὸς πνεύματι ἁγίῳ, αὐτοτελὴς δὲ πάντως ὁ ἐκ θεοῦ λόγος καὶ οὐκ ἂν ἐδεῆθη χρίσεως τῆς διὰ τοῦ ἁγίου πνεύματος. οὐκοῦν ἀρνήσασθε τὴν οἰκονομίαν, ἀποστήσατε τὸν μονογενῆ τῆς εἰς τὸν κόσμον ἀγάπης· μὴ ὀνομαζέσθω Χριστὸς παρ' 10 ὑμῶν. ἢ οὐ σμικρὸν αὐτῷ τὸ ἐν τοῖς καθ' ἡμᾶς γενέσθαι μέτροις; οὐκοῦν ἐπειδήπερ καὶ τοῦτό ἐστιν ἀπεικὸς αὐτῷ, ὁμολογέτω μηδεὶς ὅτι γέγονεν ἄνθρωπος, ἵνα καὶ αὐτοῖς εἴπηι Χριστός· πλανᾶσθε μὴ εἰδότες τὰς γραφὰς μηδὲ τὴν δύναμιν τοῦ θεοῦ. Mt. 22, 29 οὐκοῦν ὡς τῆς ἀληθείας ἐχθροὺς τοὺς ὧδε φρονεῖν ἡρημένους ἡγούμενοι φεύγωμεν αὐτῶν τὰς ὀλεθρίους κενοφωνίας, ἐπώμεθα δὲ μᾶλλον ταῖς δόξαις τῶν ἁγίων πατέρων καὶ τῇ 15 παραδόσει τῶν ἁγίων ἀποστόλων καὶ εὐαγγελιστῶν. αὐτὸς γὰρ ἦν ὁ λαλῶν ἐν αὐτοῖς PG 320 ὁ ἐνανθρωπήσας λόγος, δι' οὗ καὶ μεθ' οὗ τῷ θεῷ καὶ πατρὶ τιμὴ δόξα κράτος σὺν ἁγίῳ L III 1206 πνεύματι εἰς τοὺς αἰῶνας τῶν αἰώνων. ἀμήν.

136 = 81. subscribitur Τοῦ αὐτοῦ Κυρίλλου ἐπισκόπου Ἀλεξανδρείας πρὸς Ἰωάννην ἐπίσκοπον Ἀντιοχείας καὶ τὴν συναχθεῖσαν ἐκεῖ σύνοδον [133], ipsa epistula hoc loco non 20 repetita est

137 = S 130 A 156. excerptum et Latinum et Graecum [(t)] extat in Theodos. 9, 45, 4; lectiones non adfero nisi selectas

Βασιλικὸς νόμος περὶ τῶν προσφευγόντων ἐν ἐκκλησίαι

1 Ἀρχαία τις καὶ ἀπὸ τῶν καιρῶν τῆς πλάνης συνήθεια καὶ νόμου φυσικοῦ διάταξις δι' 25 LIII 1234 εὐσέβειαν αἰετὶς τοιαύτη κεκράτηκεν ὥστε τὰς θείας θρησκείας τῶν δημοσίων διοικήσεων M V 437 καὶ τῶν ἀνθρωπίνων χρήσεων ἐν παντί τε χώρῳ καὶ ἔθνει διορισθῆναι καὶ ταύτας οὐ μόνον ἐν τῷ ἀκροτάτῳ τῶν πραγμάτων, ἀλλ' ὥσπερ ἐν τινὶ ἐπὶ γῆς οὐρανῷ ἀνατίθεσθαι καὶ ὅποι πλησιάζειν μόνοις καθαροῖς καὶ ὁσίοις θέμις. ἐντεῦθεν κάκεινο συμβαίνει τὸ πάντων φυσικῶς ταῖς διανοίαις ἐγκεῖσθαι μηδενὶ τρόπῳ δύνασθαι τὰ τῷ θεῷ ἀφιερω- 30 θέντα μιαινεσθαι μήτε κατὰ τῆς θείας δυνάμεως τὴν ἀνθρώπων ὕβριν χωρεῖν. πῶς γὰρ οἷόν τε μολύνεσθαι ἅπερ αἰετὶς καθαρεύειν ἀνάγκη; ἢ πῶς οἷόν τε ῥυποῦσθαι ἅπερ ἅπαρ 2 ἁγιασθέντα τοῦ τοιαύτα εἶναι οὐ παύεται; ὅθεν εἰ καὶ πεπεῖσμεθα ὑπὸ τῶν ἐναγχοῦς ἀθεμίτως ἐκ τῆς βαρβαρικῆς μανίας κατὰ τοῦ θεοῦ τολμηθέντων θυσιαστηρίου μήτε μολύνεσθαι

33/34 cf. Socrat. 7, 33 et Chron. min. 2, 78 ed. Mommsen

V, P [= hk], ARA

1 τε om. A	2 ἐκβάλλεται PR, corr. R	3 μόνω V ^{corr} PAR ^A Tim. μόνον V	αὐτὸ R ^{corr}
αὐτὸν VPAR	4 ῥήματα P	6 νοοῖτο V	7 χρήσις VAR Tim., corr. AR
14 τοὺς om. R	15 καὶ ἐπόμεθα μᾶλλον V	16 ὁ λαλῶν ἐν αὐτοῖς PA ἐν αὐτοῖς ὁ λαλῶν VR	8 ναρέθ R
18 εἰς PAR νῦν καὶ αἰετὶ καὶ εἰς V			

VS, D [= mn], A

ρλζ V ρκγ' D	24 ἐν τῇ D	25 συνήθεια] σύννηθεσ αἰετὶς S	νόμοις S	φυσικὴ VS
26 ταῖς θεαῖς θρησκείαις S ταῖς θρησκείαις D	27 χώρῳ A χρόνῳ VSD	ταῦτα SD	28 γῆς	
οὐρανῷ VA τῆς οὐρανῶν SD	29 μόνοις V νόμοις SDA	32 καθαριεύειν S καθαριεύειν n		
33 τοῦ SD τὸ V om. A				

τὸ καθαρὸν μήτε κεχράνθαι ὅπερ εἶναι πεφυκεν ἅγιον, ὅμως ἐπειδὴ γέγονεν ὅπερ οὐδαμῶς ἡλπίσθη γενέσθαι, καὶ μέχρι τῆς εὐσεβείας ἢ τῶν μυσαρῶν ἔφθασε τόλμα, ὥστε μὴ τοῖς ἀνοσίοις γοῦν δοκεῖν βέβηλα εἶναι ταῦτα ἅπερ θεία τυγχάνει, μήτε ἐν τοῖς ἁγιασθεῖσι καὶ ἀφιερωθεῖσι τόποις ἐξῆι ταῦτα ἅπερ οὐδὲ ἐν ἄλλοις χύδην ἀδίκως ἀνεκτὸν γίνεσθαι, καὶ ὑπὲρ τοῦ τὴν θρηισκείαν καὶ τὴν τῆς εὐσεβείας παραφυλακὴν ἀνόθευτον παραμένειν, πᾶσαν ὕβριν τῆς τοῦ θεοῦ τοῦ παντοκράτορος ἐκκλησίας, τὴν τε παρὰ τῶν τολμῶντων καὶ ἀκόν-
 8 των ἐγγινομένην, ἀπείργομεν. καὶ γὰρ εἰ ἐθνικῆς ἀρχαιότητος ἢ θρηισκεία πλάνη καὶ θεὸς τὸ δοκοῦν, οὕτως τῆς οἰκείας δεισιδαιμονίας ἐξήσκει τὴν παρατήρησιν, ὥστε τοὺς βωμοὺς μὴ πᾶσιν, ἀλλὰ γὰρ τισὶν ἐπιτρέπειν τῶν ἱερέων τοὺς τε ναοὺς ὥσπερ καὶ διὰ τῆς γῆς ὑψουμένους ἐν ταῖς ἀκροπόλεσι καὶ τοῖς ὄχυρωτέροις τῶν πόλεων ἀναθεῖναι τό-
 10 ποις τὰ τε κατασκευασθέντα εἶδωλα προσκυνεῖν καὶ μετὰ σεπτῆς μεγίστης ἔχειν ματαιό-
 M V 440 τητος. πόσῳ μᾶλλον ἡμᾶς προσήκει τὴν θρηισκείαν μετὰ πάσης φυλάττειν παρατηρη-
 σεως, πρὸς οὓς ὁ θεὸς μετὰ τῆς ἀληθοῦς θρηισκείας, οὐρανοὺς μὴ ἀπολιπών, καταβέβηκε καὶ ὥσπερ τινὸς μεταξὺ θεοῦ τε καὶ ἀνθρώπων ἀντιδόσεως γενομένης, ἄνθρωπος θεὸν εἰς γῆν ὑπέδεξατο καὶ θεὸς εἰς οὐρανοὺς ἀνήγαγεν ἄνθρωπον; πρὸ δέ γε τῶν ἄλλων καὶ τοῦ-
 15 τῳ μάλιστα ἐξιλεοῦνται θεὸν οἱ τῆς ἄκρας ἐξουσίας τῶν πραγμάτων ἐπειλημμένοι τῷ σωτηρίας Ζωῆς τε καὶ ἀμεριμνίας φροντίζειν ἀνθρώπων, ἅπερ κατὰ τὸ ἡμῖν ἔμφυτον οὐ-
 L III 1235 δαμῶς * θάτερον τῷ ἐτέρῳ δίχα τῆς ἐκατέρου βλάβης συνάπτομεν, ὥστε μήτε τοῖς ἐκκλη-
 σιαστικοῖς οἴκοις ἢ τοῖς ἁγίοις θυσιασθηρίοις ἐκ τῆς πολλῆς τῶν προσφευγόντων ἀπαγο-
 ρεύσεως τε καὶ δειλίας προπετείας τε καὶ καταφρονήσεως τόλμης ἢ καὶ μανίας ὕβριν παρὰ
 20 τὸ πρέπον γενέσθαι τινὰ καὶ τὸν τῶν ἀθλίων τε καὶ ἀβοηθήτων μόνον ἔσχατόν γε λιμένα
 4 εὐρυτέροις τοῖς πεπονημένοις ὑποδέξασθαι κόλποις. οὐδένα τῶν τὸν κλύδωνα τῆς θα-
 λάττης καὶ τοὺς σκοπέλους ἐκκλινόντων προσήκει τὴν τῆς γῆς ἀφαιρεῖσθαι γαλήνην· πολέ-
 μου καθ' οὗ συνέστη παράταξις, τὴν κατὰ τοῦ προσφεύγοντος ἀπειλὴν ἀποτίθεται· τὸ
 ἄσυλόν ποτε ὑπερήσπισε τῶν διαφόροις ἐνόχων ἐγκλήμασι τὴν τῶν νόμων παρωθούμενον
 25 αὐθεντίαν. καὶ ὥστε μηδαμοῦ τοῖς εὐλαβουμένοις ἀναιρεθῆναι φιλανθρωπίαν, βωμὸν
 σωτηρίας καὶ ἐν τοῖς ἡμετέροις ἀφιδρύμασιν ἢ ὀρχαιότης ἀνέθηκε καὶ οἱ τὰ ἴχνη τῶν
 ἡμετέρων χαρακτήρων καταλαμβάνοντες κατὰ τῶν ἀπειλῶν τῆς σκαιᾶς τύχης ἐλευθερω-
 θέντες τε καὶ ἀμεριμνούντες γεγῆρασι. τοσαύτην τοιγαροῦν τῆς ἀφῆς τοῦ ἰδρύματος
 διὰ τὸ βασιλικὸν σέβας τοῖς δεομένοις ἐπικουρίαν διδούσης, πόσῃν χρή τοῖς εἰς τὰ ἀγιώ-
 30 τατα καταφεύγουσι θυσιαστήρια ὑπάρχειν βοήθειαν;
 5 Ἀνεύιχθωσαν τοίνυν τοῖς δειδύοσιν οἱ ναοὶ τοῦ μεγάλου θεοῦ καὶ τοὺς προσφεύγοντας
 ἰκέτας ὁ κοινὸς ὑποδεχέσθω βωμὸς καὶ τὴν θείαν βοήθειαν τὴν κοινῇ προσκομιζομένην
 ἅπασιν ἐκ τῶν ταύτης οἰκῶν μηδεμία ὥς ὑπερτέρα διωθείτω ἀπειλή. ποῖος γὰρ ταῖς
 συμφοραῖς οἶκτος ὑπολειφθήσεται ἐν τοῖς ναυαγούσιν, εἰ τὸν αἰγιαλὸν ἀποκλείσεις καὶ τὴν
 35

VS, D [= mn], A, (t) [32 Ἀνεύιχθωσαν — θεοῦ]

2 ἡλπισται SD 3 βέβηλα δοκεῖν D 5 ὑπὲρ — καὶ om. A τοῦ] αὐτοῦ S τὴν
 — παραφυλακὴν A τῇ — παραφυλακῇ VSD διαμένειν SD 6 τῆς — ἐκκλησία S τῇ — ἐκκλη-
 σία D 11 μετὰ σεπτῆς] malim σεπτὰ μετὰ 12 παραφυλάττειν D 14 θεῶν S γινομένης D
 15 πρὸς SD τῶν ἄλλων V καὶ τῶν ἄλλων SA καὶ τοῖς ἄλλοις D 15/16 τοῦτο VSD 16 ἐξι-
 λεοῦνται θεὸν Commelinus ἐξιλεοῦται θς VSDA οἱ SA οἱ τῶν D τοῖς V τῶν om. VSD
 ἐπειλημμένοις V 18 lacunam statui e. g. supplendo παραλείποντες τοῦ ἐτέρου S ἐτέρου D
 ἐκατέρας SD μηκέτι D 20 ἀδειλίας SD περὶ S 21 τὸν om. A μόνον om. SD
 γε VA τε S om D 22 εὐρυτέροις VSD εὐρόντας A copicio τοὺς πεπονημένους τῶν]
 τὸν V 22/23 θαλάσσης SD 23 ἐκκλινόντα V 23/24 πολέμου scripsi πόλεμος VSDA
 24 ἀπειλὴν om. SD 25 τὸν A ἐνοχάει A ἐγκλήμασι V ἐγκαλοῦντα SDA 26 αὐ-
 θεντίαν VA βίαν SD 27 ἰδρύμασιν SD 28 κατὰ om V σκαιᾶς VSD ἐκέισε A 29 τοσαύ-
 της V 30 τοῖς S 30/31 ἅγια D 32 ἀνεύιχθωσαν (t) ἀνεύιχθησαν VSDA 33 ἰκέτας V
 οἰκέτας SDA τὴν² VnA τῇ Sm κοινῇ VSD κοινῇ A 34 διωχθείτω n διωχθήτω Sm

πηγὴν τοῖς διψῶσι θολῶσεις; ἢ ποία ταῖς ἀνθρωπίναις περιέσται συμφοραῖς θεραπεία, ἐὰν αὐτοῖς ὁ θεὸς ἀρνηθῇ; ἐπὶ γὰρ τῶν ἡμετέρων καιρῶν οὐ μόνον τὰ θεῖα θυσιαστήρια καὶ τὸ εὐκτήριον τοῦ λαοῦ τὸ τετραγώνων τοίχων περιβολῇ τειχιζόμενον εἰς ἀσφάλειαν συντελεῖν τῶν προσφευγόντων θεσπίζομεν, ἀλλ' εἴ τι καὶ περαιτέρω τούτου τυγχάνει ἄχρι τῶν τελευταίων θυρῶν τῆς ἐκκλησίας, ὧν τοῖς εὐξασθαι προηρημένοις πρώτων ἐπιβαίνειν 5 συμβαίνει, ἐλέου βωμὸν τοῖς προσφεύγουσιν εἶναι προστάττομεν, ὥστε μεταξὺ τοῦ ναοῦ, ὃν τῷ προειρημένῳ τρόπῳ προσφυγαῖς διεγράψαμεν, καὶ τῶν πρώτων μετὰ τοὺς δημοσίους τόπους τῆς ἁγίας ἐκκλησίας θυρῶν τὰ περιεγκείμενα, εἴτε ἐν οἰκίαις εἴτε ἐν κήποις εἴτε ἐν αὐλαῖς ἢ ἐν λουτροῖς ἢ καὶ ἐν στοαῖς τυγχάνει, τοὺς εἰσδύντας πρόσφυγας καθ' ὁμοιότητα τοῦ ἐνδοτάτου ναοῦ φυλάττειν. καὶ εἰ καὶ τὰ μάλιστα θρησκευτικὰς τε καὶ εὐλα- 10 βείας λόγῳ τὰ μικρῶι ἀλλήλων διεστῶτα τῷ τόπῳ οὐ μικρῶι τῷ τῆς παρατηρήσεως διώρισταί τρόπῳ, ὅμως ὑπὲρ τοῦ τὴν ἀμεριμνίαν πλατῦναι τοῖς προσφεύγουσι καὶ τοῖς εὐλαβουμένοις τὴν βοήθειαν ἐκτείνειν, πᾶσαν τὴν προδηλουμένην περίοδον ἀδιάκριτον εἶναι M V 441 λιμένα τῆς ἡσυχίας προστάττομεν καὶ μηδένα εἰς τὸ ἐξωθεῖσθαι τούτους ἱεροσύλους ἐπιβάλλειν χεῖρας, μή που γε ὁ τοῦτο τολμῶν, ἐν συμφοραῖς ἑαυτὸν ἰδὼν, καὶ αὐτὸς ἐξαιτῶν 15 6 βοήθειαν καταφύγη. τὸ δὲ τοιοῦτο τῶν διαστημάτων πλάτος ἐν καιρῷ τοῦ φόβου εἰς ἄδειαν τοῦ διάγειν, μᾶλλον δὲ τοῦ περινοστεῖν φιλανθρώπως συνεχωρήσαμεν, ἵνα μή τι τῶν προσφευγόντων ἐν τῷ τοῦ θεοῦ ναῷ ἢ ἐν τοῖς ἁγίοις θυσιαστηρίοις μένιν ἢ ἐσθίειν ἢ καθεύδειν ἢ παννυχίζεσθαι ἐξῇ, τοῦτο τῶν μὲν κληρικῶν τῆς θρησκευτικῆς χάριν κωλύον- L III 1238 των καὶ τῶν προσφύγων τῆς εὐσεβείας ἕνεκα φυλαττόντων, ἵνα μήτε οἱ προσφεύγοντες 20 βεβήλῳ γνώμῃ προσφεύγειν δοκοῖεν τῇ θρησκευτικῇ καταμιγνύντες τὰς οἰκείας χρείας μήτε οἱ τὰ οὕτως αἰσχυρὰ δυνάμενοι τοῦ θεοῦ ἀπείργειν οἴκου δόξῳσι τὴν εὐσέβειαν ἧς ὑποφῇται τυγχάνουσι, καταβάπτειν. προκειμένου δὲ τοῦ θατέρῳ πάντως προσκροῦσαι, αἰρετώτερον τοὺς κληρικούς τὰς ἀνθρωπίνους καὶ φυσικὰς τῶν ἁγίων θυσιαστηρίων ἀπωθου- 25 μένους ὕβρεις θραοεῖς μᾶλλον ἢ ἀσεβεῖς νομίζεσθαι καὶ περὶ ἄνθρωπον ἢ περὶ θεὸν ἀμαρ- τάνειν, ὅποτε τούτου τεθέντος τοῦ νόμου μήτε ἀπανθρωπίας τις ὑπόνοια δικαίως ἂν φθάσειεν εἰς τοὺς κληρικούς, ἐπειδὴ πολλὴ τοῦ τε φόβου καὶ τῆς ἀμεριμνίας τῶν προσφευ- γόντων πρόνοια γέγονε. καὶ γὰρ καὶ τῇ ἀνθρωπίνῃ χρήσει τε καὶ ἀνάγκῃ ῥυποῦσθαι τὸν τοῦ θεοῦ ναὸν καὶ τὸ θεῖον μυστήριον τῇ ἐφυβρίστῳ ἀσθενεῖαι καταμίγνυσθαι, τὰ θεῖα ὑπὸ βεβήλων χραίνεσθαι, τὰ ἱερὰ ὑπὸ τῶν σαθρῶν μολύνεσθαι μὴ βουλόμενοι, τοῦ 30 αἰτεῖν βοήθειαν τοῖς προσφεύγουσιν οὐκ ἀπεκλείσαμεν, ἀλλὰ καὶ προσέτι καὶ πλατυτέροις διαστήμασι μακροτέροις τε χωρήμασιν ἀσφαλισθῆναι τούτους ἐψηφισάμεθα, τοῦ πρέποντος τῇ τε ἀνθρωπότητι καὶ τῇ θεότητι φυλαχθέντος.

VS, D [= mn], A, (t) [2—5 οὐ — ἐκκλησίας, 6 ἐλέου — 10 φυλάττειν, 14 καὶ μηδένα — 16 πλάτος, 17 συνεχωρήσαμεν — 20 φυλαττόντων]

3 τὸ — τό] τὸν εὐκτήριον ναὸν τὸν (t) τετραγώνον SD 5 πρῶτον VA 6 ἰλέω SD
 7 ὃν (t) ἐν VSDA τρόπῳ (t) τόπῳ VSDA προσφυγαῖς scripsi πρόσφυγας A προσφυγῆς SD
 πρόσφυγας V περιπεφράχθαι (t) 7/8 δημόους m δημῶους n δημίου S 8 εἴτε² ἢ V 9 ἢ¹
 VA εἴτε SD τοὺς V (t) καὶ τοὺς SDA πρόσφυγας om. SD 10 ἐνδοτάτῳ A καὶ εἰ
 VSA εἰ D τὰ om. SD 11 ἀλλήλων] ὀλίγων V 12 διώρισταί τρόπῳ scripsi διώρισταί
 τόπῳ SDA τόπῳ διώρισταί V 13 τὴν om. V 14 τούτοις SD ἱεροσουλίας SDA 15 γε
 VSD καὶ A 16 καταφύγοι A τοιοῦτον VD 18 προσφευγόντων SD (t) προσπεφευγό-
 των VA 19 τοῦτον A 20 καὶ τῶν VSA τῶν δὲ D ἵνα om. SD 21 βεβήλῳ —
 προσφεύγειν om. A ὡς βεβήλῳ D ὡς βεβήλου S τῇ — χρείας V τῆς θρησκευτικῆς τὰς οἰκείας
 καταλιπόντες χρείας SDA 22 δόξουσιν S 23 γεγόναι SD 28 χρήσει VA φύσει SD
 ῥυπαρῶν SD 30 μὴ βουλόμενοι om. V τοῦ] malim τὸ 32 δὲ A τούτοις V
 32/33 τοῦ — θεότητι A τοῦ πρέποντος τῇ τε ἀνθρωπότητι V τῇ τε ἀνθρωπότητι καὶ τῇ θεότητι τοῦ
 πρέποντος SD

- 7 "Όπλα ἐν σιδήρῳ ἢ ἐν ἐτέρῳ εἶδει ἀμυντηρίῳ τοὺς προσφεύγοντας οὐδαμῶς ἔχειν ἢ ἐπιφέρεισθαι ἐντὸς τῆς ἀγίας ἐκκλησίας προστάττομεν, ταῦτα οὐ μόνον ἐκ τῶν θείων ναῶν τε καὶ θυσιαστηρίων ὡς τὰ λοιπὰ κωλύοντες, ἀλλὰ καὶ τῶν οἰκημάτων καὶ κελλίων καὶ κήπου καὶ λουτροῦ καὶ αὐλῶν καὶ στοῶν, ἅπερ κατὰ τὸν προειρημένον λόγον ὑπερασπίζουσιν τῶν προσφευγόντων δεδηλώκαμεν. οὔτε γὰρ θέμις τοῖς ἀγιωτάτοις ναοῖς ἢ τοῖς 5 ἐκκλησιαστικοῖς τόποις κατὰ περιεργίαν διχονοίας ἢ πολέμων ὕλας ἐπιφέρεισθαι· ἀρκεῖτω τοῖς προσφεύγουσιν ἡ τοῦ θεοῦ βοήθεια, ᾧ τὰ τε ὅπλα καὶ οἱ νόμοι καὶ ἡ βασιλεία ὑποτάσσεται. καὶ γὰρ ἡμεῖς, οὓς αἰετῶν δικαίῳ τῆς ἡγεμονίας περιστοιχίζει τὰ ὅπλα καὶ οὓς οὐ πρέπει δίχα δορυφόρων εἶναι, τῷ τοῦ θεοῦ ναῷ προσιόντες ἔξω τὰ ὅπλα καταλιμπάνομεν, ἀποτιθέμενοι τὸ διάδημα, καὶ τῇ τῆς βασιλείας ἐλαττώσεως εἰκόνι μᾶλλον ἡμῖν 10 τὸ τῆς βασιλείας σέβας ἐπαγγέλλεται. τοῦ ἀγιωτάτου θυσιαστηρίου διὰ μόνην τὴν τῶν δωρεῶν προσφορὰν ἐφαπτόμεθα· εἰς τὴν τῶν θείων κύκλῳ περιστοιχουμένην ἔπαυλιν ἅμα τῷ εἰσελθεῖν ὑπεκβαίνομεν καὶ οὐδὲν ἐκ τῆς ἀγχιστενούς θειότητος ἑαυτοῖς ἀπονέμομεν.
- 8 ὅθεν τοὺς δίχα ὅπλων τῷ ἀγίῳ οἴκῳ τοῦ θεοῦ καὶ εἰς τὸ ἅγιον θυσιαστήριον ἐν οἰωδῇ-
M V 444 ποτε ἔθνη ἢ κατὰ ταύτην τὴν πόλιν προσφεύγοντας ὑπνοῦν ἐν τῷ ναῷ ἢ καὶ ἐν τῷ θυσια- 15 στηρίῳ καὶ διαίτης μεταλαμβάνειν ἐκτὸς τινος ὕβρεως παρὰ τῶν κληρικῶν προσήκει κωλύεσθαι. καὶ οὕτως τοῦτο τυποῦσθαι χρή πρὸς αὐτοὺς, ὥστε μὴ δοκεῖν ὕβριν εἶναι τοῦ κωλύοντος, ἀλλὰ γὰρ τὸν λόγον τῆς θρησκείας ἀπαιτεῖν τὸ γινόμενον· τῆς ἀγιωσύνης καὶ τῆς καθαρότητος τοῦ τόπου τοὺς εὐλαβουμένους ὑπομνησκέτωσαν καὶ μηδὲν ταῖς
I. III 1239 θρησκείαις μετὰ τῶν ἀνθρωπίνων χρήσεων εἶναι κοινὸν διδασκέτωσαν· τὰ διαστήματα τὰ 20 ἐν τοῖς ἐκκλησιαστικοῖς περιβάλοις τῇ αὐτῶν ἀσφαλείᾳ ἡσυχίᾳ τε ἀφορισθέντα κατὰ μέρος δεικνύετωσαν, τιμωρίαν κεφαλικὴν κατὰ τῶν προπετῶς ἐπιόντων αὐτοῖς ὠρίσθαι· γινώτωσαν ὡς οὐ χρή τὴν θρησκείαν τοῖς ἀνθρωπίνους ῥύποις μιαίνειν ἢ τῇ ὕβρει τῆς φυσικῆς ἀνάγ-
9 κης χραίνειν τὸν διὰ τῆς αὐτῆς θρησκείας ἀνύβριστον εἶναι βουλούμενον. εἰ τούτοις πᾶσι τις μὴ ἐπινεύει μήτε πείθεται, προτιμάσθω τῆς πραότητος ἢ θρησκείας καὶ ἐκ τῶν 25 θείων εἰς τοὺς προλεχθέντας τόπους διωκέσθω ἢ θρασύτης. ἔστω γὰρ καὶ ὁ σφόδρα φοβηθεὶς ἐκτος κινδύνου καὶ οὔτε ἡ θρησκεία τῇ τῶν ἀνθρωπίνων χρήσεων ἐπιμιξία μολυνθήσεται. τοὺς δὲ βοήθειαν ἐξαιτοῦντας παρὰ τοῦ μεγίστου θεοῦ καὶ μεθ' ὅπλων εἰσιόντας εἰς τοὺς ἀγιωτάτους ναοὺς ἢ καὶ παρασκευῇ, ἥτις φυσικῶς καὶ ἐθνικῶς νομίμῳ τῆς θρησκείας ἀπείργεται, μὴ μόνον ἐπιφέρειν τῇ ταύτης εὐαγείᾳ, ἀλλὰ γὰρ καὶ συνάπτειν 30 ἐπιχειροῦντας ὅπερ βοῇ ἀκουσθῆναι ἢ ἀγριότητι ἰδεῖν ἀφόρητον, πληρεστάτῳ αὐστηρίας προστάγματι καὶ φοβεραῖς ἀπειλαῖς προηγουμένως μὲν τοῦτο μὴ ποιεῖν παραινέσεις (ποῖαν γὰρ ἐλπίδα ἐν τῇ θρησκείᾳ ἐντίθεται ὅς ἐφ' ὕβρει ταύτης ὅπλα περικείμενος εἴσεισιν;)· ἐὰν δὲ τινα μανία τυφλώττουσα παροξύνῃ τῶν ἡμετέρων παριδεῖν τι θεσπισμάτων, ἐν οἰωδῇ ποτε τόπῳ τῆς ἐκκλησίας ἢ ἐντὸς τοῦ ναοῦ ἢ περὶ τὸν ναὸν ἢ καὶ ἐκτὸς τούτου 35 τυγχάνοντα, παραχρῆμα τοῦτον τὰ ὅπλα αὐθεντία τοῦ ἐπισκόπου παρὰ μόνων τῶν κληρι-

VS, D [= mn], A, (t) [1 ὅπλα — 4 στοῶν, 14 τοὺς δίχα — 17 κωλύεσθαι, 20 τὰ διαστήματα — 22 ὠρίσθαι, 24 εἰ — 26 θρασύτης, 32 προηγουμένως — p 65, 9 ὑποβληθήσονται, sed abbreviata]

1 ἀμυντηρίῳ om. SD 1/2 ἢ ἔχειν ἢ A 3 κελλίων scripsi *cellulis* (t lat) ἐλῶν VSDA
δαιτῶν (t) 5 προσφευγόντων A δεδηλώκαμεν SD ἐδηλώσαμεν VA 6 διχονοίας A
10 τῇ — ἡμῖν om SD τῇ om A 11 ἀγιωτάτου δὲ V 12 καὶ εἰς V 13 ἐκ om. D
θειότητος VA θεότητος S om. D 14 ἅγιον SD (t) ὁσιώτατον VA ἐν om D 15 ἢ SD (t)
ἢ καὶ VA κατ' αὐτὴν D 16 διαίτης scripsi ἀπ' αὐτῆς SDA ἐπ' αὐτοῖς V τροφῆς (t)
19 μὴ δὲ A 21 ἀφορισθέντα τὰ A 22 προπετῶς VA προπετῶς δεικνύετωσαν [δεικνύετωσαν
καὶ S] SD 25 ἐπινεύει V πείθεται VD πείθητε S 26 διωκέσθω scripsi διωκέτω VSDA
χωριζέσθω (t) ἔστω] conicias ἔσται 27 τῇ om V ἐπιμελεία SD 29 ἢ VA εἰ SD
παρασκευῇ VA 30 ἀπείργεται om SD εὐαγία SD 31 βοῇ scripsi βοηθηθῆναι ἢ VDA
βοηθῆναι ἢ S ἀγριότητα D ἀφόρητον scripsi φορητὸν VSDA 32 τοῦτο (t) τούτου VA
τούτους SD 34 τυφλώττοντα D τί παριδεῖν A

- κῶν καὶ αὐστηρότερον ὑπὲρ τῆς αὐτῶν σωτηρίας ἀποτίθεσθαι καταναγκασθῆναι προστάττο-
 μεν, διδομένης αὐτοῖς ἐλπίδος καὶ θάρρους ὡς τῇ θρησκείᾳ μᾶλλον ἢ τῇ τῶν ὀπλων
 10 ἐπικουρίᾳ ὀχυρωθήσονται. ἔαν δὲ τῇ τοῦ ἡμετέρου νόμου αὐθεντία καὶ τῇ ἐκκλη-
 σιαστικῇ φωνῇ ὑπομνησθέντες τῷ τόνῳ τῆς οἰκείας ἀγνοίας ἐμμένωσι καὶ τὰ ὄπλα μὴ
 ἀπόθωνται, ἅπερ παρὰ τὸ θεμιτὸν οὐ σωτηρίας χάριν, ἀλλὰ τυραννίδος καὶ ἱεροσυλίας θρα- 5
 σύτητι ἀνεδέξαντο, γινωσκέτωσαν ὡς διὰ τοσούτων καὶ τηλικούτων παραγγελμάτων ἐξευ-
 μενισθείσης τῆς θρησκείας παρὰ τε τῆς ἡμετέρας γαληνότητος καὶ τῶν ἐπισκόπων θεῶι
 τῆς ἀπολογίας δοθείσης, κατὰ τὸ οἰκείον πταῖσμα καὶ παρ' ἐνόπλων εἰσχωρουμένων ἀπο-
 σπασθήσονται καὶ πάσαις ταῖς συμφοραῖς ὑποβληθήσονται εὐσεβῶς τε ταῦτα εἰς αὐτοὺς
 γενήσεται ἅπερ χρή γενέσθαι ὑπὲρ τοῦ χαλεπὰ καὶ τραγικῆς ἄξια ἐξαμαρτάνειν αὐτοὺς 10
 (τί γὰρ ἐκ τῶν τολμηθέντων ἔναγχος κατὰ τῆς θρησκείας καὶ τῆς θειότητος παρὰ τῶν
 σφόδρα ἐλεουμένων εὐλαβεῖσθαι ἢ ὑποπτεῦν ἡμᾶς καὶ διὰ τοῦτο πᾶσαν ὁδὸν ἀφορμὴν τε
 ἀποκινῆσαι μανίας οὐκ ἂν προσήκοι;), ἵνα μὴ ὅπερ ἐξ ὑποδείγματος ἢ τραγικῆς μανίας πρῶ-
 11 τως ἐξήμαρτε, τὸ αὐτὸ καὶ αὐθις, ὅπερ ἀπείη, ἱεροσυλίας τρόπῳ τολμηθεῖη. ἀλλ' οὔτε M V 445
 δίχα γνώμης ἢ κελεύσεως τοῦ ἐπισκόπου ἢ καὶ ἡμῶν τῶν δικαστῶν τῶν κατὰ τὴνδε τὴν 15
 πόλιν ἢ καὶ ὅπουδήποτε τυγχάνοντων τὸν ὠπλισμένον ἐκ τῶν ἐκκλησιῶν χρή παραδίδοσθαι,
 ἵνα μὴ ἔαν κατὰ τῶν ἀθλίων πολλοῖς τοῦτο καὶ ἀδιαφόρως ἐξῇ, σύγχυσις ἐκ τούτου ἐγγέ-
 νηται. εὐλαβεῖσθαι γὰρ τοὺς μεθ' ὀπλων φεύγοντας πρὸς διόρθωσιν βουλόμεθα ἀφαι-
 ρεῖσθαι τὰ ὄπλα καὶ οὔτε σωτηρίαν. ἐν κεφαλαίῳ καὶ τοῦτο, μᾶλλον δὲ προηγουμένως L III 1242
 διὰ τοῦ νόμου τούτου θεσπίζομεν ἵν' αἱ τοιαῦται ἀθέμιτοί τε καὶ ἱερόσυλοι κινήσεις ἢ ἅμα 20
 τῷ ἄρξασθαι ἐν αὐτοῖς τοῖς προοιμίοις τῶν ὀπλων ἀποτεθέντων τῇ καλλίστῃ νουθεσίᾳ
 ἡσυχάσωσιν ἢ τῷ φαυλοτάτῳ τόνῳ ἐμμένοντες τῷ προειρημένῳ ἐπισχεθῶσι λόγῳ τῆς
 ὑπερλάμπρου ἐξουσίας σου διὰ τῆς κοσμιωτάτης δικαιοσύνης τε καὶ ἀκριβοῦς εὐσεβείας.
 12 Ταῦθ' ἅπερ περὶ τῆς θρησκείας σεβασμίως καὶ μετὰ πάσης παρατηρήσεως εὐλαβείας
 τιμῆς καθαρότητος ἀγιωσύνης αἰδοῦς εὐσεβείας καὶ μάλιστα παρὰ τῶν προσφευγόντων 25
 φυλάττεσθαι, μήτε διὰ τὴν θρησκείαν τῆς φιλανθρωπίας ἀποκλειομένης μήτε μὴν διὰ φι-
 λανθρωπίαν τῆς θρησκείας παρορωμένης, προσετάξαμεν, τοῦ πρέποντος ὁμοῦ τῇ θειότητι
 καὶ τῇ ἀνθρωπότητι ἀφορισθέντος, διαταγμάτων προτεθέντων εἰς πάντων γνῶσιν περιελ-
 θεῖν φροντίσεις, ὥστε καὶ τοὺς προσφεύγοντας διὰ τῆς τῶν ὀρισθέντων φιλανθρωπίας
 ἀμερίμνους τυγχάνειν καὶ μηδενὸς προπετεῖαι * τὰ εἰς τιμὴν τῆς θρησκείας τυπωθέντα 30
 διακρατεῖν.

Νόμος προετέθη ἰνδ. ἰδ' μηνὶ Φαρμουθὶ ἰβ

d. 7. m. Apr.
431

VS, D [= mn], A, (t) [14 ἀλλ' οὔτε — 18 ἐγγένηται]

1 αὐστηρότερον (t) αὐστηρότερα SD αὐστηροτέρα VA 2 θράσους SD 4 ἐμμένωσι V
 τὰ om. VA 5 σωτηρίας χάριν VA σωτηρία χωρεῖν SD καὶ om. SD 6 παραγγελίας SD
 cf. μετὰ τοσαύτας καὶ τηλικαύτας παραγγελίας (t) 12 ἢ VSD δεῖ A 13 οὐκ ἂν προσήκοι
 scripsi οὐ συνπροσῆκει [συμπροσῆκει DA] SDA οὐ προσήκει V τραγικὴ VSA στρατιωτικὴ D
 14 τολμηθέν SD 15 τῶν τε δικαστῶν (t) 16 ἢ om. A ἀποδίδοσθαι A 17 ἀδια-
 φόρως (t) διαφόρως SD διαφόροις A διαφόροι V 18 conicio εὐλαβῶς 19 οὔτε om. spatio
 rel. A προηγουμένως VA προηγῆσαμεν ὡς SD 20 ἵν' αἱ VSA ἵνα D 21 ἀποτεθέντες SD
 22 τῷ προειρημένῳ scripsi τῶν προειρημένων VSDA ἐπισχεθείσων SD 23 σου SD om. VA
 κοσμιότητος V εὐσεβείας VA ἐξουσίας καὶ εὐσεβείας SD 27 τῇ τε θεότητι V 28 προ-
 στεθέντων S πάντων γνῶσιν SDA πάντα κόσμον καὶ γνῶσιν πάντων V 29 φροντίσεις
 scripsi φροντίσει VA φροντίση SD 30 τυγχάνειν om. SD lacunam statui e. g. supplendo
 ἐκπλήττεσθαι ἀλλὰ πανταχοῦ 32 ὁ παρῶν νόμος A ἰδ' μηνὸς φαρμουθὶ ἰνδικτιῶνος δευτέρᾳ A
 ἰνδικτιῶνι τεσσαρεσκαίδεκάτῃ D

138 = S 131 A 157. excerptum extat in ea Codicis Iustiniani primi libri epitoma quae Constitutionum ecclesiasticarum collectio dici solet, cf. Cod. Iustin. ed. Krüger 1, 1⁸

L III 1214 Ἰσον θείου θεσπίσματος τοῦ εὐσεβεστάτου βασιλέως Θεοδοσίου κατὰ τε Πορφυρίου καὶ
M V 417 Νεστοριανῶν καὶ κατὰ Εἰρηναίου τοῦ Τυρίων ἐπισκόπου

Πρέπειν ἡγούμεθα τῇ ἡμετέρῃ βασιλείᾳ τοὺς ὑπηκόους τοὺς ἡμέτερους περὶ τῆς 5
εὐσεβείας ὑπομνήσκειν. οὕτω γὰρ καὶ πλείονα κτήσασθαι τὴν τοῦ θεοῦ καὶ σωτῆρος
ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ εὐμένειαν δυνατόν εἶναι νομίζομεν, ὅταν καὶ ἡμεῖς τὰ κατὰ δύναμιν
αὐτῷ ἀρέσκων σπουδάζωμεν καὶ τοὺς ἡμῖν ὑπακούοντας εἰς τοῦτο προτρέπωμεν. θεσπί-
ζομεν τοίνυν ὥστε πάντα ὅσα Πορφύριος ὑπὸ τῆς ἑαυτοῦ μανίας ἐλαυνόμενος κατὰ τῆς
εὐσεβοῦς θρησκείας τῶν Χριστιανῶν συνέγραψε, παρ' οἰωδῆποτε εὐρισκόμενα πυρὶ παρα- 10
δίδοσθαι· πάντα γὰρ τὰ κινοῦντα τὸν θεὸν εἰς ὀργὴν συγγράμματα καὶ τὰς ψυχὰς ἀδι-
κούντα οὐδὲ εἰς ἀκοὰς ἀνθρώπων ἐλθεῖν βουλόμεθα. ἔτι θεσπίζομεν ὥστε τοὺς ζηλοῦντας
τὴν ἀσεβῆ Νεστορίου πίστιν ἢ τῇ ἀθεμίτῳ αὐτοῦ διδασκαλίᾳ ἀκολουθοῦντας, εἰ μὲν
ἐπίσκοποι εἴεν ἢ κληρικοί, τῶν ἀγίων ἐκκλησιῶν ἐκβάλλεσθαι· εἰ δὲ λαϊκοί, ἀναθεματίζεσθαι

nr. 111 κατὰ τὰ ἤδη νομοθετηθέντα παρὰ τῆς ἡμετέρας θειότητος, ἐξουσίαν ἔχοντων τῶν βουλο- 15
μένων ὀρθοδόξων τῶν ἐπομένων τῇ εὐσεβεῖ ἡμῶν νομοθεσίᾳ δίχα φόβου καὶ βλάβης δη-
μοσιεύειν αὐτοὺς καὶ ἐλέγχειν. ἐπειδὴ δὲ ἦλθεν εἰς τὰς εὐσεβεῖς ἡμῶν ἀκοὰς ὥς τινες
διδασκαλίας τινὰς συνέγραψαν καὶ ἐξέθεντο ἀμφιβόλους καὶ οὐκ ἀκριβῶς συμφωνούσας τῇ
ἐκτεθείσῃ ὀρθοδόξῳ πίστει παρὰ τῆς ἀγίας συνόδου τῶν συνεληθόντων ἐν Νικαίᾳ καὶ ἐν
Ἐφέσῃ ἀγίων πατέρων καὶ Κυρίλλου τοῦ τῆς εὐλαβοῦς μνήμης τοῦ γεγονότος τῆς Ἀλε- 20
ξανδρέων μεγάλης πόλεως ἐπισκόπου, κελεύομεν τὰ μὲν γεγονότα τοιαῦτα συγγράμματα ἢ
L III 1215 καὶ πρὸ τούτου ἢ καὶ νῦν ἐμπίπρασθαι καὶ τελείῳ ἀφανισμῷ παραδοθῆναι, ὥστε μὴτε εἰς
ἀνάγνωσιν τινος ἐλθεῖν, τῶν τὰ τοιαῦτα συγγράμματα ἢτοι βιβλία ἔχειν καὶ ἀναγινώσκων
ἀνεχομένων τὴν ἐσχάτην τιμωρίαν ὑφορωμένων· τοῦ δὲ λοιποῦ μηδενὶ ἐξεῖναι παρὰ τὴν
ἐκτεθείσαν πίστιν, καθάπερ εἰρήκαμεν, ἐν τε Νικαίᾳ καὶ ἐν Ἐφέσῃ λέγειν τι ἢ διδάσκειν, 25
δηλαδὴ τῶν παραβαινόντων τοῦτο ἡμῶν τὸ θεῖον θέσπισμα τῇ ἐγκειμένῃ τιμωρίᾳ τῷ
nr. 111 ἐκπεμφθέντι περὶ τῆς δυσσεβοῦς πίστεως Νεστορίου νόμῳ ὑποβαλλομένων.

Ὡστε δὲ πάντας τῇ πείρᾳ μαθεῖν ὥς ἡ ἡμετέρα θειότης ἀποστρέφεται τοὺς ζη-
M V 420 λούντας τὴν ἀσεβῆ Νεστορίου πίστιν, θεσπίζομεν Εἰρηναῖον τὸν πάλαι διὰ τὴν αἰτίαν ταύ-
ColII.Cas.277 τὴν παρ' ἡμῶν ἀγανακτήσει ὑποβληθέντα καὶ μετὰ τοῦτο οὐκ ἴσμεν ὅπως μετὰ δύο γάμους, 30
1 Tim. 3, 2 ὥς μεμαθήκαμεν, παρὰ τοὺς ἀποστολικοὺς κανόνας τῆς Τυρίων πόλεως ἐπίσκοπον γεγονότα
τῆς μὲν ἐν Τύρῳ ἀγίας ἐκκλησίας ἐκβληθῆναι, ἐν δὲ τῇ αὐτοῦ μόνῃ πατρίδι διάγειν ἡσυ-
χάζοντα, παντελῶς τοῦ σχήματος καὶ τοῦ ὀνόματος τοῦ ἱερέως ἐστερημένον.

Ταῦτα τοίνυν ἢ σὴ μεγαλοπρέπεια ἀκολουθοῦσα τῷ σκοπῷ τῆς ἡμετέρας εὐσεβείας
παραφυλάξαι καὶ πέρατι παραδοῦναι σπουδάσει.

35

d.17.m.Febr.
448

subscr. in Cod. Iustin.: D. XIII K. Mart. Constantinopoli Zenone et Postumiano cons.

VS, D [= mn], A

ρλῆ V ρκδ' D 4 τυρέων S 5 praeimitit Αυτοκράτορες Θεοδόσιος καὶ Οὐαλεντιανὸς ΑΑ.
'Ορμίσσαι ἐπάρχῳ πραιτωρίων Cod. Iust. 11 πρὸς ὀργὴν τὸν θν V 12 ἀκοὰς ἀνθρώπων
ἐλθεῖν VA Cod. ἀκοὰς ἐλθεῖν ἀνθρώπων S ἀκοὰς ἐλθεῖν D βούλομαι SD 13 δόξαν V 17 εὐσε-
βεῖς ἡμῶν ἀκοὰς V Cod. εὐσεβεῖς ἀκοὰς τῆς ἡμετέρας θειότητος A ἡμετέρας ἀκοὰς τὰς εὐσεβεῖς καὶ
θειοτάτας SD 18 ἀμφιβολὰς S 19 ἐκτεθείσῃ om. SD 20 εὐλαβοῦς VA εὐσεβοῦς SD Cod.
21 μεγάλης om. SD 21--23 ἢ καὶ πρὸ — συγγράμματα om. D 24 περὶ D 31 τυρέων S
πόλεως om. SD 33 καὶ τοῦ σχήματος SD 35 σπουδάσει S

139 = S 132 A 158

Διάταγμα προτεθέν παρὰ τῶν ἐπάρχων μετὰ τοῦ θείου πραγματικοῦ κατὰ Πορφυρίου καὶ
Νεστορίου καὶ Εἰρηναίου

Καὶ νόμων καὶ αὐτῆς τῆς πολιτείας σύστασιν εἶναι τὴν ὀρθόδοξον θρησκείαν καλῶς
δοκιμάσας ὁ θεϊότατος ἡμῶν αὐτοκράτωρ διὰ ἰδίου θεσπίσματος πᾶν ἀσεβείας ἀνεῖλε 5
σπέρμα, ἰώμενος μὲν διὰ σωφρονισμοῦ συμμέτρου τοὺς ταύτην νοσοῦντας, ὁδὸν δὲ εὐζωίας
πᾶσιν ὑποδεικνύς. οἷα τοίνυν περὶ τε τῶν βιβλίων Πορφυρίου τῶν κατὰ τῆς εὐαγούσ
τῶν Χριστιανῶν θρησκείας συγγραφέντων καὶ τῶν τὰς ἀθεμίτους Νεστορίου διδασκαλίας
συγγραψαμένων ἐθέσπισε καὶ ὡς οὐδὲν δόγμα περὶ θρησκείας δεῖ κρατεῖν, εἰ μὴ τὸ δοκι-
μασθέν παρὰ τῶν συνεληλυθότων εὐλαβεστάτων ἐπισκόπων πάλαι τε ἐν Νικαίαι καὶ μετὰ 10
ταῦτα ἅμα Κυρίλλῳ τῷ τῆς εὐλαβοῦς μνήμης κατὰ τὴν Ἐφεσίῳ πόλιν, ἔτι μὲν καὶ περὶ
τῆς καθαιρέσεως Εἰρηναίου τοῦ γεγονότος τῆς Τυρίων πόλεως ἐπισκόπου, ἅπαντες εἴσεσθε
ἐκ τοῦ προλάμποντος θείου θεσπίσματος δηλουμένου Ἑλληνίδι φωνῇ, ὥστε μηδένα τούτων
ἄγνοιαν προφασίζεσθαι. προσήκει τοίνυν ἅπαντας μετὰ πάσης ἀκριβείας ταῦτα παρα-
φυλάξαι, πρὸ ὀφθαλμῶν ἔχοντας τὴν τῷ θείῳ γράμματι περιεχομένην ἀγανάκτησιν. 15

Ἀνεγνώσθη ἐν τῇ ἐκκλησίᾳ τῶν μοναζόντων ἐν τοῖς ἐρημικοῖς Φαρμουθὶ κγ̄ ἰνδικτιῶ- d.18. m. Apr.
νος ᾱ ἔτους Διοκλητιανοῦ ρξδ 448 .

VS, D [= mn], A

ρλθ V ρκε' D 2/3 καὶ νεστορίου SD νεστορίου V om. A 4 νόμον V 5 διὰ—θε-
σπίσματος VSD ἰδίῳ θεσπίσματι A 7 περὶ VSA κατὰ D 9 τῆς θρησκείας SD 11 ἅμα
om. V 12 τυρέων S 13 προλαβόντος SD 17 ᾱ VA δ ᾱ SD

INDICES

I

IN HAC VOLVMINIS I PARTE IIII CONTINENTUR

Constitutio de asylo in ecclesiis	137 p. 61—65
Constitutio aduersus Porphyrium Nestorianos Irenaeum	138 p. 66
imperatoris scriptum ad Iohannem Antiochenum	120 p. 3—5
imperatoris scriptum ad Symeonem styliten	121 p. 5 6
edictum praefectorum praetorio	139 p. 67
Cyrilli ep ad Acacium Melitenensem [ep 40]	128 p. 20—31
„ ep ad Acacium Scythopolitanum de apompaco [ep. 41]	134 p. 40—48
„ ep ad Dynatum episcopum Nicopoleos [ep 48]	129 p. 31 32
„ commonitorium ad Eulogium [ep 44]	132 p. 35—37
„ ep ad Iohannem Antiochenum [ep 39]	127 p. 15—20
„ ep ad Iohannem Antiochenum et synodum Antiochenam [ep. 67]	133 p. 37—39
„ ep ad Maximianum [ep 49]	131 p. 34
„ ep de symbolo [ep. 55]	135 p. 49—61
„ sermo [hom 3]	126 p. 14 15
Iohannis Antiocheni ep ad Cyrillum [Cyr ep 38]	123 p. 7—9
„ „ ep ad Xystum Cyrillum Maximianum	130 p. 33
libellus Cyrillo oblatu a Paulo episcopo Emeseno	122 p. 6 7
Pauli Emeseni sermo Alexandriae habitus	124 p. 9—11
„ „ sermo alter Alexandriae habitus	125 p. 11—14

II

ADFERVNTVR

Gen 22, 1—6	47, 31	Deuter 12, 1—3	41, 34
22, 9 10	48, 8	18, 1	43, 23
32, 22—24 30 31	55, 15	18, 13	49, 19
Exod 20, 3	41, 32 52, 5	33, 8 9	55, 37
28, 3sq	56, 4	33, 8	56, 21
28, 15sq	56, 6	33, 9	57, 2 10
28, 26	59, 9	1 Reg 2, 30	16, 6
32, 7 8	42, 12	Ps 12, 4	50, 2
Leuit 4, 22 23	43, 17	17, 7	34, 7
14, 2—7	45, 18	17, 45 46	55, 23
16, 7—10	40, 18	32, 6	53, 16
16, 15 16	40, 27 44, 10	49, 3	53, 34
16, 20—22	41, 2	67, 12	40, 16
16, 20 21	45, 4	77, 15 16	56, 25
Num 25, 1—9	42, 14	77, 18—20	56, 27
Deuter 6, 4	52, 4	95, 11	15, 24
6, 13	41, 31	145, 8	40, 16

Prou. 4, 25	49, 26	Ioh. 1, 1—3	12, 32. 53, 18
22, 28	19, 24	1, 1. 18	15, 6
Sap. Sal. 1, 1	23, 9	1, 14: 12, 26. 13, 9. 15. 26, 1. 36, 2. 54, 25	
Iob 12, 22	40, 16. 50, 1	1, 30	58, 4
Ies. 1, 2	52, 38	3, 13	13, 31. 18, 19. 45, 37
7, 14	10, 7. 18, 9	3, 23	34, 27
11, 1	12, 8	3, 31	54, 2
12, 3	14, 27	6, 11	13, 28
26, 12	16, 19	6, 53	60, 7
32, 6	23, 20	8, 23	45, 35. 54, 1
42, 8	41, 24. 58, 11	8, 39. 40	27, 28
42, 18	23, 8	8, 42	54, 1
44, 6	52, 6	8, 58	58, 8
49, 9	44, 32	9, 35—37	55, 31
50, 6	12, 18. 19, 13	10, 30	27, 27. 52, 35
53, 3	43, 33	12, 22	48, 33
53, 6	43, 31	13, 23	12, 30
53, 7. 8	59, 7	14, 2. 3	48, 27
53, 12	43, 29	14, 6	53, 3
63, 1	46, 14	14, 9. 10	27, 25
Ier. 4, 3	23, 12	14, 10. 9	52, 34
22, 17	49, 24	14, 9	55, 30
Dan. 7, 13. 14	57, 15. 28	14, 27	16, 18
Os. 4, 8	43, 22	16, 28	53, 38
13, 14	15, 5	17, 3	49, 11
14, 10	42, 29	17, 5	57, 31
Ioel 2, 28	54, 31	19, 34	14, 5
Soph. 2, 1	23, 5	20, 22	60, 25
Zach. 13, 6	46, 6	20, 27	46, 18
Mal. 3, 6	19, 6	Act. 1, 9	57, 20
Mt. 1, 21	18, 13	2 31	44, 30
1, 23	10, 9. 18, 10	10, 38	61, 7
8, 2. 3	13, 25	16, 7	19, 28
8, 26	13, 24	Rom. 1, 3. 4	12, 11
9, 6	13, 30	1, 22. 23	51, 31
10, 20	58, 3	1, 25	51, 33
12, 46—50	57, 3	6, 3	47, 6. 59, 32
14, 19. 20	13, 28	8, 3	57, 23
14, 25	13, 23	8, 8. 9	20, 1
16, 13—16	11, 1	8, 29	38, 14. 58, 32
16, 16	13, 18	9, 3—5	28, 10
18, 20	50, 13	9, 4. 5	58, 19
22, 29	61, 13	9, 5	12, 11
25, 31—34. 41	43, 12	10, 6—9	59, 26
26, 39	14, 4	1 Cor. 3, 11	50, 18
27, 45	14, 9	8, 5. 6	28, 7
27, 46	14, 3	10, 4	56, 32
27, 51. 52	14, 10	13, 12. 9	49, 29
28, 19	59, 23	15, 20	58, 40
Mc. 3, 17	12, 29	15, 47	18, 17
8, 38	58, 12	2 Cor. 3, 13	42, 33
Lc. 1, 2	38, 12. 50, 10	4, 4	60, 29
1, 30. 31	18, 12	5, 21	43, 26
2, 14	9, 27	13, 3	47, 3
8, 20. 21	57, 5. 7	Gal. 3, 16	12, 9
15, 10	39, 17	4, 3	51, 34
22, 67—69	57, 37	4, 4	58, 31

Eph.	2, 14	15, 24	V 95	32, 16
	3, 10. 11	46, 24	V 96	8, 23. 31, 19
	4, 5	17, 22. 47, 1. 59, 18. 39	V111	66, 15. 27
	5, 1, 2	44, 21	V120	6, 19. 8, 7. 21. 17. 31, 9. 33, 22
	6, 19	28, 25	V122	22, 20. 32, 4
Phil.	2, 6—8	54, 5	V123	32, 30
	2, 7: 18, 24. 26, 24. 38, 25. 53, 27. 57, 22		V123. 127 [formula pacis]: 8, 19 = 17, 1. — 7, 12.	
	2, 8	58, 35		24, 29. 25, 5. 28, 30. 35, 4. 36, 13. 24
Col.	1, 15—18	58, 37	V127	30, 1. 32, 29. 37, 12
	1, 19. 2, 9	10, 31	V128	37, 3. 14
	2, 3	48, 34	V130	32, 24
1 Tim.	1, 7	60, 32	V167—169	37, 8
	3, 2	66, 31	A 24	37, 8
Tit.	2, 11—13	58, 14	A 73—79	37, 7
Hebr.	1, 3	53, 26. 55, 29	A 75	51, 11
	2, 9	44, 2. 59, 3	A 77	24, 2. 50, 34
	3, 1. 2	56, 12	A103	6, 21
	7, 26	56, 19	A105	31, 15
	8, 1	57, 34	A107	21, 25. 31, 20
	9, 12	44, 16	A108	31, 32
	9, 14	38, 19	A119	29, 16. 30, 6. 21
	10, 1	42, 30	Coll. Casin. 172	20, 25
	12, 2	15, 11	277	66, 29
	13, 8	28, 5	Coll. Sich. 14, 7	38, 32
	13, 12	44, 19	imperatorum ep. ad Cyrillum	4, 16
1 Petr.	2, 22	56, 18	Acacii Scythopolitani ep. ad Cyrillum: 40, 3. 41, 15	
	2, 24	43, 34	epistula Cyrillo supposita	30, 27. 32, 32
	3, 15	24, 8. 51, 17	epistula Philippo presbytero Romano sup-	
	3, 18	46, 6	posita	30, 23
	4, 1	19, 10. 46, 4	symbolum Nicaenum	51, 19
2 Petr.	1, 19	50, 26	Athanasii ep. ad Epictetum: 20, 9. 30, 12. 36, 4.	
1 Ioh.	1, 7	44, 6		37, 12
	2, 1. 2	44, 36	Nestorius p. 249, 1—4	25, 18
Iac.	1, 17	19, 5	p. 262, 4—6	27, 10
	2, 20	49, 16	p. 275, 9—11	25, 16
Iud.	4	60, 37	p. 277, 25—278, 2	24, 22
V	4	37, 13	p. 278, 5—7	24, 24
V	6	37, 13	Proclus ἐν τῇ πρὸς Ἀρμενίου ἐπιστολῇ 38, 28	
V	6 anath. 4	26, 16	πρὸς τοὺς τῆς Ἐύας ἐπισκόπους 60, 14	

ceteri indices in calce voluminis proponuntur